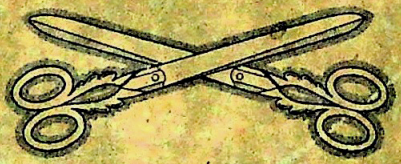
TIDNINGSURKLIPP

Till Mamma julafton 1935
från Rolf.

TIDNINGSURKLIPP

FB-RB-PRV-02-0001

Särskilda anteckningar.

Svensk 21-åring på djurfångst till Galapagos.

Prof. Rendahl slutbearbetar hela ögruppens unika fauna.

I dagarna avreser en företagsam 21-åring, son till arkitekten David Blomberg, hr Rolf Blomberg, till så exotiska trakter som Galapagosöarna, den lilla vulkaniska ögruppen i Stilla havet utanför Equadors kust. Orsaken är visserligen helt privat, hr Blomberg skall ge sig ut till den lilla norska kolonien fabriks- och farmföretag på öarna för att se på livet och delta i arbetet.

Men ett visst allmänintresse får hans vistelse därute därigenom, att professor Rendahl vid Riksmuseets vertebratavdelning noggrant preparerat honom den senaste tiden för att han skall bli i stånd att samla och skicka hem material till museet från den avlägsna lokalen. Saken får f. ö. ytterligare intresse av det faktum, att professorn sedan en längre tid hållit på att bearbeta material just

rikt fiskmaterial, som han fått sig tillsänt av dr A. Wollebaek, föreståndaren för Oslouniversitetets zoologiska museum, vilken 1925 företog en expedition dit ner. Mot det att professor Rendahl åtog sig bestämma materialet fick

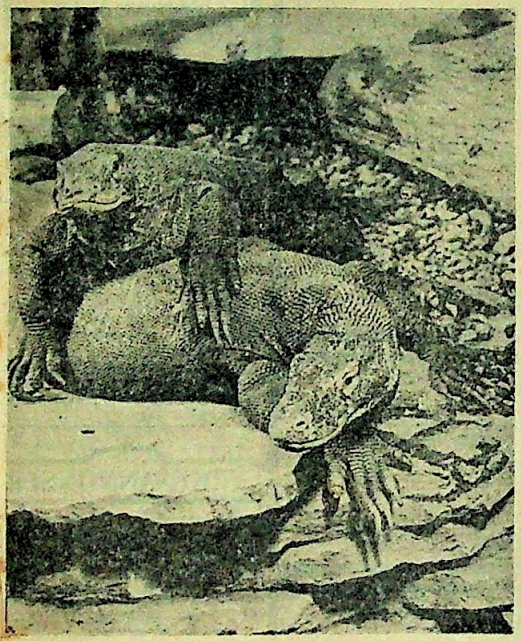
Några fågelexemplar ur den senaste gåvosändningen till Riksmuseet vertebratavdelning från missionär L. J. Aspenlind i östra belgiska Kongo. Fr. v. Afrikansk korukvarr, Honungsfågel, Skuggfågel samt Bergsturako.

riksmuseet löfte om dubletter ur samlingen och med det nya årets ingång föreligger detta arbete i sina stora drag klart och beräknas bli slutfört under årets lopp.

Eftersom hela faunan på Galapagosöarna är relativt litet bearbetad, säger professor Rendahl, har jag blivit ombedd att sammanställa ett arbete över densamma och det är givetvis därför mycket värdefullt, om jag nu genom unge Blomberg under årets lopp kan komma över ytterligare djur därifrån. Även ögruppens fågelfauna är ytterst intressant; här på museet ha vi inte alla något i den vägen i samlingarna, och herr Blomberg har därför också fått lära sig allt vad som behövs för s. k. skinnpreparering av fåglar.

Resa till jordens ände.

Stockholmare studiereser — till Galápagos-öarna.

Två karakteristiska fysionomier från Galápagos' egendomliga kolonier av jätteödlor.

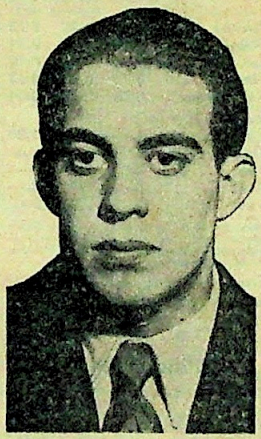
Den som far till Galápagosöarna kommer till jordens ände, heter det i Amerika, och säkert är att den sällsamma, av jätteköldpaddor och jätteödlor befolkade arkipelagen i Stilla oceanen, räknas som en av de minst kända och mest besökta platserna i världen, vilket inte hindrar att den anses ha sina möjligheter. Här det egentligen förhåller sig med den saken, lämnar nu en ung stockholmare, hr *Rolf Blomberg* — son till arkitekt David Blomberg — på egen hand ge sig ut att undersöka. Han startar sin vägsamma färd i nästa vecka, och någon gång på försommaren räknar han med att vara framme vid öarna, där han bland annat skall bedriva samlingar för Riksmuseets räkning.

Samlingar till Riksmuseum och Hagenbeck från jättesköldpaddornas och sjörövarskatternas okända ögrupp i Stilla oceanen.

Det är som en korsordsuppgift att på rak arm säga var Galápagos ligger — ungefär 80 mil rakt väster från Sydamerikas västkust, vid ekvatorn, är det i alla fall. Och ett helt företag att komma dit. Hr Blomberg tar vägen över Hamburg, detta för att underhandla med Hagenbeck om fångst av djur på öarna, och sedan tar han båt genom Panamakanalen och går i land i staden Guayaquil i Ecuador. Här tör han gå och vänta på lägenhet ut, kur längre vet han inte, ty den seglare som upprätthåller förbindelsen mellan fastlandet och ögruppen har allt annat än regelbundna vanor.

— Men någon gång kommer jag över, det är klart, säger den optimistiske resenären själv under ett samtal med St. T. D. Ungefär ett år ämnar jag under alla omständigheter stanna på öarna; jä se vad de ha att bjuda på. Det finns sockerplantage, sockerfabriker, svaveldbrott och annat där redan nu, och det är långt ifrån omöjligt att det ska gå att ordna något lönande företag. Om

(Forts. på sista sidan.)

Rolf Blomberg.

Resa till jordens ände

(Forts. från första sidan.)

inte, så har jag alltid Sydamerikas många länder att falla tillbaka på.

Egentligen tänkte jag enbart på Sydamerika från början, fortsätter hr Blomberg, men så hände det sig att jag läste den intervju er tidning hade med den norske upptäcktsresanden Harry Randall, han som var här och höll föredrag på senhösten. Randall ledde för åtta år sedan ett ytterst märkligt norskt kolonisationsföretag till Galápagos — där fick jag uppslaget! Vi hade ett långt samtal, Randall och jag, och det slutade med att han gav mig sin välsignelse plus ett par rekommendationsskrivelser bör jag tillägga. Några av de norrmän han lotsade dit ut finnas kvar bland den fåtaliga indianska befolkningen, ehuru de numera livnära sig som vaktångare, ett yrke som i förbigående sagt har mycket gamla traditioner på Galápagos. Och det kan vara skönt att veta att det finns skandinaver där före mig.

Jag har träffat avtal med Riksmuseet om att arbeta som samlare av djur och växter på öarna, och jag har förresten redan sänt i väg fem stora lådor med prepareringsaker och dylikt. Det finns oerhört mycket att hämta i den vägen, det vet man; det enda museet har av Galápagossamlingar är från den världsomsegling som fregatten Eugenie företog på 1850-talet och som gick även över dessa gudsförgätna öar. Så ritar och målar jag själv, alltid blir det något av värde för vetenskapen. —

Hr Blomberg hoppas som synes att få rikt utbyte av sin färd, även om han inte skall kunna bosätta sig i den "förtrollade" ögruppen, som den också kallats; och det intresserar därför säkerligen St. T. D:s läsare att höra att hr Blomberg lovat skicka rapporter om sina upplevelser till tidningen. Resenären säger det visserligen inte själv, men man kan i detta sammanhang påminna om att Galápagosöarna är skattsökarnas förlovade land, likaväl som den något längre norrut belägna Cocosön. Det går knappast något år utan att företagsna amerikaner starta expeditioner i de gamla sjörövarnas spår. Ännu ett fält för upplevelser alltså.

Ju mer man hör om hr Blombergs färd, desto mer tycker man att den är en riktig hederlig äventyrsfärd, en smula fantastisk, än mer fantasilockande. Är det verkligen säkert att denne smärte unge stockholmare inte ångrar sig i nästa vecka?

— Skulle just se snyggt ut, skrattar han tillbaka. Nej, här har ni biljetterna, var så god. Finns ingen återvändå!

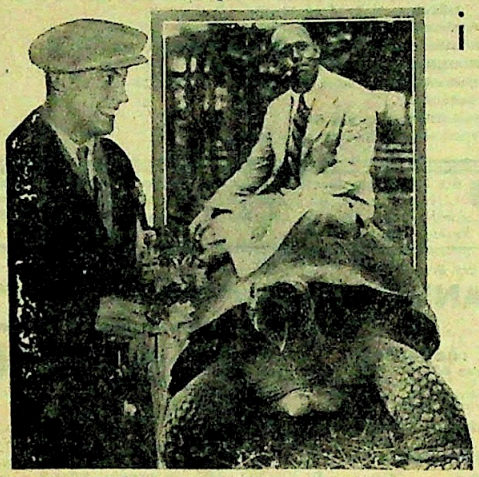
Harold.

St. T. D. 29 mars 34

Med ormprofessor till ciceron i EQUADOR.

Galapagos-resenären

ROLF BLOMBERG väntar på skepp och skriver till St. T. D. om sitt möte med tropikernas djur i en originell farm.

En försmak av Galapagos: långfararen Rolf Blomberg (t. v.) studerar professor Vägell och hans levande stol, en jättesköldpadda från Galapagos.

Guayaquil, Equador, i febr.

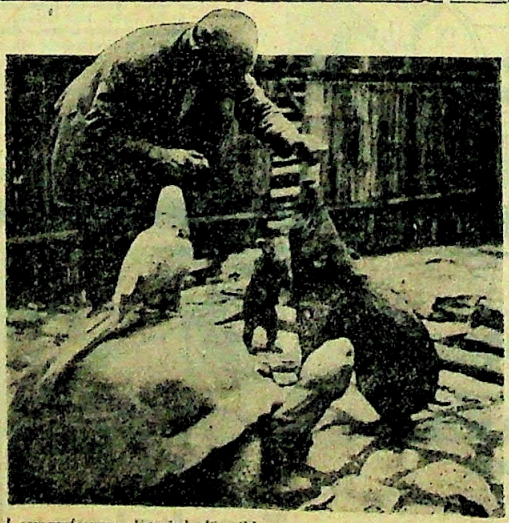
Ja, nu är jag här i den heta republiken Equadors huvudstad, och det känns både lugnande och eggande att veta, att jag på min väg från Stockholm till Galapagosöarna hunnit så långt. Jag väntar nu bara på skepp. En av de första dagarna i mars går kombinerade segel- och motorbåten "San Christobal" härifrån över till sköldpaddsparadiset, och den hoppas jag kunna följa med. När påsken firas hemma i Sverige, är jag alltså framme vid Galapagos. Om allt går väl på den sista och besvärligaste etappen!

I avvaktan på den lämpliga båtlägenheten gjorde jag för ett par dar sedan en lång tripp uppför floden Guayas. Egentligen tänkte jag försöka få skott på några alligatorer, men det glömde jag alldeles bort — jag träffade nämligen en storartat originell och äventyrsladdad herre, europeisk professor till på köpet. Tillsammans med ett par negrer kom han farande nedför floden i en båt, fullastad med alligators- och vildkattskinn och några levande vildsvinsungar längst fram i fören.

Givetvis styrde jag upp vår båt tätt intill hans och bad om en intervju mitt ute på floden bland moskitos och blodsugande flugor. Det befanns att mannen i fråga var en schweizisk professor, *Mar-*

(Forts. på sista sidan.)

Ormprofessor till ciceron

I ormprofessorns djurgård, där vildsvinet just får mat, medan en näsbjörn, en papegoja och en sköldpadda stå i tur.

(Forts. från första sidan.)

tin Vögeli, exportör av skinn, hudar och levande djur. Som han var på väg till Guayaquil gjordes det upp att jag skulle besöka honom där, och jag anteckande adressen.

Några dagar senare knackade jag på den anspråkslösa porten till professor Vögelis hus. En liten svarting öppnade och jag trädde in på den underligaste gård jag sett och höll på att snubbla över ett vildsvin. Runt huset larvade ett femtontal gigantiska jätteköldpaddor från Galapagos långsamt omkring bland snörvlande vildsvin, graciösa rådjur och illskna små alligatorer, och vart jag vände ögonen såg jag djur. I ett hörn stojade en liten apa med en lika lekfull näsbjörn och i buskarna på gården kivades färggranna, underbart vackra papegojor. Den ungdomlige professorn själv stod med uppkavlade ärmar och solhjälmen på nacken och övervakade arbetet under ett skjul, där några brunhyade pojkar höllo på att salta in orm- och ödleskinn.

— God dag, herr professor, jag har fått lov om en intervju....

— Ja, var så god och sitt! Och han gjorde med handen en gest åt en stor sköldpadda, som just tog sin siesta. Då jag trekande, berättade han, att den förut blivit överkörd av lokomotivet mellan Quito och Duran utan att ta någon skada. Jag satte mig lugnt.

— Är det inte farligt att fånga ormar?

Jag frågade professorn, om han varit på Galapagosöarna, men så var icke fallet.

— Nej, men jag har högst upp alla jätteköldpaddor som finnas här på fastlandet. Den största väger 400 pund. Och människor komma till mig med levande djur, då de veta att jag köper allt.

I detsamma knackade det på porten, den lille svartingen gick och öppnade och in kom en kines med en låda. I lådan var en underbart vacker orm, en svart och röd korallorm. Professorn tog hand om den, betalade några sucres och satte sig på en sköldpadda bredvid mig.

— Säg, professorn, är det inte ett ganska farligt jobb att fånga ormar?

— Nej, det är enkelt — en träklyka över huvudet och sedan tar man ormen om nacken. Först slingrar den sig om armen, men när man lindar upp den hänger den rakt ned och man kan lugnt stoppa den i en låda.

Medan vi tala om ormar vill jag förresten berätta något som kan vara bra för er att veta. Den som bär en flaska med kvicksilver på sig blir *aldrig* biten av en orm. Det är ingen saga utan ett faktum. Ni kan gå barfota på de mest ormrika ställen och ormarna fly! Vad det beror på vet jag inte, men att det är sant vet jag.

— Då vore det ju ganska lämpligt för alla sydamerikaner att bära kvicksilver på sig. Jag har hört att här i Sydamerika årligen 20,000 människor dö av ormbett. Hur är det med den saken?

Folk dör mest av hysteri vid bettet.

— Tja, det är nog ingen överdrift. Men 70 proc. av dessa dö inte för att ormbettet är dödande — de dö av hysteri, av ångest, av övertygelse att bettet *är* dödande. Som belägg för detta kan jag tala om, att ingen enda människa dött av ormbett på ön Puna utanför Guayaquil, trots att där finnas precis samma ormarter som på fastlandet. Och åtminstone är det min övertygelse, att ormarna där också äro lika giftiga. Men — människorna på ön veta inte om det, de tro inte att ett bett är så farligt och tro inte att de skola dö. Och därför dö de inte heller. Detta är min teori, men jag skall närmare undersöka saken på Puna om en tid.

— Och vill ni berätta litet om alligatorjakten. Äro alla dessa skjutna av er?

Jag pekade på ett femtiotal skinn som voro uppstaplade efter väggen.

— Nej, många skjuter jag själv, men de flesta får jag från negrer och indianer efter floden. Det är, inom parentes sagt, lustigt att inga infödingar här uppåt landet tro att en alligator kan dö för en vit mans kula. Saken är nämligen den, att sedan man skjutit ett dödande skott rakt genom huvudet, dröjer det en halvtimme innan alligatorn flyter upp. Först piskar den vattnet och, lever rövare och så går den till botten. Så flyter den med strömmen under vattnet och kommer upp igen, kanske först efter ett par kilometer, om den inte fastnar i någon bråte på botten. På så sätt har man ofta svårt att få tag i den, och infödingarna ruska på huvudet och mena att alligatorn aldrig dött.

Men, som sagt, de flesta skinnen får jag från befolkningen efter floden. De jaga alligatorerna på två sätt, dels på dagen, dels på natten. Att jaga dem på dagen är ett mycket farligt jobb, och de enda som kunna det är negrerna. Jägaren beväpnar sig med en kniv, som han håller mellan tänderna, och på huvudet tar han en mycket stor hatt. Så ser han en alligator och simmar ut mot den. Alligatorerna kunna endast fånga sin föda *över* vattnet, då de ju annars skulle kvävas av allt vatten de svalde, och denna omständighet begagnar sig jägaren av. Omedelbart framför odjuret och just som det med vidöppet gap skall sluka honom lämnar negern sin hatt och dyker. Och i samma ögonblick som alligatorn slår ihop käftarna över hatten har negern underifrån med sin kniv gjort ett dödligt snitt. Många gånger misslyckas det naturligtvis, och mer än en neger har fått sätta livet till.

En hemlighet hur skinnen prepareras.

— Och hur preparerar ni skinnen?

— Ja, det är min lilla yrkeshemlighet och det berättar jag inte. Förr saltade jag blott in dem, men då förstördes 30 procent under transporten. Nu har jag utexperimenterat ett medel, som jag, utan att acceptera, erbjudits stora summor för. Och, skriv upp det, 100 procent av skinnen komma fram utan skavank.

— Men transporten av levande djur är väl besvärlig?

— Åja, men då reser alltid en man med. Mycket tid och arbete har jag ägnat åt att få mina djur att ändra levnadsvanor och diet för att kunna uthärda under transporter och i de zoologiska parkerna dit de levereras. Så får jag t. ex. med varje tåg från Quito — staden ligger som bekant en bra bit över havet — massor av växter och frukter, som man odlar i Europa och Nord-Amerika men som inte går i detta tropiska klimat här i Guayaquil. Jag vänjer djuren så småningom vid denna kost, ger dem först hälften tropiska, hälften höglandsväxter och till slut bara de senare. Och så kan jag utan ängslan leverera dem till Newyork eller Hamburg.

Men studier och åter studier erfordras, man måste gå till grunden med allting. Ett exempel. Där finns en fågel, Wiedekopf, som man inte hade lyckats hålla i fångenskap mer än en kort tid innan den dog. Den har en mycket lång, mjuk näbb. I de zoologiska parkerna hårdnade efter en tid näbben tills fågeln inte längre kunde sluta den och dog av svält. Jag började studera Wiedekopfen i frihet och fann, att den nästan uteslutande hämtade sin föda ur pölar och kreatursbrar. Den stack ned hela näbben i vattnet, fiskade upp en drunknad fluga, kastade upp den i luften, fångade den igen och svalde den så. Denna fågel äter väl 1,000 flugor om dagen och lika många gånger blöttes alltså näbben. I de zoologiska parkerna utfodrades Wiedekopfen med mjölmask i en skål utan vatten. Jag lade mjölmasken långt ned i en burk och täckte över med vått mossa. Varje gång fågeln ville ha en mask var den tvungen köra näbben genom den våta mossan och på detta sätt hölls näbben också fuktig och fågeln trivdes och levde.

Ett litet äventyr med en leopard...

— Säg, professorn, hur vore det om ni berättade ett raffinade jaktäventyr nu?!

Jag pekade på en stor leopardfäll, som var uppspänd på väggen.

— Tja, det var ju förstås ett litet äventyr. En bekant, som har en hacienda, skickade efter mig. Det hade rivits sex oxar hos honom och han kunde inte få tag i brottslingen. Jag ställde mig på pass i boskapsfållan och stod där i många timmar utan att något hände. Plötsligt fick jag höra ett vilt bölande och so — där satt kissen på ryggen av en oxe. Jag sköt — men det var mörkt och svårt att se. Här är ett minne. —

Och professor Vögeli visade ett par otäcka märken på benet.

— Men död blev han!

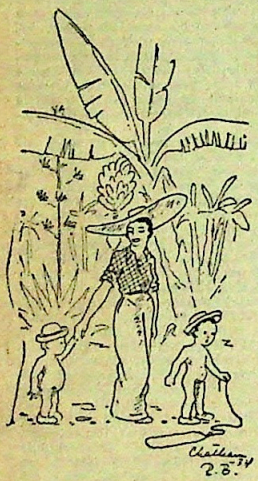
Som jag trots stora ansträngningar omöjligt kunde krama ur prof. Vögeli några fler äventyr, ehuru han säkerligen upplevt hundratals, tackade jag för, intervjun och sade adjö. Som avskedspresent fick jag ett par utmärkt vackra ormskinn och det gjordes upp, att jag, när jag kom tillbaka från Galapagos skulle följa med prof. V. på en fångstfärd till Amazonas för att om möjligt själv få uppleva för en vanlig människa spännande äventyr, för professor Vögeli alldagliga händelser.

Rolf Blomberg

29.6-34.

Norsk fru på Galapagosöarna

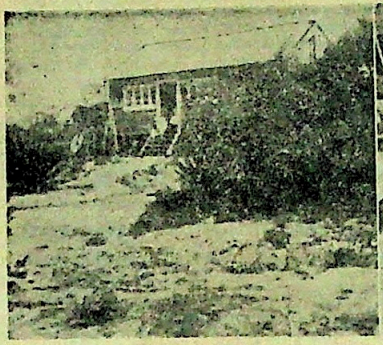
hälsade Blomberg välkommen

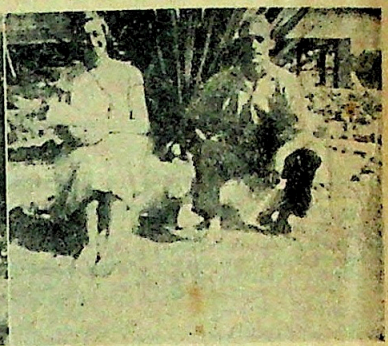

Fru Karin Cobos,

den käcka norskan med sina småttingar i paradisisk Galapagosdräkt. — Teckning av Rolf Blomberg.

Hos Rolf Blombergs norsk-spanska värdfolk: t. v. familjen Cobos' hacienda, t. h. fru Karin Cobos, född Guldberg från Norge, med make och barn.

Långfararen vid målet.

Skildrar för St. T. D. sin ankomst till de förtrollade öarna och intervjuar sin värdinna fru Karin från Dovrefjället, som fått erbjudande om Hollywoodresa men föredrar att vara husmor, doktor, vildsvinsskytt och skattgrävare.

Copyright St. T. D.

CHATHAM, Galapagos, i maj 1934.

Efter tre månaders resor över halva jordklotet är jag nu framme vid målet — Galapagos, de förtrollade öarna.

Det var en härlig, oväntat snabb seglats hit från Equador. I Gunyaquil träffade jag en amerikansk konstnär, som skulle ut och spana upp motiv på öarna, och vi slogo följe. Bortåt två veckor tog färden över det blågröna Stilla Havet, ett lättjefullt liv, som gjorde att vi kände oss dådkraftiga och spänstiga, när Galapagos skymtade. Det var ön Chatham, eller San Christobal, som det spanska namnet lyder. Den är den härligaste, vattenrikaste och mest bebodda av öarna, och dit seglade vår båt.

Galapagos är en grupp slocknade vulkaner, svarta lavaöar med torftig, underlig växtlighet — öar som aldrig hyst några infödda och som förblivit så gott som obebodda. De första som hörde till här voro sjörövarna, som förvånades över de gigantiska landsköldpaddorna och de oräddda, stora ödlorna, som de med lätthet fångade till proviant. Efter sjörövarna ha öarna tid efter annan besökts av de mest skilda slag av människor, de ha varit skådeplatsen för spännande, fantastiska dramer och mysterier. Skeppsbrutna sjömän ha förgäves letat efter färskvatten och tvingats släcka sin törst med sköldpaddsblod, valfångare ha kölhalat sina båtar och vilat ut, vetenskapsmän och skattsökare ha stapplat över de glödheta, vassa lavastenarna och rivit sönder sig på långtaggiga buskar och kaktéer på jakt efter sina skatter. En del människor — men inte många — ha slagit sig ner på de höjder där vatten finnes och odlat jorden. De leva ett liv utan bekymmer — klimatet är utmärkt, trukt växer gott, kött får man från den förvildade boskapen, som en gång i tiden landsattes av sjörövarna för kommande behov av proviant.

Vi landsteg i Vrakbukten. Runt omkring oss utbredde sig vildmarken. Väldiga, torra stränder omväxlade med palmskogar och kaktusbestånd, och vi skymtade mängder av djur överallt. Men vi hade ingen tid till utflykter, vi måste skaffa logi, innan fartyget gick tillbaka. Man hade hänvisat oss till en liten by, liggande uppe i landet en mil från Vrakbukten, och vi begåvo oss dit.

Vilken tur vi hade! Vi träffade genast den mest hjälpsamme mannen i den lilla byn, señor Manuel Cobos. Hans fader hade, på den tiden ön tjänstgjorde som straffkoloni, varit så gott som en-

(Forts. på femte sidan.)

02-0004

Rolf Blomberg

I tre Galapagos-attityder: överst i en riktig Söderhavsfarkost, därunder med ett par präktiga Stillahavshumrar och slutligen med en äkta jätteödla från Galapagos.

Norsk fru på Galapagos

(Forts. från första sidan.)

våldsamare över Galapagos. Under ett myteri bland fångarna mördades han 1904. Även vår värd — ty señor Cobos hade genast inbjudit oss till sitt hem — hade varit utsatt för många attentat, då det hängt på ett hår att han dräpts. Trots sin stormiga ungdom var han emellertid en glad och gästvänlig man. Och en första klassens överraskning hade han i beredskap åt oss.

Hans hustru kom ridande. En vacker, ljushyllt ung kvinna. Håret fladdrade under den bredbrättade sombreon, hon satt säker i sadeln som den bästa cowboy. Hon hälsade på oss, och efter några minuter fingo vi höra vårt eget språk — hon var nämligen norska, född Karin Guldberg, dotter till en norsk utvandrare! I sitt äktenskap med señor Cobos hade hon två små barn, som fått moderns käckhet i arv. Det yngsta, pojken Dagfinn, som inte fyllt fyra år än, kan ensam rida en stor häst.

Och så fick jag då ett långt samtal med den unga norskan.

Från Dovrefjället till Söderhavet.

— Jag hör hemma vid Dovrefjället, förtäljer fru Cobos. Där hade vi en gård, som, hur vi än arbetade, inte ville bära sig. Och så beslöto vi oss för att sälja den och bege oss av till sydligare trakter och drägligare förhållanden — mycket var det väl också äventyrslusten som gjorde det. Först hade vi tänkt på Madagaskar men samtidigt gick i Norge en Galapagosfeber, som smittade oss, och så kom det sig att vi hamnade här med den tredje norska kolonisationsexpeditionen 1926. Nu är det bara min far och jag av cirka 300 norrmän som äro kvar här — dessutom några familjer på ön S:ta Cruz. Nåväl, vi anlände hit, min far, två av mina syskon och jag. Vi fick oss jord tilldelad och började arbeta. Att existera på denna ö visade sig inte vara svårt: klimatet är härligt, frukt får man året om och kött är lätt att få tag i från de stora massor vild boskap, som strövа omkring på höjderna. Men att förtjäna pengar var litet svårare. Så småningom tröttnade mina syskon på denna isolering här ute — här finnas ju inga som helst förströelser, och det kunde ibland dröja sex månader mellan båtarna från fastlandet, som kommo med nyheter och tidningar — och så reste de sin väg. Jag däremot gifte mig här.

— Och hur trivs fru Cobos borta från vänner och Norge?

— Jo, bra. Klimatet är ju underbart och frukt få vi, som sagt, året om — bananer, apelsiner, ananas, guayava, papayas o. s. v. Men det kan inte nekas till, att det blir litet ensamt här ute. Det enda nöje vi ha är då en yacht tid efter annan ankrar vid öarna. Vid sådana tillfällen bruka vi alltid få besök och även inviteras ombord. En gång kom en amerikansk yacht hit, vars ägare prompt ville ha mig till Hollywood, men jag tackade nej. Det är inget liv för mig. De tre sista åren har vår norska Stella Polaris varit här på sin obligatoriska världsomsegling — men tråkigt nog bara på några timmar.

Fem kronor i månaden för tjänarinnan.

Arbetskraften är billig. För den indianska som lagar maten, betalar jag 15 sucres i månaden (något över 5 kronor i svenska pengar). Hon kommer på morgonen och går på kvällen, så jag behöver inte ens hålla husrum för henne. Det enda tråkiga med alla tjänare utan undantag är, att de stjäla vad de komma åt. Det är en så naturlig sak, att ligger någonting framme, som de ha användning för, så ta de saken i fråga.

— Och några andra besvärligheter för en husmor?

— Ja, först och främst dessa små röda myror, som förstöra nästan alla grönsaker jag sätter. Dem står jag fullkomligt maktlös mot. Men inte bara myror ge sig på köksträdgården. En natt kom en hel hjord vilda svin in i mina land, och på morgonen fanns inte ett grönt blad kvar. Två månaders arbete till ingen nytta! Då blev jag så förbittrad, att jag tog hundarna med mig, spårade upp grisarna och sköt dem.

Så ha vi några små kryp här som äro allt annat än trevliga. Det är sandloppora. De krypa innanför huden och under naglarna och lägga sina ägg där. Ibland får man skära genom senorna ända in till benet för att få ut allt. Varje kväll måste jag undersöka mina egna och barnens ben och fötter och företa små operationer.

Fru Karin får vara doktor på ön.

— Här finnes ingen läkare så var och en får vara sin egen doktor. Jag anlitas f. ö. mycket, då jag har en hel del medicingrunkor. Men det är otacksamt att försöka hjälpa indianerna, här i byn. Kurerar jag patienten är det all right. Då komma de med höns och grisar och tacka mig. Skulle patienten däremot dö, anse de alltid, att det är mitt fel. De gå då till sin trollkarl för att han skall läsa några förbannelseformler över mig så att jag — helst under fruktansvärda kval — skall få mitt straff och "torka bort", som de säga.

— Och har fru Cobos hittat några skatter här? Jag har hört, att det ligger sjörövarguld överallt i jorden.

— Nej, jag har ingenting funnit. Men nog har jag grävt och hackat i jorden alltid till min mans stora förnöjelse. Och en vacker dag kanske jag hittar något. En dag när jag var ute och red fann jag en bäck med en massa glasklara, små stenar. Jag trodde att jag hittat diamanter och kunde inte sova på tre nätter. Jag gick och inbillade mig att jag var rik och skickade några stenar till Norge för att få svart på vitt att det var ädelstenar. Vet ni vad det var? — Bara bergkristall!

— Men om fru Cobos verkligen finner diamanter? Far ni då bort från sandloppor, myror och ohederliga människor hem till Norge?

— Ja, men inte för att stanna där. Jag är allt för van vid detta underbara klimat för att kunna förlika mig med den långa, kalla, nordiska vintern, och den fribet som jag känner här, har jag aldrig kunnat känna hemma! — — —

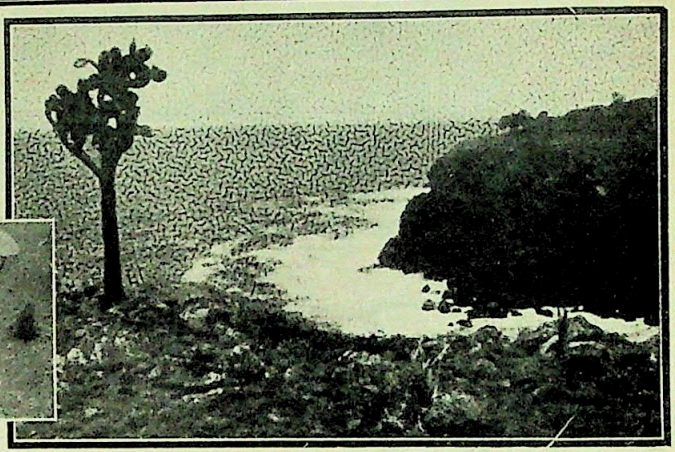
Ja, så slutade min första dag på Galapagos. Hoppas att vi ska finna landet lika underbart!

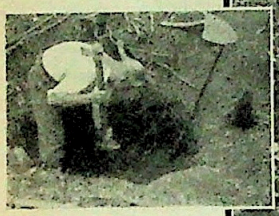
Rolf Blomberg.

02-0005

N:r 1 - 5 Jan. **Lektyr** Årg. 13 - 1935

Rolf Blomberg heter en ung svensk, som för Riksmuseets räkning befinner sig på en längre forskningsfärd till Galapagosöarna. Därifrån har han sänt Lektyr följande roliga och äventyrliga skildring

Skattsökeri och paradisliv på Galapagosöarna

Långt ute i Stilla Havet, ungefär mitt på ekvatorn, ligger Galapagos — "de förtrollade öarna". Det är en grupp slocknade vulkaner, svarta lavaöar med torftig, underlig växtlighet och en sällsam djurvärld — öar, som aldrig hyst några infödda och som alltid förblivit så gott som obebodda. De första, som hörde till här, voro sjörövarna, som förvånades över de gigantiska landsköldpaddorna och de orädda, stora ödlorna, som de fångade till proviant. Sedan ha öarna tid efter annan besökts av de mest skilda sorters människor, de ha varit skådeplatsen för spännande, fantastiska dramer och mysterier. Skeppsbrutna sjömän ha förgäves letat efter färskt vatten och tvingats släcka sin törst med sköldpaddblod, valfångare ha här kölhalat sina båtar och vilat ut, vetenskapsmän och skattsökare ha stapplat över de glödheta, vassa lavastenarna och rivit sönder sig på långtoppiga buskar och kaktéer på jakt efter sina skatter. En del människor — men inte många — ha slagit sig ned på höjderna på de öar där vatten finnes och odlat jorden. De leva ett liv utan bekymmer — klimatet är utmärkt, frukt växer rikligt och kött få de från den förvildade boskapen, som en gång landsatts av sjörövarna för kommande behov av proviant. Men pengar är svårare att förtjäna, ögruppen ligger för avlägset och frakterna äli dyra. En hel koloni norrmän — nära 300 män, kvinnor och barn — kommo hit och försökte kolonisera Galapagos, men 90 procent äro åter hemma i Norge eller på andra platser i världen.

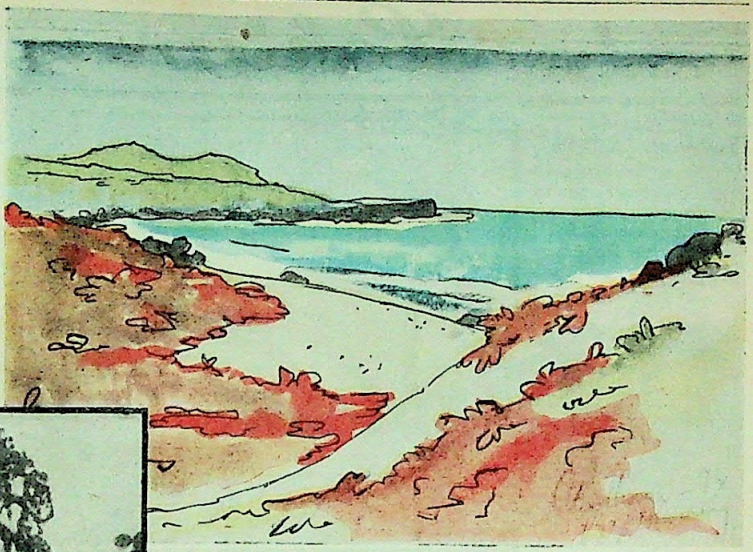
Ocean: Författaren. Bilderna överst: Skattgrävning och kustbild från Galapagos. (På grund av värmen har filmkinnan sammandragits. Därav bildens egendomliga utseende.)

Chatham, eller San Cristobol, som det spanska namnet lyder, är den bördigaste av öarna, den mest vattenrika och mest bebodda. Till denna ö anlände jag en dag med min i Guayaquil nyförvärvade reskamrat, som ämnade måla och skissa litet från ögruppen. Vi hade haft en härlig snabb seglats över ett blågrönt Stilla Hav mer än en veckas lättjefullt liv, och kände oss dådkraftiga och spänstiga. När vi på åttonde dagen sågo Chatham växa för våra ögon, fällde vi det beslutet, att ingen fläck på hela ön för oss skulle bli oupptäckt — något som vi också fullföljt.

På tvärs redo vi upp från Vrakbukten, Chathams hamn, till den lilla by, som ligger ungefär en mil uppåt höjden. Vi fingo bo hos en senor Manuel Cobos, vars fader en gång i tiden, när ön var straffkoloni, var så gott som envåldshärskare över Galapagos. År 1904 mördades han under ett upplopp bland fångarna. Även vår värd har varit utsatt för många attentat, då det hängt på ett hår att han dräpts. Nu finns emellertid inga straffångar här längre och allt går lugnare till. Senor Cobos fru är norska och kom med den sista norska emigrantexpeditionen. Hon och hennes fader äro de enda norrmän, som äro kvar på denna

ö, men på S:ta Cruz bo ännu några familjer, som livnära sig på fiske.

De första dagarna, innan vi begåvo oss iväg på våra strövtåg till öns alla otillgängliga platser för att fånga djur och måla, tillbringade vi till stor del i den lilla byn, där vi i gräshyddorna försökte locka ur indianerna allt de visste om sjörövarskatter och spökerier. Alla äro övertygade om att det finns piratguld nedgrävt här och var, men ingen törs leta efter det av rädsla för onda andar, spöken och dylikt. Den enda, som varit aktiv, är senora Cobos, som grävt och bökat i jorden på en massa ställen — men utan resultat. Emellertid — att här har hittats skatter då och då är ett faktum. En fattig ecuadorianare, som låg ute vid ögruppen och fiskade, återvände en dag snabbt till Guayaquil utan fisk. En tid efteråt köpte han sig en stor jakt och levde på pengar, som ingen begrep hur han förtjänat. Det sägs att han supit ihjäl sig nu. Mindre guldskatter till ett värde av några hundra tusen dollars ha då och då grävts upp. En månad innan min kamrat och jag anlände hit siktades en amerikansk yacht, som under natten låg utanför Fresh Water Bay, en klippig bukt på sydsidan av ön. På morgonen ångade den iväg som om ingenting hänt, men inne i bukten visade en massa nedhuggna och kullvräkta träd och stora hålor i marken att man varit i land och sökt någonting — en skatt naturligtvis. Huruvida de funnit någonting är visserligen ovisst, men platsen var ett tillhåll för sjörövare, och man har gjort många mindre fynd av kedjor och mynt där förut. Nere vid Vrakbukten bor ännu till en gammal sjörövare och av henne fingo vi reda på var en skatt med bestämdhet låg, men sorgligt nog var det på en helt annan ö.

Ovan: En målerisk skiss från "De förtrollade öarna", teckned av förf:n.

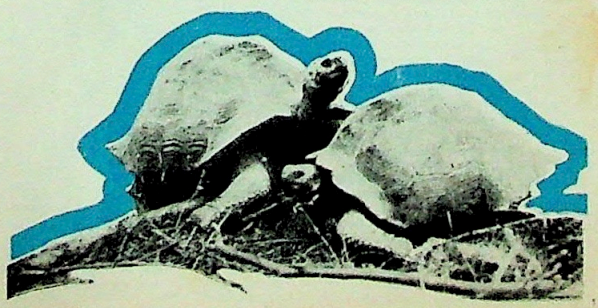
T. v.: Jättekaktus.

Nedan: En sådan här sköldpadda har Rolf Blomberg nyligen sänt hem till Skansen.

Så småningom grepos vi av en intensiv skattsökarfeber och beslöto att vi också skulle ha ett öga för sjörövarguld.

En dag, när jag var borta i en hydda för att pyssla om en liten indianpojke, som hade fått ett fult sår av en sandloppa, fick jag höra en historia, som kom mig att spetsa öronen. Modern till min lille patient hade en dag varit ute och sökt efter några bortsprungna grisar. Hon gick vilse och kom ned i torrbältet — en fruktansvärd terräng — en busch av taggiga buskar, slingerväxter och kaktéer, där man utan mackelen — ett nödvändigt sabelliknande huggverktyg — knappast kan taga sig fram. Kläderna revos snart i trasor och sårig, törstig och förbi skulle hon just sätta sig på en sten för att sova framåt kvällen. Till sin förskräckelse fick hon då se, att stenen var en fyrkantig marmorsten med inskriptioner och mystiska figurer och då hon antog, att det var en grav, skyndade hon förskräckt vidare. Dagen därpå skickades män ut att leta efter kvinnan, som de sent omsider funno i ett mycket medtaget tillstånd.

När jag nu fick höra denna historia, vädrade jag genast en skatt, och så blev vår första färd en skattsökarfärd. Området där stenen skulle finnas var ungefär 60 kvaratkilometer och att systematiskt undersöka denna terräng, där man endast ser tio meter framför sig, insågo vi, vore ett alltför digert arbete. I så fall skulle vi vara tvungna dra med oss packning för flera dagar på en åsna, som en av oss måste hugga väg för, och detta ville vi inte. Alltså togo vi blott en liten packning — en smula mat, två flaskor vatten, skissblock, burkar för mina djur och en browning i bakfickan med tanke på de hjordar av förvildade, understundom gan-

ska aggressiva kor och tjurar, som finnas på ön.

Så vandrade vi hoppfullt iväg en morgon vid soluppgången, litande på turen att hitta stenen av en händelse. Snart voro vi inne i urskogen, i det område som ligger ovanför torrbältet, där de lavaskäggiga träden äro friskt gröna och ge skugga, och där man inte behöver slå sig fram. Det var ett underbart sceneri. Tjocka lianer famnade träden och höllo dem i fasta grepp, saftigt gröna, spetsbladiga agaver, som någon gång införts på ön och spritt sig, bildade tjocka ogenomträngliga häckar, och de giftiga frukterna från manzanillaträden lyste lockande gula emot oss. Färggranna, långbenta spindlar hade spänt upp sina finträdiga nät mellan grenarna för att fånga de surrande kryp, som dansade fram mellan blad och blommor. Fåglarna voro paradisiskt orädda och hoppade kvittrande framför våra fötter.

Men så kommo vi ned i torrbältet. Vi hade hört talas om vilken svår sak det skulle vara att gå i denna terräng men det överträffade alla förväntningar. Den tropiska solen brände intensivt och ingenstans fanns skugga att få, de svarta, vassa lavablocken skuro snart hål på skosulorna och gingo ibland sönder med en metallisk klang så vi voro nära att bryta benen. Myror och flugor plågade oss, kaktéer och långtorniga, rispande buskar och slingerväxter revo luckor på våra kläder. Men — vad spelade det för roll? När vi funno skatten kunde vi köpa 1,000 par byxor.

Framåt tolvtiden, när solen stod rakt ovanför våra huvuden, voro stenarna så uppvärmda, att vi inte kunde lägga händerna på dem. Vattnet i våra fickflaskor var för hett för att vara njutbart — men det var ju ändock vatten. Själva voro vi i ett kokande tillstånd. Det blev en het dag, och när kvällen kom utan att vi hittat någon skatt slogo vi läger mellan ett par stenar. Så fort det blev mörkt avlöstes blodflugorna av moskitos, vilka lyckades plåga oss fruktansvärt, då kläderna nu fullkomligt söndertrasade, inte längre utgjorde något skydd vare sig mot insekter eller sol.

Dagen därpå, efter en så gott som sömnlös natt, beslöto vi oss för att anträda återfärden, dels med tanke på att vi annars skulle få våra nu nästan nakna kroppar sönderbrända av solen, dels för att vi inte hade mer än ett par klunkar vatten per man. Så satte vi igång igen och traskade och traskade. Vi hade räknat ut, att det skulle ta ungefär 7—8 timmar tillbaka till den stig från vilken vi gingo in i skogen. Men timmarna gingo, terrängen blev allt värre och värre, och då vattnet var slut och vi inte längre hade samma energi som förut, gick det långsamt framåt. Jag hade läst, att det gick att få vatten ur de saftiga kaktéernas blad och sedan vi med mycken moda skalat av alla taggar på några stycken försökte vi krama dem. Några droppar var allt som kom. Vi försökte då tugga bladen, men de hade en besk, otäck smak, varför vi bellre lät bli.

Från en liten höjd vi kommo upp på, kunde vi se havet ganska nära och begrepo att vi gått vilse. Vi beslöto att ändra kurs och gå ned mot kusten för att följa denna fram till Vrakbukten, där vi kunde få vatten. Efter en timmes vandring uppnådde vi till vår glädje en uttorkad bäck och började följa denna. Nu stapplade vi fram över stenarna, sade inte ett ord och hade inte längre en tanke på att titta efter någon skatt. Den enda tanke vi hade var att få tag i vatten.

När solen gick ned den andra dagen hade vi ännu inte hunnit fram till stranden, och som ingen måne syntes, måste vi övernatta i bäckfåran. Denna natt somnade vi trots moskitos, myror och sönderbrända kroppar och när morgonen kom kände vi oss en aning spänstigare.

Efter en timmes vandring voro vi framme vid stranden. Friska vindar slogo emot oss och stänken från bränningarna gav en härlig svalka åt våra upphettade ansikten. Vi fingo av oss våra trasiga kläder, satte oss emellan ett par stenar och lät vattnet spola över oss och gurglade oss med saltvatten. Det släckte inte törsten, snarare ökade den, men det gav en härlig svalka åt våra torra strupar.

Först sågo vi bara vattnet. Nu fingo vi också upp ögonen för strandens obeskrivliga skönhet. Som röda flammor på de svarta lavablocken sutto mängder av krabbor, sjölejon vräkte sig lättjefullt här och där bland fula, svarta havsödlor, och ute i bränningarna paddlade stora sköldpaddor omkring. I tidvattenspölarna kunde vi få se ett sagoland av fiskar i strålande färger, räkor och krabbor, som hade de mest fantastiska former, stora snäckor och olivgröna alger.

Så började vandringen fram mot Vrakbukten på de svarta stenarna, där hela svärmar av scharlakansröda och svarta krabbor kilade undan för oss. Törsten plågade oss fruktansvärt, och vi måste allt som oftast stanna för att gurgla oss i saltvattnet eller tugga på ett kaktusblad. Ibland kommo vi till branta klippor, som vi måste göra långa besvärliga omvägar kring, men fram kommo vi, och just då so-

Havsödla. Det största exemplar Blomberg fångat var över en meter långt.

len gick ned bakom horisonten stapplade två trasiga, blodiga och sönderbrända individer fram till ett hus i Vrakbukten. Här fingo vi — vilka underbara minuter — vatten. En fiskare vid namn Garcia, en trevlig gammal fyr och lycklig fader till ett tjugutal barn, lånade oss var sin åsna och så redo vi den över en mil långa vägen hem genom mörkret, något rikare än förut — inte på skatter — men på erfarenhet. Dock — någon skatt hade jag med mig och det var en samling spindlar och skalbaggar, som fått släppa livet till i min cyankaliumburk. Och kanske någon av dem är en skatt för vetenskapen.

I nästa nr berättar Rolf Blomberg om nya spännande upplevelser på Galapagos.

N:r 2 - 12 Jan. **Lektyr** Årg. 13 - 1935

Med Rolf Blomberg på Galapagosöarna

Rolf Blomberg, en ung äventyrslysten svensk, berättade i förra numret om hur han och en kamrat företogo en äventyrlig skattsökarexpedition på en av Galapagosöarna. I dag berättar han på sitt humoristiska sätt om en ny sådan expedition.

Efter några småturer för att samla djur och skissa, gjorde vi oss redo för en längre tripp på ett par veckor. Vi beräknade att vid återkomsten vara rika män, då vi samtidigt på hemvägen ämnade taga reda på en skatt, som vi fått veta var den med säkerhet låg och som vi blott behövde hämta. Denna gång voro vi tre medlemmar i expeditionen — min vän, jag själv och en åsna. Förut hade vi använt mula, men nu ville vi gå i värre terräng, och dels är åsnan mindre och vigare, dels är han inte så kräsen på vatten och föda. Vi lastade en låda på var sida, innehållande tält, mat, gevär, målargrejor, burkar för mina djur och det viktigaste — hacka och spade för skatten. På ryggen placerades en tunna vatten.

Med välgångsönskningar från guvernören över ögruppen, som bor i byn och har befälet över tio soldater, trampade vi så iväg. Jag drog åsnan och min kamrat gick efter med en pinne och gav den ett lätt rapp på baken då och då. Han var så småningom tvungen att skaffa sig en ganska lång käpp, då det visade sig, att åsnan hade ovanan att helt omotiverat sparka bakut allt som oftast.

Vårt första mål var en liten kratersjö, där jag ville fånga eventuella sötvattensdjur. Vägen dit gick genom en djungel av vild guayava med härligt läckra frukter. Förr växte här ingenting, men nu finns denna guayava på de högre platserna över hela ön. Gamle señor Cobos planterade en gång tre träd och en dag stal en man tre äpplen från dessa. För detta fick han 50 piskrapp. Det sägs nu att det är den bestraffade mannens förbannelser, som gjort att guayavan spritt sig och blivit det veritabla ogräs det nu är. Den förökar sig fruktansvärt, och man har fullt arbete med att med macheten rödja den från odlingarna.

Genom denna ofantliga frukträdgård vandrade vi med vår åsna på röda stigar, som trampats av boskapen. Här och där stötte vi på stora hjordar av vilda hästar och kor. För det mesta sprungo de sin väg när vi kommo, men vid ett tillfälle stannade en stor tjur med otäcka horn lugnt kvar och såg hotfull ut. Vi tittade efter närmaste träd men i den magra jorden så högt upp, som vi voro växer guayavan blott som buskar. Jag osäkrade för säkerhets skull browningen, och så avancerade vi långsamt framåt och hojtade och svängde med armarna. Att retirera är farligt då det kan göra den fegaste tjur modig. Jag har aldrig tyckt om tjurar, och jag medger gärna, att jag hade en obehaglig känsla i maggropen, särskilt med alla de hårresande historier om vilda tjurar, jag fått höra i byn, i gott minne. Närmare och närmare kommo vi. Så — ungefär fem meter från kolossen — vände han baken till och lufsade iväg.

Överst: Den unge författaren.
Ovan: En fångad havsödla.

Det finns cirka 5,000 vilda kor och 3,000 vilda hästar på ön — dessutom vilda åsnor, getter, grisar och hundar. Hundarna utgöra en svår terror och gå som vargar i stora flockar mot kalvar och grisar. Det är på grund av dessa som landsköldpaddorna och drushuvudena, stora lantödlor, utrotats på Chatham. Ofta fingo vi se från höjderna, hur hundar jagade och omringade någon liten kalv och hur kor och tjurar med sänkta horn kommo springande till undsättning. Denna tid hade emellertid hundarna gott om föda. På grund av en svår torka, den värsta på femton år, fanns inget gräs för boskapen, varför de mindre livskraftiga djuren dogo av svält. Och kring dessa djur sågo vi alltid massor av kalasande hundar. På de platser, där guayavan hade mogna frukter, åt boskapen dessa, men på de flesta ställen var vid denna tid olyckligtvis blott blommor eller små, gröna kart. Efter äventyret med tjuren, som inte var något äventyr, fortsattes färden så snabbt som åsnan behagade, och fram på kvällen voro vi uppe på berget El Juncos topp och sågo den lilla kratersjön under oss. Den var helt rund och hade mosskantade, grunda stränder, där stora flockar av änder lågo. Varma efter marschen togo vi omedelbart ett bad och summo över denna lilla sjö, där en gång lavan bubblat glödhet, men som nu gav en härlig svalka med sitt friska vatten. I byn hade man berättat för oss om starka virvlar, som skulle finnas mitt i sjön och kommit en badande karl att drunkna, men något sådant märkte vi inte. I tre dagar hade vi vårt läger här, badade, fångade djur, skissade och åto dagligen andstek, härligt brynt över glöden. Men så bröto vi upp och begåvo oss i väg mot Fresh Water Bay — den bukt jag förut nämnt om i samband med sjöröveriskatterna. På vägen dit var vår åsna otroligt lat efter de härliga dagarna vid El Junco, där han fått beta vass i massor. Ofta hjälpte inga hårda ord eller piskrapp, och på somliga ställen fingo vi nästan bära honom.

Fresh Water Bay — "färsk vatten viken" på svenska — är en sällsamt vacker plats. Mellan två svarta klippor rinner en bäck, täckt av en mur av grönska där gråblå hägrar ha sina bon, ned mot havet varest den bildar en liten lagun. Denna lagun har intet synligt avlopp utan vattnet rinner ut genom en 2½ meter hög bank av kiselstenar, som skiljer den från havet.

Vi inrättade oss paradisiskt här, gingo omkring nakna hela dagarna, klättrade i klipporna, fångade djur, målade och badade. Det

02-0006-1

Ovan: Ett kustparti från Galapagos, tecknat av författaren. T. h.: En samling havsödlor.

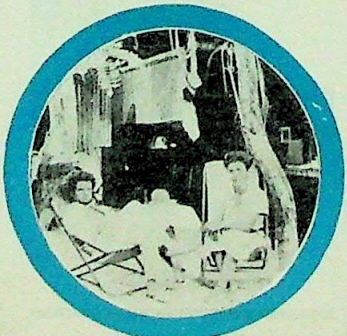

fanns massor av sköldpaddor i vattnet men de kommo aldrig upp på stranden, och jag tror inte de överhuvud taget gå upp på sådan stenig strand. Vi ville emellertid gärna äta sköldpaddssoppa, och så beslöto vi oss för att fånga en. Från vår sin klippa summo vi in mot en stor baddare och varje gång den reste huvudet över vattnet för att ta luft viftade vi med armarna och skreko. Vi fick den på så sätt längre och längre in mot stranden och då vi hade den på så grunt vatten, att vi bottnade, vände vi den på rygg och släpade upp den på det torra med förenade krafter. Den slaktades och så höggo vi upp den, plockade ut de bitar vi antog vara goda och stoppade dem i grytan. Jag vill inte påstå, att det smakade så vidare, men jag tror det mer berodde på våra bristande talanger att laga mat än på köttets kvalitet.

Vi roade oss senare rätt ofta med att försöka jaga upp sköldpaddorna på land — inte för att slå ihjäl dem utan blott som ren sport — men det visade sig att det inte alltid var lika lätt som första gången. En dag när vi summit rätt långt ut, fingo vi plötsligt se fenan av en stor haj ett par hundra meter ifrån oss. Sällan har jag summit med sådan fart och när min kamrat och jag med alla armar och ben i behåll ungefär samtidigt kravlade oss upp på närmaste klipphäll, voro vi alit för andfådda och upprörda för att kunna tala. Vi bara pekade och stirrade i skräck på den tigerhaj på cirka fem meter, som gjorde en elegant gir några famnar utanför stenen och lugnt gled utåt bukten igen. Hela dagen sågo vi den på fram och tillbaka ute mellan klipporna. Sedan dess höllo vi oss litet längre in vid stranden på våra jakter och hade alltid ett öga öppet för hajfener.

Utom sköldpaddor funnos även mängder av sjölejon i bukten, vilka voro kolossalt intresserade av våra förehavanden och höllo sig i närheten då vi badade. De voro mycket oräddа och vaggade upp på stranden blott några meter ifrån oss. Kommo vi allt för nära, skällde de ut oss, men de sågo samtidigt så humoristiska ut, att de inte lyckades injaga någon större respekt.

På lavahällarna lågo stora, svarta havsödlor, erinnande om förhistoriska djur. De bli över en meter långa, ha längs den fjälliga ryggen en kam av taggar, kraftiga klor på fötterna och den mest groteska fula profil. Vi fångade dem med lätthet, men hade en oda lyckats komma in under några stenar, så blott svansen stack ut, måste vi använda hela vår styrka för att få ut den. Den blåste upp klorna och satt

Dr Ritter, som Blomberg besökte. Dr Ritter har senare avlidit av solstyng.

som i ett skruvstäd. Vi hade havsödla på vår matsedel en dag, en ganska välsmakande rätt.

Ett oskiljaktigt element på stenarna voro också krabborna. I tusental uppträdde de och var vi ginga kilade svarta och scharlakansröda, snabba fyrar i vild flykt framför våra fötter. Att fånga dem var nästan omöjligt. De inte blott sprungo på stenarna, de hoppade som apor, och alltid fingo några av de åtta benen fäste. En jägare fanna emellertid, som hade större lycka än jag. Det var en blågrå häger, som vandrade omkring och skickligt nappade till sig krabbornas ben. Som ett nytt ben så småningom växer ut, måste man ju säga, att det var ganska praktiskt inrättat — ungefär som att plocka frukt från ett träd.

Över en vecka njöto vi detta härliga, bekymmerfria paradisliv, som jag alltid drömt om på slaskiga, råkalla vinterdagar hemma i Stockholm. Vi badade när vi ville, åto när vi voro hungriga och läto solen skina på oss. Vi levde blott i nuet och hade ingen tanke på morgondagen. Men så kom den dag, då vi bröto upp för att på hemvägen hämta vår skatt, som vi ju med bestämdhet visste var den låg.

Saken var den, att för ungefär tio år sedan två män grävde upp en stor järnkista under ett gammalt mantazarnaträd någon mil från byn. Hålet var flera meter djupt och för att få upp kistan, som naturligtvis var full av sjörövarguld och mycket tung, voro männen tvungna hissa upp den med lasson. När kistan var halvvägs uppe, brast repen, och den bekymmerfria ålderdomen försvann ned i jorden. Männen, som trodde att djävulen tagit guldet, sprungo förskräckta sin väg. Sedan dess hördes djävulen varje natt yla och skratta nere i gropen, och infödingarna tordes inte närma sig platsen utan att göra korstecken.

Vi hade räknat ut, att låg det någon sanning i historien, gick det till på följande sätt: När lassen brast, åkte kistan av tyngden ned en bit i den lösa marken och jorden, som kastats upp på sidorna, rasade ned och täckte den fullständigt. Vidskepliga, som alla äro här, trodde männen, då de inte längre sågo sin skatt, att djävulen tagit den. Nu skulle det emellertid bli vi, som tog den.

Fram mot kvällen efter en bra stunds letande funno vi gropen med den skrattande djävulen och började gräva. Men under de tio år som gått, sedan de båda männen blottade dyrbarheterna, hade det hunnit samlas massor av jord och smörja i hålet, och när dagen förvandlades till natt ha-

de vi inte hunnit mer än två meter ner. Men månen kom upp, stor och vit, och vi fortsatte att hacka och gräva. Och så började djävulen spela oss spratt. Först satte jag ett spett med hela min kraft på en stortå. Därefter klev min kamrat på hackan, som enligt någon fysisk lag om hävstänger, med oförminskad styrka smällde till honom i huvudet. Hans drag förvreds av smärta och i månskenet trodde jag faktiskt att det var djävulen jag såg.

Efter tre meter träffade vi på plankstumpar. Detta ökade energien, och vi voro nära att slåss om att få jobba nere i gropen.

Helt plötsligt fingo vi höra ett mystiskt ljud så det gick kalla kårar efter ryggraden.

Vi vände båda blickarna mot något svart, som kom framåt stigen. När det hunnit litet närmare, sågo vi, att det inte var djävulen utan en indian på en åsna. Vi hade ingen lust att röja vår närvaro, varför vi kröpo ned i gropen. Då mannen var nästan mitt för, började jag yla så sakta och min kamrat stämde upp ett hemskt skratt. Vi hörde ett förskräckt rop, och då vi tittade upp ur hålet sågo vi mannen galoppera iväg på sin lilla åsna med rekordsnabb fart. Med all säkerhet stannade han inte förrän han var hemma i byn.

Fyra meter ned i marken stötte vi på hälleberget och kunde konstatera att kistan verkligen tagits av den onde.

Dagen efter berättade en indian i byn för oss om ett hemskt äventyr. Han hade föregående natt ridit förbi skatthålet under mantazarnaträdet och plötsligt fått se djävulen stiga upp ur gropen — en man med två stora horn, glödande ögon och en lång svans. Han hade erbjudit indianen en hel kista full med guld, men då denne inte ville ta emot den, hade djävulen velat dräpa honom. Snabbt kom indianen upp på sin åsna och galopperade till byn.

Detta var våra första skattsökarfärder, och febern har nu lagt sig något. När detta skrives är allt klart för att fara vidare. Snart avsegla vi till den betydligt större ön S:ta Cruz, där jätteköldpaddor på ett par hundra kilo ännu larva omkring och där några normän slagit sig ned. Härifrån kunna vi så komma till andra, fullkomligt obebodda öar med de två fiskebåtar, som finnas. Även den tyska baronessan, som dragit sig tillbaka från världen och skön och okuvlig säges regera med grymhet på Floreana, måste vi göra en visit och samtidigt också hennes skäggige landsman, dr Ritter, som lever på andra sidan ön efter regeln: Tillbaka till naturen.

Den dödsdömde islänningen

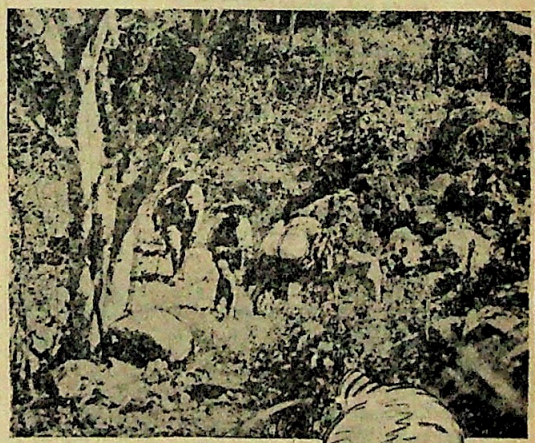
som fått NYTT LIV på Galapagos

berättar för

den långfarande stockholmaren

ROLF BLOMBERG

om sina märkliga nybyggaröden i den tropiska arkipelagen.

Den unge stockholmaren Rolf Blomberg, som för bl. a. Riksmuseets räkning rest ut till Galapagosöarna i Stilla oceanen, har sänt St. T. D. en ny rapport om sina upplevelser, denna gång om ett oväntat möte med en isländsk nybyggare.

SANTA CRUZ, Galápagos, i aug.

"... och här finna *allt* jag behöver för att leva — och leva gott!"

Sålunda slutade islänningen Walter Finsen förevisningen av sin lilla välskötta hacienda, som han på ett år drivit upp på galápagosön Santa Cruz. På min rundfärd härute i oceanen har jag nu hunnit hit, och, naturligtvis, gått rakt i famnen på den isländske nybyggaren.

Finsen är en utomordentligt trevlig och skäggig man på över 60 år — frapperande lik Bernard Shaw både till utseende och tänkesätt. Han har ett händelserikt liv bakom sig. Redan i unga år lämnade han Island och sedan dess har han sysslat med litet av varje — vaskat guld i Afrika och Alaska, borrat efter olja i Nordamerika och Mexico (på den tid då revolutioner och röveri var det naturliga tillståndet i landet) och gått ett par gånger över Anderna i Sydamerika, där han långa tider levt bland urskogens och högfjällets indianer.

(Forts. på sista sidan.)

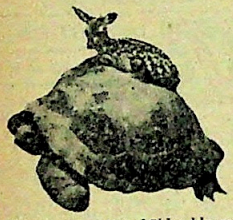
Rolf Blombergs karavan plöjer genom Galapagosdjungeln på väg till Walter Finsens hacienda. Därunder islänningen Finsen, tecknad av Blomberg.

Den dödsdömde islänningen

(Forts. från första sidan.)

Men aldrig förrän han kom till Galápagos har han sysslat med jordbruk. Han kom hit, av läkarna dömd att aldrig mera bliva frisk, och i detta härliga klimat och med ett hårt och sunt arbete kryade han på sig fabulöst snabbt. Nu är han den personifierade hälsan och många 60-åringar finnas inte på denna jord som hålla takten med honom, då han allt som oftast traskar den steniga, smala vägen från sin hacienda ned till Academy Bay och tillbaka på samma dag — en och en halv mil långt.

Vägen från Academy Bay till odlingarna i höjden går först genom ett nästan ogenomträngligt, regnfattigt bälte av

Finsens tama jättesköldpadda med en hjortkalv på ryggen.

torra buskar och träd och upp till 10—12 meter höga kaktéer. Men längre upp — där regnet faller mera rikligt, bli träden högre, kaktusen försvinner helt, jorden blir svartare och marken inte fullt så stenig. Och så plötsligt är där en ljusning i skogen och man är framme vid den första haciendan. Finsens.

Den är inte stor, men den ger mer än tillräckligt åt ägaren. Majsen står hög och friskt grön, likaså sockerrören, som snart skola ge sitt första socker. Gröna täcken av melon och ärtväxter gömma de stenrös, som ligga här och där, och unga bananpalmer svaja med bladen för vinden. Sötpotatis — och även den hos oss vanliga potatisen — otoy, yuca och fiame äro goda representanter för jordfrukterna och längs en rad av papayaträd med stora, saftiga frukter kommer man upp till husen. Här finnas apelsin-, citron-, fikon- och cirnelaträd. (Cirnela är en slags goda plommon).

Husen äro små mästerverk. De äro timrade av kluvna, raka träd från ön och hela inredningen är likaledes gjord av galápagosträ. Endast taket är av korrugerad plåt för att uppsamla regnvatten. Så finns det hönsgård och svinstia. Grisarna äro fångade på ön, där de finnas vilda i stora massor. Köttfrågan är förresten lätt ordnad, ty utom grisar finnas det vilda getter och jättesköldpaddor. En sköldpaddlever är det delikatesste man kan äta och sköldpaddolja är likaså något extra finfint.

Ja, Finsens liv här ser idealiskt ut — att under dessa tider kunna leva ett så bekymmersfritt liv: få mat i överflöd, slippa tänka på skatter och annat otyg (skatt betalas nämligen ej på Galápagos) och ha ett friskt arbete i ett härligt, malariafritt klimat på en ö, där inga giftiga ormar eller stora rovdjur finnas. Är det så också några nackdelar? Jag vill låta Finsen tala:

— Ja, jag ser inga nackdelar eller olägenheter, säger den skäggige islänningen och stoppar sin pipa med egenhändigt odlad tobak, men jag är övertygad om att t. ex. en ung, modern människa inte skulle trivas i isoleringen och ensamheten här ute lika litet som den, som vill förtjäna miljoner. Men äldre, som liksom jag, ha sett nog av världen, som äro nöjda med att leva ett lugnt och bekymmersfritt liv och för vilka den moderna tidens alla föratröelser inte är något nödvändigt — dem kan jag rekommendera att slå sig ned på denna ö.

Mark få de gratis av den ecuadorianska staten och ha de så litet proviant,

03-0007-4

material och verktyg och en tusenlapp på fickan, så kunna de jämförelsevis smart ha sin egen lilla hacienda...

Så långt Finsen. Men kanske tusenlappen inte räcker för alla lika bra som för honom. Ty hos honom arbeta indianerna utan någon lön blott emedan de hålla av honom. Och jag måste till slut berätta en historia, som visar, att icke blott människorna utan även djuren äro hans vänner.

Finsen har en åsna, som han själv fångat som vild här på ön. I två dagar höll han den bunden och sedan dess följer den honom troget som en hund och kommer springande blott han ropar. Men en dag — på väg ned till Academy Bay — försvann åsnan helt oförmodat in i skogen. Finsen ropade på henne, men hon kom inte. Plötsligt, ett par hundra meter längre ned efter vägen, kommer hon ut ur skogen i sällskap med fem vildåsnor, dessa skygga djur, som man nästan aldrig kan få se en enda liten skymt av. I ett par minuter stå de och titta på honom från 15—20 meters håll, så försvinna de åter in i skogen.

Finsens åsna hade velat visa sina vilda vänner den som hon mest höll av — en människa som aldrig slår ett djur. Och *detta* räknar Finsen som sitt sällsammaste äventyr.

Rolf Blomberg.

02-0008

Nr 7 - 16 Febr. **Lektyr** Årg. 13 - 1935

En vecka som ROBINSON

ROLF BLOMBERG *har tidigare i Lektyr berättat några äventyr på Galapagosöarna.*

I dag skildrar han hur han klarade sig på egen hand bland sjölejon och jätteödlor.

Barrington, öde ö i Stilla Havet.

I morse blev jag av en norsk fiskare här ute på Galapagosöarna landsatt på denna obebodda ö. Inte för att jag gjort något illa — mysteriförsök e. d. — nej, på egen begäran. Jag ville pröva hur Robinson Crusoe hade haft det. Skillnaden mellan honom och mig är blott den, att han tydligen hamnade på en ö, som var litet fruktbarare än denna. Och där fanns vatten. Här på Barrington finns inte en droppe, men med tanke härpå har jag en liten tunna med mig. Annars ingenting utom de kläder jag bär, en tältduk, kniv, fiskkrok och rev, gryta och en ask tändstickor.

Jag har spänt upp tältduken på stranden i en vacker liten lagun. Det är det enda ställe med sandstrand som finns på Barrington, vit korallsand med underbart formade snäckskal i alla färger och storlekar. I lagunen paddla stora sköldpaddor omkring, pelikaner dyka efter fisk och tillsammans med mig på stranden huserar en hel koloni sjölejon. När jag kom iland, tittade de litet nyfiket på mig men lade sig snart åter ned med en stånkning och fortsatte att sova. Det är förunderligt så orädda alla djur här äro. Ödlor komma kilande upp på kläderna och nappa flugor, och galapagosvråkar, stållika som örnar — och även andra fåglar — sitta lugnt och kika på mig från ett par meters avstånd. De känna ingen fruktan och ha aldrig sett en fiende som tillnärmelsevis liknar mig. De ha aldrig lärt känna det värsta av alla rovdjur — människan — och jag tror jag närmast betraktas som ett ganska misslyckat sjölejon. De enda skygga djuren på ön äro getterna. Någon gång för länge sedan, när sjörövarna höllo till härute, sattes antagligen ett par getter iland för att de skulle föröka sig och i framtiden kunna förse piratskeppen med proviant. Det är dessa första getters avkomlingar som nu klättra omkring, magra och eländiga. Och hur skulle de kunna vara annat? Ön är det minst gröna jag någonsin sett. Svarta lavastenar, röd jord, torra, grå buskar och träd och höga, taggiga trädkaktéer — det är allt. Vad skall en get bli fet på här? Sällan faller här något regn och då det faller, rinner det lika fort bort mellan sprickorna i lavan.

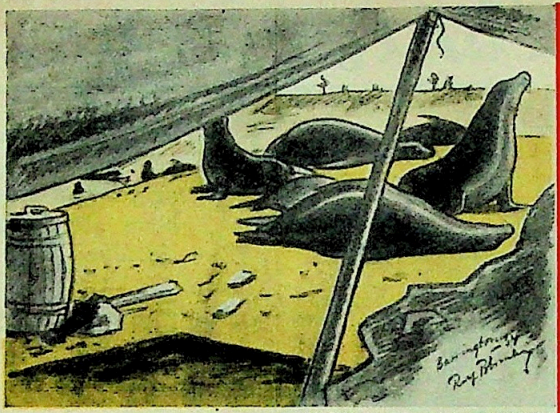
Det enda spåret efter människor på Barrington är ett litet träkors just i samma bukt, där jag bor. Historien om det är följande, som jag hörde den berättas av ett ögonvittne. År 1920 låg en bark vid namn Dinamarca på ön Chatham, 30 sjömil från Barrington. Den fraktade budar från Isabella, den största av Galapagosöarna, till fastlandet. Den hade full last ombord och var klar att gå in till Guayaquil. Ombord voro ett femtiotal människor, däribland även kvinnor och barn. Nu är det så, att här ute vid Galapagos gå starka strömmar, som göra segelfarten ytterst vansklig och som varit orsak till många tragedier. En natt slet strömmen loss Dinamarca och som det var vindstilla och seglen därför inte kunde brukas, drev båten redlöst iväg mot Barrington. När man var helt nära ön, lät man ankaret gå och beslöt att här invänta vind. Och vind kom — men så plötsligt, att ankarkättingen slets av och båten drev upp på land, där den slogs i stycken. Människorna räddade sig i land, men proviant och vattentankar gingo all världens väg.

Till att börja med insågo de inte i vilken hopplös situation de kommit. De hoppades på att undsättning skulle komma från Chatham, där deras ofrivilliga avfärd måste ha observerats. De väntade och väntade men ingen båt kom, och de förstodo hur saken låg till: på Chatham var man i den tron, att de seglat till Guayaquil. Av plankor från vraket snickrade då tre män ihop en mycket primitiv båt för att söka nå någon av de andra öarna och där skaffa hjälp. I sjutton dagar drev båten med strömmen tills den hamnade på Isabella. De arma människorna voro då mer döda än levande men med uppbjudande av sina sista krafter stapplade de efter kusten fram till Villamil, den enda bebyggda platsen på ön. Här låg en fiskarbåt. När denna båt kom till Barrington hade de skeppsbrutna vistats på ön i 40 dagar. Vatten hade de fått genom att krama ur kaktusblad. Mycket blev det inte, men det var några droppar för var och en att svalka struparna med. Kött fingo de från sjölejon, sköldpaddor och de stora ödlorna, och kanske lyckades de fånga en eller annan mager get. En man — kocken — hade emellertid inte haft nog motståndskraft. Han var död när hjälpen kom, och det är över honom det enkla lilla träkorset står som ett minne av denna tragedi.

Mat synes det som om jag skulle kunna få tag på ganska lätt. Jag har i dag kokat krabbor och kaktusfrukter — delikata rätter!

Att fånga krabbor är en god sport och

Dr-0008:1

lämnar många blåmärken och skrubbsår efter sig. Överallt på Galapagos' steniga stränder finnas de i tusental, dessa scharlakansröda krabbor. De äro oerhört snabba och skall man lyckas fånga dem, får man vara kvick i vändningarna. Somliga stenar äro vassa som rakblad, andra glatta som såpa — och tjo, så ligger man där. Och dessutom ha krabbor en ovana att nypas.

Nu går solen ned. Månen har kommit upp men är ännu blek, sjölejon gäspa, böka sig en grop i sanden, sträcka lättjefullt på sig och somna, den ena efter den andra. Även jag skall göra mig en grop och se efter att jag inte placerar mig rätt på en av dessa små skorpioner, som äro vanliga här.

Nästa dag.

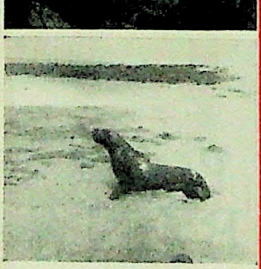
Tidigt i morse, sedan jag kokat mig en fisk — havet är fullt av fisk som i en ansjovisburk — vandrade jag iväg på upptäcktsfärd till högsta berget på ön. Robinson Crusoe hade nog grätit om han sett något så torrt och ogästvänligt som denna ö — torrt, torrt allting. Kaktéernas smutsgröna färg blev intensivt grällt grön bland dessa torra buskar och träd. Terrängen var den sämsta tänkbara. Spetsiga och förrädiska lavastenar, risiga busksnår och en brännande het sol gjorde vandringen svettdrypande. Ingen vattenflaska hade jag med.

På de högre delarna av ön såg jag mina första drushuvuden — stora, gulröda ödlor. De lägo i skuggan av träd och kaktéer med ett ironiskt leende i sitt fula drakansikte. När de blevo skrämda, nickade de med huvudet några gånger, larvade så bredbent bort och gömde sig i sina hålor i marken eller under några stenar. På en del ställen fanns hela kolonier. Jag såg mig förvånad, med tanke på mitt tomma skafferi, att frälsa en av dem från denna syndfulla värld, och jag har nyss ätit en, halstrad över glöden.

När solen stod rätt över mitt huvud nådde jag toppen. På högsta punkten, en stor svart lavasten, stodo tre getter med kraftiga, vackert böjda horn. När de sågo mig, försvunno de med eleganta språng ned efter berget, men ett par små blågåda, rödfotade duvor sutto lugnt kvar.

Detta samma berg besöktes för några år sedan av dåvarande guvernören över Galapagos. Inte i tjänsteärende utan för att leta

Överst: Utsikt från tältet (teckning av författaren).

Bilderna ovan: Jätteödla och sjölejon. (Foto förf.)

T. h.: Korset på Barrington.

efter ädelstenar, något som renderade till en skrapa från högre ort. En guvernör skall nämligen inte leta efter ädelstenar. Saken var den, att en österrikisk äventyrare kom ut till ögruppen medförande en karta över en Galapagosö, och enligt dokumentet skulle här finnas massor av ädelstenar på öns högsta purkt.' Denna karta stämde ungefär in på Barrington. Österrikaren hade emellertid ingen båt — något som guvernören hade — och då slogo de båda herrarna följe. De plockade stenar och hackade i jorden, de vandrade upp och ned för berget och undersökte det på alla sidor, men de enda stenar de funno voro lavastenar. När guvernören kom tillbaka från sin misslyckade expedition till Chatham, där han residerade, hade någon, medan han var borta, futtat eld på hans hus — kanske för att visa, att en guvernör inte skall glömma sina plikter för att leta efter ädelstenar. Så behållningen var inte stor.

När jag på eftermiddagen åter kom ned till mina sjölejon, var jag oerhört varm efter vandringen. Jag tog av mig kläderna för att bada, men just som jag skulle springa i vattnet, fick jag se två ganska stora hajar, som gingo i viken inte långt från stranden. Antagligen för att passa sjölejonungar. Jag önskade inte stifta bekantskap med dem, varför jag åter klädde på mig och i stället ägnade mig åt tillagningen av min stora ödla.

Middagen bestod av halstrad ödla och kokta kaktusfrukter.

Nästa dag.

I dag har någonting hänt som absolut inte får hända en Robinson Crusoe.

När det var lågvatten skulle jag söka fånga hummer bland stenarna — hummer finns det gott om här, stora krabater utan klor men med mycket mat i stjärten. Jag hade redan fångat två stycken och skulle dyka in med handen mellan ett par stenar för att ta den tredje, då jag förlorade fotfästet och vrickade en fot riktigt ordentligt. Och nu ligger jag här i hettan under tältduken med svullen fot och kikar på sjölejonen.

Om någon frågade mig — sådana frågor finns faktiskt — vilket djur jag helst skulle vilja vara, skulle jag svara: sjölejon. Och helst sjölejon på Barrington. Inte för att de inte ha några fötter att vricka — nej, men de se ut att ha ett så härligt, skönt liv. De båda när de vilja i detta salta, friska Stilla Havs-vatten. Fisk finnes i massor: jag antar, att de blott behöva gapa för att få munnen full. När de tröttnat på leken i vattnet, på att dyka och åla i dyningarna, kravla de sig upp på land, sträcka ut sig lättjefullt i sanden och ta sig en siesta.

Det är förresten lustigt vilka mänskliga ljud dessa djur kunna prestera — eller kanske rättare oljud. De kunna visserligen skälla som hundar och råma som kor — men

(Forts. å sid. 23.)

EN VECKA SOM ROBINSON.

(Forts. fr. sid. 4.)

deras gäspningar, stånkningar, fnysningar och det sätt på vilket de som österlänningarna tala om, att de äro mätta och belåtna, är en människas.

De flesta av dem äro vänliga själar. Men en bit från mitt läger ligger nu en gammal vresig hane. En unge störde den i sömnen genom att i oförstånd slå en fena i ansiktet på den gamla grinvargen. Den lilla stackaren fick ögonblickligen ett bett i baken och vaggade med ett sjölejons löjliga rörelser protesterande bort till sin mamma (jag antar, att det var hans mamma) och blev tröstad.

Moskitos finns inte här på ön, men flugorna äro rätt irriterande på dagarna. Ligger jag alldeles stilla, komma dock ödlorna upp på mig och nappa dem från armar och kläder. Det är underbart med denna oriddbet.

Dagen därpå.

I natt var det oroligt. Först och främst väcktes mig den gamle grinige sjölejonhanen genom att skälla högljutt och ihållande. Jag låg ungefär en halv timme och hoppades på, att han skulle sluta, så jag fick sova. Så kastade jag ett par snäckor på honom där han stod, stor och svart och skällde i månljuset — men utan resultat. Till sist var jag tvungen att gå ut och driva iväg honom och, ehuru protesterande, masade han sig likväl bort 25 meter. Tydligen var detta en stor ansträngning för honom, ty han somnade genast.

Framppå morgonsidan väcktes jag åter — denna gång av att jag blev totalt blöt om fötterna. Förvånad reste jag mig upp och gick ut. Orsaken var, att det på grund av fullmånen var alldeles särskilt högt högvatten — något som jag inte tagit med i beräkningen. Jag byggde några vallar av sand och kunde åter lägga mig.

Hela dagen har jag vistats här nere på stranden. Jag fiskade upp en fisk, som, då den kom upp på land, blåste upp sig som en ballong. Denna ballong åt jag till middag.

Det är inte särskilt roligt att ligga här nere på stranden, men jag har inget annat val. Solen utvecklar en fenomenal hetta och flugorna hjälpa till att göra vistelsen mindre njutbar. Är man i rörelse och har någonting för händer, är allt all right. Men denna overksamhet tar på nerverna. Och så får man tillfälle att tänka för mycket — på kyliga drycker och välla gad mat. Jag är nog en dålig Robinson Crusoe.

Nu på kvällssidan kommo några getter ned hit till stranden, och som de inte observerade mig, gingo de lugnt förbi mig på några meters avstånd.

Anblicken av dem för tanken på vad en norrman på denna ö, återstoden av tre koloniseringsexpeditioner till Galapagos — berättade mig om hur han fångar getter. Så fort han får se en get sätter han bara efter den och förföljer den tills den är så trött, att han kan ta den med händerna. Med tanke på den svåra terrängen här på öarna är det en sportbragd av första rang att kunna springa en get trött.

Två dagar senare.

Som jag åter kunnat gå hyggligt på foten har jag dessa dagar gjort små strövtåg inåt ön och efter stränderna.

Men ingenting nytt har jag sett eller upplevt, ingenting som skiljer sig från vad jag redan på mitt första strövtåg såg. Och jag har funnit, att jag vet tillräckligt om Robinson Crusoes ofrivilliga eremitliv.

De stora ödlorna ha givit mig hånfulla leenden som ville de säga: vad skulle du här att göra? Vi äro inte vana att bli störda i vår middagssummer.

Vråkarna ha undrande satat kring mitt tält nere vid stranden som om de väntat på att jag snart skulle ge mig iväg. Vi ha aldrig sett ett pådant fult sjölejon förr!

Och själv har jag tärkt, när jag ätit min okrydda de mat. I morgon kommer båten och hämtar mig!

— — —

Så är det slut på mina Robinsonad. Framemot eftermiddagen kom den lilla vita fiskarbåten i lagunen och jag kunde säga adjö till mina vänner sjölejonen — eller märkte de kanske inte att jag for? De låg lika lata på stranden som när jag kom.

Och ön blev mindre och mindre och jag satt på fiskarbåten och tittade på den — utan saknad — medan jag åt en söt, saftig ananas. Arma Robinson Crusoe!

DOS HOMBRES DE VALIA VIENEN DE LAS ISLAS COLON.

FUERON A LA CAPITAL, ESPERANDO NARRAR EL RESULTADO DE SU JIRA.

Después de una permanencia de 8 meses en el archipiélago de Galápagos, regresó al continente en el motovelero nacional San Cristóbal que anteayer entró al puerto, el jóven periodista sueco señor Rolf Blomberg, quien tiene la representación del importante diario escandinavo "Stockholms-Tidningen". El señor Blomberg, ha traído consigo para llevarlos a los museos de su patria, importantes colecciones de insectos, flores, peces y aves, así como importantes anotaciones de carácter científico sobre formación geológica, meteorológica y otros estudios destinados a ilustrar las condiciones generales de vida y recursos que ofrecen las principales islas habitables de nuestro archipiélago.

Junto con el señor Blomberg, ha venido también de Galápagos el profesor Martín Voegeli, intelectual suizo autor de algunos tomos sobre temas de interés geográfico. El Prof. Voegeli, es también corresponsal de varios periódicos suizos y alemanes, teniendo la representación de diarios como el "Baterland" y "Luzerner Neueste Nachrichten". Su estada en las Galápagos ha sido sólo de dos meses, los que ha dedicado de preferencia a estudiar la vida animal y etnográfica. Uno y otro se proponen escribir volúmenes sobre la importancia de nuestras abandonadas islas.

Ayer mismo emprendieron viaje a la capital de la república.

EL MAS MISTERIOSO

DE LOS SECRETOS DE LAS

ISLAS GALAPAGOS

será revelado a los lectores de

EL TELÈGRAFO

en nuestra edición de

MAÑANA VIERNES

PASIONES - ODIOS AMOR.
TRAICION - CRIMEN.

Lo más emocional que jamás haya sucedido en las apartadas islas del Pacífico.

EL PERIODISTA BLOMBERG CON EL MARINO NORUEGO ARTHUR STAMPA BUSCARON A LORENTZ Y NUGGERUD SIN ENCONTRARLOS

AUTORIDADES DE CHATAM SABIAN DESAPARICION DE LA BARONESA DESDE DOS MESES ATRAS

OCHO DIAS ALIMENTANDOSE DE IGUANAS Y PESCADO

.El día 14 de Noviembre, entre los pasajeros del motovelero SAN CRISTOBAL, llegaba a Guayaquil, después de una permanencia de ocho meses en el archipiélago de Galápagos, el joven periodista sueco, señor Rolf Blomberg, quien viaja en representación del importante diario escandinavo Stockholms-Tidningen, para el que escribe sugestivos relatos de sus correrías por el mundo.

.Amigo de EL TELEGRAFO, al que vino recomendado a su entrada al país, el señor Blomberg, tan pronto como llegara al continente, nos visitó y en el curso de su conversación nos contó lo que sabía en relación con la desaparición de la Baronesa de Wagner y su amigo Phillipson. Su estupefacción fue grande al darse cuenta que nada de todo lo que nos relataba se conocía en Guayaquil; había vivido los últimos dos meses de su residencia en Chatam, donde todo el mundo conocía tales sucesos por haberlos él hecho públicos y le parecía imposible que las autoridades de las islas no hubieran dado la importancia que tenía el suceso, sin siquiera comunicarlo a título de información. Como periodista, hacía ya algunas semanas que había enviado a su periódico un relato de los aparentemente misteriosos sucesos. Casi tenía seguridad que ya en Suecia— a muchos millares de kilómetros— se conocía detalladamente un acontecimiento relacionado con el archipiélago ecuatoriano, del que no se tenía noticias en el Ecuador.

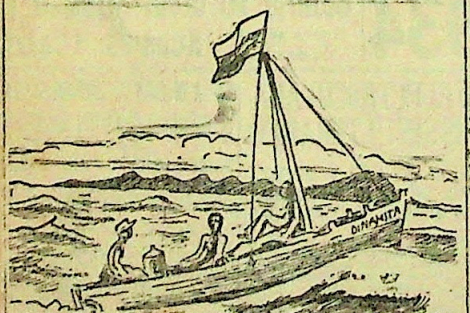
Rolf Blomberg, el joven periodista escandinavo que vió alejarse a Lorentz, rumbo a la eternidad el 13 de julio último.

Rolf Blomberg, es un hombre joven, un muchacho casi, que viaja enviado por su periódico visitando, casi siempre, remotos países. Su viaje a Galápagos lo realizaba, de manera preferente, para estudiar la vida de los animales salvajes: tortugas, cabras, burros, perros, focas, etc. etc., pero como inteligente periodista, no estaba dispuesto a perder oportunidad alguna que le ofreciera tema a sus relatos de viaje. Oir al joven Blomberg su vida en las casi abandonadas islas de nuestro archipiélago, es algo de lo más pintoresco e interesante. En su empeño de lograr temas para sus artículos, hizo que lo abandonaran por una semana en la isla de Barrington, sin más provisiones que un saco de naranjas; quería saber, quería saber si era posible subsistir en una desierta isla, viviendo de iguanas y pescado, y cual otro Robinsón Crusoe, hizo la prueba, una singular experiencia llena de emociones, vagando durante el día por las solitarias playas y volcánicos arrecifes, para dormir, en las noches, la cara al cielo, entre rimeros de piedras que apenas si lograban protegerlo de los helados vientos del océano.

.Después de permanecer una larga temporada en la isla de

(Sigue a la página cuatro)

EL PERIODISTA BLOMBERG CON EL

La pequeña lancha a motor DINAMITA, del pescador noruego Nuggerud, en la que hizo varios viajes el periodista Blomberg, y la que abandonó, precisamente en el viaje en que no llegó a su destino. Dibujo de Rolf Blomberg.

(Viene de la primera página)

San Cristóbal, de la que sólo se había alejado en breves excursiones, como la antes relatada a la isla de Barrington, Blomberg quiso ir a las otras islas del archipiélago donde sabía que había grupos de colonos, y fue así, cómo, en los primeros días del mes de julio se embarcó en la lancha DINAMITA del colono noruego Tryrve Nuggerud, para trasladarse al lugar de residencia del grupo de colonos que existe en la isla Santa Cruz, y que es el más numeroso e importante. Tras unos pocos días de descanso, la lancha DINAMITA anunció que seguiría a la Floreana y en el deseo de conocer de cerca a la Baronesa de Wegner y sus amigos, se embarcó otra vez en la pequeña nave de Nuggerud, teniendo como compañero de viaje al noruego Worm Muller. Además de Nuggerud y en calidad de marinero los acompañaba un nativo de apellido Triviño.

.Su llegada a la Floreana había de significar mucho al mundo exterior, pues eran las primeras personas que llegaban a esa isla después de la misteriosa desaparición de la Baronesa, a la que Blomberg nunca conoció. El natural interés periodístico lo llevó a visitar al doctor Ritter y a los Wittmer, donde conoció a Rudolf Lorentz; siempre tratando de obtener datos, tan discretamente como posible fuera sobre los sucesos que a todos parecía intrigar, pero sobre los que nadie quería abondar. Todo lo que supo y conoció entonces, así como lo que más tarde supieron el doctor Martin Voegell, quien visitó al doctor Ritter el 15 de Setiembre, lo dimos ya a la publicidad en el artículo que estos dos periodistas escribieron para EL TELEGRAFO y que se publicó en la edición del 16 de Noviembre de este diario, artículo que ha tenido el más sensacional eco en todo el mundo, apasionando a los públicos que aman de lo novelesco y sensacional, que hay que convenir en que son los más.

.Lorentz, que sólo esperaba una oportunidad para abandonar Floreana, hizo conocer su decisión de embarcarse en la lancha DINAMITA, para trasladarse a Chatam, de donde 3 días más tarde debía salir para Guayaquil la motonave SAN CRISTOBAL. Y el 13 de julio, abandonaban la bahía principal de la isla, rumbo a San Cristóbal. A bordo iban Lorentz, Worm-Muller y Blomberg, como pasajeros, Nuggerud y el marinero Triviño. En el curso de la conversación entablada a bordo, mientras realizaban la corta travesía, supieron que Lorentz llevaba los originales de una obra sobre filosofía que había escrito en su solitaria residencia el doctor Ritter, así como algunas cartas que le habían confiado los Wittmer, todo lo que debía depositar en el correo al llegar a Guayaquil.

.Después de horas de una relativa travesía, llegaron a Santa Cruz, donde Blomberg y Worm Muller debían quedarse. El día 13 de julio, el DINAMITA continuó su viaje a Chatam, con solo Lorentz como pasajero, el valiente marino Nuggerud al timón y un negrito como marinero, que se embarcó para sustituir a Triviño que, decidió quedarse en ese viaje, que había de ser el postrero de la tan conocida lancha DINAMITA. Blomberg había entregado a Lorentz una correspondencia para su periódico, que incluía muy importantes fotografías con sus negativos.

.Semanas más tarde— nos decía Blomberg— con la llegada del bote de vela a Barcia, supe que Lorentz no había jamás llegado a Chatam. En un pequeño bote descubierto, el FALCON, acompañé al audaz pescador Stampa, que con toda humanidad emprendió en la búsqueda de Nuggerud y sus compañeros y con tal propósito visitamos las bahías de Conway y Seymour, sin mayor éxito. Cuando estábamos en Seymour, resolvimos dirigirnos a las islas del norte, donde más tarde han sido encontrados los cadáveres de Lorentz, ya identificado y seguramente el de Nuggerud. Iniciamos el viaje, pero lo fuerte de la corriente hizo imposible nuestro empeño; la potencia del pequeño motor del FALCON no lograba vencer la violencia de las aguas y hubimos de desistir.

.No tuvimos noticia alguna que dar a nuestro regreso a Santa Cruz. Antes de abandonar la isla, creí mi deber escribir a los Wittmer para agradecerles el hospedaje que me habían brindado en los cortos días que estuve en la Floreana. En esa carta les informaba de la desaparición de la lancha DINAMITA y de mis temores de que sus tripulantes hubieran perecido. Días más tarde llegaba el SAN CRISTOBAL a Santa Cruz en un viaje de excursión a las islas habitadas, tomé pasaje y siguiendo su ruta me encontré una vez más en la Floreana. No visité entonces al doctor Ritter pero sí estuve en casa de los Wittmer a los que causó gran sorpresa mi presencia. Tanto ellos como yó, jamás pensamos que nos volveríamos a ver. La señora de Wittmer me informó que había recibido mi carta en que los noticiaba de la pérdida del DINAMITA, con Lorentz y Nuggerud a bordo. Ténia escrita la contestación en espera de algún barco que la llevara y me la entregó personalmente. Es seguramente a esta carta a la que se ha referido el enviado de la United Press a Galápagos, señor Carlos Luna, carta que conservo en mi poder y en la que textualmente me decían refiriéndose a la posible desgracia de Lorentz:

"Recibimos su carta. Muchas gracias. Es deplorable que Lorentz tenga que morir en esta forma. ¡Destino?"

Comentando estas líneas, el señor Blomberg nos decía: la palabra "destino"— hasta donde pude entenderle— deja comprender que los Wittmer también tenían la misma sospecha que despertó en mí la actitud nerviosa de Lorentz, la sospecha de que Lorentz tenía alguna participación en la desaparición de la Baronesa.

Blomberg espera ahora que pase la Noche Buena, para lanzarse a una nueva aventura. Esta vez irá a nuestro estimable Sr. Interpará en la espesura de nuestros frondosos bosques, sin saber qué ruta va a seguir, aunque sí la que mayor misterio e interés ofrezca.

MYSTERIET PÅ GALA

genom specialrapport till St. T. D. f

Piratdrottningen

— inte den moderne Robinson

har omkommit.

Svenskens besök på enslingarnas ö klarlägger tragedien i Söderhavet.

Den tyske vetenskapsmannen dr Ritter, "Den moderne Robinson", skulle enligt telegram i gårdagens tidning ha slutat sitt äventyrliga liv vid ett skeppsbrott på en av Galapagosöarna i Stilla oceanen. Ett till St. T. D. just anländ brev från den långfarande stockholmaren ROLF BLOMBERG ger emellertid en helt ny lösning åt detta Söderhavsmysterium. Vid sitt besök på Galapagosön Floreana fann svensken dr Ritter i högönsklig välmåga, under det att den ryktbara drottningen av Galapagos spårlöst försvunnit från samma ö med en tysk följeslagare. Tydligen är det dessa två som återfunnits döda, vilket även bestyrkes av måndagskvällens nya telegram om händelsen. Hr Blombergs skildring av hans märkliga upplevelser på enslingarnas ö följer här nedan.

(Copyright St. T. D.)

FLOREANA, Galapagos, i sept.

Floreana är den av Galapagosöarna, som på sistone varit mest omtalad jorden runt. Den ensliga ön i Stilla Havet har nämligen haft sin egen drottning, den österrikiska baronessan Eloissa Wagner de Bosquet, och denna originella dam väckte i början av året ett ofantligt uppseende i Amerika, omnämnt även i svenska tidningar, genom att hon påstods ha tillfångatagit skeppsbrutna från Equador och regerat som den värsta despot i sitt egenhändigt ockuperade rike. Även med risk att bli kastad i fängelse ville jag gärna på min rundfärd i den tropiska arkipelagen göra en visit hos drottningen, och samtidigt ämnade jag söka upp "Den moderne Robinson", den tyske vetenskapsmannen dr Ritter, som skulle vara en annan sällsam ensling på ön. Kurs på Floreana alltså!

Redan i Guayaquil hade jag turen träffa en herre, som kände litet närmare till drottningen och som denna dam av misstag skjutit i magen med ett salongagevär. Han ansåg att ryktena voro betydligt överdrivna, men när han hörde, att jag absolut ville träffa härskarinnan, utrustade han mig med ett introduktionsbrev.

Med detta på fickan och med post i massor — den första post de fåtaliga invånarna på Floreana fått på ett halvt år — seglade jag så en morgon i väg från Santa Cruz på Galapagos mot Floreana med en norsk fiskebåt. Efter några timmar sågo vi ön med dess många utslocknade vulkaner i ett lila dis. Sjömil efter sjömil lade vi bakom oss, ön växte, den lila färgen övergick i svagt grön. Tunga regnmoln hängde över de högsta punkterna.

På Floreana — där t. ö. Darwin gjorde sina märkligaste upptäckter — finns det tre ställen med färskvatten, tre källor. Och vid var och en ligger en liten hacienda: drottningens, dr Ritters och tysken Wittmers. Nere vid Post Office Bay, en stor bukt med vit sandstrand, står ett hus kvar som minne efter en misslyckad norsk koloniseringsexpedition. Detta vinade sig vara den enda bebyggelsen på denna relativt stora ö.

Efter tio timmars färd ankrade vi i Post Office Bay. Ingen grym drottning med beväpnade män tog emot oss. Men en lapp, undertecknad av en herr Rudolf Lorenz — tillhörande drottningens hov — satt uppspikad på ett träd. Lorenz bad kära första båt, som besökte ön, medtaga honom till fastlandet.

Så begynte vi vandra stigen upp till drottningens hacienda, El Paraiso. Vägen dit, som gick genom en underbart vacker terräng, var utmärkt genom vitnade kokoch åsneskallar, upphängda i buskar och träd. Efter en timme kommo vi in i en skog av vilda citron- och apelsinträd och efter ytterligare en timme sågo vi drottningens plantage. Bananpalmer, storbladiga otoyplantor, spetsbladiga agaver och andra tropiska växter gåvo verkligen en vision om paradiset — El Paraiso!

Men till vår förvåning sågo vi intet hus! Bara platsen där det stått. Var var drottningen? Vi hojtade och skreko, men ingen svarade.

Ej långt från El Paraiso har tysken

(Forts. på sista sidan.)

Piratdrottningen, baronessan Wagner — foto sänt till St. T. D. från Galapagos av Rolf Blomberg.

Enslingarna på Galapagos: härovan och tysken Philipson, vilka

barnbarn, syskon, syskonbarn, släkt och vänner.

Rastaborg, Ekerö den 18 November 1934.

David. Erik, Ebba.
Henrik. Bertil, Gösta, Harald.
Rut, Elsa, Folke.

Sv. Ps. 168. v. 4.

Min älskade make
och min kära lilla pappa

Einar Eklund,

född den 7 November 1890, avled å Mörby sjukhus Fredagen den 16 November 1934, djupt sörjd och saknad, men i ljusaste minne bevarad av mig, dotter, Aldrig fader, syskon, svärföräldrar, släkt, kamrater och många vänner.

Elvor. MARTA EKLUND, född Andersson.

No slut är smärtan,
Du funnit frid,
Men lämnat hjärtan,
Som sakna dig.

Jordfästningen äger rum i Spånga kyrka Söndagen den 25 November kl. 1 e. m., dit ev. blommor kunna sändas före kl. ½ 1 e. m.

Vår älskade Mor,
Mormor och Farmor
Änkefru

Maria Erika Svensson,

född Nyberg,

insomnade stilla Lördagen den 17 November 1934, 76 år gammal, djupt sörjd och i tacksamt minne bevarad av barn, barnbarn och barnbarnsbarn, syster, övrig släkt och många vänner.

LISA o. GUS. EINAR o. SIGNE.
MABEL o. DOROTHY,
U. S. A.
TOIVO o. LISA. HUGO o. CERES.
Malbritt.

Ett strävsamt liv har slocknat ut,
En flitig hand har domnat.
Din långa arbetsdag är slut;
i Herrens famn du somnat.

Eldbegängelse äger rum Lördagen den 24/11 kl. 12 i Sandsborgskrematoriet på Södra kyrkogården, där samling äger.

Ev. blommor kunna sändas dit till kl. 11.30.

Vår älskade Mor
Fru

Anna Samuelson,

född
Ancher Drussin

03-0012

MYSTERIET PÅ GALAPAGOS LÖST

genom **specialrapport till St. T. D.** från långfararen Rolf Blomberg.

Piratdrottningen

— inte den moderne Robinson

har omkommit.

Svenskens besök på enslingarnas ö klarlägger tragedien i Söderhavet.

Den tyske vetenskapsmannen dr Ritter, "Den moderne Robinson", skulle enligt telegram i gårdagens tidning ha slutat sitt äventyrliga liv vid ett skeppsbrott på en av Galapagosöarna i Stilla oceanen. Ett till St. T. D. just anlänt brev från den långfarande stockholmaren ROLF BLOMBERG ger emellertid en helt ny lösning åt detta Söderhavsmysterium. Vid sitt besök på Galapagosön Floreana fann svensken dr Ritter i högönsklig välmåga, under det att den tyktbara drottningen av Galapagos spårlöst försvunnit från samma ö med en tysk följeslagare. Tydligen är det dessa två som återfunnits döda, vilket även bestyrkes av måndagskvällens nya telegram om händelsen. Hr Blombergs skildring av hans märkliga upplevelser på enslingarnas ö följer här nedan.

(Copyright St. T. D.)

FLOREANA, Galapagos, i sept.

Floreana är den av Galapagosöarna, som på sistone varit mest omtalad jorden runt. Den ensliga ön i Stilla Havet har nämligen haft sin egen drottning, den österrikiska baronessan Eloisa Wagner de Bosquet, och denna originella dam väckte i början av året ett ofantligt uppseende i Amerika, omnämnt även i svenska tidningar, genom att hon påstods ha tillfångatagit skeppsbrutna från Equador och regerat som den värsta despot i sitt egenhändigt ockuperade rike. Även med risk att bli kastad i fängelse ville jag gärna på min rundfärd i den tropiska arkipelagen göra en visit hos drottningen, och samtidigt ämnade jag söka upp "Den moderne Robinson", den tyske vetenskapsmannen dr Ritter, som skulle vara en annan sällsam ensling på ön. Kurs på Floreana alltså!

Redan i Guayaquil hade jag turen träffa en herre, som kände litet närmare till drottningen och som denna dam av misstag skjutit i magen med ett salongsgevär. Han ansåg att ryktena voro betydligt överdrivna, men när han hörde, att jag absolut ville träffa härskarinnan, utrustade han mig med ett introduktionsbrev.

Med detta på fickan och med post i massor — den första post de fåtaliga invånarna på Floreana fått på ett halvt år — seglade jag så en morgon i väg från Santa Cruz på Galapagos mot Floreana med en norsk fiskebåt. Efter några timmar sågo vi ön med dess många utslocknade vulkaner i ett lila dis. Sjömil efter sjömil lade vi bakom oss, ön växte, den lila färgen övergick i svagt grön. Tunga regnmoln hängde över de högsta punkterna.

På Floreana — där f. ö. Darwin gjorde sina märkligaste upptäckter — finns det tre ställen med färskvatten, tre källor. Och vid var och en ligger en liten hacienda: drottningens, dr Ritters och tysken Wittmers. Nere vid Post Office Bay, en stor bukt med vit sandstrand, står ett hus kvar som minne efter en misslyckad norsk koloniseringsexpedition. Detta visade sig vara den enda bebyggelsen på denna relativt stora ö.

Efter tio timmars färd ankrade vi i Post Office Bay. Ingen grym drottning med beväpnade män tog emot oss. Men en lapp, undertecknad av en herr Rudolf Lorenz — tillhörande drottningens hov — satt uppspikad på ett träd. Lorenz had häri första båt, som besökte ön, medtaga honom till fastlandet.

Så började vi vandra stigen upp till drottningens hacienda, El Paraiso. Vägen dit, som gick genom en underbart vacker terräng, var utmärkt genom vitmade ko- och åsneskallar, upphängda i buskar och träd. Efter en timme kommo vi in i en skog av vilda citron- och apelsinträd och efter ytterligare en timme sågo vi drottningens plantage. Bananpalmer, storbladiga ätoyplantor, spetsbladiga agaver och andra tropiska växter gåvo verkligen en vision om paradiset — El Paraiso!

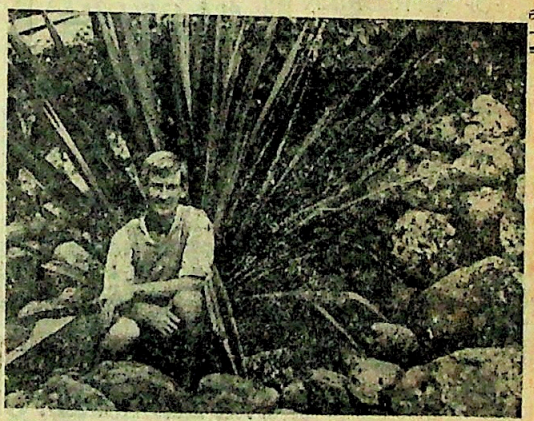
Men till vår förvåning sågo vi intet hus! Bara platsen där det stått. Var var drottningen? Vi höjtade och skreko, men ingen svarade.

Ej långt från El Paraiso har tysken

(Forts. på sista sidan.)

Enslingarna på Galapagos: härovan "drottningen", baronessan Wagner, och tysken Philipson, vilka sannolikt äro de omkomna.

Piratdrottningen, baronessan Wagner — foto sänt till St. T. D. från Galapagos av Rolf Blomberg.

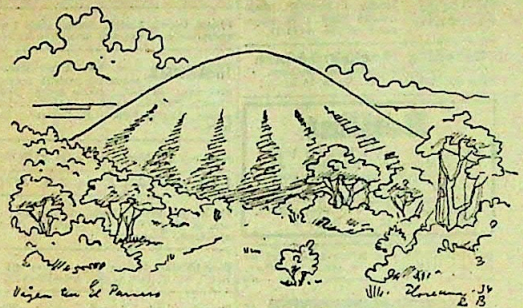

"den moderne Robinson" dr Ritter, tecknad av Rolf Blomberg. Till drottningens kock och f. d. gemål Lorenz.

03-0012

02-0012-1

Mysteriet på Galapagos löst

(Forts. från första sidan.)

Wittmer sin lilla hacienda och dit begåvo vi oss nu. Här träffade vi förut nämnde Lorenz och av honom fingo vi höra att drottningen var försvunnen från ön — hade abdikerat! Han berättade mig hela sanningen om henne, och historien är i korta drag följande:

Baronessan Wagner de Bosquet, som är född i Wien och varit gift med en fransman, hade i Paris en liten affär tillsammans med hr Lorenz. Det var Lorenz som fick arbeta medan baronessan däremot roade sig furstligt. Så träffade hon en berlinare vid namn Philipson och det blev kärlek vid första ögonkastet. För att få en lösning på triangeldramat beslöt hon fara i väg från Paris och sin man till mera fria, paradisiska förhållanden. En artikel om "den moderne Robinson", dr Ritter på galapagosön Floreana, fängade hennes intresse — det var en fantasirik skildring om en plats med grönskande palmer där man kunde leva utan att arbeta och om täta besök av amerikanska miljonärers lustyachter o. s. v. Hon övertalade Lorenz att följa med — "emedan klimatet skulle göra honom gott då han ju var sjuk"; de sålde affären och slogo sig ned på Floreana.

Vid denna tid bodde dr Ritter ensam på ön. Dr Ritter var mycket mån om reklam; baronessan hade samma åstundan och så blev det ett mycket spänt förhållande dem emellan. För att draga intresset bort från dr Ritter och över till sig själv började baronessan skriva fantastiska artiklar, anonymt naturligtvis, vari hon skildrade sig själv som "the pirat-queen of Galapagos" — piratdrottningen på Galapagos!

sa stor sensation — att från ett civiliserat samhälle och med en god ekonomisk ställning draga sig tillbaka som en Robinson på en öde ö i Stilla havet. Själv säger han, att det icke låg några falska motiv bakom, ingen önskan att bli ryktbar. Han hade redan tidigt beslutat sig för detta liv...

Jag hade väntat mig ganska mycket av mitt besök hos dr Ritter men jag sade snart adjö. Jag hade en känsla av att allt var teater... Och det var nästan en lättnad att från denne Robinson återvända till Wittmers. Här, i deras lilla plantage vilar ro och lycka. Herr W., hans hustru och deras två barn önska icke bli omskrivna, fotograferade, diskuterade — de vilja leva i lugn och ro, de äro förnöja med livet, arbeta strävsamt och glädjas nu åt att se hur allting växer när det efterlängtade regnet faller efter en svår torka, som kommit de vilda kreaturen på ön att dö som flugor.

Rolf Blomberg.

Kejsarinnan ville ha 20,000 cigarretter.

Och mycket riktigt. Ritter glömdes bort för baronessan — han var inte längre den största sevärdheten. Piratdrottningen fick ofta besök, med ty åtföljande proviantförstärkning, av romantiska amerikaner, hon blev filmad, fotograferad, omskriven till Ritters stora förargelse. Hon förstod att sköta sina kort. I ett brev till direktören för en känd amerikansk cigarrettfabrik fordrade hon att få 20,000 cigarretter gratis tillsända. Brevet undertecknades Baronesse Wagner de Bosquet, Kejsarinna av Galapagos. Philipson, Minister!

Vad Lorenz beträffar var han inte längre som i Paris kompanjon. Han degraderades till kock. Även Philipson behärskades fullständigt av denna galna kvinna. Lorenz försökte vid flerfaldiga tillfällen komma i väg från ön, men baronessan hade hand om kassan. I mitten på mars i år hade Philipson på hennes befallning misshandlat Lorenz ordentligt. Han hade då separerat och sökt hjälp hos Wittmers, där han fick bo.

Fjorton dagar senare voro baronessan och Philipson försvunna — ingen vet säkert vart. Till Wittmer hade hon sagt, att ett par bekanta engelsmän kommit på besök och att hon och Philipson nu skulle fara till Söderhavet med de engelska vännuernas yacht. Men — ingen har sett yachten, ingen har sett engelsmännen, man tror sig blott ha hört främmande röster. Allt är en gåta.

Dr Ritter, som jag besökte litet senare, hade sin egen teori. Han ansåg, att baronessan och Philipson "druckit ur sin sista flaska whisky, tagit ett sista bloss och summit ut i Stilla havet för att aldrig återvända". Denna teori var grundad på dr Ritters psykologiska studier.

Löständer för att slippa kulturen!

Att skriva om ett besök på Floreana utan att skriva några ord om "den moderne Robinson" går inte. Redan 1929 kom dr Friedrich Ritter till Floreana tillsammans med en kvinnlig följeslagare, Dore Strauch. Dessförinnan hade han låtit dra ut alla sina tänder och skaffat sig löständer. Han ansåg nämligen att det enda, som skulle kunna förmå honom att åter uppsöka civilisationen, vore tandvärk!

Han kom hit för att, enligt egen utsago, lära känna sig själv här i ensamheten långt bort från världen. Om han ännu lyckats härmed är svårt att avgöra. Emellertid — Dore och han leva här, säga de, ett mycket lyckligt liv. De äta blott grönsaker, arbeta i den lilla plantagen, sysslа med författarskap och känna sig högst besvärade när en yacht anländer (med rikliga gåvor och proviant). Dr Ritter har, samtidigt som han sköttt och ansat sin lilla plantage, även hunnit med att skriva en religiöst betonad filosofi och nu arbetar han på en bok om deras liv. Filisofin är ännu icke tryckt, men jag fick läsa manuskriptet. Jag måste erkänna, att jag inte begrep mycket.

I Tyskland gjorde Ritter vid sin avre-

08-0013

GALAPAGOS-fararen på väg mot Amazonfloden.

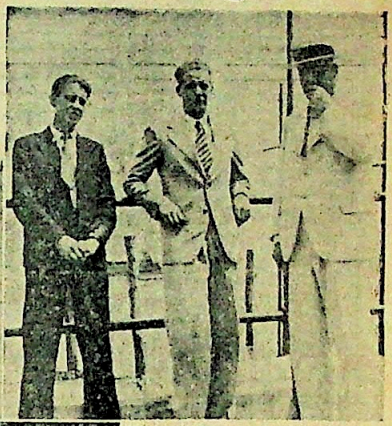
ROLF BLOMBERG

lyckligt åter från de förtrollade öarna.

Fina samlingar till Sverige.

Specialrapport till St. T. D.

Bilderna: Upptill t. h. välkomnas Rolf Blomberg (t. v.) i Guayaquil av svenske generalkonsuln Staël von Holstein (t. h.) och S. K. F.-chefen Ivan Böhman. — T. v. en jättestor drushuvudödla på Galapagos, som i sinom tid kommer till Riksmuseet. — Nedtill den omkomne norrmannen Nuggerud (t. v.).

GUAYAQUIL, Ecuador, i dec. 1934.

När jag för ungefär tio månader sedan blott hade kommit så långt som till Panama på min resa till Galápagos, de förtrollade öarna, träffade jag en tysk.

— Skall ni till Galápagos, sade han. Arme människa, ni vet inte vad ni står i begrepp att göra för en dumhet. Jag tar för givet att ni har en så'n här — fin pistol, va? — grov kaliber. Utan en så'n är det ju otänkbart att ge sig dit. Men förresten, får ni inte en kniv i ryggen så dör ni väl av någon av alla de fruktansvärda sjukdomar, som grassera därute. Jag har varit där en gång och genom en lycklig slump kommit därifrån med livet och ingen människa kan få mig dit ut igen. Lyd mitt råd: res inte dit.

Jag är nu tillbaka i Guayaquil efter åtta månaders vistelse på ögruppen och nu vet jag med säkerhet, att tysken aldrig varit där. Mina erfarenheter överensstämma nämligen på ingen punkt med hans hemska berättelser, som för ett ögonblick kommo mig att undra vad jag egentligen gav mig in på. Det har i stället varit en strålande tid därute i världens härligaste klimat och bland nästan idel sympatiska människor.

De sista månaderna bodde jag hos norrmännen på Santa Cruz. Som jag någon gång tidigare omtalat, finns det ett par representanter för vårt grannfolk ute på ögruppen, kvar sedan de tre norska koloniseringsexpeditioner, som för snart tio år sedan anlände hit. En skulle försöka sig på jordbruk, en annan valfångst och den tredje vanligt fiske och sköldpaddfångst. Av sammanlagt över hundra medlemmar äro nu inte halvt dussin kvar, de andra ha rest hem till Norge eller spritts till andra delar av världen. På Santa Cruz stå en fabriksbyggnad och några sönderrostade maskiner som ett minne efter den av expeditionerna som skulle förse Ecuador och övriga sydamerikanska länder med fisk, hummer och sköldpaddskött.

De norska fiskarna ha just lidit en svår förlust: en av dem, Nuggerud, har omkommit, som telegrammen väl redan omtalat. Han var en ung och käck man, men mot de svårbemästrade strömmarna ute

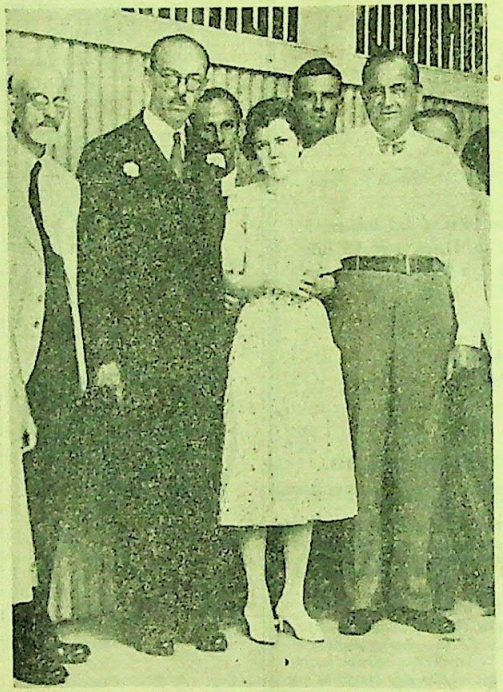
(Forts. på elfte sidan.)

02-0018

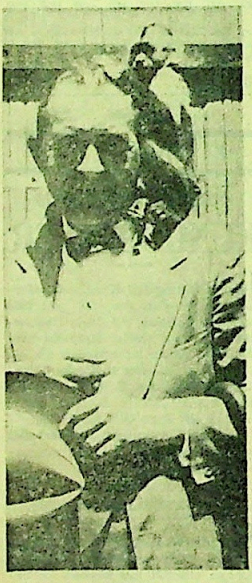
Svensken SOM BLEV Ecuadors tobaksexpert

Rolf Blomberg

på besök hos landsman med skiftesrikt liv. — Frun berömd för sin svenska mat, sonen för tropiska idrottsbragder.

Equadors president, José Velasco Ibarra, besöker cigarettfabriken i Guayaquil. Fr. v. ses presidenten Velasco Ibarra, en liten Equador-senorita samt hr Aström själv. Bilden t. v. visar hr Aström tillsammans med en liten equadoriansk vän.

GUAYAQUIL, Ecuador, i mars.

På dörren i högsta våningen i Guayaquils högsta hus står det en skylt med namet Astrom. Det är Aström, Sigge Aström — svensken, som gör alla Ecuador-cigarrer och cigarretter. Han bor här med sin fru Sally, som fortfarande kan laga ärter och fläsk, pannkakor och grisfötter som ingen annan . . . Och så sonen Göthe, som har mästerskapet i tio olika sportgrenar i Guayaquil.

Grammofonen spelar Farfar dansar gammal vals, på bordet står en liten svensk flagga och — säger hr Aström och skrattar — på isen ligger det svensk punsch. Ja, det blir en trevlig och lärorik kväll för en resande svensk tillsammans med landsmän i den tropiska staden.

— Hur jag kom att hamna här? Ja, det är väl det gamla vikingablodet, antar jag. (Hr Aström har börjat berätta om sina öden och äventyr.) Jag hade en mycket god ställning som teknisk ledare för en stor tobaksfabrik i Oslo. God lön, bekymmersfritt och trevligt på alla sätt. Men så kom Galapagosfebern i Norge. Man berättade om dessa Stilla Havsöar, att de voro själva

(Forts. på sista sidan.)

02-0018-1

Svensken som blev

(Forts. från första sidan.)

paradiset. Först gick en expedition. Strax därefter en till och där var jag ombord med hela min familj. — Frugan och pojken och min flicka Maj, som nu är hemma i Sverige. Vänner och bekanta avrådde mig in i det sista från att resa — att ge sig iväg från en god ställning ut till det ovissa. Men vi voro alla eniga om att ta chansen. Har inte varje människa drömt drömmar om Söderhavsöar med susande palmer, ett blått hav och ständigt solsken. . .

Det var 1926 som vi seglade iväg med betongbåten Albemarle över Atlanten, genom den heta Panamakanalen och ut på Stilla Havet. Vi voro sammanlagt 82 stycken — män, kvinnor och barn. Vi voro de enda svenskarna.

Den första chocken fingo vi så snart vi fingo syn på öarna. Var voro dessa gröna, plamklädda stränder? Vad vi sågo var en torr, stenig kust med taggiga kaktéer och risiga buskar. Det var alltså paradiset . . .

Nå ja, vi voro nu här och det var ingen idé att tappa modet. En jordbruksexpert skulle utse lämplig jord åt oss i höjden och han lyckades hitta det allra sämsta stället på ön. Där slogo vi oss ned.

Den första tiden, innan vi fått upp husen av vårt för ändmålet medförda material, bodde vi i tält. Jag glömmer aldrig första natten. Just som vi skulle till att somna fingo vi höra ett ilsket böllande. Det finns gott om tjurar på Chatham — den ö vi slagit oss ned på — och vi hade hört de hemskaste berättelser om deras vildsinthet. Jag tänkte, att det skulle vara rätt otrevligt om den där krabaten kom lufsande tvärs över tältet rätt som det var, och till slut tog jag browningen i handen och gick ut i bara nattskjortan . . . jag vill lova det var en best med kraftiga horn. Men jag vet inte, vem som blev räddast — tjuren eller jag. Ty så fort den fick se mig och jag var beredd på att den skulle gå till anfall och att jag skulle vara tvungen pricka dit ett skott — så vände den baken till och försvann med ett brak i småskogen.

Så fingo vi så småningom upp husen och började arbeta i jorden och så och plantera. Jag hade tänkt slå mig på tobaksodling, men det fordrades särskild tillåtelse från Ecuadors tobaksmonopol, som också satte priserna, och jag insåg att det aldrig skulle löna sig. Under tre veckor arbetade Göthe och jag som slavar för att göra en fin köksträdgård åt Sally. Allt, som såddes, åts upp av de röda myrorna. Inte ett strå kom upp! Sally hade emellertid bättre tur och fick upp sina tomater. Hon vattnade dem dagligen och pysslade om dem. De blevo rödare och större . . .

— Och så en dag, infaller fru Aström, tänkte jag plocka de första. På morgonen, när jag kom ut, voro tomatplantorna försvunna — totalt försvunna. Men inne i köksträdgården låg en ko och idisslade belåtet.

Jaga Galapagosgris med händerna.

— Snart var den medhavda provianten slut, likaså pengarna, fortsatter hr Aström. Men äta måste man. Ägaren av ön, señor Alvarado, hade förbjudit oss att skjuta grisar eller kor, som funnos vilda i stora massor på ön. Men en dag lyckades jag av en händelse fånga en liten gris med händerna. Jag satte den i en låda och avvaktade vad Alvarado skulle säga.

— Tja, sade denne skrattande, de grisar som ni kan ta med händerna, ska ni också få . . .

— Och så började den stora jakten. Att ta dessa vilda grisar med händerna är så gott som omöjligt. Det visste Alvarado så väl. Att över huvud taget komma inpå dem utan hundar är ett problem.

Men Tryggve Nuggerud, som nu på ett sådant tragiskt sätt dött på Galápagos — törstat ihjäl på en av dessa paradisöar — hjälpte mig. Han kunde löpa som en vinthund i den svåraste terräng — och alltid sprang han med skorna i hand. Vi ordnade så, att vi fingo en grisflock emellan oss. Jag gömde mig och han jagade dem alla mot mitt håll. När de så voro helt nära mig reste jag mig upp och hojtade och skrek och svängde med armarna. De stannade då för en sekund för att se efter vad denna nya fara kunde vara, och då hann "Nuggen" ikapp dem och gav en av grisarna en spark så att den rullade runt. Och så ett hopp över den innan den återvunnit balansen och ett grepp om bakbenen. Så band vi grisen i benen och om trynet — de bitas ju så förbaskat — och bar hem vårt byte i triumf.

— Ja, det var ett slit och släp och knappast vad vi tänkt oss. Den ene efter den andre reste sin väg. Vi höllo ut i det längsta, men efter ett år voro vi tvungna sälja våra ägodelar och ge oss in till fastlandet.

Den svenske "prästen" i paradiset.

— Det är sant . . . jag har glömt att berätta, att jag också var präst därute. Det skulle bli barndop och ingen kyrkans tjänare fanns till hands. Jag såg väl ut som om jag skulle kunna några bibelspråk, och så valdes jag till präst.

Så kommo vi in till Guayaquil med 160 sucres på fickan. Inte ett ord spanska kunde jag. Men redan efter två dagar hade både min pojke och jag jobb som mekaniker, och på den platsen stannade jag sedan i nära två år. Så kom jag åter in i mitt gamla yrke, ty det var frågan om att sätta i gång med en cigarrettfabrik här och det behövdes en expert. Och nu arbetar både jag och Göthe här och trivs bra och kunna absolut inte klaga. Vi äro f. ö. de enda från den expeditionen som fått ett hyggligt arbete härnere.

— Och ni ångrar inte att ni foro ut?

— Nej, vi trivs utmärkt här i värmen. Men tro inte, att vi glömt gamla Sverige! Min fru var hemma för några år sedan med flickan för att sätta henne i en hygglig skola och själv tittar jag hem ett tag så snart jag vinner på lotteri. Men passa på att skicka en hälsning till Maj, om ni skriver något om oss . . .

Vilket härmed är gjort.

Rolf Blomberg.

02-0019-1

Don Ludovico från Sverige.

Ludvig Söderström med sina orkidéer.

QUITO, ECUADOR i juni.

— Ah, ni är svensk, då är ni en landsman till Don Ludovico. . .

Så låter det ofta, då man sitter i sällskap här i Equadors huvudstad. Den gamle svenske pionjären Ludvig Söderström lever alltjämt på ecuadoranernas läppar. Han hyllades vid sin död 1927 av hela landet, och än i dag är det hans minne som för en god del av Sydamerikas människor får förkroppsliga de begrepp man hyser om vårt nordiska land.

Don Ludovico, som Söderström allmänt kallades, var först och främst jägare och botanist, och de flesta vetenskapliga institutioner äga samlingar av hans hand. Han gjorde otaliga expeditioner runt om i Ecuador och Peru, än gick färden genom ångande heta urskogar, än över högfjällen, och överallt fann Don Ludovico nya och märkliga arter — något som ofta deras latinska namn fått vittna om, ty många sluta med Söderströmii. Inga strapatser voro hårda nog för denne spänstige, oförskräckte vikingason, och som ett enda litet exempel kan jag nämna att han icke mindre än 38 (!) gånger besteg den 5.000 meter höga vulkanen Pichincha.

I nära 60 år levde och verkade den gamle svensken i Ecuador — alltid lika frikostig, hjälpsam och populär. Under den tiden återsåg han aldrig Sverige, men han glömde dock inte sitt språk och hyste en oförminskad kärlek till sitt fädernesland, vars museer rikligt begåvades av honom. Under 15 år var han avlönad brittisk konsul och chargé d'affaires i Quito och sedermera, då England upprättat ständig beskickning, svensk konsul. I denna sista egenskap gjorde han ovärderliga tjänster inte blott åt egna landsmän utan också åt — kineserna, som utan egen konsul i landet kommo till Don Ludovico med sina bekymmer. Ty vad var mera naturligt, Don Ludovico, som hjälpte alla! Kina visade sin tacksamhet genom att förära Söderström en mycket hög kejserlig orden.

Otaliga historier berättas alltjämt om Söderström här. Ett exempel från senare år. Den 80-årige konsuln, som då hörde ganska dåligt, var vid ett tillfälle ciceron för engelske ministern, och de besökte tillsammans Ecuadors kongress. På läktaren lutade Söderström sig fram emot ministern, pekade på en man i salen och sade, helt diskret:

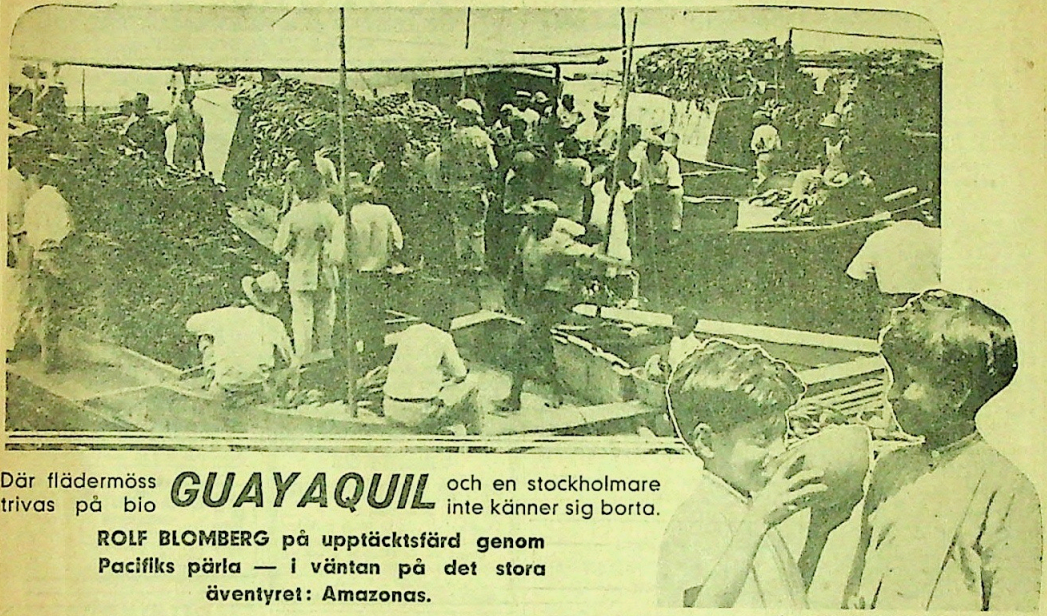
— Där står president Garcia Morenos mördare!

Själv förstod den gamle Don Ludovico inte på länge varför alla i salen församlade helt plötsligt började stirra på honom.

Så mycket är säkert att då Ludvig Söderström gick bort vid 84 års ålder, förlorade vårt land en av sina största och mest aktade talesmän i främmande land.

Rolf Blomberg.

I de tusen frukternas stad —

Där flädermöss trivas på bio **GUAYAQUIL** och en stockholmare inte känner sig borta.

ROLF BLOMBERG på upptäcktsfärd genom Pacifiks pärla — i väntan på det stora äventyret: Amazonas.

GUAYAQUIL, i febr.

Amazonas, det väldiga urskogsområdet kring Amazonflodens källor och övre lopp, är i detta nu en av de få fläckar på världskartan som ännu kunna kallas vita — och därför lockar det så mycket mer. Många expeditioner, bl. a. med luftskepp, planeras för den närmaste framtiden till det hemlighetsfulla landet, och det blir säkerligen stoff till spännande rapporter. Därför har jag nu själv bestämt mig för att från Ecuador söka mig över bergskedjorna och ned i Amazonas.

Min start blir så fort som möjligt, sannolikt inom den närmaste månaden. För ögonblicket ligger jag här i ivrigt arbete med utrustningens tusen och en detaljer samt med anskaffandet av infödda följeslagare, vilket sista inte är det lättaste. Och på lediga stunder går jag på upptäcktsfärd här i storstaden, ett storartat nöje, det försäkrar jag. I väntan på att packningen för långfärden kan börja skall jag här ge några glimtar av hur en stockholmare finner sig till rätta i en exotisk huvudstad som denna.

Ja, hur många kunna säga på rak arm var Guayaquil ligger? Inte är det många svenskar. Åtminstone hade j a g en mycket dimmig uppfattning om stadens läge innan jag fick den utpekad för mig på kartan som den stad i republiken Ecuador, varifrån det fanns båtlägenhet till Galapagosöarna.

Men nu är det sagt. Guayaquil är en stad i Ecuador. Det är till på köpet landets största stad med över hundratusen invånare — svarta, vita, gula, röda och alla nyanser emellan.

Frågar man någon, som besökt Guayaquil vad han anser om staden, svarar han antagligen: En genomtrråkig, osund och ful håla. Alla tropikernas avigsidor och inga av fördelarna.

Men en guayaquilenare kallar sin stad för La Perla de Pacifico.

Och det berättas som ett gott skämt bland de härnere botsatta utlänningarna om en flicka, som gifte sig med en englesman och for till Europa på bröllopsresa. Vid sin återkomst tillfrågades hon hur hon tyckte om alla de städer hon besökt — Paris, London, Wien, Rom . . . Jo de voro mycket vackra och trevliga, svarade hon, men ingen går upp mot Guayaquil.

Mitt första intryck av Guayaquil var det allra sämsta. Men nu har jag bott här någon tid och nu älskar jag denna stad mer än någon guayaquilenare. Vad det är som tjusar och fängslar mig så, är svårt att säga — det är så mycket. Dessa bjärta kontraster mellan civilisation och natur, det glada, sorglösa folket, de underbara kvällarna med alla de trolska ljuden från insekternas surr och grodornas kväkande, den breda, gula floden . . .

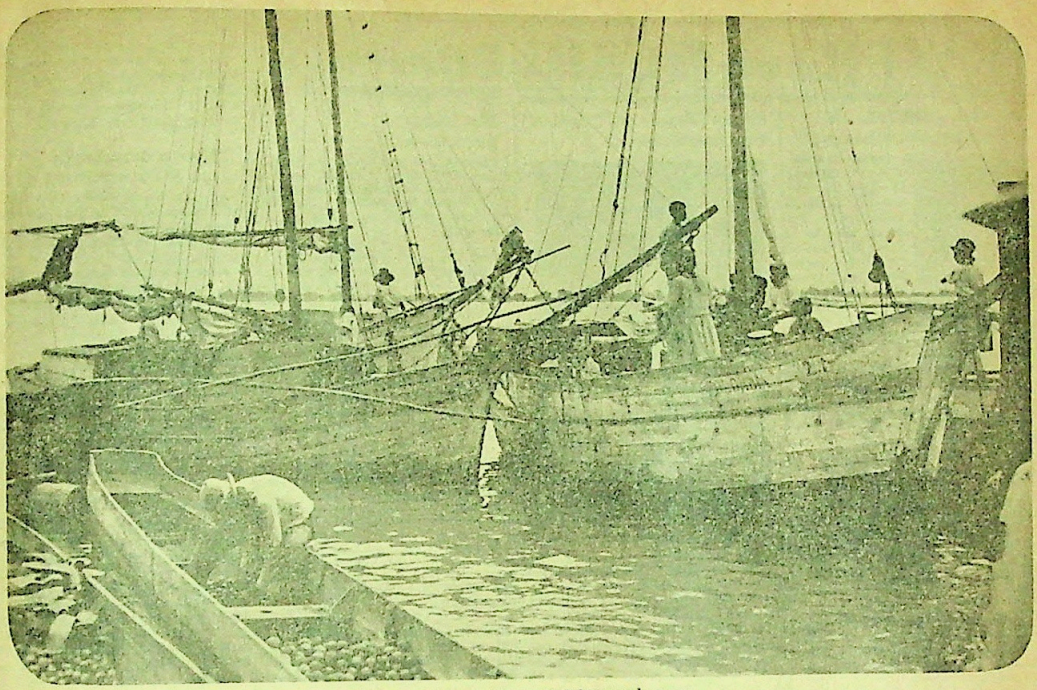
Guayaquil osunt? Å — inte värre än andra tropiska städer. Det är sant, att Guayaquil var ett riktigt pesthål en gång i tiden. Men nu är det upprensat som Panamá och alla andra platser, där amerikanerna fått hand om saken.

Att leva här är mycket billigt — särskilt för den som har dollars. Maten kostar nästan ingenting. Och vilken mat . . .

Ta en titt på något av salutorgen. Det är ett enda stort stilleben! Frukt i oändliga massor — bananer, papayas, mangos, aguacates, apelsiner, ananas — frukt i alla färger — blå, gröna, orange, gula, röda . . . Och så finns det så mycket annat på torget också — fina fiskar och

(Forts. på tolfte sidan.)

02-0020

Hamnen i Guayaquil, när fruktbåtarna komma.

I de tusen frukternas stad

(Forts. från första sidan.)

sköldpaddor, keramik, fällar, bastarbeten och levande djur — små apor, som kvittra som fåglar, tigerkattor, prunkande färggranna papegojor, vildsvinsungar.

Och Guayaquils gatuförsäljare. Kan någon tyda vad de skrika? De komma med dussin av höns slängda över axeln eller som en bukett i handen. Andra sälja kvastar, bakelser, diamanter, slipsar, lottsedlar...

Dagarna i Guayaquil äro mycket heta. Den gula floden riktigt ångar. Det är en fuktig hetta.

Men så kommer kvällen — den sköna, efterlängtade kvällen. Då får man se små svartögda, välväxta señoritas spatsera ett tag på gatorna eller gå på bio. På dagarna ligga de i en hängmatta och putsa naglarna och måla läpparna purpurröda. Eller stå de bakom gallerfönstret och prata...

Guayaquils "strög" är den breda gatan efter floden med de vackra planteringarna och där stadens största och ståtligaste byggnader ligga. Gatan heter Malecon. Kring lyktorna därnere svärma nu under regntiden stora nattfjärilar, tusentals gräshoppor, surrande, glänsande skalbaggar och flaxande fladermöss. Små eldflugor dansa omkring bland blommor och blad. Moskitos finns det också.

Man har satt upp elektriska nät omkring en del lyktor. Med ett fräsande förbrännas de kryp, som i dansen kring ljuset komma allt för nära. Dessa nät äro verkligen nödvändiga här, ty ofta nå gräshopporna en veritabel plåga. För inte så länge sedan kom en stor svärm. Brandsoldaterna voro tvungna spola bort dem från husväggarna, där de sutto i miljontal, och köra hela lass med i floden. De komma in överallt och göra skada. Min finaste slips blev uppäten.

Att promenera på Malecon är ett av kvällsnöjena i Guayaquil. Ett annat är att gå på bio. Biograferna äro här inte som Röda Kvarn eller Palladium. Här flyga fladermöss inne i "salongen", ståplatspubliken visslar och stojar, så att man knappt kan uppfatta vad som säga på filmen, man kan röka och spotta på golvet.

Det finns också några kabaréer. Men dit går man inte. Åtminstone inte med pengar.

För det mesta sitter man emellertid på en gatuservering och tittar på allt, som passerar förbi — eleganta damer — som filmstjärnor — gamla trasiga negerkärringar, operettofficerare och skoputsarslynglar, flotta bilar och ruggiga åsnor.

Kanske resa vi oss för att spatsera ett tag. Låt oss då för skojs skull promenera till gatans slut. Snart upphör asfalten och vi hoppa försiktigt från sten till sten på en lerig gata, där svinen böka och grodorna kväka. Vi titta in i små kyffen — bara små, små rum — där hela familjer leva... Men det arbetas i Guayaquil nu för tiden och om några år är hela gatan asfalterad.

Musik hörs vi överallt. Bussar och taxis ha inbyggda radiomottagare, i varje hus finns en grammofon eller radio. Smekande, svepande tangos, eggande rumbas, carioca, Patria, patria — Ecuadors nationalhymn. Musik, musik, musik. Från det man vaknar tills man somnar. Serenader utanför fönstren...

På söndagarna finns det lite mer nöjen att välja på. Innan regntiden kommer, åtminstone. Tjurfäktningar, hästkapplöpningar: fotboll, tuppfäktningar, boxning.

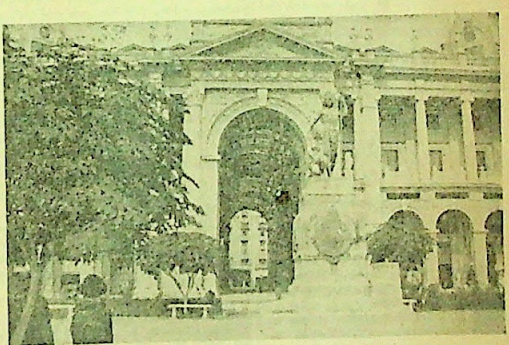
Särskilt boxning är roligt. Jag var en gång på en match, när favoriten förlorade. Konstigt att domarna komma ifrån med livet. Hela ringsidepubliken måste ta till flykten, ty ståplatspubliken började bombardemang med stenar. Nästa gång voro trettio poliser ditkommenderade.

Då och då kommer en revolution. Då och då kommer en jordbävning. Då och då kommer en eldsvåda.

Men annars händer inte mycket. Den ena dagen är lik den andra och floden flyter gul och bred medan flodångare, kanoter och flottar glida upp- eller nedför strömmen, alltefter tidvattnet.

La Perla de Pacifico, ja... visst är det en pärla.

Rolf Blomberg.

Ströget i Ecuadorstaden Guayaquil.

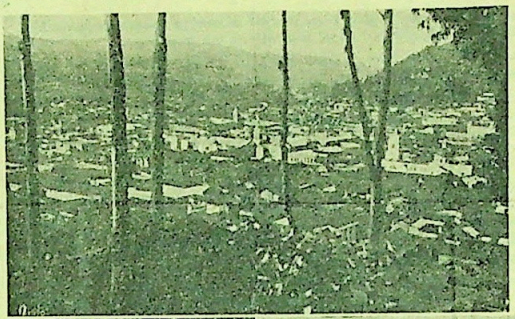
02-0020-1

02-0081

Svensken Vapen, revolutionsexpert, *hjälper* BLOMBERG TILL AMAZONAS

Lång-fararen startklar

för färden utför världens längsta flod. — Rapport om förberedelserna till St. T. D.

Landsman med underbara öden.

Överst Ecuadors huvudstad Quito, där Rolf Blomberg träffade svensken Vapen (mannen här t. v.). Ovan ett par av huvudjägarnas kusliga troféer, som en amerikan gjorde industri av.

QUITO, Ecuador, i maj.

Så har jag då äntligen kommit i väg på min färd till Amazonas — en färd tvärs över Sydamerika från Stilla Havskusten till Atlanten längs världens största flod, Amasonfloden. Den komfortablaste delen av resan är gjord, och nu befinner jag mig i Ecuadors huvudstad Quito högt uppe i Anderna. Här stannar jag några veckor för utrustning och planläggning, innan nappataget med de tropiska urskogarna börjar.

Tågtrippen från Guayaquil till Quito är en fantastisk resa, och man måste beundra den genialiska skaparkraften hos de människor, som för 40 år sedan förverkligade drömmen: en järnväg på 12.000 fots höjd. Jordbävningar, ständiga ras under regntiden, då hundratals järnvägsarbetare ljöto döden, lodräta klippväggar, som stängde vägen, och brusande forsar, ofta nog svällande upp och sopande allt med sig — vilka svårigheter hade man inte att kämpa med! Men verket fullbordades omsider, och nu ångar tåget frustande och stönande tre gånger i veckan upp för Anderna . . . så vida inte något klippras eller jordskred för någon vecka spärrar framkomsten.

Här i Quito träffar en resande svensk först och främst vår generalkonsul för Ecuador, C. S. Stael von Holstein. En mera älskvärd, överallt lika populär representant kunde Sverige inte ha härute, och han delar villigt med sig av sina sydamerikanska kunskaper, som äro lika djupgående som underhållande.

Själv hade jag sedan turen att gå rakt i famnen på en annan landsman — Ernst Vapen. Han har levat här i landet i 30 år och varit ned på andra sidan Anderna i de stora urskogsområdena i Ecuador och Peru åtta gånger! Av Vapen har jag fått fler värdefulla upplysningar och råd än av minst femtio sydamerikaner jag talat med och genom honom har jag fått tag på en indian, som först och främst talar spanska och dessutom tre olika indiandialekter. Vapen hörde sig för väd jag redan hade i min utrustning

(Forts. på fjärde sidan.)

Svensken Vapen.

(Forts. från första sidan.)

och satte upp en lista på vad jag ytterligare måste köpa — för eget bruk och som gåvor till indianerna: speglar, halsband o. s. v. — och inte nog därmed. Med givmild hand förärade han mig en massa ovärderliga saker.

Jack Londons svenske vän.

Ernst Vapen har mycket att berätta och man kan sitta i timtal och lyssna till honom utan att tröttna. Han var god vän med Jack London med vilken han strövade omkring här i Ecuador, bl. a. upp på den snötäckta vulkanen Chimborazo — äventyr som Jack London berättat i sin bok "Land of tomorrow" och där också Vapen är omnämnd.

Vapen har naturligtvis upplevat åtskilliga revolutioner och 1912 var han själv med och slogs. När Guayaquil skulle intagas och truppstyrkan måste tagas ned från huvudstaden Quito med tåget, nekade den ordinarie lokomotivföraren att föra de aldrig förut så många och så tungt lastade vagnarna nedför Anderna, där nästan dagligen jordskred och bergras förekommo och till på köpet i regntiden när faran var större i alla avseenden. Men tåget s k u l l e ned! Presidenten, som hade Vapen till "teknisk expert", frågade om inte han ville åtaga sig den riskabla saken. Det gjorde han, och nedför bergen bar det i väg i fart medan det tropiska regnet skvalade. Järnvägsskenorna voro hala och glatta och föga hjälpte de tillskruvade bromsarna. De soldater, som låg på vagnstaken, flögo av till höger och vänster i de skarpa kurvorna.

Lyckligt och väl nere vid ändstationen Durán, varifrån man ser Guayaquil på andra sidan floden, inskeppades på en bogserbåt så många soldater som fingo rum och Guayaquil intogs. Vapen var också med och kämpade och blev major på kuppen.

En expert på urskogen.

Men numera ger han katten i revolutioner. Vad han i stället intresserat sig för är Amazonas, dit han, som jag förut nämnt, varit in åtta gånger — ensam, som ledare för expeditioner och tillsammans med sin gode vän amerikanen dr Herbert Spencer Dickey, vilken skrivit en del intressanta böcker från dessa trakter. Och snart ger sig Vapen i väg på sin nionde färd!

Många indianstammar har han besökt och bl. a. är han god vän med jibaroindianerna. Dessa äro huvudjägare och det är hos denna stam den hemska sedvänjan ännu lever kvar att krympa och preparera huvuden av dödade fiender och bära dessa som trofeer, s. k. tsantsas. Allt som oftast ser man dessa små tingestar bjudas ut till turister här i Ecuador, ehuru det är förbjudet att utföra dem ur landet. Innan detta förbud kom till hände det sig nämligen, berättar Vapen, att en amerikan, som tagit reda på indianernas prepareringsmetoder, i Guayaquil uppköpte alla döda indianer han kunde och satte i gång med en tsantsaindustri. Han förtjänade gott och hundratals små indianhuvuden följde med turisterna ut ur landet.

En tragikomisk historia är Vapens berättelse om hans sista julafton i urskogen. Han hade kommit bort från sina indianer och måste ensam söka sig fram till den lilla hydda där de skulle fira julafton och övernatta. Det ösregnade och gyttjan gick nästan upp till midjan. Vapen traskade och traskade, men snart blev det mörkt och ingen ficklampa hade han. Han satte sig då under ett träd och svepte ponchon om sig och tillbringade julnatten med att ömsom röka, ömsom sova. När det äntligen blev ljust på juldagens morgon fortsatte han vandringen genom den täta urskogen och — efter 75 meter var han framme vid hyddan!

Från Anderna ned mot Amazonas.

Ja, nu går jag mot egna upplevelser och äventyr i urskogen. Inom kort ger jag mig i väg härifrån till den lilla trevliga staden Amliato, där jag nyss varit ett slag och där höglandsindianerna bjuda ut de härligaste äpplen och päron och jordgubbar. Efter några timmars färd med buss på den nygjorda vägen till Baños, en plats med heta källor, får jag stiga till häst och börja nedstigningen från de vilda Anderna till den heta urskogen. Från varje plats där det finns möjlighet att sända post, kommer jag så att skriva en rapport till St. T. D.

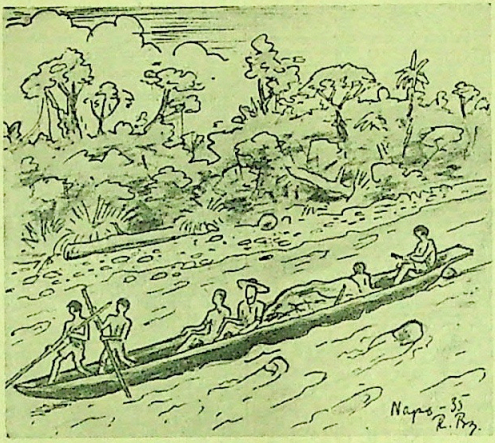
Rolf Blomberg

02-0023

13 h.ti - 35

URSKOGSFÄRDEN

i Amazonas – en fantastisk upplevelse.

ROLF BLOMBERG

på väg från Anderna ned i djungeln.

Två kända danskar ciceroner bland guldvaskare och vampyrer.

NAPO, Ecuador, i juni.

I brännande tropiksol och i kyligt månsken, bland ensamma vita guldvaskare och strövande indianer har min färd gått vidare, och nu befinner jag mig äntligen i Amasonflodens väldiga källsystem, i den lilla staden Napo, där jag för första gången hör bruset av en flod på väg till Atlanten. Vägen ledde från höglandsstaden Ambáto nedför Andernas fallande bergssidor rakt in i urskogen — och av allt jag hittills upplevat var mötet med den gröna, levande, farliga djungeln det mest oförglömliga!

Som vanligt har jag haft turen att träffa trevliga människor och få gott ressällskap. Där var först ingenjören i S.K.F. Nils Liljegren, en kungl. Djurgårdspojke, som ständigt befinner sig på resa här uppe i Ecuador, och knappt hade hans glada röst förklingat, förrän jag hörde grannlandsspråk. De välkända tonerna kommo från två danska bröder, Henry och Kristian Nielsen. Båda äro gamla och styva i "gamet" i den här delen av världen, och för en stor allmänhet äro de bekanta genom den danske författaren Aage Krarup Nielsen, som haft

(Forts. på trettonde sidan.)

Marknad i Ambáto.

Urskogsfärden genom Amazonas

(Forts. från första sidan)

hjälp av dem och som presenterat dem i sin bok om huvudjägarna i Ecuador. Även jag kom i lag med dem, och så följdes vi åt på färden från Ambáto till Napo.

Henry Nielsen visade sig kunna landet på sina fem fingrar. Då vi började att diskutera marschvägen och jag lade fram min nyförvärvade karta för honom, tittade han länge på den, ruskade skrattande på huvudet och gjorde sina kommentarer:

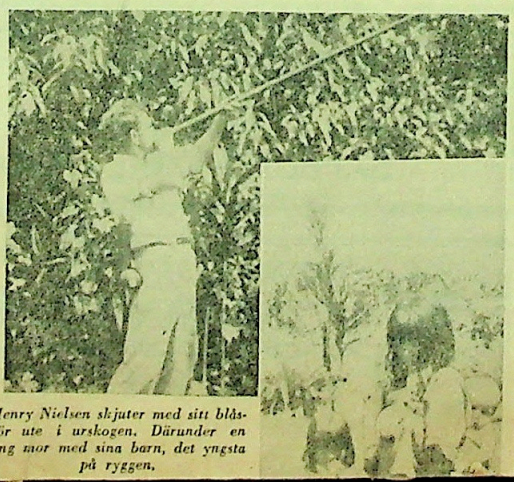
— Den här floden finns inte.... den här haciendan ligger 60 mil längre ned efter Rio Napo.... och på andra sidan floden.... här har man glömt en vulkan på cirka 3.000 meters höjd.... nej, jag tror det är säkrast jag ändrar lite på kartan!

Nielsen fick en bläckpenna i handen och satte sig att göra om kartan; han ritade in de ställen där han hade varit och gjorde sina anteckningar om dem. Här har Henry Nielsen sin farm med värdefulla cederskogar, vars avverkning han just skall börja. Efter många hårda år i Sydamerika ler lyckan äntligen mot honom. Området han kommit över är stort och användbart, och han har gett en spottstyver för det. Här stannade jag en dag, skaffade mulåsnor för min last och badade i de undergörande varma källorna, som rinna fram ur berget. Enligt legenden skulle jungfru Maria en gång i tiden ha visat en from munk på dem, och nu kommer det människor från alla delar av landet, fattiga som rika, för att i det fosforhaltiga vattnet helas från sina krämpor.

Ut i urskogens underland.

Bror Kristian och jag slå följe i fortsättningen. Vi starta i soluppgången. Vägen, att börja med bred och god, övergår till en smal stig, slingrande sig fram i Rio Pastazas dalgång. Vi passera forsar och fall, och ständigt bär det neråt mot starkare värme och yppigare grönska. De första orkidéerna lysa mot oss, stora, lila blommor, och som en hälsning kommer någon den här vägen, och värden är pratsam och nyfiken. Trötthetens tar emellertid överhand, och så snart vi fått den kraftiga maten i kroppen och rökt en cigarrett, rulla vi in oss i våra filtar, dra moskitonätet över huvudet och somna.

Det där nätet är bra att ha — inte så mycket mot moskiterna som mot vampyrerna. Dessa de blodsugande fladermössen äro mycket vanliga i urskogen, och under natten få våra bärare en liten påhälsning och bli en smula blodfattigare. Det låter fantastiskt, men faktum är att ett sådant litet odjur som vampyren ska slå sig ned på ens kropp, bita hål i huden med sina små vassa tänder och suga sig full av blod — utan att man vaknar. Har den så fått hålla på en stund, känner man sig ganska matt av blodförlusten. Ändå berättar Kristian om en annan vampyr, tre gånger så stor som den vanliga, för vilken indianerna ha stor skräck. Har man under natten fått besök av den, dör man ofelbart. Folket kallar den för *supay*, det är djävulen. Vampyrerna över lag äro ordentligt hatade av boskapsägarna, hos vilka de kunna förorsaka stora förluster.

Henry Nielsen skjuter med sitt blåsrör ute i urskogen. Därunder en ung mor med sina barn, det yngsta på ryggen.

Där man får kaffe, bomull och guld.

Efter ytterligare två dagars färd göra vi halt vid en hacienda, vars ägare är senor Carlos Sevilla. Tillsammans med sin mor regerar han över 300 indianer. Det är huvudsakligen kaffe och bomull som odlas, men den kanske största inkomsten har man från guldvaskningen. Hacienda Ila, som den heter, kan skatta sig lycklig, som har så många indianer kvar. På sista tiden ha nämligen en hel del haciendor i dessa trakter gått i kaputten av brist på arbetskraft, alldenstund indianerna sett att det, sedan guldet stigit i pris, lönar sig bättre att vaska — att hellre arbeta åt sig själva än åt andra.... Tvingas att arbeta kunna de blott på de ställen, där de äro så skuldsatta att de inte kunna komma ifrån (som här på Ila). Säkrast är naturligtvis haciendaägaren, om han köpt indianerna som slavar, vilket i stor utsträckning förekommer. De äro emellertid inte särskilt duktiga; under sin korta arbetsdag, från 7 till 12, uträtta de inte mycket.

— — —

Länge få vi vänta på haciendan. Först äro våra bärare försenade, och sedan kommer regnet. Natten före vår uppgjorda avfärd regnar det också — ja, regn är inte rätta ordet, det är ett skyfall så jag tror hela huset skall plattas ihop. Och så bli vi tvungna att vänta i två dagar till, innan floden är så lugn att vi kunna använda kanoten. Skickligt manövreras sedan vår farkost genom forsar och strömvirvlar av tre indianer, och efter en snabb färd nå vi fram till Napo — en liten guldvaskarstad med ett trettiotal hus.

Här stannar jag nu en tid för att studera de bortåt 3.000 indianer, som bo här i trakten, och i morgon stoppar jag på mig speglar och halsband och går ut för att göra affärer!

Rolf Blomberg.

02-0024

En TROLLDRYCK i URSKOGEN

Eftertryck förbjudes

Stockholmaren Rolf Blomberg på byteshandel bland Amazonindianerna. Där en fickspegel är värd en tusenlapp och "man tar själen ifrån" dem man fotograferar.

Häromdagen fyllde jag byxfickorna med färgglada kammar, små runda speglar med apostlar och helgon målade på baksidan (50 öre dussinet!) och stiliga glaspärlor och andra fina saker samt gav mig i väg tillsammans med Kristian Nielsen — danaken jag kamperar ihop med — på besök till några av de indianer, som bo här i närheten.

Under de två år Nielsen bott här har han blivit mycket god vän med dem. Han talar deras språk, quicha, han är med dem på deras jakt- och fiskefärder och han är välkommen i varje indianhydda. Det bästa beviset för att han är omtyckt är väl, att han var den ende vite i trakten, som för något år sedan blev inbjuden till den årliga stora indianfesten, där 3,000 själar dansade och drucko indianernas berusande dryck chicha.

Har man indianerna till vänner vilja de göra *allt* för en, men har man inte deras sympati kan man heller aldrig räkna på deras hjälp — man kan förtvivlat kämpa i forsen och drunkna medan de likgiltigt se på och inte röra en fena till hjälp. Och man kan råka få några droppar gift i maten ...

En betecknande historia är följande: Nielsen frågade sin indianpassop Manuco, vart en viss liten indianska, som Manuco varit mycket förälskad i, tagit vägen.

— Hon gifte sig med en annan, berättade Manuco, och ett par månader efter giftermålet blev hon ormbiten och dog. Jag var själv med och såg det.

— Men du, som känner så många motgifter, kunde du inte ha räddat henne?

Manuco ruskade på huvudet.

— Hon var inte min vän.

I den första boplats — s. k. tambu — vi komma till, finnes inte en levande själ; alla äro ute på fiskafänge. På planen framför det tillbommade huset växer en buske med stora, vita blommor, som Nielsen gör mig uppmärksam på. Det är vandu. På kvällen kan det hända, att man får se en indian komma ut från hyddan, skära en rispa i stammen, taga en droppe — inte större kvantitet, ty det är ett farligt gift — av den saft, som sipprar fram, på fingret och föra den till munnen. Denna vandudroppe har sådan verkan att det för indianen, som förtärt den, blir ljust som på dagen och han kan lätt och ledigt vandra genom den mörkaste urskog mitt på natten. I cirka 20 minuter, högst en halvtimme, varar detta tillstånd, sedan blir allt åter mörkt.

Strax bredvid denna buske växer en slingerväxt, den s. k. ciavasca. Denna planta användes speciellt av medicinmännen. Har t. ex. någon i tambun blivit sjuk och man tror det är genom trolldom och förbannelser av en ovän i en annan stam, gör medicinmannen en dekokt av plantan, och sedan den kallnat och det blivit mörkt på aftonen dricker han av den. Han tänker intensivt just på den stam han misstänker för illdådet, och när han så somnar in i ciavascaruset går hans ande dit bort. Först är det liksom om han sjunker djupt, djupt ned till botten av en brusande flod, det dånar och susar om öronen, stora träd falla över honom, han ser hemska jaguarer och jätteormar. Men — så helt plötsligt sitter han i grannstammens tambu och där finner han ut vem som är den skyldige. Skulle brottslingen emellertid inte finnas i den stammen, måste medicinmannen, sedan han vaknat upp igen, åter dricka ciavascadrycken och besöka en annan tambu.

Kristian Nielsens bror Henry har druckit av den sällsamma dekokten. Han tänkte på sina föräldrar och sitt hem i Danmark och mycket riktigt — hans ande flög hän över urskogar och hav och han såg sin far och mor, hörde dem tala o. s. v., och trots de många milen som skilja Ecuador och Danmark var han faktiskt hemma. När han åter vaknade upp tyckte han att det var helt underligt att vara bland

(Forts på sid. 6.)

EN TROLLDRYCK

(Forts. från sid. 2.)

indianer nere i Ecuadors urskogar, så stark var känslan av besöket hemma, och varje detalj av fädernegården, varje ansiktsuttryck hos de gamla, som den långa tiden utomlands utplånat ur hans minne, såg han åter klart för sitt inre öga.

Vi vandra vidare — till Hatan Tiagi, "den stora boplatsen". På väger genom skogen visar mig Nielsen då och då på olika buskar och plantor — det är gift och läkemedel och annat brukbart — som han av indianerna lärt sig känna igen och använda. Han brukar själv ta fisk i bäcken, som rinner utanför hans hem, hacienda Olga, genom att efter indianernas metoder förgifta vattnet. Och när han någon gång skjuter en vildkalkon sker det med blåsrör och giftpilar.

Hatan Tiagi är ett fint och rymligt bambuhus med palmbladtak. Det enda levande väsen vi se utanför är en liten lejonapa — inte så stor som en ekorre — vilken snabbt försvinner in i huset. Vi följa apan och komma in i ett halvmörkt rum, fullt av män, kvinnor och barn.

Vi hälsa på indianerna och Nielsen berättar för dem att jag är hans gode vän, som har kommit för att förära dem fina saker och taga fotografier av dem. För att göra ett gott intryck bjuder jag så laget runt på cigarretter. Därefter slå vi oss ned bredvid hövdingen, som är en stor, trevlig fyr, mer lik en apa än en människa. Han grinar och flinar hela tiden, ungefär som om han fått besök av Charlie Chaplin. De andra männen bänka sig omkring oss, och jag blir föremål för en ihärdig granskning.

Kvinnorna däremot låta sig inte nämnvärt störas av vår ankomst. Naturligtvis kika de också och fnittra och viska, men de arbeta flitigt vidare med vad de ha för händerna. På jordgolvet brinner en liten eld och där håller en kvinna på att tillverka ett slags ljus av saften från gummiträdet. Strax bredvid sitta tre kvinnor och tugga flitigt chontafrukter till chicha. Chichan kan tillverkas av många olika slags frukter och rötter, men av de små gula frukterna från chontapalmen göra de flesta indianer sin rusdryck. Sålunda går det till: Frukterna kokas, varefter indiankvinnorna tugga dem till mos och spotta ut dem. Detta chontamos får så jäsa en tid och blandas sedan upp i vatten och chichan är klar!

Naturligtvis bli vi bjudna på chicha.

— Du måste dricka, säger Nielsen. Att inte ta emot skålen och dricka är detsamma som att visa att man är ovän!

— Var lugn, du, svarar jag, det är inte första gången jag dricker chicha.

Jag har redan uppe hos Ilaindianerna lärt mig dricka chicha och lärt mig tycka om det, så — trots att jag har de spottande indiankvinnorna för ögonen, måste jag erkänna att jag med välbehag dricker vad som bjuds. Ja, så fördärvad har man blivit!

På bambuväggarna hänga för mig åtråvärda saker: blåsrör och koger med giftpilar, apskinntrummor och andra fina ting. Jag vill gärna ha med mig en del saker hem, men Nielsen säger, att indianerna ogärna byta bort dem. Han lovar mig dock att fråga den flinande hövdingen men menar, att jag först bör dela ut några av mina småsaker. Alla få därför var sin fin liten spegel. Bakpå den, som jag förärar hövdingen, är en bild av Kristus med ett lamm i famnen, och Nielsen får fullt schå att förklara för honom vad det är för ett konstigt djur. Indianerna tacka inte för sina presenter eller visa någon större glädje, "men", säger Nielsen, "en spegel är för dem vad en tusenlapp är för dig".

Så börjar han försiktigt höra sig för angående blåsrören och de andra tingen. Han talar om vilka värdefulla saker jag har: kammar och glaspärlor och krut, ja, till på köpet fina skjortor, och jag vill gärna ge dem alla dessa dyrbarheter i det fall de vilja ge mig ett blåsrör med giftpilar och kanske en trumma. Till att börja med svarar hövdingen inte, men slutar upp med att flina, vilket väl betyder att han tänker. Han vill nog ogärna bli av med sina saker men kan å andra sidan inte låta bli att tänka på den nya, fina skjortan. Till slut säger han, att han är villig byta bort blåsrör, pilkoger och trumma, och det göres upp att jag skall betala honom en skjorta, lite glaspärlor och krut, och de åtrådda dyrgripparna äro mina. Dessutom ger jag honom en fin kam till hans gamla magra fru, som för en halv minut glömmer bort att tugga och spotta vid anblicken av gåvan.

En kvinna, som sitter och rör om i en gryta, har ett mycket vackert halsband av jaguartänder och jag vädjar åter till Nielsen. Men den gången lyckades det inte! Inte för de finaste saker jag visar henne. Det är hennes amulett, och den kan hon aldrig lämna ifrån sig. Men däremot ger hon mig några halsband av kanelfrö för ett dussin glaspärlor, och jag är nöjd.

Vi sitta väl bortåt en timme därinne i tambun och röka och dricka chicha och Nielsen berättar allt möjligt, som de vilja veta — vart jag skall och hur det ser ut i den tambu varifrån jag kommer o. s. v. Så tar jag upp kameran, vilken nyfiket bekikas.

Dessa indianer ha ju kommit i kontakt med civilisationen så mycket, att de gott veta vad en kamera är. Men fortfarande ha de stor misstro mot dessa små underliga apparater, och en del anse, när de få se sin egen bild, att man tagit själen ifrån dem.

Kvinnorna våga icke, men männen stiga modigt ut i ljuset. Just som jag skall knäppa försvinner en av indianerna in i tambun. När han ögonblicket efter kommer ut igen är han iklädd en trasig gammal stråhatt — för honom dyrbarare och vackrare än någon fjäderprydd hövdingekrona. En ann' ska va' så go' som en ann', och den ene efter den andre dyker in och tar på sig gamla skjortor och hattar och — det finaste av allt! — hövdingen poserar flott klädd i en blå kavaj, som härstammar från Nielsen. Allvarligt tittande in i kameraögat förevigas de så.

Vi säga adjö och få i avskedspresent ett halvt dussin ägg, och hövdingens son följer med oss för att hämta den utlovade skjortan.

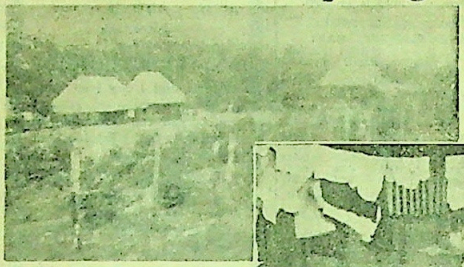
När vi vandra hemåt möta vi på stigen en 9—10-årig pojke. Över axeln hänger pilkogret med de smala giftpilarna och i ena handen bär han blåsröret, i den andra ett par färggranna fåglar. Nielsen ber honom demonstrera sin skjutskicklighet och pekar på en liten röd blomma. Pojken tar upp en pil, som är brunfärgad i spetsen av gift, lindar snabbt om bomull i ena ändan, stoppar in den i blåsröret, siktar och blåser till. Prick!

— Ja, säger Nielsen och tittar på den genomskjutna röda blomman, det är nog i alla fall bäst att vara vän med indianerna. På missionsstationen här säger man sig ha civiliserat dem, men det är nog lite si och så med den saken.

Så hemska äro de emellertid inte, som ett par äventyrslystna amerikanska miljonärsöner, vilka låto sig tagas tvärs genom Sydamerika av en likaledes amerikansk "upptäcktsresande", inbilla sig. För att infria sina löften om äventyr, så att de två pojkarna skulle få något att berätta på klubben i Newyork, och kanske främst för att själv få agera hjälte, betalade sagde "upptäcktsresande" ett tiotal indianer här i trakten för att de skulle överfalla hans läger. Med vilda tjut (det hörde till instruktionerna) och med spjut i nävarna kommo så indianerna stormande mot lägret på det avtalade klockslaget. Miljonärsönerna blevo ju mäkta förskräckta, men deras ledare visade tillfullo sitt mod (som han själv ofta talat om) och drev, skjutande med sin pistol som en äkta mexikansk rövare, hela bandet på flykten.

Rolf Blomberg.

Hos obotliga guldsökare i Amazonas djungler.

ROLF BLOMBERG rastar på flodfärden vid Rio Napo, där det är "för mycket sand i guldet".

NAPO, Ecuador i juni 1935.

Inne i Ecuadors orient, på Napofloden vänstra strand, ligger den lilla byn Napo. Det är ett trettiotal små palmtäckta hus och en missionskyrka, där en långskäggig, trevlig gammal italiensk präst håller gudstjänst. På andra

(Forts. på fjärde sidan)

Rolf Blomberg går på visit i ett Napo-hem. — På övre bilden en by på vägen.

Hos obotliga guldsökare

Bara tre guldkorn ... ur Rolf Blombergs skissbok från Rio Napo.

(Forts. från första sidan)

sidan floden leva de vilda, okuvade aucasindianerna, som vida skilja sig från sina civiliserade, ofta spansktalande, bröder kring byn, vilka uppträda i stråhatt och byxor, målade i ansiktet i groteska mönster. De få "vita" som finnas, ha alla en liten butik och äro utan undantag guldupphköpare — ty här rör sig allt kring guldet!

Knappast någon i Napo bryr sig om att hålla kreatur eller odla det viktigaste — ynca, bananer och ris — och följden är, att alla livsmedel blivit fantastiskt dyra. Men det spelar mindre roll — man gör strålande affärer med att byta sina varor mot guldsand och i allmänhet har man en hop indianer, mer eller mindre livegna, som sitta nere vid flodbädden och vaska guld. Det är ett skönt liv dessa "vita" herrar föra, lugnt och lättjefullt; för det mesta ser man dem i hängmattan. Det enda arbete de själva utföra, är att räkna ut, att de inte förtjäna mindre än 100 procent på någon vara, och att, vilket är mera mödosamt, med några månaders mellanrum göra en ritt upp till Qinto genom djungel och strida forsar och över de kalla, vilda Anderna — när stigarna äro sådana, att det går att rida; annars måste man göra färden till fots — för att utbyta ett par literbuteljer med guldsand mot sedlar.

I några dagar har jag nu bott här i väntan på en kanot som skall föra mig vidare nerför den strida Rio Napo. Uppifrån Anderna kommer floden skummande, och efter omkr. 60 svenska mil tömmer den sitt fjällvatten i den stora Amazonfloden, just där denna jätte börjar sitt huvudlopp i gränsområdet mellan fyra riken, Ecuador, Colombia, Peru och Brasilien. Det är min hägrande färdeväg!

Jag fördriver tiden med jaktutflykter och fiskefärder tillsammans med de gästvänliga och hyggliga indianerna, och på kvällarna, när cikadorna sjunga och grodorna kväka — en underbar konsert! — ligger jag i en hängmatta och lyssnar till allt vad man har att berätta här — fantastiska historier om djungelns indianer, om jätteormar och djur, som inte existera. Och först och sist om lyckssökarna — ensamma eller i stora expeditioner — som under årens lopp passerat Napo på den hetsiga jakten efter guldet och dragit in i urskogen, lockade av de sällsammaste berättelser om floder där man plockar fickorna fulla med guldklimpar på några minuter, om den glömda guldstaden *Manao* någonstans långt inne i den vilande djungeln, om indianstammar, där man går med stora guldstycken i öronen, o. s. v. Många ha försvunnit i urskogen för evigt, mördade av klimatet eller av vilda indianer, och de flesta, som kommit tillbaka, ha kommit utan guld men med brustna illusioner — brutna för livet av febrar och strapatser. Men en och annan har vågat och vunnit och vänder åter med en förmögenhet, och ryktet om dennes goda tur lockar ständigt nya in i det farofyllda, gröna djungelhavet och ger nytt hopp åt dem som redan en gång, ja, kanske tio gånger misslyckats.

Helt nyligen träffade jag här i närheten av Napo en ecuadorianare, som levat 30 år inne i orienten och som i dessa 30 år intet annat gjort än sökt efter guld.

— Har ni inte fått nog ännu? frågade jag.

— Fått nog nu, när lyckan efter alla dessa år äntligen ler mot mig?! Nej, om någon vecka ger jag mig iväg på en liten tur till Rio ... ja, för resten, namnet säger jag inte. Och var säker, det blir min sista resultatlösa färd. Indianer, som varit uppför den där floden, ha kommit tillbaka med guldstycken på 20—30 gram!

— Har ni sett de där guldstyckena?

— Nej, men jag har träffat personer, trovärdiga personer (!), som sett dem ...

En av de många, som tusen motgångar och felslagna förhoppningar inte kunnat bota, som varje ny, fantastisk berättelse lockar till nya, hårda strapatser och äventyr.

En annan. Det var en ung tysk, som kom upp hit till Napo med en kanot och bytte ut en liten ask med guldsand mot ett par sedlar och en smula dyrköpt proviant. Han var mager och malariasjuk.

För ungefär ett år sedan hade han kommit till Ecuador med 500 dollar (vilket är över 5,000 sucres och mycket pengar här). I stället för att bygga sig en hacienda, sätta in sina pengar i en affär eller söka få ett hyggligt arbete, köpte han en dyrbar utrustning för en guldsökarfärd in i orienten. Naturligtvis avråddes han av alla han träffade och naturligtvis fäste han intet avseende vid alla varningar utan gav sig iväg. Här i Napo köpte han en stor kanot, lejde ett halvt dussin indianer och gav sig iväg nedför floden. Han hade tänkt sig från Rio Napo söka sig uppför någon av de små guldförande biflodema för att finna guldklimpar!

Otur hade följt honom från första ögonblicket. Kanoten hade tippat runt i en strömvirvel och det mesta av proviant och utrustningen hade gått all världens väg. Så hade hela sällskapet fått malaria och två indianer hade dött. När den unge tysken nästan dödssjuk kom tillbaka hit till Napo — utan guld och med blott några få dollar — återstod intet annat för honom än att på egen hand ge sig iväg med hacka och batea (vaskfatet). Och nu arbetade han ett stycke nedåt floden tillsammans med några indianer och ett par andra vita, som förgäves sökt arbete i Ecuador, och vilka som sista utväg tvingats gå in i dessa trakter för att vaska guld.

— Och finns det mycket guld i floden? frågade jag.

— Aja, men det sorgliga är, att det finns så förbaskat mycket sand bland guldet. Om jag arbetar hårt en dag kan jag kanske göra fyra, fem sucres, men ris och socker och andra livsmedel kostar pengar, så förtjänsten blir minimal. Nej, det är inget liv för en vit ... men, kanske jag en dag kommer på ett ställe, där jag kan vaska för några tusen sucres på några dagar — när andra ha gjort det, så ...

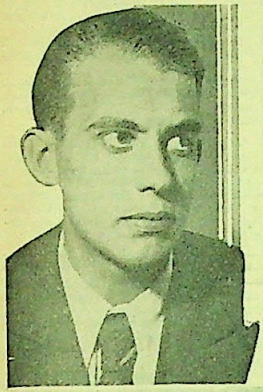
Ja, det är hoppet guldsökaren lever på! Själv tror jag emellertid jag låter vara med att leta efter guldklimpar; jag fick nog för något år sedan, då jag på Galápagosöarna bökade i jorden efter sjörövarskatter. Jag fortsätter på Amazonfloden!

Rolf Blomberg.

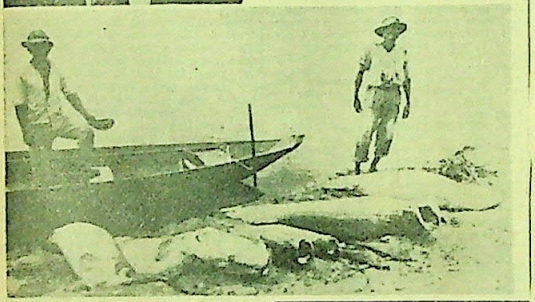
Rolf Blomberg hemma efter årslånga äventyr

i Sydamerikas urskogar.

Gott resultat av tusenmilafärden — nya uppgifter locka.

T. v. den hemvändande långfararen Rolf Blomberg själv. — På bilden här ınunder ses resultatet av ett litet morgonfiske vid Amasonfloden.

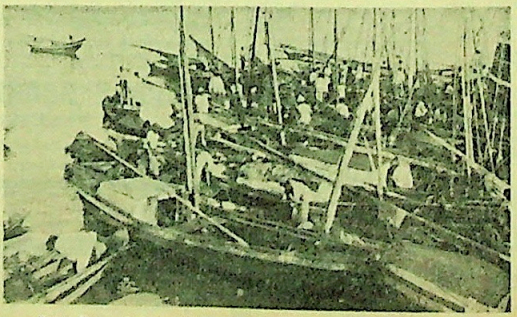
Efter en längre tids vistelse i Sydamerikas intressantaste trakter har hr Rolf Blomberg nu återkommit hem till Stockholm. För St. T. D:s läsare är han vid det här laget välkänd genom de många intressanta korrespondenser han sänt under färden. När St. T. D. intervjuar honom vid hemkomsten berättar han att de underbara sydamerikanska länder han genomkorsat till fots, med indiankanot och på hästryggen helt fascinerat honom och att han, så snart det blir tillfälle, åter styr kosan ut. Men dessförinnan ämnar han hinna med både en föreläsningsserie och en bok.

— Jag startade min långvägafärd i januari förra året och har sedan dess varit stadd på resande fot hela tiden, om man frånräknar uppehållen på de platser som av en eller annan anledning lockat mig särskilt, berättar han. Ett av de väsentliga målen för min resa var ju Galapagos, de romantiska öarna där så mycket mystiskt hänt. Jag antar att man ännu har "drottningen av Galapagos" i minne här hemma — hennes öde är f. ö. alltjämt okänt.

— På Galapagosöarna utförde jag en del uppdrag för Riksmuseums räkning. Lådorna med naturhistoriska samlingar kommo ju också hem i gott skick, fast det drog ut länge på tiden. Skansens stora sköldpadda var ett av kolli-

(Forts. på sista sidan.)

Rolf Blomberg hemma

Från Paras hamn vid avresan hem — frukt- och fiskbåtarna.

(Forts. från första sidan.)

na, jag skall för resten inte försumma att så snart som möjligt gå upp och titta till den gamla kamraten — kanske den inte har något emot att få färska hälsningar hemifrån.

— Sedan gav jag mig över till fastlandet igen, närmast i syfte att spana efter "drottningen", ett fängslande arbete som inte saknade sina poänger men som dessvärre, som bekant, blev resultatlöst och väl aldrig någonsin kommer att leda till annat än det man allmänt antar: "drottningen" är inte längre i livet. Hon har med tämligen stor visshet drabbats av samma öde som flera andra vita — att mördas.

Fina samlingar förolyckade.

I fortsättningen berättar hr Blomberg att han senare åter begav sig till Equador och i början av detta år kom han dit efter många äventyr och intressanta upplevelser. I slutet av mars var han färdig för nya långfärder. Det gällde närmast den omfattande resan tvärs över sydamerikanska kontinenten, från Stilla havet till Atlanten. I början av juli inträffade han i Para, varifrån han reste hem med en brasiliansk ångare, som bl a. förde honom till Portugal och Spanien samt slutligen till Hamburg.

Hr Blombergs skildringar ha som man vet varit både många och innehållsrika. Men dessutom har han sänt ett flertal andra, som aldrig nått bestämmelseorten. Svenska postverkets precision gäller tydligen inte i urskogen. En av dessa skildringar gällde en spännande flodfärd, som höll på att sluta illa för den unge svensken och hans indianska följeslagare. Under väntan på en motorbåt, tillhörande en kringfarande affärsman, med vilken han skulle färdas till Iquitos, ville han utnyttja några dar för en expedition uppåt Rio Aguarico på gränsen mellan Peru och Equador. Han ämnade insamla etnografica och djur och vann synnerligen goda resultat. Under återfärden råkade han emellertid ut för olyckan att kanoten kapsejsade och allt försvann i de strida strömvirvlarna. Endast en del av de föremål, som ej genast sjönko, lyckades han och indianerna bärga.

— Min återresa hem blev egentligen något tidigare än jag först avsett, berättar hr Blomberg vidare. Jag drabbades nämligen av den inte alltför behagliga sjukdomen beri-beri, som jag fick på grund av bristen på grönsaker under en längre tid. Det var nödvändigt att komma under behandling, och jag hade turen att på flodångaren ned från Iquitos — den heta djungelstaden med 20,000 invånare — träffa en skicklig läkare. Dessa flodångare äro stora och mycket bekväma och samtliga ha läkare ombord. Det blev en 14 dars vilsam resa ned till Para, varunder man inte hade stort annat att företa sig än att tänka på hälsan och betrakta det ganska enformiga urskogslandskapet.

Vänligt mottagande överallt.

Den långväga resenären understryker särskilt sin tacksamhet över det vänliga mottagande han fått överallt där han dragit fram. Som exempel nämner han att folket i Napo, det lilla samhället vid Rio Napo, med allra största vänlighet underlättade hans strävanden att nå så gott resultat som möjligt. Den gamle polischefen på platsen passade t. o. m. på att vid en fest i byn, vid vilken den svenske resenären var närvarande, hålla ett särskilt anförande till Napo-borna om det underliga landet långt upp i norr.

Så här låta de vita damerna transportera sig genom urskogen till och från haciendorna — enda sättet att komma fram.

Och vid avresan kommo flera av de välvilliga invånarna och lämnade avskedsgåvor, bestående av frukt, etnografiska föremål och annat de gissade att han skulle sätta värde på. Och så var det nästan överallt.

Färden från Napo var f. ö. en av de stora upplevelserna. På den skummande floden — under en regnperiod steg den tre meter på några timmar! — gick resan på sex dar. Uppåt tar det över en månad. Man kan rasta endast på flodens vänstra sida, på den andra sidan bo nämligen de fullständigt vilda Aucas-indianerna, som äro kända för att ha mördat många vita. Ett stort antal guldvaskare som försökt sin lycka på denna sida av floden ha aldrig kommit åter.

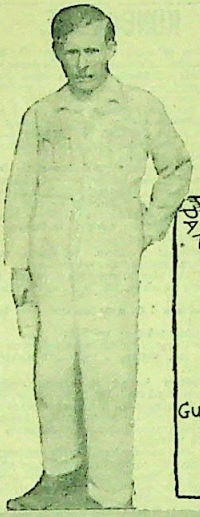
Nu kommer hr Blomberg att under någon tid vila ut efter strapatserna och så ämnar han som sagt omedelbart ta itu med att ytterligare nyttiggöra sina många nya erfarenheter. Och i sinom tid hoppas han komma ut igen — det är långt mera lockande denna gång, anser han, och det praktiska utbytet kan på grund av alla erfarenheter också väntas bli ändå större.

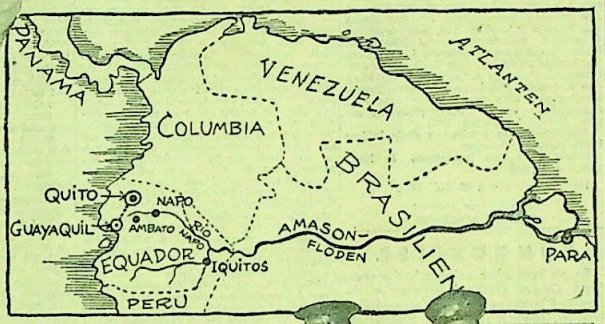
Svensk bilverkstad i urskogen

där indianerna drucko champagne under gummirusningen — fyra små Nilssöner i djungelstaden.

R. Blomberg klar med 600-milafärden

över Sydamerika. Han har nu enligt telegram från den brasilianska staden Pará lyckligt anlänt dit och därmed genomfört sin färd längs Amasonfloden. Resan var strapatsrik men gav betydande samlingar för Stockholmsmuseernas räkning. Härnedan Rolf Blombergs senaste rapport till St. T. D. från färden.

IQUITOS, Peru, i juli.

— Så är man då vid Amasonfloden! Det går flodbåtar hit upp ända nere från Pará vid Atlanten, och två gånger om året får staden besök även av en peruansk ångare från Limas hamnstad Callao vid Stilla oceanen. Det är enastående: för att kunna färdas med båt från en stad till en annan i samma land, Peru, måste man resa runt en halv världsdel och sedan passera 4,500 kilometer genom ett annat land, Brasilien!

(Forts. på femte sidan.)

På kartan Rolf Blombergs färdeväg från Stilla oceanen till Atlanten: Guayaquil—Quito—Ambato—Napo—Iquitos (varifrån dagens rapport är avsänd) och vidare utför Amasonfloden. T. v. uppifrån svensken Arvid Nilsson, härovan hans fyra små pojkar i peruansk skoluniform. T. v. en glimt av Storgatan i Iquitos under värsta middagshettan.

Svensk bilnerkstad i urskogen

(Forts. från första sidan)

Så där har jag nu inte behövt krångla till saken. Från Napo, där jag sände av min sista rapport hem, tog jag den lilla ångslupen Angelita med vidhängande prånen Marta, och efter ett par veckors färd på Rio Napo och ett litet stycke på Amasonfloden kom jag så fram till Iquitos. Tyvärr är det inte alltid det går som man tänker sig . . . Min avsikt var att få tag på en kanot och ett par indianer och göra en tur uppför en liten biflod, där det skulle finnas några primitiva, föga kända indianstammar. Men från första dagen ombord i Angelita låg jag i häftig feber, och sålunda hade jag intet annat att göra än följa med direkt hit, vilket för resten blev intressant nog — jag kom rakt i famnen på familjen Nilsson!

Först några ord om själva staden. Från att ha varit en fullkomligt betydelselös liten plats i urskogen växte Iquitos under gummitiden i slutet av 1800-talet och början på 1900-talet fantastiskt snabbt. Hus och lagerlokaler slogos upp, gator röjdes, och ute på floden lågo stora ångare från Europa och U. S. A. och lastade gummi — det svarta guldet. Det var en tid då det fanns pengar här och champanjen flöt i strömmar, som den kanske inte gjort i någon stad i världen. Indianer, som aldrig ägt en centavo, visste i dessa tider inte vad de skulle göra av alla sina pengar då de efter månaders arbete med att hopsamla gummi i urskogen kommo in med sin lön — de gjorde som alla andra: drucko champagne!

Inga odlingar funnos, ingen höll boskap — söka gummi lönade sig bättre! — så den enda mat man kunde få tag på i Iquitos var importerade, dyrbara konserver. Ja, så upp- och nedvänt var det, att virke till husen togs från Nordamerika, trots att urskogen runt Iquitos är full av de bästa träslag. Men det blev billigare så, ty all arbetskraft behövdes för gummit.

I nära 20 år levdes ett liv i sus och dus i denna djungelstad men sedan var storhetstiden slut. Man hade fått upp stora gummiplantager i Brasilien och Indien och nu lönade det sig ej längre att göra långa expeditioner in i urskogen för att samla gummi från enstaka träd. Många hade under dessa år förtjänat miljoner men lika snabbt gjort av med dem. En del hade emellertid insett vad som komma skulle och dessa foro härifrån som miljonärer — kanske blott efter ett par års arbete. —

De största affärshusen i Iquitos av i dag, huvudsakligen tyska, äro från gummitiden, men det är inte de gamla cheferna, som sitta där nu. I allmänhet gåvo de sig iväg till Europa som rika eller ruinerade män och överlåto sina firmor på billiga villkor till någon annan. Många av dessa nuvarande chefer ha gjort sig stora förmögenheter under årens lopp och de ha inrättat sitt liv så, att de leva vartannat år i Europa, vartannat i Iquitos. Exporten från Iquitos är inte synnerligen stor numera, men vad affärshusen förtjäna på är de små ångbåtarna som ständigt gå upp och ned efter floderna och sälja och uppköpa varor — sälja oförskämt dyrt och köpa oförskämt billigt. "Angelita", med vilken jag kom, är en av dessa "traderbåtar."

Det är ingen vacker stad, Iquitos, och det eviga regnandet så länge jag varit här har inte hjälpt upp anblicken Men en stad på 20.000 invånare mitt inne i Amazonas djungel har man ju inte rätt att fordra så mycket av.

Ett svenskt äventyrsöde.

Glatt förvånad blev jag så, när jag fick höra att jag hade en landsman i denna avkrok av världen. Det var mer än jag hade väntat mig! "Ni är svensk," sade man på hotellet. "Ja, då har ni en landsman här! Arvid Nilsson, som har bilverkstaden!" Jag fick adressen och satte naturligtvis genast iväg dit. Inne på bilverkstaden arbetades för fullt — hamrades, dunkades och filades och vid svarven hittade jag Arvid Nilsson själv. Det var inte precis så svårt att se att det måste vara Nilsson: blå ögon och en lingul lugg.

Länge dröjde det inte förrän jag satt inne hos Nilsson tillsammans med ett knippe likaså linhåriga små nilssöner och han berättade hur det kom sig, att han hamnade här långt uppe i Amazonas.

— Jag är hälsingborgspojke och gav mig till sjöss redan vid 14 års ålder. Det är inte många platser på jorden jag inte besökt: än voro vi på Atlanten, än på Stilla havet, än på Indiska oceanen. Under den stora sjömansstrejken år 1911 gick jag i London en lång tid och for illa. Men så frågade man mig en dag, om jag ville mönstra på en liten båt, som skulle gå över från Frankrike till Sydamerika — men båten skulle levereras dit, så vårt enda jobb skulle vara att ta den över. Jag slog till förstås och tillsammans med ett halvt dussin andra svenskar, några norrmän och engelsmän reste jag ned till Paris där vi skulle gå ombord. Men jag tror nog vi blevo paff allesamman när vi fingo se med vilken båt vi skulle gå över Atlanten. Det var en liten 40-tons flodbåt med stor överbyggnad — konstruerad för grunda, lugna floder. "Melita" var namnet.

Vi fingo vänta någon tid i Paris, ty båten var inte riktigt färdigbyggd, men så en septemberkväll hölls avskedsfesten. "Drick och var glada i kväll," sade våra franska vänner, "ty ni komma aldrig fram till Sydamerika med Melita."

Och det var knappt vi gjorde. I Biscaya låga vi i den värsta höststorm i 2½ månader och stampade. Hela överbyggnaden och alla livbåtarna röko överbord. Då var det verkligen ingen som tänkte, att vi någonsin skulle nå Sydamerika. Men slutligen kommo vi till Las Palmas på Kanarieöarna och där lågo vi i 20 dagar och fingo allt reparerat. Resan därifrån till brasilianska kusten gick nästan utan missöden. Nästan — ty när vi voro helt nära kusten och skulle ha tag på lots, kom ett tjockt dimbälte svepande ut från land följt av en kraftig vind, som drev oss ut till havs igen. Då voro vi utan vatten och proviant och kolen voro också helt slut. Efter 5 dagar fingo vi syn på en båt, som vi anropade, och denna tog oss på släp till Pará. Där lågo vi någon tid och togo igen oss men sedan bar det vidare — uppför Amasonfloden till Iquitos, där båten skulle levereras.

Tolv år på Amasonfloden.

Sedan dess har jag aldrig kommit härifrån. Jag stannade kvar som andre maskinist ombord på "Melita" och blev förste — efter ett år, då jag kunde spanska. Jag hade gott betalt liksom alla under gummitiden. I 12 år stannade jag ombord på "Melita". Så gick jag uppför Rio Napo för att montera upp en risfabrik för samma kompani och där stannade jag i 2 år och skötte den. Men sedan for jag tillbaka till Iquitos och blev min egen: satte upp min bilverkstad . . .

— Har hr Nilsson under dessa år fått besök av många svenskar?

— Inte många. Docent Douglas Melin från Uppsala träffade jag på hans Amasonexpedition, då han vistades en tid i Iquitos. Han erbjöd sig t. o. m. att betala biljetten för mig hem till Sverige då han tyckte det var på tiden, att jag kom ifrån de här febersjuka trakterna. Så bor en svenska här — gift med en nordamerikansk missionär, dr Stal — och henne brukar jag besöka för att få tillfälle tala en smula av mitt modersmål.

— Och hr Nilsson funderar inte på att titta hem ett tag?

— Jo, vi ses kanske i Sverige nästa år!

Rolf Blomberg.

C. S. Staël von Holstein 50 år.

I dag fyller en märklig utlandssvensk femtio år — det är Sveriges generalkonsul i Ecuador Carl Sperling Staël von Holstein. En mera älskvärd och populär representant för vårt land får man leta efter och Sverige har att tacka honom för mycket gott, som han gjort under sin mångåriga verksamhet i olika sydamerikanska länder. Mot landsmän i förskingringen har han alltid visat sig hjälpsam och uppoffrande, och signaturen träffade i en hamnstad i Columbia en svensk sjöman, som Staël vid något tillfälle hade hjälpt och som uttryckte sig på följande sätt: Den killen är den bussigaste jag någonsin träffat.

Generalkonsul Staël har en frodig humor och man tröttnar aldrig på att lyssna på honom när han förtäljer om sitt 25-åriga, skiftande liv i äventyrens förlovade världsdel. Bl. a. har han naturligtvis upplevat åtskilliga revolutioner och han berättar, att den enda gång han fått verklig användning för sin militärutbildning var en gång i Guayaquil, då han måste åla sig på magen ut ur ett hotellrum, medan revolutionärernas kulor visslade in genom fönstren. Länge dröjer det f. ö. inte innan hela Sverige kan få del av hans upplevelser, ty för tillfället håller han på att skriva på sina memoarer "Från peon till generalkonsul eller 28 olika yrken."

Staël är född i Göteborg 1886 och blev student 20 år senare. Han studerade juridik vid Stockholms högskola till 1909, då han — kanske mest driven av äventyrslust — gav sig över till Argentina. Här innehade han diverse anställningar till 1911 och hans första arbete bestod i att bära säckar. Aren 11—17 var han anställd i Argentinas jordbruks- och socialdepartement varefter han blev chef för republikens meteorologiska anstalt. 1915—17 ledde han en expedition till Islas Orcadas del Sur (Syd Georgia?) och efter denna strapatsrika resa etablerade han sig som affärsman i Buenos Aires. Där verkade han till 1919 då han blev Gasaccumulators representant i Chile, Peru, Ecuador och Bolivia. Aren 1923—26 var han vicekonsul i Callao — f. ö. Sveriges förste vicekonsul därstädes — och år 1926 blev han Sveriges generalkonsul i Ecuador. Som sådan har han bland annat representerat Sverige under Ecuadors 300-årsjubileum 1930.

R. B.

02-0029

02-0030

Rosten i Rubs ns. 42.

18.00 **Med urskogsindianer på Napofloden.**
Kåseri av Rolf Blomberg.
(Se sid. 6.)

PÅ KANOTFÄRD I DJUNGELN

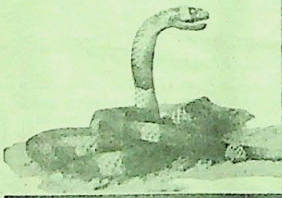
Lördagskåseri av Rolf Blomberg

Rolf Blomberg, en ung svensk, har varit på resa i urskogarna kring Amazonflodens källor. Ociviliserade, svårtillgängliga trakter, där floder och bäckar, om än aldrig så strida, äro de bästa färdevägarna. På lördag skildrar han en äventyrlig kanotfärd på Napofloden, en av Amazonflodens många tillflöden. Färden går genom skummande forsar, genom trakter där kringströvande fientligt sinnade indianstammar ha sina jaktområden, innan man når Rocafuerto, Ecuadors första utpost mot djungeln.

Bilderna visa uppifrån: En indianflicka från en by vid Napoflodens strand. Dessa indianer äro kulturellt mycket lågt stående och visa ingen större välvilja mot de vita. Det kan nämnas, att ingen enda expedition sedan gummirusningens dagar lyckats tränga in till de krigiska aucasindianerna, som leva på Napofloden högra strand. Bilden därunder är Rolf Blomberg med en liten apa, som han tagit med sig från urskogen — och därbredvid en av Amazonas många farliga ormar, den vackra men giftiga korallormen. Bilden längst ned visar ett möte i den vilda forsen — två vita guldvaskare som med indianernas hjälp arbeta sig upp mot floden.

18 (6) **MED URSKOGSINDIANER** på Napofloden. Kåseri av Rolf Blomberg.
Se artikel på sid. 7!

43 02-0031

Radiolyssnaren.

ÄVENTYR I SYDAMERIKA

ROLF BLOMBERG heter en ung stockholmare, som nyligen kommit hem från en längre tids vistelse i Sydamerika. Efter närmare ett år ute på Galápagosöarna i Stilla Havet, där han bland annat samlade djur för Riksmuseet, startade han för en färd tvärs över Sydamerika, över de vilda Anderna och ner till Amazonfloden, som han följde från källorna till havet. Det var en färd på hästryggen, till fots genom urskogen med indianer som bärare och i indiankanot nedför floderna. Vad han kommer att skildra i radio är en flodfärd i kanot nedför Rio Napo med fyra urskogsindianer som följeslagare. Som det var mitt under regntiden han företog sin resa, måste han först vänta en lång tid i den lilla djungelbyn Napo, och väntetiden begagnade han till fångstfärder och besök hos de primitiva indianerna i trakten. Men när regnet äntligen slutade och floden åter blev farbar gav han sig iväg med sina indianer nedför den strida, farliga Rio Napo och efter en veckas händelserik färd anlände han till den lilla militärförläggningen — en civilisationens utpost — vid peruanska gränsen där han tog adjö av sina följeslagare.

Det konserverade

solskenet har emellertid två gånger lyst igenom tecknen, med reseskildrarna Rolf Blomberg och Calle Möller. Särskilt vill vi anbefalla Blomberg till överhetens synnerliga omvärdnad. Ty den pojken måste äga lika naturliga anlag för radio som för äventyr. Han har den rätta förtjusningen över det primitiva — »Skönt att det ännu finns trakter på jorden, som är en smula ociviliserade!» — men han är samtidigt kulturmänniska nog att måla den exotiska naturen med fin och nyanserad färglägganing. Hans skildring av världens fulaste och mest okultiverade indianer, tillhandlande sig golfbyxor och andra moderniteter, avslojar frodig humor. Men det mest överraskande är i alla fall hans sensationellt lediga talteknik och hans säkra uppfattning av vad som »gör sig» vid mikrofonen. Att Calle Möller under

02-0032

Sv. Dem. 6/12-35

Underliga människor och djur.

För ungefär två år sedan gav sig en ung stockholmare, Rolf Blomberg, i väg till Galápagosöarna ute i Stilla Havet. Det är en grupp svarta lavaöar med en torftig, underlig växtlighet och en lika underlig djurvärld. Jättesköldpaddor och stora ödlor larva omkring i det inre av öarna och vid de fiskrika stränderna husera paradisiskt oräddа sjölejon och hela hjordar av fula havsödlor. På dessa öar levde Blomberg i nära ett år och gjorde fina samlingar för Riksmuseet samt fick uppleva en hel del ellsamma saker.

Om sina äventyr berättar Rolf Blomberg i ett föredrag i Borgarskolans stora sal på torsdag kl. 8.

Rolf Blomberg

berättar om sina upplevelser och äventyr på Galapágosöarna och i Sydamerika.

Föredraget hålles i skolans gymnastiksal, Stocksund, söndagen den 1 december 1935 kl. 19 (7 e. m.) och illustreras med skioptikonbilder.

Biljettpris: 75 öre för äldre och 50 öre för barn under 15 år.

Behållningen tillfaller Stocksunds Scoutkår

Ljusbilder. Inträde 2:- 1:-

ARBETAREFÖRENINGEN
I afton kl. 8
ROLF BLOMBERG
, berättar om
Underliga människor och djur på Galapagos och i Amazonas.
Rikligt illustrationsmaterial
(Skioptikonbilder)
POPULÄRA PRISER.
Blj. å Kr. 1:— o. 1:50 i Zander & Sagers Bokhandel o. v. ing.
Konsertbolaget.
1111

02-0033

Västerås 31/1 Eskilstuna 29/1 Falun 30/1

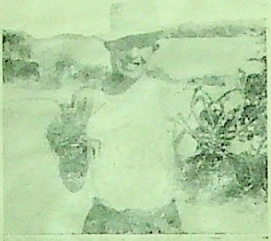
16.30 Äventyr på Galapagosöarna. Kåseri av Rolf Blomberg. (Se sid. 8.)

02-0034

Sköldpaddornas paradis

Till Rolf Blombergs lördagsföredrag

Bilderna nedan visa föredragshållaren själv med två stycken Galápagoskrabbor i högsta hugg. Därunder har man lyckats få en jätteköldpadda på det torra.

De gamla spanska sjöfararna kallade Galápagosöarna för Las Islas Encantadas — de förtrollade öarna — och det är ett träffande namn. Det vilar verkligen någon slags förtrollning över dessa svarta, ödsliga lavaöar därute i Stilla Oceanen. De äro en av de få platser på jorden som aldrig hyst några infödda och de ha trotsat alla försök till framgångsrik kolonisering. För inte så många månader sedan telegraferades Galápagosöarnas namn runt jorden — det var några av enslingarna därute som försvunnit under mystiska omständigheter och drabbats av andra oblida öden. Och så har det alltid varit: mystik och tragedi. Den underliga djurvärlden — stora, groteska ödlor, som se ut som förhistoriska odjur, och gigantiska jätteköldpaddor — förstärker ytterligare visionen av något förtrollat.

Men öarna kunna också vara förtrollande, underbara. Klimatet är, trots att de ligga mitt under ekvatorn, gott, och att existera därute är inte svårt — även om det inte går att förtjäna några pengar. Maifrågan är lätt ordnad. Det finns förvildad boskap i massor, i de små lugna lagunerna med sitt intensivt gröna vatten kan man fånga bärliga havsköldpaddor, fisk i alla storlekar finns i otroliga mängder, fina humrar och krabbor behöva aldrig fattas på matsedeln och från höjderna på de större, bebodda öarna, där vatten finnes, får man majs och alla sorters frukter.

Ögruppen tillhör republiken Ecuador och de flesta invånarna — det bor c:a 500 människor därute — äro naturligtvis ecuadorianare: haciendaägare, peoner och fiskare. Men det finns också européer, som slagit sig ned där — unga män, som kommo dit, lockade av berättelser om stora förtjänstmöjligheter, och gamla, som kommit dit för att i lugn och ro framleva sina sista dagar utan bekymmer. En av de sistnämnda är den gamle islänningen Walter Finsen, som en av bilderna visar.

»Galápagosöarna», sade han, »äro paradiset för mig. Jag är inte ung och ärelysten längre, jag är mätt på världen och jag trivs härute i ensamheten — visserligen utan den moderna tidens alla förströelser och komfort, men också utan bekymmer. Men jag varnar alla unga för att slå sig ner här. Det är för lätt att leva här, viljan slappas, man blir liknöjd och indolent, och när man är ung skall man ha ärelystnad, man skall slåss i livet och kämpa för framgång.»

Rolf Blomberg.

Nedan:
Ett exemplar av de groteska ödlor, som utgöra ett karakteristiskt inslag i öarnas djurvärld.

Islänningen Walter Finsen har på gamla dagar slagit sig ned på öarna, mätt på världen och livet.

Galápagosgruppen består av svarta, ödsliga lavaöar i Stilla Oceanen. Landskapet ser sannerligen inte vidare fruktbart ut.

02-0036

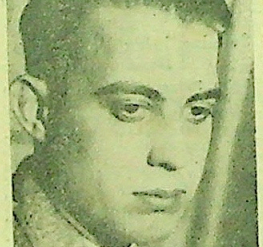
Svensk på filmfärd

TILL HUVUDJÄGARNA.

ROLF BLOMBERG reser ut till Galapagos och Amazonfloden igen — skildrar den intressanta långresan i St. T. D.

Den unge svenske långfararen Rolf Blomberg kommer inom de närmaste dagarna att anträda ännu en resa till "de förtrollade öarna" och urskogsområdena kring Amazonflodens källor. Han skall göra insamlingar åt svenska museer samt dessutom upptaga ett antal filmer för Svensk Filmindustris räkning med motiv från Galapagos' egendomliga djurvärld och Sydamerikas primitiva indianstammar, däribland de mångomtalade huvudjägarna. Hr Blomberg kommer att skildra sin intressanta färd i St. T. D.

— Om en vecka ungefär går Sydamerikabåten Sveadrott från Göteborg, och då hoppas jag vara med ombord, säger hr Blomberg vid ett samtal. Min första anhalt blir i Oslo, där jag skall sammanträffa med professor Jacob Worm-Müller för att få färska hälsningar till hans broder, som är nybyggare på en av Galapagosöarna. Någon gång i juni anländer jag dit ut, om jag har turen att finna den enda båt som upprätthåller förbindelsen mellan ögruppen och fastlandet, och sedan har jag för avsikt att stanna några månader. At Riksmuseets vertebratavdelning kommer jag liksom under min förra resa att söka åstadkomma så fullständiga samlingar som möjligt, och jag ämnar därjämte fånga en del ödlor och sköldpaddor för vidarebefordran till Europa. Då jag vidare erhållit fullständig filmutrustning från S. F. skall jag med filmens hjälp söka ge en bild av livet på dessa underliga, sällan besökta öar, och jag kan försäkra att särskilt sjölejonen äro borna aktörer, vilka dessutom ännu inte lärt sig skygga för människan.

Rolf Blomberg.

Efter återkomsten till Ecuador styr jag kosan upp över Anderna ned till de urskogsområden där några av Amazonflodens källflöden rinna upp. Här vimlar det av djur, apor och jaguarer och boaormar, och naturligtvis hoppas jag att kunna fånga in dem i min filmkameras synkrets. Bland de mänskliga invånarna har jag ett särskilt gott öga till jibaroindianerna kring Rio Pastaza, de s. k. huvudjägarna, och jag hoppas de inte göra några attacker mot mig då jag kommer och sätter upp kameran vid deras boplatser. Ur etnografisk synpunkt erbjuda dessa trakter mycket av intresse, och jag kommer också att göra insamlingar för Etnografiska museet i Stockholm.

Hela min vistelse i Sydamerika torde denna gång sträcka sig över ett och ett halvt år, tillägger hr Blomberg, och omöjligt är det inte att jag utan att återvända till Sverige fortsätter till något annat exotiskt land; jag vill inte neka till att jag har mina funderingar på Nya Guinea.

Det kan till slut nämnas att Rolf Blomberg skrivit en bok om sina upplevelser förra året under vistelsen på Galapagos och under färden tvärs över den sydamerikanska kontinenten utför Amazonfloden. Den utkommer i höst på Gebers förlag och skall bl. a. innehålla en skildring från piratdrottningens koloni "Det nya Eden" på ön Floreana i Stilla havet.

(Forts. på sista sidan.)

02-0036

Djurd. Tid. 21/2 36

Från Stocksund till Galapagos.

Rolf Blomberg skildrar sina öden och äventyr.

En ung stocksundsbo, Rolf Blomberg, talade i måndags i Församlingshemmet om sina öden på Galapagosoarna och i Amazonas. Föredraget, som var anordnat av föreläsningsföreningen, var talrikt besökt.

Föredragshållaren berättade enkelt och flärdfritt och med ungdomlig verve om sina skiftande upplevelser. Resan var ej endast en nöjes- och studieresa, utan gav även vetenskapligt utbyte, som kommit Riksmuseet till del.

Föredragshållaren skildrade Galapagosöarnas märkliga djurliv och visade vältagna bilder därifrån. Man fick bl. a. se olika slag av sköldpaddor, av vilka flera sorter äro eftersökta, på grund av det utmärkta stekfett de lämna och andra goda egenskaper som födoämnen. Hummer finns det så gott om på dessa öar, att man äter dessa läckra skaldjur till leda. En liten duvstek griper man med händerna under skogspromenaden och läckra fiskar drar man upp ur havet utan möda. Djuren föra i dessa neider en paradisisk tillvaro och frukta ej människorna. Ensam på en av Galapagosöarnas vita sandstränder solbadade hr Blomberg sida vid sida med välvilliga sjölejon. Under skogsfärderna slogo sig brokiga fåglar ner på hans axlar och följde honom på vägen.

Av stort intresse var att höra om de europeer, som hr Blomberg sammanträffade med på dessa öar. Företrädesvis tycktes hr Blomberg ha råkat norrmän och danskar, även en isländing, däremot ingen svensk.

Liksom alla nykomlingar greps hr Blomberg ett slag av skattsökarfeber och grävde energiskt efter piratguld. Resultatet blev endast äventyrliga upplevelser, däremot inga skatter.

Hr Blomberg gav sig även ut på upptäcktsfärd efter "Piratdrottningen". Hon var en österrikisk grevinna, som slagit sig ner på en av öarna, där hon upprätthöll någon sorts diktatur i kostymering, shorts och revolvrar. Hon omgavs av några europeiska män, vilka efter en period som diktatorns gunstlingar så småningom åkte ner i betjäntklassen och behandlades mycket illa. Hr Blomberg visade några bilder från piratdrottningens ö, av henne själv och hennes män. Själv träffade föredragshållaren henne aldrig. Strax innan hr Blomberg tillsammans med en norrman kom till hennes ö, hade hon försvunnit tillsammans med sin utvalde gunstling. Man tror numera att de bägge äro döda, även om ett rykte förmäler, att de spårats i Peru. Hr Blomberg fick på återvägen sällskap med en av hennes män, som emellertid under hemresans första skede på ett tragiskt sätt omkom tillsammans med norrmannen.

Även svensk press har innehållit skiftande uppgifter om piratdrottningen och hennes öden, varför det var av stort intresse att få höra berättas om henne av någon, som haft tillfälle att lära känna hennes historia på nära håll.

Hr Blomberg lämnade Galapagosöarna för att fortsätta sina resor i Amazonas. Här gjorde han äventyrliga färder i de bandituppfyllda bergstrakterna tillsammans med ett par danskar och en spännande kanottfärd tillsammans med ett par indianer. Tack vare sina danska vänner, som voro bosatta i dessa trakter, lärde hr Blomberg känna indianerna mycket väl och kunde berätta mycket av intresse om dem och deras vanor. Särskilt hänfördes det yngsta manliga inslaget i publiken av dessa skildringar, som inte saknade nervpirrende poänger. En och annan vekhjärtad åhörare vände bort blicken inför de rysansvärda skalper-

som en lång stund hängde fast vid skioptikonduken.

Den sista delen av resan avslutades olyckligtvis med långvarig sjukdom för den unge upptäcktsresanden, som, sedan han repat sig, så småningom återvände till fredliga stockholmsnejder. Emellertid repade han sig inte från reafebern. Hr Blomberg meddelade, att om en månad bär det av ut igen. På denna resa medtar han en filmkamera i utrustningen. Hr Blomberg bade vänligheten lova djursholmarna att i sinom tid komma ut och visa filmbilder från sin nya resa, ett löfte som vi givetvis med glädje ta fasta på.

Bovl.

02-0037

PROF. KARSTEN FRÅN HELSINGFORS

Olaus Petri-stiftelsens gäst — om sina äventyr i Sydamerika.

Prof. Rafael Karsten.

Det finns med största säkerhet inte mera än en filosofiprofessor i världen som bedrivit sina forskningar i Sydamerikas djupaste urskogar och sett döden i vitögat bland huvudjägarna — professor Rafael Karsten i Helsingfors. Han har nu kommit över till Sverige för att hålla ett antal föredrag, och under ett samtal med St. T. D. ger han några glimtar från sina märkliga, för övrigt ännu icke avslutade expeditioner.

man det där gälla pengar!

Från fjällkulturen har spelet likaså kommit till indianerna i Ecuador. Mina undersökningar har fört mig även dit, och jag har tillbragt inallea fyra år bland huvudjägarna, som ni nog känner till. Jag har för övrigt sänt hälsningar till mina ecuadorianska bekanta genom den unge svenske resenären Rolf Blomberg. Nå, det hade nu sina sidor att vistas bland huvudjägarstammarna, och ibland svävade min expedition i ganska stor fara. Huvudjägarna ha den egenheten att om någon av dem dör, medan en främling befinner

28/11 36
Nordisk Rund.

Svenska filmcensuren har firat sin 25-årsdag.

Dr Gustaf Berg, chef för S. F:s journalfilmsavdelning.

Dr Gustaf Berg berättar om journalfilmen, som göres fast bion är stängd. — Filmreportern har inte semester.

Det händer minst lika mycket saker i Sverige på sommaren som på vinte rn. En sak händer dock mera sällan: att man går på bio, om man inte är riktigt filmbiten, förstås, och vill gå och se repriser. Hur är det då med filmbolagens journalinspelningar? Ligga journalfotograferna makligt utsträckta kring badstränderna, medan kameran står i sta'n med ett skynke över sig? Visst inte. En filmrepor-

(Forts. nå sista sidan.)

ter ligger det nära till hands att man underskattar svårigheten att hantera en filmkamera. Man vet sig vara en god amatörfotograf, men det räcker inte. Såvida inte det hela sker med en ambitiös tanke på att lära sig filmfotografering. Men det finns en annan, energisk kategori av utomstående, som gör stora tjänster. Dit hör den energiska Aina Cederholm, som nu är lärarinna vid en Gandhi-vävskola i Indien. Hon var i Suez och journalfilmade mitt i den brinnande trafiken till Abessinien. Ett tag blev hon uppfiskad ur Röda havet, men nu är hon som sagt i Indien och skall göra upptagningar där för S. F:s räkning. En annan leverantör är Rolf Blomberg, vars stillistiska begåvning St. T. D:s läsare har sett prov på. Han är på ny forskningsfärd i Sydamerika, främför allt Galapagosöarna, och vi väntar oss goda resultat av det reportagesinne han redan tidigare gett så bra prov på. En annan "utsänd korr" är Henning Haslund, som reser till östra Kina och Mongoliet, där kanske världshistoria snart utspelas — han reser utom för S. F:s räkning för att skriva böcker, för radio och tidningar. Där vänta vi oss också gott kamerabyte.

— Vad är det kulturellt mest värdefulla i en journalfilm — det som man med förkärlek arkiverar?

— Gatubilder. De skifta genom åren och spegla den s. k. utvecklingen. Åtminstone ytligt sätt. Ty i grund och botten förändra sig människorna inte så mycket, inte ens ur journalsynpunkt.

Larz.

Underliga människor och djur

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Gebers.

Äventyrslusta och resor ligger svensken i blodet. I föreliggande debutbok har Rolf Blomberg, en son till bergslagsbon och arkitekten David Blomberg, på ett livfullt och medryckande sätt skildrat sina öden och äventyr från en långfärd till Sydamerikas ekvatoriala områden, som han gjorde för ett par år sedan. Andamålet med resan var också att berika svenska museer med samlingar från dessa områden och han förde också med sig hem många fina fynd, främst från Galapagosöarna, som t. ex. jätterockorna och tigerhajarna. Han stiftar bekantskap med en rad nordbor i forskningringen. "Piratdrottningen av Galapagos", den excentriska baronessan, vars bravader på kolonien "Det nya Eden" gick genom världspressen för några år sedan lyckades han inte få tag i men i stället träffade han svensken Ernst Wapen, som etablerat sig som revolutionsgeneral och urskogsexpert i Amazonas djungler. Ett halvt år tillbringade Blomberg på Galapagosöarna, vars egalsamma djurvärld han lärde känna grundligt. Den andra delen av långfärden gällde att ta sig igenom den sydamerikanska kontinenten längs världens största flod, Amazonfloden, från Guayaquil, en stad på 100,000 invånare i Ecuador, till Brasiliens atlantkust. Det blir ett vågsamt företag över Anderna genom djungeln och på floderna, som tog författaren ett halvt år i anspråk. Hans berättelser om jakter, bytesaffärer med indianer och huvudjägare samt urskogsäventyr äro synnerligen intressanta och hela boken är alltigenom roligt och klickt skriven. Ett 100-tal bilder illustrera den roande reseskildringen.

Cal.

02-0038

02-0039

02-0040

TRAGEDI MED MAE WEST OCH EN APA

Mae Wests apa, Attila, som tragiskt avlidit och som nu måste få en efterträdare.

Från Rolf Blomberg, välkänd för St. T.:s läsekrets, har Filmstaden mottagit följande skildring från en alldeles speciell vrå av ett flämens stora värld, nämligen Ecuador, där Mae West syster är på jakt efter en liten apa åt sin stora syster:

GUAYAQUIL, Ecuador, i juni.

Härom dagen tog ett mycket elegant amerikanskt par in på Grand Hotel där i Guayaquil, Vladimir Baikoff med juvelprydd fru. Och i går fick min vän professor Martin Vögeli — stor leverantör av tropiska djur till alla världens zoologiska trädgårdar, som jag förut presenterat i St. T. Dn spalter — en förfrågan från amerikanske konsuln, om han i ett mycket viktigt ärende ville uppsöka dem på hotellet.

- Vad gäller saken? frågade Vögeli.

— Jag vet inte så noga, svarade konsuln. Damen är den världsberömda filmstjärnan Mae Wests syster. Hon vill absolut ha tag på någon som känner till apor, och han sade, att det är förfärligt viktigt. Mer vet jag inte...

— Följ med, sade Vögeli till mig, det här låter intressant.

Så travade professorn och jag i väg till Grand Hotel, där en ytterligt ekön och välklädd ryss tog emot oss och presenterade oss för sin inte fullt så skönа men lika välklädda fru (turkosblå pyjamas, orange morgonrock, skära tofflor, platinablont hår), Beverley Baikoff — syster till Mae West.

— Vad kan jag stå till tjänst med? frågade Vögeli.

— Jag måste ha en apa, sade mrs Baikoff och såg olyckligt ut.

— Ni kan få 25 apor inom en halvtimme, lovade Vögeli.

— O nej, sade mr Baikoff och såg ännu olyckligare ut, det är en speciell sorts apa, och jag har kommit hit ända från Los Angeles för att skaffa den åt min syster Mae. Men sätt er ned. Jag måste berätta.

Det var för ungefär åtta år sedan. I en affär i Los Angeles fick syster Mae syn på en underbar liten apa, som hon blev alldeles betagen i. Hon köpte den och döpte den till Attila, och den blev hennes maskot, som gav henne framgång. Den följde henne vart hon gick. De voro oskiljaktiga, Mae och Attila...

Men så blev apan sjuk en dag. Mae var förtvivlad och sökte Amerikas skickligaste veterinärer. Hon gav ut tusentals dollars för att få Attila frisk igen. Men förgäves. Attila dog och Mae var olycklig, otröstlig.

Nu försökte Mae få tag på en likadan. Hon annonserade över hela Amerika, i varje tidning fanns ett fotografi av Attila, hon lät sin sekreterare gå till några redaktioner och sett fotografierna, förklarade, att Attila tillhörde en art ullapor, som blott finns i Ecuadors och Perus urskogsområden.

Mae ville ögonblickligen resa hit, men kontraktet tvingade henne att stanna i Hollywood. Och nu har jag kommit för att försöka skaffa en annan Attila. Förstår ni nu, herr professor, hur viktigt det är, att jag inte kommer tillbaka till Mae utan en sådan apa...

Här i Guayaquil har jag inte lyckats få syn på någon och i dag reser jag vidare till andra platser i Ecuador för att söka. Men om en tid måste jag återvända till Los Angeles, och om jag då inte fått tag på någon, så måste ni hjälpa mig. Vill ni då utrusta en expedition och gå in i urskogsområdena och skaffa en åt mig? Jag betalar vad ni begär.

— — —

I går reste det amerikanska paret och om någon vecka komma de tillbaka till Guayaquil. Ha de då ännu inte fått tag på någon liten Attila, startar professor Martin Vögeli inom fjorton dagar en expedition in i Ecuadors djungler — för att skaffa en apekatt åt Mae West!

Rolf Blomberg.

St. Tidningen 2/12 36

02-0041

Galapagosöarnas underliga djurvärld, som Rolf Blomberg medförde prov på till Riksmuseet, pryder Ecuadors senaste frimärken. Det kan vara roligt även för en frimärkssamlare att veta att det finns sådana djur.

*

02-0042

Nya Dagl. Allehanda 1/12 36

Trevlig bok

Glad och munter och utan alla långrandiga introducerande kapitel hoppar stockholmsgrabben Rolf Blomberg i sin nu utkomna debutbok om äventyr på Galapagos och Amazonas mitt in i händelsernas centrum. Han slår redan från början an en medryckande stil, enkel och lättfattlig och utan torra, tröttande beskrivningar, en stil, som hålles hela boken igenom.

Vi svenskar ha ju namn om oss att vara ett äventyrslåsande folk, men en riktigt äkta stockholmsgrabb tar bestämt priset. Det har man sett och hört förr och Rolf Blomberg jävar inte detta intryck. Men att få vara med om så mycket och att sedan kunna berätta det så trevligt och fängslande är inte många förunnat. Man får i den äventyrslystne Rolf Blombergs sällskap träffa både landsmän och representanter för nabofolket, för att nu inte tala om urinvånarna själva.

Den intressantaste delen av boken är utan tvivel kapitlen från Galapagos med dess både spännande, burleska och tragiska inslag. Baronessan Wagneraffären, som på sin tid fyllde tidningsspalterna får sin uttömmande förklaring. Blomberg låter vidare sina läsare få en inblick i både underliga och vanliga tvåbeningars liv och leverne på Galapagos. Han presenterar även denna ögrupps märkvärdiga flora och fauna med dess reliktер från urminnestider, drushuvudödlorna och jätteköldpaddorna m. m. Han visar också på ett påtagligt sätt att Robinson Crusoe-paradiset långt ifrån är eller var något paradis.

Den andra delen av boken behandlar Blombergs halvårsfärd tvärs över den sydamerikanska kontinenten genom Amazonas. Även härvidlag har läsaren odelat nöjsamt och intressant i hans sällskap. En mängd delvis unika fotografier förhöja bokens värde.

Rolf Blombergs debutbok förtjänar sannerligen inte att drunkna i julbooksfloden.

Sv. Lbg.

UNDERLIGA MÄNNISKOR OCH UNDERLIGA DJUR av Rolf Blomberg. Gebers. 197 sid. Pris häft. kr. 6:50, inb. 9:50.

K. F. U. M:s Hörsal

Tisdag den 28 jan. kl. 7,30 em.

ROLF BLOMBERG

berättar om

Underliga människor och djur på Galapagos och i Amazonas

Rikligt illustrationsmaterial

(Skioptikonbilder)

POPULÄRA PRISER:

Bilj. å kr. 1:— o. 1:50 i Landequistska Bokhandeln, tel. 132.

Konsertbolaget

Uppsala 22/1 36

02-0043

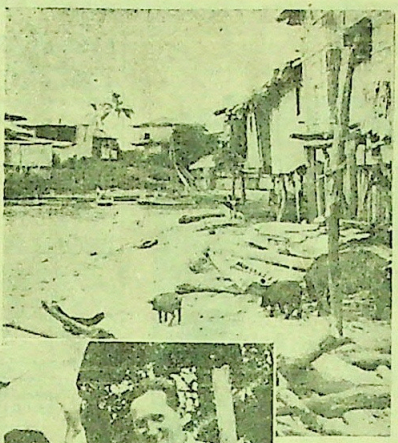
Över Stilla havet i 9 m. båt

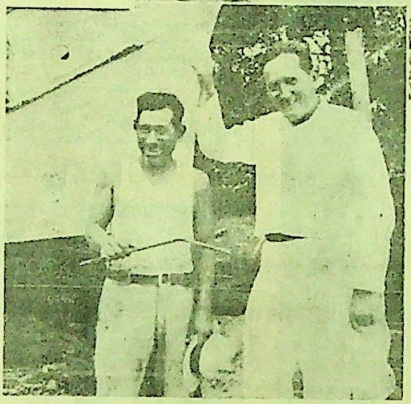
med svensk motor.

Rolf Blomberg

har startat från Sydamerika

— prästen välsignade nybyggd långfärdsbåt.

En glimt från ön Puna, där ungraren Grafi (t. h.) och en infödd expert byggt Rolf Blombergs båt.

Den lilla kuttern före sjösättningen.

GUAYAQUIL, Ecuador, 1 juni.

Den lilla sumpiga ön Puna i Rio Gueyes delta blev första anhalten på min nya resa i tropikerna. Här fann jag inte bara en präktig båt, som inom kort skall föra mig ut på Stilla havet, utan även egenartade spår av gammal kultur. De starka skyfallen bruka blotta fornminnen i sanden, och jag kunde som prov sända hem en samling pärlor till Etnografiska museet, för vars räkning jag senare ämnar uppta grävningar på ön.

Vid min ankomst till Ecuador låg ett brev och väntade mig på svenska konsulatet, och det visade sig innehålla ett erbjudande, som löste frågan hur jag skulle kunna fortsätta till Galapagos. I vanliga fall är det inte så enkelt att komma till världens ände, som Ecuadors sällsamma ögrupp därute i Stilla havet kallas. Mellan den och det sydamerikanska fastlandet upprätthållas förbindelserna nu blott av en enda båt, den gamla barken San Cristobal, och det kan dröja länge mellan turerna. Var säker på att jag därför blev glad, då jag fick några rader av en ungrare, Charlés Grafi, som jag träffat för två år sedan. Han hade hört att jag skulle komma och undrade om inte vi kunde slå följe över till Galapagos med hans nya båt, som de skickliga båtbyggarna på ön Punax just lade sista handen vid.

Jag reste dit, blev förtjust och bestämde mig på stående fot. På sandstranden låg en vacker segelbåt på cirka nio meter, kraftigt men ändå elegant byggd. I fyra månader hade Grafi övervakat arbetet, och resultatet var strålande. Sjösättningen blev en stor fest, i vilken alla Punax' innevånare deltogo. Två feta getter slaktades och stektes över elden, nationaldrycken "chicha" dracks i massor, och prästen välsignade båten. Och stärkta av mat och dryck sköto indianerna och negrerna vår nydöpta "Urslein" ned i den gula Guayasfloden.

Ett par dagar senare seglade vi henne upp till Guayaquil. Hon sköt iväg som en pil. En underbar båt! I Guayaquil gjorde hon succé. Vackrare båt får man leta efter, är allmänna omdömet. Och nu är ingenjör Lilliegren på S. K. F. i full fart med att sätta in en Pentamotor.

Den seglare som läser detta kanske rynkar på näsan och säger: Fy katten, att sätta in en motor i en segelbåt. Nåja — den som känner till ström- och vindförhållandena kring Galapagosöarna förstår oss. Strömmarna äro starka därute — ofta 3 knop — och har man då ingen vind, så behövs det en motor. Annars kanske det går som det gick för norrmannen Nungerud för något år sedan, då hans motor strejkade och han var hänvisad blott till sina segel. Han hamnade på en liten torr ö, där han törstade ihjäl. Om fyra, fem snarlika händelser skulle jag kunna berätta. Nej, med motor är man på säkra sidan och särskilt med — en svensk kvalitetsmotor!

Kan man tänka sig en mera idealisk resa än den vi nu stå i begrepp att göra, Grafi och jag och vår nigger? Med Urslein kunna vi besöka varenda liten ö på arkipelagen och finna vi en trevlig plats, så stanna vi där en tid, tycka vi inte om den så segla vi vidare. Och när jag är klar med mitt arbete därute, med filmning och djurfångst o. a., kan jag ge mig in till fastlandet och blir inte tvungen att stanna ett par månader längre än jag önskar blott för att ingen båt kommer och hämtar mig.

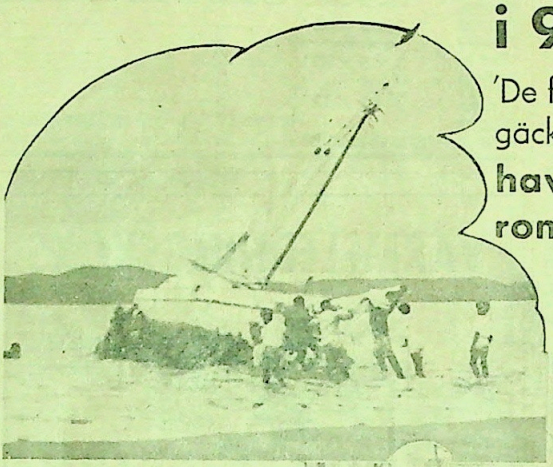
Det är arbetsamt nu de sista dagarna. Båten skall inspekteras av myndigheterna, vi måste ha en massa papper med stämplar på, proviant skall anskaffas, inredning skall göras o. s. v. Men — ytterligare några svettiga dagar och vi kunna segla nedför floden och ut på Stilla Havet med friska vindar i seglen. Efter åtta, tio dagar beräkna vi få se Galapagosöarnas ojämna konturer, men för alla eventualiteter taga vi med oss vatten och proviant för ett par månader. Det har hänt förr, att man inte "hittat" öarna. Efter cirka tre månader beräkna vi så vara tillbaka i Guayaquil med några hundra eller tusen meter intressant film, med sköldpaddor och ödlor och andra konstifika djur för professor Rendahl på Riksmuseet.

Rolf Blomberg.

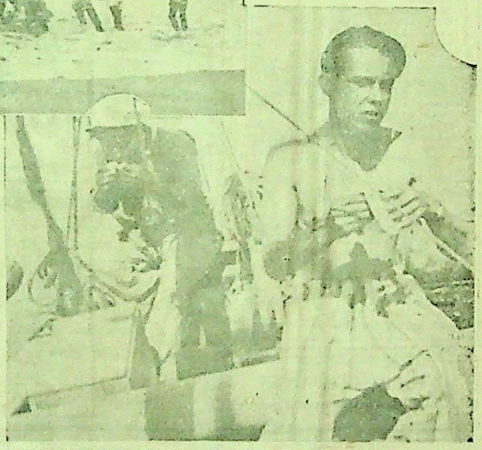
ROLF BLOMBERG på äventyr:

Stormseglats på Stilla Havet i 9 m. båt.

'De förtrollade öarna' gäckade svensken — haveri på romantisk kust.

Rolf Blombergs båt Urslein har kastats i land på Ecuadors kust, och negrerna hjälpa till med bärgningen.

Rolf Blomberg (t. h.) och gasten Pancho stärka sig med en banan i solskenet efter stormen.

Den unge stockholmaren Rolf Blomberg, som nu är ute på sin film- och fångstexpedition för svensk räkning i Sydamerika, har sänt St. T. D. följande skildring av sina senaste dramatiska upplevelser under en lång seglats på Stilla Havet.

ESMERALDAS, Ecuador,
i juli 1936.

Detta är berättelsen om min Galapagosresa nr 2 — då jag aldrig kom till Galapagosöarna, utan hamnade på en sandstrand på Ecuadors kust.

I ett strålande månsken stucko vi den 2 juli på kvällen i väg från Guayaquil nedför Guayasfloden med vår lilla niometersbåt Urslein, min vän ungraren Charles Grafi, kapten ombord, jag och vår ecuadorianske gast Pancho. Samtidigt avseglade också en annan båt med "de förtrollade öarna" som mål: tvåmastaren Esperanza. Det var meningen, att vi två skulle göra sällskap. Så hade hamnmyndigheterna i Guayaquil bestämt i sista minuten, ty sedan två båtar ungefär en månad tidigare spårlöst försvunnit ute på ögruppen, ville de ej riskera, att en tredje drabbades av samma öde.

— 650 sjömil är en ganska lång sträcka för en sådan där balja, sade hamnkaptenen. Ni går tryggare i sällskap med stora Esperanza.

Det upprörde oss en smula att höra Urslein kallas en balja, men idén att följa med Esperanza var inte så dum, ty kaptenen ombord var en säker gammal skeppare, som alltid brukade hitta öarna. För att inte ta några onödiga risker med min dyrbara utrustning, anförtrodde jag honom också min filmkamera och en del andra saker. Och det visade sig vara förståndigt.

Ett stycke längre ned på floden fingo vi ligga och vänta på Esperanza, me-

(Forts. på femtonde sidan)

02-0045

02-0045.1 0250045.2 02-0045.3

Rolf Blomberg på äventyr

(Forts. från första sidan.)

dan hon lastade svin vid en hacienda. Pancho passade på att gå i land för att ta ett ordentligt farväl av fastlandet, och det gjorde han så grundligt, att vi aldrig höllo på att få ombord honom igen.

Men den 4 på morgonen seglade Esperanza och Urslein sida vid sida ut över de väldiga dyningarna i Rio Guayas delta, ut på Stilla Havet . . .

Och så började en färd, som jag sent skall glömma. Juni, juli och augusti äro de stormiga månaderna här nere i dessa farvatten, och det fingo vi erfara med all tydlighet. Vågorna hävde sig väldiga och spolade över Urslein, och vinden tjöt. Att segla visade sig omöjligt, då halva storseglet doppade i vattnet, vi måste sätta i gång Pentamotorn och kunde blott ha focken uppe. När kvällen kom, blev det allt

Kaptenen på Urslein, ungraren Grafi, till rors utanför Ecuadors kust.

värre, och jag måste surra fast Grafi, som satt till rors. Pancho var inte mycket värd. Han hade blott seglat på den lugna Guayasfloden förut, blev sjösjuk och var så rädd, att tårarna stodo i ögonen.

Den 5 hörde vi de sista svintjuten från Esperanza. Hon kunde gå för fulla segel och drog ifrån oss med fart, och den 6 på morgonen spejade vi förgäves efter henne. Hon hade övergivit oss.

Under ett par dagar blev så vädret något lugnare, dock inte så lugnt, att vi kunde koka något ombord. Vi levde på bananer, kex och knäckebröd, som jag haft med mig hemifrån. Pancho kryade på sig och kunde sitta till rors, sedan vi fått lära honom kompassen. Han tyckte det var ett mycket underligt instrument.

Ungefär en dagsresa från öarna började ovädret igen. Humboldtströmmen drev på från syd, sjön gick hög, det var regn och dis. På sin höjd kunde vi se två, tre sjömil omkring oss. Vi började nu tvivla på, att vi någonsin skulle finna Galapagosöarna, om det dåliga vädret fortsatte. Och det fortsatte och blev än värre. När vi efter våra beräkningar skulle sikta öarna, sågo vi blott en grå vägg. Om en ö legat blott fyra, fem sjömil ifrån oss, och kanske var det så, hade vi seglat förbi den utan att upptäcka den. När natten kom, blev allting svart, svart, Vi stängde av motorn, och Grafi och jag sutto uppe hela natten och lyssnade efter bränningar. Vi tyckte oss höra och se allting den natten.

Nästa dag kom — den 9 juli — och vädret var detsamma. Vi seglade härs och tvärs och spejade efter öarna, men förgäves. Ännu en natt kunde vi inte stanna där; vi ville inte riskera att få båten slagen i stycken mot Galapagosöarnas svarta lavaströnder. Det återstod blott en sak: att återvända in till Sydamerikas kust.

Närgången val på tjugu minuters visit.

Vi befunno oss på ett allt annat än trevligt humör, när vi styrde rätt österut för att uppnå kusten. Ilskna voro vi att ha seglat över 600 sjömil förgäves; trötta voro vi, hungriga, genomblöta och frusna. Endast Pentamotorn var på ett strålande humör och gick dag och natt som ett urverk: ta ta ta ta ta ta ta . . .

Den 11 juli upplevde vi en liten sensation. Jag satt till rors, när jag fick höra ett hiskligt tjut från Pancho och ett ljudligt frustande i vattnet. När jag vände mig om, såg jag rätt akteröver en val, ungefär dubbelt så stor som Urslein. Pancho trodde vår sista stund var kommen och dök vettskrämd ned i kajutan. Valen kom upp vid sidan av båten och flåsade ut vattenånga, gjorde en lov och kom tillbaka på andra sidan. I dryga tjugu minuter höll han sig helt nära båten. Det var inte utan att Grafi och jag också voro en smula ängsliga, och vi drogo en lättnadens suck, när odjuret äntligen försvann. Vi hade båda hört berättelser om hur valar vält små-båtar, och sådana historier erinrar man sig alldeles särskilt tydligt vid ett tillfälle som detta!

Den 12 på morgonen sken solen, och sjön var betydligt lugnare. Vi hissade storseglet och stängde av motorn, och Pancho kommenderades att laga mat. Stekta bananer, ris med sardiner, kaffe. Var säker på att det smakade! Och att få taga på sig rena, torra kläder — vilken njutning!

De två följande dagarna voro lika sköna, och den 14 juli vid middagstiden siktade vi kusten. Vi satte snurr på Pentan, och för både motor och segel närmade vi oss fastlandet med minst 8 knops fart. Just innan solen gick ned, fingo vi syn på några hus i en bukt mellan klipporna, och dit styrde vi kosan. Bukten var full av hajar och gula och bruna havsormar, ungefär en meter långa.

Det var en underbart vacker plats vi kommit till; det kunde lika gärna varit en romantisk ö i Söderhavet. På en sandstrand full av susande kokospalmer låga ett tiotal små bambuhus med palmbladstak, och mitt i viken rann en liten bäck ut. På bergsluttningarna bakom byn reste sig urskogen saftigt grön. Det var en syn, när man en lång tid blott sett vatten, vatten omkring sig.

Två infödingar kommo utpaddlande i en liten bräcklig kanot, och vi fingo höra, att vi kommit till Quinge ungefär 40 sjömil syd om staden Esmeraldas i Ecuador.

Sömnlös natt bland bränningarna.

Nu låga vi för ankar, och äntligen skulle vi få sova ordentligt en natt. Trodde vi. Nej, ankarplatsen var dålig, bara sandbotten, och ankaret ville inte gripa tag ordentligt. Vind och vågor drevo oss in mot stranden, där bränningarna bröto med dån, och åtminstone en gång i halvtimmen hela natten igenom måste vi sätta i gång motorn och dra oss längre ut igen. När morgonen äntligen kom, beslöto vi gå nordöver till en liten by vid namn Galera, som skulle ligga i en väl skyddad vik. Men först ville vi ha ombord lite frukt — kokosnötter, bananer, aguacates, apelsiner — och medan Grafi stannade ombord, företogo Pancho och jag därför den vingliga färden med en infödingskanot in till stranden. Allt gick väl, men när vi skulle ut igen började högvattnet komma och bränningarna bröto allt kraftigare mot stranden. Min lilla kamera bar jag om halsen i en vattentät påse, och det visade sig vara nödvändigt. Tre gånger välte kanoten nämligen, innan vi kommo ut till Urslein. Infödingarna skulle efteråt komma ut med den proviant jag köpt. I två timmar väntade vi, men ingen kanot kom, och vi måste avsegla. Själva hade vi ingen båt om-

02-0043-4 02-0046-5 02-0047

bord — blott några balsastockar att göra en flotte av, om så skulle behövas — och följaktligen kunde vi inte komma i land, något som dessa bovar också hade räknat ut!

I Galera, dit vi anlände efter ett par timmars seglats, ankrade vi i en härlig liten vik, som varken vind eller vågor nådde. Vi badade i en bäck med kristallklart vatten — underbart! — och rakade oss för första gången på fjorton dagar, vi drucko kokosmjölk, åto svinkotletter med stekta ägg och vi — sovo en hel natt! Men inte så lugnt som vi hade trott, ty allt som oftast foro vi upp onödigtvis för att speja ut, om vi fortfarande lågo kvar, eller med den tanken: Är det inte min tur att sitta till rors snart?

Sista dagen på sjön — färden från Galera till Esmeraldas — blev en sagolik dag. Lugnt, lugnt väder och solsken, och vi kunde ta ut allting på tork: madrasser och kläder och annat. På kvällskvisten löpte vi in till Esmeraldas, en liten stad full av svartingar Vi fingo oss en ankarplats anvisad, och Grafi och jag gingo i land.

Vår ankomst väckte stor sensation. Hamnkaptenen gratulerade oss till att vi ännu voro i livet och stack en massa tidningar i händerna på oss. Med stora rubriker berättades, att Urslein sannolikt gått under i det svåra ovädret och att båtar beordrats söka henne. Vi fingo i väg lugnande telegram till hamnmyndigheterna och till konsul Bohman i Guayaquil: Allt väl!

En sista pers — båten på land.

Man skulle tro, att resans vedervärdigheter voro slut nu. Men nej. Natten som kom, blev den värsta på hela resan. Tidvatten och ström drevo oss i väg från vår ankarplats och vi vaknade av att några störtsjöar slogo in genom de nu öppna ventilerna. När vi rusade upp på däck, voro vi på väg upp på stranden. Snabbt fingo vi i gång motorn — men för sent. Vi stodo redan fast. Av varje våg kastades vi längre och längre upp på stranden. Bränningarna slogo mot lilla Urslein så det knakade. Allting vräktes huller om buller i kajutan, en lucka flög överbord och vatten störtade in. Bärga allt av värde, innan båten slås i stycken! ropade Grafi. Pancho hjälpte mig — och hur vi nu än buro oss åt, fingo vi i land några resväskor och lådor. Så ut till båten igen. I tre timmar stodo vi till midjan i vattnet och försökte med all kraft lindra Urslein stötar mot stranden, men vi förmådde föga. Räddningen kom i ebben. Vattnet började sjunka, och när solen gick

SKHOLMS-TIDNINGEN - S

upp låg Urslein på stranden — men hel och fin.

När jag skriver detta ligger Urslein åter för ankar och denna gång på en säkrare plats. 20 negrer arbetade i tio timmar för att få henne ned i hennes rätta element, och med högvattnets hjälp lyckades det.

Att åter gå ut till Galapagos har Grafi ingen tanke på — jo, senare, när vädret blir bättre, men han lika litet som jag vill än en gång segla över 600 sjömil och sedan bli tvungen att vända på grund av det vidriga väder, som ännu en eller två månader är rådande där ute.

Med en boskapsångare, som just anlöpt Esmeraldas, fortsätter jag i morgon till Guayaquil. Efter någon veckas väntan där kommer Esperanza tillbaka från Galapagos och gör strax därpå ännu en resa ut, och då tar jag mitt pick och pack och går ombord.

Rolf Blomberg.

Den unge forskningsresanden
ROLF BLOMBERG
har redan gjort succé i radio och talarstol. Nu debuterar han som författare med

Underliga människor och underliga djur

Strövtåg på Galapagos och i Amazonas.

En sällsam äventyrsfärd, skildrad i en käck och rolig bok, som passar alla åldrar.

104 illustrationer. Pris 6: 50, inb. 9 kr.

GEBERS

02-0048

Litteratur.

Svensk Skolpress Bildningsförb. Nr 4, 1936

11/11 36

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Strövtåg på *Galapagos och i Amazonas.* (Gebers förlag. Kr. 6: 50.)

En vacker bok, rikt och väl illustrerad, lätt och underhållande skriven och ändå med ett sakligt lärorikt innehåll. Blir en alldeles särskilt lämplig julklappsbok för pojkar. Boken är så färsk från pressen, då dessa rader skrivas, att vi endast hunnit skära upp den och taga några smakprov, men dessa äro fullt betryggande. Och samtidigt ge de oss de bästa förhoppningar på de filmbilder, unga Blomberg just bärgar in på Galapagos för S. F:s räkning.

Rolf Blomberg har ögonen med sig, var han färdas. Och att filmen ingår i hans ärenden varsnas ibland. Vi göra på prov en titt med honom in på bio i Guayakil: »de många biograferna se inte ut som våra fina lokaler hemma i Sverige, långt därifrån. Inne i salongen flyga fladdermöss omkring, ståplatspubliken hojtar och visslar, så att pjäsen kommer att verka mera stum- än ljudfilm, man kan röka och spotta, så mycket man har lust».

G. Bg.

02-0049:1

02-0049

Fredagen den 21 Augusti 1936

Svensken har sluppit undan huvudjägarna?

Den saknade stockholmaren tros vara i livet i Ecuador.

GUAYAQUIL, Ecuador, i aug.

Svensken Rolf Levin från Stockholm, som enligt samstämmiga uppgifter i pressen i Ecuador skulle dödats av de s. k. huvudjägarna, befinner sig troligen i livet. Svenske konsuln i Ecuador Ivan Bohman har på officiell väg erhållit en underrättelse att den saknade svensken med sitt sällskap guldgrävare varit sedd inne i urskogsområdet på östsidan Anderna.

Enligt vad konsul Bohman meddelat mig, mottog han den 3 augusti ett

(Forts. på sista sidan.)

En samling jibaroindianer, de s. k. huvudjägarna.

Svensken har sluppit

(Forts. från första sidan.)

telegram från guvernören över provinsen Loja, vari meddelades att en expedition om 30 soldater under en löjtnants befäl sänts in till indianerna

Rolf Levin från Stockholm.

för att bringa klarhet över den befarade tragedien. Från en liten plats vid namnen Zamora hade löjtnanten skickat en rapport till guvernören av följande lydelse:

"Jag har den äran meddela Eder, att den 29 dennes kl. 2 e. m. anlände hit Gilberto Valarezo och Javier León från en plats vid namn Tutino mellan Maranon och Chiniba och dessa ha berättat följande:

Under ungefär en månads tid ha de hägge varit i sällskap med de som döda betraktade Alfred Moser, tysk, Rolf Levin, svensk, och ecuadorianarna José Lino Arevalo, Ignacio Valverde, Luis Ortega, Juan Calvez samt Luis Arrobo och detta faktum ger följaktligen belägg för att budskapet om sagda mäns död ej är med sanningen överensstämmande. Alfred Moser, Arevalo, Valverde och Ortega äro på väg tillbaka till Zamora, och Rolf Levin och de övriga fortsätta sin resa i riktning mot Maranon."

Som ett bevis på hur guldgrävarnas öde tilldragit sig uppmärksamheten här och blivit föremål för utläggningar kan nämnas att samma dag nämnda telegram anlände till konsul Bohman kunde man i pressen läsa en beskrivning av hur den påstådda tragedien i urskogen tillgått.

Rolf Blomberg.

Stockholmsgrabb på äventyr.

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Geber. Kr. 6.75.

Rolf Blomberg är en ung stockholmare som redan hunnit bli långtradare av den riktiga sorten. St. T. D:s läsare känna hans hurtiga uppenbarelse och hans friska stil genom en hel del brev, som nått tidningen från hans färder. Nu har han emellertid skrivit en bok om sin längsta resa, illustrerat den med fotografier och teckningar och har sänt ut den till julen.

Rolf Blomberg.

Med ångare for han genom Panamakanalen till Guayaquil i Ecuador och därifrån till Galapagosöarna. Efter vistelsen där återvände han till Guayaquil och korsade sedan den sydamerikanska kontinenten längs Amazonfloden, en väldig långfärd, rik på strapatser och äventyr. Färdens avsikt var att hemföra djur och växter till svenska museer, och utbytet blev rikt. Sina många reseintryck har han nu samlat i sin bok och den är sprängfylld med material, den med.

Där är först skildringen från öarna där han möter många underliga djur, bl. a. jätteeckor och tigerhajar, från vilka senare han räddades i sista stund under en vådlig upplevelse. Och det är alla de underliga människorna på öarna, inte minst vinddrivna européer sådana som "den moderne Robinson" eller "Piratdrottningen" och många andra kufiska figurer. Sedan följer

en långa resan över kontinenten med ömmanträffanden med huvudjägare och indianer, vågsamma forsfärder amt urskogsäventyr av skilda slag.

Det är en bok med massor av syner och intryck, som sällan en svensk är fånga. Den unge författaren är n präktig och rejäl ung man av i dag: an skryter aldrig med eller gör sig iktig över sina många sensationsmätde upplevelser utan han berättar ärtom så renhårigt, klämmigt, friskt ch roligt att man förtjust lyssnar och yckes med. Det är en äventyrsbok av et rätta slaget för både ung och gammal och det är faktiskt onödigt att nska den framgång. Den är säker!

G. V—n.

St. Tidningen

Sv. D. 26—11—36.

Tropiskt och nordiskt

Av

PRINS WILHELM

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Geber.

Till tropikerna reser man också gärna i Rolf Blombergs sällskap, när han berättar därom i sin kvicka bok: Underliga människor och underliga djur. Dess undertitel, Strövtåg på Galápagos och i Amazonas, anger åt vilket håll det bär. Största behållning får man utan tvekan av besöket på den förstnämnda platsen.

För att vara en ung debutant på reseskildringarnas område visar Blomberg redan från början anmärkningsvärd säkerhet. Han tappar inte bort sig i detaljer utan koncentrerar sig på det väsentliga, han är lagom språksam och tycker om att gå sina egna vägar. Ett visst pojkaktigt humör sätter sprätt på det hela och han tycks tillhöra den lyckliga kategori människor, som aldrig gör sig bekymmer för morgondagen. "Make the best of it" säger en gammal god engelsk regel, som mer än eljest äger sin tillämpning när det är fråga om äventyrsfärder, och man kan gott säga att Blomberg följer den. Utan större förberedelser ger han sig i väg till Sköldpaddsöarna, driven av en lust att bekanta sig med denna ganska ogästvänliga arkipelags originella nybyggare och säregna fauna, och med än större lättsinne startar han den vådliga färden över Anderna till Amazonas endast för att tillfredsställa sin önskan att genomkorsa den sydamerikanska kontinenten från Stilla havet till Oceanen. Han lyckades tack vare ihärdighet och en god portion tur. Att han kom ifrån äventyret endast med feber och utan giftpilar i kroppen berodde nog mest på en lycklig slump.

Emellertid är det just män av hans hurtiga gry och orädda våghalsighet som bruka skapa goda upptäcktsresande, och det verkar som om Blomberg förr eller senare tänkte sälla sig till dem. Han besitter därjämte vaken blick och en iakttagelseförmåga, som båda gott för kommande färder. Hans penna är rapp och stilen ledig — här och var alltför ledig och jargongaktig, men det är bättre så än att redan från början stelna i reseskildringarnas monotona former. Barnsjukdomar ha vi alla att gå igenom. Det skulle inte förvåna om Blomberg nästa gång dokumenterade sig som en av våra käckaste författare på området.

Trots alla spännande upplevelser på den riskfyllda färden från hav till hav utefter Amasonfloden är det ändå bokens första avsnitt som stannar i minnet. I en rad fängslande kapitel skildrar Blomberg den ecuadorianska ögruppen långt bort i Stilla havet, dess underliga djur och nästan lika underliga människor. Det är inte bara fråga om sällsynta drushuvudödlor, jättelika sköldpaddor och sömniga sjölejon utan i lika hög grad om sällsynta exemplar av släktet Homo sapiens. På Galápagos har passagen blåst ihop en samling original från skilda väderstreck: skandinaver, tyskar, amerikaner och peoner i en enda pittoresk röra med "den moderne Robinson" i spetsen. Naturligtvis skymtar också den excentriska baronessan Wagner de Bousquet, som på sin tid var ett tacksamt ämne för världspressen och figurerade i alla sensationshungriga tidningars spalter. Kort före Blombergs ankomst försvann hon emellertid spårlöst från skådeplatsen för åtskilliga romantiska bravader, precis som det anstår en emancipierad piratdrottning i tjugonde århundradet.

Sedan gammalt ha Galápagosöarna varit tillhåll för sjörövare, och otaliga äro de berättelser, som ännu äro i omlopp om nergrävda skatter och multnade kistor. Frågan är om det inte rent av gjorts regelrätta affärer på världsmarknaden med gulnade dokument och mystiska kartor angivande fyndplatser, de ha försålts till den högstbjudande, som därefter utrustat en regelrätt skattsökarexpedition för att hämta guldet. Resultatet har nästan alltid varit nedslående. Men legenderna leva kvar med oförminskad styrka, och häri ligger en del av förklaringen varför arkipelagen alltjämt rymmer så många underliga existenser. De andra ha lockats dit genom fagra löften om goda utkomstmöjligheter eller också av sin egen åtrå efter ett paradisiskt enstöringsliv. Av alla dessa vinddrivna original ger oss författaren roande por-

02-0051-1

54
02-0054

Soc. Demokraten 28/11

trätt. Själv prövar han också hur det känns att leva som en Robinson, om han inte rent av lockas att följa de många skattsökarnas exempel genom att gräva i lösan sand. Dessemellan samlar han sällsynta exemplar ur öfaunan och skickar hem till Riksmuseum i Stockholm — en sysselsättning som lyckligtvis gav betydligt bättre resultat än guldsökandet.

Underliga människor och underliga djur är en lovande debutbok. Den prydes av en del goda bilder jämte roliga penneteckningar av författarens egen hand.

02-0052

Kvällen Tidningen 28/11

Svensk på äventyr.

Underliga människor och underliga djur av Rolf Blomberg. Pris 6: 75. Gebers.

En hurtig, chosfri, vaken grabb beskriver i denna bok upplevelser i Sydamerika och på Galepagos-öarna. Hans färder ha varit våghalsiga, äventyrliga och strapatsrika, men ett gott humör och en spänstig kropp övervinner svårigheterna och får ut något av det genomlevda. De underliga djur, han för syn på, och de lustiga prickar, han kommer tillsammans med, berättar Blomberg om i en lättsam och medryckande ton. Han har något nytt att bjuda på och illustrerar med bra fotografier och teckningar. Hans bok är sådan, att den kan sättas i händerna både på ung och gammal, och man kan vara säker om, att den blir omtyckt. Det innehållet, den farten och fläkten garantera framgången.

Ede.

02-0053

AB. 29/11 36

★

Rolf Blomberg är en pigg och trevlig stockholmsgrabb — det känna vi till från bl. a. hans resebrev i St. T. D. om Sydamerika-färden härom året. Nu presenterar han en bok — "Underliga människor och underliga djur" — om sin odyssé till Galapagosöarna och äventyrliga färd genom Amazonas. Debuten är lyckad. Unge Rolf har mycket att berätta, inte minst från sin vistelse på Galapagos, där han ju som man minns kom att spela en viss roll i det mystiska drama som gjorde slut på den beryktade piratdrottningen Eloisa Wagners "Nya Eden". En bok som man rekommenderar ungdomar i alla åldrar. Fotografierna äro legio och i regel utmärkta.

Stocksund — Galápagos, Amazonas,

Rolf Blomberg skildrar människor och underliga djur.

Äventyr.

Rolf Blomberg är en ung man från Stocksund med lust för forskningsfärder och äventyr. Hans far är arkitekten och författaren David Blomberg och hans mor ledamoten av kommunalfullmäktige och ordf. i Moderata kvinnoklubben i Stocksund, fru Jenny Blomberg. Sin första långa resa företog han för cirka 2 år sedan. Den gällde Galápagosöarna och Amazonas djungler. Upplevelserna skildras i en nu på Gebers förlag utkommen bok "Underliga människor och underliga djur".

Det är en alltigenom sympatisk och läsvärd skildring, anspråkslös, men på samma gång vederhäftig och i mångt och mycket lärorik. Stilen är vårdad, ändock ledig och pojkaktig. Läsaren tycker från första stund om den unge forskningsresanden. Han äger mod och käckhet, men är utan självförhävelse. Han ser med en vid så unga år överraskande förståelse på medmänniskorna, av vilken kulör de vara må.

Resan var ej endast självändamål. För Riksmuseets räkning gjorde Rolf Blomberg flera fina fynd, bl. a. en jätteköldpadda, som nyligen uppmonterats där. Han fann även egendomliga och intressanta exemplar av människosläktet. Det mest unika, "Piratdrottningen", österrikiska baronessan Eleisa Wagner, fann han dock aldrig. Han har emellertid mycket av intresse att berätta om henne, som han inhämtat från medlemmar av hennes hov. Med glädje och stolthet läser man om de mindre äventyrliga, men desto mer präktiga och framgångsrika skandinaverna vid dessa fjärran kuster.

Boken är rikt illustrerad med fotos och teckningar av förf. Den kommer att väcka anklang bland ungdomen av alla åldrar i Djursholm och Stocksund, som ha Rolf Blomberg i gott minne från ett par trevliga föreläsningar, innan resan nr 2 anträddes.

Roel.

Dagstidningen Tidan 29/11 36

Bland havsödlor och huvudjägare

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Hugo Gebers förlag. Pris häft. kr. 6.50, inb. 9 kr.

I pressen har tid efter annan synts notiser om Galapagosöarna, dit för några år sedan en hel del skandinaver utvandrade och där den åtskilligt mystiska sjörövardrottningen baronessan Wagner skulle grunda "Det nya Eden", och om urskogsområdet Amazonas, som upslukat så många äventyrare och forskare, bl. a. överste Fawcett, som förgäves sökts av flera hjälpexpeditioner, men om vilken ständigt nya rykten dyka upp, att han alltjämt lever. Tack vare den unge stockholmaren Rolf Blomberg, som sänts till Sydamerika för att göra insamlingar för svenska museer, får man gott besked om dessa aviägsna trakters både underliga människor och underliga djur.

Underliga seder råkar författaren ut för redan vid sin första konfrontation med Sydamerika, då han har oturen att landstiga i Guayaquil under karnevalstiden, som en ecuadorian betecknar som värre än revolution, även om projektilerna endast äro vattenbomber eller gummiblåsor fyllda med orenliga vätskor. Författaren blir också kastad i bassängen till en fontän, men lyckas rädda sig från att hamna i den bacillrika Guayasfloden.

Rolf Blomberg

Redan i Guayakil får författaren nöjet att träffa en svensk bland de många skandinaver, som leva i den sydamerikanska föräkringringen, en av de många som på sin tid greps av Galapagosfebern.

Med en gammal bark seglar författaren över till Galapagosöarna. Han får snart klart för sig, att den omtalade arkipelagen med sin regnfattigdom, sina röda myror, giftiga tusenfotingar, förvildade nötkreatur, getter, svin och hundar ingalunda är något paradis på jorden, tvärtom. Men för en kortare tid kan det vara lustigt nog att sammanträffa med de original, som sökt sig dit ut och dröjt sig kvar på denna aviägsna arkipelag, göra bekantskap med jätteköldpaddor, fånga fisk och läcker Stillahavshummer utan klor. Högst intressanta äro upplysningarna om baronessan Wagner och den tyske doktorn Ritter. Uppenbarligen

02-0055

02-0055:1

02-0057

02-0057:1

var "Det nya Eden" ingalunda fritt från effektsökeri och bluff, för att inte tala om betydligt allvarligare karaktärslyten.

Då författaren befinner sig på Galapagosöarna, förr ett tillhåll för sjörövare, kan han naturligtvis inte låta bli att söka efter nedgrävda skatter och pröva på hur det känns att leva som Robinson. Författarens vistelse på Galapagos fick en tragisk avslutning, då en norrman och en dansk försvunno på havet och först senare anträffades döda på en av de nordliga öde öarna.

Återkommen till Guayakil tar författaren efter en redig hinna med svensk punsch vägen uppför Andernas branter till Quito, där han träffar svenskar, som nationen kan vara stolt över. Så börjar färden först till fots, sedan i kanot och slutligen i ångbåt genom urskogen förbi gränsen till huvudjägarnas land ned mot havet. "Tamindianerna" i dessa trakter äro i realiteten icke annat än de vitas slavar. Genom skulder till haciendaägarna för brännvin, tyg, salt, karameller och diverse kram, en skuldbörda som indianerna aldrig lyckas frigöra sig ifrån, hållas de i ett permanent slaveri. Här väntar problemet indianer och vita på sin lösning.

Strapatser, motgångar och besvärligheter av olika slag möta, men churu febersjuk klarar författaren alla hinder och når lyckligt Para och kan därifrån anträda resan hem till Norden för att ätas av hederliga svenska mygg i stället för Sydamerikas insekter, alligatorer och rovgiriga "pirayas".

Boken är skriven med käck framåtanda, den är både lärorik och rolig.

M. H—m.

Ny Dag 22/12 36

Strövtåg.

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Geber. 6:50.

En ung debutant i reseskildring har strövat kring på Galapagosöarna och i Amazonas bl. a. för insamlandet av rekvisita åt museer men främst på grund av inneboende äventyrslust.

Han berättar lätt, sorglöst, ungdomligt nyfiken på allt som han stöter på, från skandinaviska nybyggare till tigerhajar, och beledsagar käseriet med ett gott bildmaterial. Ett sympatiskt drag är hans äriiga indignation över resultatet av den s. k. »vita kulturens» framfart bland indianerna. Vi vet ju att »kultur» här bara är en vacker omskrivning för det krassare begreppet profitbegär.

Bris.

Sydsvenska Dagbl. 25/11

En svensk Galapagosfarare.

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Hugo Gebers förlag. Stockholm 1936.

"Världens ände" var länge ett berättigat uttryck för Galapagosöarna, men är det knappast längre. Ända till för omkring tio år sedan, då William Beebes stora Galapagosbok utkom på olika språk, voro dessa sedan Darwins världsomsegling för zoologerna åtminstone teoretiskt välbekanta öar bland den stora allmänheten så gott som okända. Fortfarande torde det vara svårt för den, som icke är nära lierad med lustjaktsförnedda amerikanska mångmiljonärer, att på ett någorlunda hyggligt sätt taga sig över till Albemarie, Chatham o. s. v., men litteraturen om Galapagos, som förr var arm, har under de allra senaste åren ansvällt högst betydligt. Ehuru skandinaver utgöra ett icke obetydligt inslag bland Galapagosöarnas kolonister, kom dock det första originalarbetet på norska om dessa "förtrollade öar" först för ett par år sedan, och någon motsvarande bok på svenska har icke publicerats förrän i höst. Denna bok är skriven av Rolf Blomberg och heter "Underliga människor och underliga djur".

Vad först titeln beträffar är den i alla avseenden fullt berättigad. Underliga människor ha i alla tider samlats till Galapagos, ej minst under de senaste åren, då "baronessan" Wagners och den tyske eremiten Ritters namn hösten 1934 genljödo i hela världspressen. I telegrammen nämndes också Rolf Blomberg, som råkade mitt upp i det ännu ouppklarade drama, vilket tydligen vid detta tillfälle utspelats på de aviägsna öarna. Det började med baronessans och hennes älskares Philippsons mystiska försvinnande och kulminerade däri, att triangelns tredje man, Lorenz, tillsammans med norrmannen Nuggerud hittades ihjälsvulten på ett öde skär, samt efterföljdes av Ritters död. Rolf Blomberg var god vän med Nuggerud och kände flertalet av de i dramat inblandade personerna. Blomberg antyder, att baronessan och Philippson självmant tagit farväl av livet. "En dag", skulle hon ha sagt, "ska vi röka en sista cigarrett och dricka en sista whisky och tillsammans simma ut på det stora havet". Tyvärr tycks den svenske författaren icke känna till Ritters följeslagerskas, Dora Strauchs, i fjol utkomna bok: "Satan came to Eden" (London 1935), vari en helt annan teori framställes angående baronessan Wagners försvinnande; med hjälp av densamma kunde kapitlet om Galapagosöarnas "underliga människor" kanske gjorts fylligare — det rörde sig dock icke enbart om några äventyrares tvistigheter, ty åtminstone bakom fru Strauchs och Ritters handlande lågo djupare bevekelsegrunder.

För riksmuseets räkning samlade Rolf Blomberg många "underliga djur", både från Galapagos och från den långfärd tvärs över Sydamerikas kontinent, länga efter Amazonfloden, som han senare utförde. Galapagosfaunan har dock skildrats i denna tidning vid åtminstone två olika tidigare tillfällen under senare år, varför den nu förbigås, trots det oerhört stora intresse, som den äger, och trots den trevliga beskrivning däray, som Blomberg nu ger i sin bok. Den krävande färden över kontinenten skildrar författaren med en så klädsam anspråkslöshet och ett så summariskt omnämnande av de oundgängliga svårigheterna, att han säkerligen slår rekord i korthet på Amazonskildringarnas område. Hela boken är för övrigt skriven med en sådan ungdomlig käckhet och ett så strålande humör, att Rolf Blomberg kommer att bli hjärtligt avundad av alla äventyrssälskande och naturintresserade pojkar i landet — och förvisso också av många äldre, inte minst zoologer. Ett hundratal trevliga fotografier och flera lustiga teckningar av författaren illustrera arbetet.

Bertil Hanström.

Underliga människor och underliga djur.

strövtåg på Galapagos och i Amazonas av Rolf Blomberg. Med 103 illustrationer. Hugo Gebers förlag.

Rolf Blomberg är en ung stockholmare Natur- och djurentusiast som få, gav han sig för två år sedan ut på en verklig långfärd till Sydamerikas ekvatoriala områden, där han främst skulle göra samlingar åt svenska museer. Han skötte sin uppgift utmärkt och det var många värdefulla sändningar, som gingo hem, främst från Galapagosöarna, där Blomberg tillbragte ett halvt år och vars sällsamma djurvärld han i grund lärde känna. Han beskriver i sin bok inte bara de mest kända djuren, utan även sådana vidunder som jätteekorna och tigerhajarna. Alla dessa underliga djur kommer han nära — bl. a. lever han som Robinson på en öde ö. Så stiftar han bekantskap med innevånarna på ögruppen, de få kvarvarande norrmännen, andra européer, rohga pionjärer och först och sist de ryktbara emigreringarna med "piratdrottningen", den excentriska baronessan Wagner de Bousquet, som på sin tid var ett tacksamt ämne för världspressen, och "den moderne Robinson" i spetsen. Den andra delen av långfärden gällde ett mycket sällsynt företag, nämligen att korssa den sydamerikanska kontinenten från Guayaquil i Ecuador längs världens största flod Amazonfloden, till Para i Brasilien, vid Atlanten. Under stora strapatser lyckades Blomberg genomföra sin plan, churu det tog honom närmare ett halvår. Han berättar om de mer eller mindre originella människor han träffade, från huvudjägare till svenskar, om jakter, bytesaffärer med indianer, forsfärder och urskogsäventyr bland apor och ormar, och om den

Gävle Posten 2/12

Bland underliga människor och underliga djur.

Rolf Blombergs debut som författare.

Rolf Blomberg är ett gott exempel på den framåtanda man kan finna hos svensk ungdom av i dag, eller vad sägs om en yngling på ett par och tjugo år, som ensam ger sig ut på en upptäcktsresa till Galapagos och Amazonas i Sydamerika. Det var icke enbart äventyrslust, som drev den unge mannen ut på denna sällsamma färd. Han har ett levande intresse för och goda kunskaper i biologi, och han kunde därför erbjuda

Rolf Blomberg.

sina tjänster åt några svenska museer, som ville komplettera sina djursamlingar från Sydamerikas ekvatoriala områden. Med heder skilde han sig från sitt uppdrag, och när han kom åter till Sverige hade han med sig en ansenlig samling representanter för faunan i de trakter han berest.

Nämnas bör även, att han efter hemkomsten ställde sig i katedern och framför radiomikrofon och gav en snabbteckning av sina resor inför en publik, som med begeistring lyssnade till honom. Och ej nog därmed. Innan han, beväpnad med en hypermodern filmkamera, åter begav sig ut på en upptäcktsfärd till tjärran länder, hade han hunnit skriva en bok om sina upplevelser i Sydamerika.

Denna bok har i dagarna utkommit på Hugo Gebers förlag under titeln "Underliga människor och underliga djur. Strövtåg på Galapagos och i Amazonas".

Rolf Blombergs resa var uppdelad i två etapper. Den gick först till Galapagosöarna i Stilla havet, dit han kom med båt från staden Guayaquil i Equador. Galapagos betyder sköldpadda, och det var alltså till sköldpaddornas förlovade land — eller rättare öar — som Blomberg ställde färden. Här förde han den fria mannens liv och bedrev ingående studier av öarnas natur och djurliv. Och det var i sanning många underliga djur, han fann i denna del av vår Herres hage. Som ett sällsamt mellanspel roade han sig med att söka försvunnet sjörövarguld. Redan från början gjorde denna sagovärld ett starkt intryck på den unge svensken, och det dröjde ej länge förrän han fick sig en släng av skattsökarfebern. Vem har inte som pojke legat och drömt om sjörövare med kniv i munnen och gömda piratskatter? Här på Galapagos var det inte längre drömmar, här var det något som folk talade om på fullaste allvar. Skattsökeri var där detsamma som lotterispel i Sverige — den fattiges poesi. Inte ens gamla förståndiga karlar gingo fria. Och träffar man sedan en person, som förstår ens modersmål, och som också är intresserad av att söka skatter, så varför inte? Primus motor i skattsökeriet var nämligen en ung norsk fru, Karin Cobos, född Guldberg.

Karin Cobos-Guldbergs historia hör icke till de vardagliga. I Norge hade en Galapagosfeber härjat, och bland medlemmarna i en tredje expedition till öarna år 1926 befann sig Karin Guldberg. Det fanns då omkring 300 norrmän på öarna. De tröttnade snart på lantbrukarens hårda lott ute på de isolerade öarna och när Blomberg gjorde sitt besök hade den norska kolonien endast ett fåtal medlemmar — fru Karin Cobos-Guldberg, hennes far samt några stycken till, som bodde på ön Santa Cruz. Karin Guldberg hade gift sig därute, och var nu lyckligt mamma till två barn.

Fru Cobos trodde nog mera på sjörövarskatter än vår skeptiskt inställde landsman. Resultatet blev ur pekuniär synpunkt mycket magert, men Blomberg hade säkert behållning av skattsökarexpeditionerna. Han fick nämligen tillfälle att lära känna öarnas natur och djurliv.

Det kapitel i boken, som handlar om den mycket omskrivna och illa beryktade baronessan Wagner och hennes eskapader på öarna, hör till de mest intressanta. Blomberg besökte den äventyrs- och sensationslystna baronessans ö och fick av den ene av hennes följeslagare höra hennes icke allttför vackra historia. Vart baronessan och hennes andra följeslagare tog vägen, är höljt i dunkel. Själv profeterade hon en gång om att hon och hennes följeslagare skulle röka en sista cigarrett, dricka en sista wisky och sedan simma ut på det stora havet. Blomberg är förresten böjd för att tro, att hennes profetia gick i uppfyllelse.

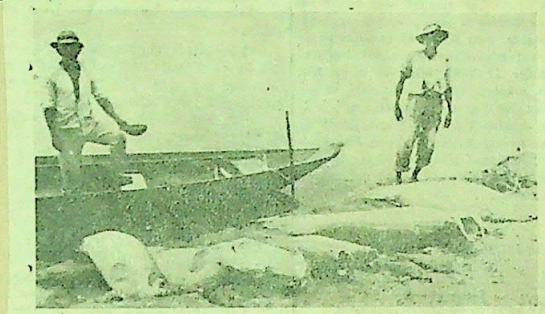
Från Galapagosöarna reste den unge svensken åter till Guayaquil, och därifrån företog han en färd, som säkerligen icke många gjort efter. Från Stilla havets kust färdades han över hela den sydamerikanska kontinenten fram till atlantkusten. Att en sådan färd är full av faror, förstår man av den varning svenske konsuln i Equador gav Blomberg: "Ni får malaria och förstör magen, och i värsta fall en giftpil i baken. Ge katten i det!" En annan svensk därute, Ernst Wagen hette han, uppmuntrade Blomberg på följande sätt: "Övernatta aldrig på högra sidan av Rio Napo. Där lever aucasindianerna och de slå av princip ihjäl både frödliga indianer och vita. Stanna inte för länge i de sumpiga trakterna i Amazonas, ty där är fullt av sjukdomar och allt otyg, och där står ingen vit man ut någon längre tid."

Det var som synes inga uppmuntrande saker som Blomberg fick höra, men han förlorade likväl icke modet. Han gav sig i väg och nådde målet, utmattad men med livet i behåll. Han hade varit på gränsen till huvudjägarnas rike, färdats genom milsvida urskogar, träffat guldgrävare vid Rio Napo och färdats i en bräcklig kanot utför flodens forsar. Giftiga ormar och andra farliga djur fanns det gott om i det gröna djungelhavet. Människorna han träffade voro ej alltid att lita på, och därtill kom en tryckande hetta i febersjuka trakter. Men med energi och framåtanda kommer man långt här i världen, och har man samma glada humör som Rolf Blomberg, finns det alla utsikter, att man skall klara sig.

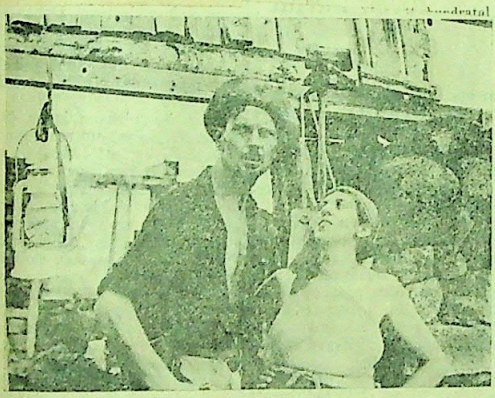
Man kan väl förstå Blombergs glädje när han nådde staden Para efter att ha

tillryggalagt de 450 milen mellan Stilla havet och Atlanten. Färden hade tagit sex månader i anspråk. I Para hälsades han av den norske konsuln med följande ord: "Välkommen! Vi ha väntat på Er så länge, att vi tänkte returnera posten och utanpå skriva "Adressaten uppäten av alligatorer". Men Rolf Blomberg hade visst tänkt på den stundande sommaren i Sverige och att det var bättre att resa hem och bli uppäten av hederliga svenska mygg.

Det vilar en fläkt av friskhet över Rolf Blombergs reseskildring. Han är en vaken iakttagare, och han berättar med journalistisk rapphet. Han ser på de många underliga människor han träffar med en humoristisk glimt i ögat. Av sin artistiska blick har han haft stor nytta, då han varit ute på kamerajakt. Boken

Fira fiskar från Amazonfloden.

Baronessan Wagner och hennes älskare Philipson.

Rolf Blombergs »Underliga människor och underliga djur» är litet schablonmässig. Sydamerika är snart utnyttjat ända till botten för den svenska bokmarknaden. Författaren har emellertid ett trevligt och underhållande sätt att berätta, reser med vaket sinne och med en ung svensks aptit på livet, vilket gör hans sympatiska bok till en angenäm läsning även om dess tyngdpunkt ligger på underhållningsvärdet.

...dadal vana. N. W.

02-0058-3

Göteborgs Posten 2/61

BOKNYTT.

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Strövtåg på Galapagos och i Amazonas. Med 103 illustrationer. Hugo Gebers förlag.

Rolf Blomberg är en ung stockholmare. Natur- och djurentusiast som få, gav han sig för två år sedan ut på en verklig långfärd till Sydamerikas ekvatoriala områden, där han främst skulle göra samlingar åt svenska museer. Han skötte sin uppgift utmärkt och det var många värdefulla sändningar, som gingo hem, främst från Galapagosöarna, där Blomberg tillbragte ett halvt år och vars sällsamma djurvärld han i grund lärde känna. Han beskriver i sin bok inte bara de mest kända djuren, utan även sådana vidunder som jätteorockorna och tigerhajarna. Alla dessa underliga djur kommer han inpå livet som få före honom — bl. a. lever han som Robinson på en öde ö. Så stiftar han bekantskap med innevånarna på ögruppen: de få kvarvarande norrmännen, andra européer, roliga peoner och först och sist de ryktbara enstöringarna med »piratdrottningen», den excentriska baronessan Wagner de Bousquet, som på sin tid var ett tacksamt ämne för världspressen, och även moderne Robinson i spetsen. Den andra delen av långfärden gällde ett mycket sällsynt företag, nämligen att krossa den sydamerikanska kontinenten från Guayaquil i Ecuador längs världens största flod, Amazonfloden, till Para i Brasilien, vid Atlanten. Under stora strapatser lyckades Blomberg genomföra sin plan, ehuru det tog honom närmare ett halvår. Han berättar om de mer eller mindre originella människor han träffade, från huvudjägare till svenskar, om jakter, bytesaffärer med indianer, forsfärder och urskogsäventyr bland apor och ormar, och om den stora flodresan på Amazonfloden. Det hör till ovanligheten att en svensk ger sig ut på dylika färder, liksom att han ger sig till att konkurrera med de internationella reseskildrarna. Rolf Blomberg har emellertid gjort bägge delarna con amore, och han kommer säkert att få en tacksam publik i den svenska allmänheten, som minns honom från ett par succéartade framträdanden här hemma i radio och talarstol. Hans debut som författare har blivit en käck och rolig bok, som passar alla åldrar.

02-0060

58

Dagens Nyheter 3/12

02-0061

Morgontidningen, Göteborg 28/11

PIRATDROTTNINGEN PÅ GALAPAGOS.

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Gebers förlag 1936.

En dag ska vi röka en sista cigarrett och dricka en sista whisky och tillsammans simma ut på det stora havet....

Antagligen är det många som kommer ihåg alla tidningsskriverier om piratdrottningen på Galapagos, den österrikiska baronessan Wagner de Bousquet, damen som utvandrade till sköldpaddsöarna utanför Ecuadors kust, där hon bodde tillsammans med ett par vita män på samma ö som den underlige tyske filosofen och nudisten Ritter. Ritter dog och baronessan och hennes älskare försvunno. De ovan citerade orden har hon fällt en gång och kanske förverkligade hon dem....

Om dessa människor och många andra, svenskar, norrmän, tyskar och engelsmän i Sydamerika, om ecuadorianare och peruanare, om urskogsindianer och flodindianer, om underliga djur och underliga växter och om spännande äventyr på Galapagos och i Amazonas berättar den unge stockholmaren Rolf Blomberg i sin bok "Underliga människor och underliga djur". Blomberg reste ut till Sydamerika för att skaffa djur och etnografica för svenska museer, något som han lär ha gjort med den äran, men han hann också skaffa sig betydligt mycket mer underliga erfarenheter än de flesta svenskar inte bara i hans egen ålder.

Blombergs bok är en rolig äventyrsroman och en rolig reseskildring. Den är skriven med strålande humör och man har ögonmen trevligt i hans sällskap. En bra presentbok för både ung och gammal.

Am—

02-0062

Örebro Dagbl. 26/11

Här och där på klotet.

AV ERIK NYBLOM.

ROLF BLOMBERG:
Underliga människor och underliga djur.
Gebers. Pris 6:50.

En företagsam ung stockholmare kan någon gång få nog av Kungsgatan och Centrum, där äventyret huvudsakligen representeras av bilarna och naturen av Hötorgsgummorna. Rolf Blomberg t. ex. tog båt till Guayaquill i det avlägsna Ecuador och vidare, efter att ha stött på hyggliga svenskar i Söderns vilda karneval, till Galapagosöarna, vilka man utan överdrift kan benämna världens ände. Sjörövare och vederlikar upptäckte dem en gång i tiden, den icke okände Charles Darwin har tangerat dem, och skaror av straffångar ha tid efter annan befolkat arkipelagen och dött en bedrövlig död. På senare år fingo de en "romantisk" ryktbarhet genom den tyska "piratdrottningen" baronessan Wagner och hennes kompanjon, vilkas underliga uppträdande och mystiska försvinnande givit stoff till åtskilliga spalter i världspressen. Och en hel del gott folk har sökt sig dit från vår oroliga värld i förhoppning att finna ett paradis. Tyvärr äro öarna inte paradisiska alls, utom möjligen för zoologen, som hittar underliga djurexistenser där, men en och annan nybyggare har i alla fall funnit sig till rätta och fastnat. Blomberg dröjde ett halvt år under ett tidtals ganska strapatiöst vildmarksliv, men fann också norska vänner, av vilka åtminstone en ljöt en tragisk död i det oroliga Stilla havet, och ett par tyska original, om vilka han berättar med ett sardoniskt småleende.

Det är friska vindar i denna del av hans bok. Kvavare blir det under senare delen av hans färd, som går från Anderna utefter Amasonfloden till Atlanten. D. v. s. endast klimatiskt sett, ty sitt berättarhumör behåller vår unge landsman även i urskogens tunga luft. Där är indianmöten och farliga djur och en kantring på floden, som kostar honom en del av hans zoologiska material: skörden från Galapagos däremot har hamnat på Riksmuseum. Överallt träffar han intressanta människor — också strandade svenskar — och har öppet sinne för allt som möter. "Borta bra, men hemma bäst" blir visserligen hans slutord, men man har på känn att de inte bli hans allra sista.

*

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Hugo Gebers förlag.

Med frejdigt humör och rapp stil har den unge svensken Rolf Blomberg skildrat sina intryck och äventyr från en vistelse på Galapagosöarna och den underliga resvägen hem, tvärs över den sydamerikanska kontinenten. Boken är innehållsrik, man är nästan frestad att säga litet för innehållsrik, då mångt och mycket endast antydes, men därigenom vinnes å andra sidan att man aldrig ett ögonblick faller för frestelsen att hoppa över en rad eller två. Författarens uppgift är egentligen att för svenska museers räkning göra insamlingar av de underliga djur, som finnas på Galapagosöarna och han har bl. a. turen att under den tid han vistas där utspelas en del av dramat kring den tyska "Baronessan Wagner" om vars märkliga öden tidningarna haft att förtälja. Detta hans skildringar från "vardagslivets" händelser äro även underhållande nog, vare sig det är under en veckas Robinsonad på en av Galapagosöarna eller i en kanot på Amazonfloden under resan från stilla Havet till Atlanten.

Zai.

Eventyret lever ennu.

Ung svenskes ferd til Galapagos og Amazonas.

Fru Karin Cobos, født Guldberg. Denne norskfødte dame er gift med eieren av Galapagos-øen Chatham.

Rolf Blomberg: «Underliga människor och underliga djur». Hugo Gebers Forlag.

Det har været stille om Galapagos en tid, men nu har den unge svenske opdagelsesreisende Rolf Blomberg sendt ut en bok som atter vil henlede opmerksomheten på den merkelige øgruppe og det mystiske drama han oplevet under sitt ophold dernede.

— Da Blomberg ledsaget av nordmennene Nuggerud og Worm-Müller den 27. mai 1934 gikk iland på Floreana for å avlegge baronesse Wagner Bosquet et besøk, fant han på gavlen til et forlatt hus, engang bygget av norske kolonister, en lapp papir med følgende påskrift:

«En ung mann på denne ø er tvunget til å forlate den, da han ikke lenger har noget å leve av. Derfor ber han om anledning til å komme til Chatham eller Guayaquil. Jeg bor ved stien merket med rødt to timer herfra». Undertegnet Rudolf Lorentz.

Det var den ulykkelige Lorentz, som forstøtt av baronessen og hennes venn Phillipsson hadde måttet søke tilflukt hos kolonistfamilien Witmer, og som et par måneder senere blev funnet død av tørst ved siden av Trygve Nuggeruds lik på klippesøen Marchena.

Om alle de merkelige begivenheter der gikk forut for dette, beretter forfatteren detaljert. Om baronessens og Phillipsons forsvinnen, om kolonisten, dr. Ritters mystiske død og om Nuggeruds siste ferd med Lorentz, som han hadde lovet å sette over til Chatham, dit

[illegible] er død til stede.
[illegible] r stråler frem
[illegible] jæret åpen står.

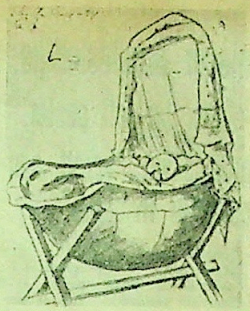
«Den prektige Nuggerud», skriver han, «vikingeætlingen i Stillehavet, har været en trofast venn. Jeg kjenner ennu hans faste håndtrykk, og når jeg tenker på hans hustru og lille barn, smertes jeg av den dypeste sorg.»

— For norske med interesse for Galapagos rummer boken meget av interesse. Blomberg har truffet våre få gjenværende landsmenn derute, Edvard Stampa og hans lille familie, og gamle Guldberg som kom til Galapagos med den tredje norske koloniserings-ekspedisjon i 1926. Han lever nu av hønseavl på øen Chatham, hvor også en av hans døtre er bosatt, gift med øens eier senor Cobos. De andre barn blev trette av det isolerte liv, og reiste hjem.

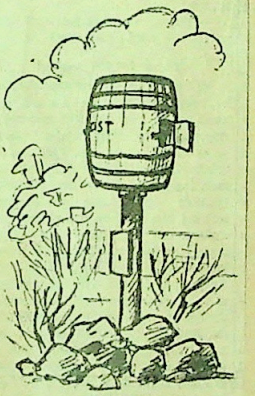
Om de plager kolonistene har å kjempe med, forteller Blomberg, at foruten varmen nede ved kysten, er sandloppen, røde maur, giftige tusenben, ville griser og hunder, plus ensomheten.

Blomberg reiste fra Galapagos til Guayaquil for derfra å foreta en eventyrlig ferd til Para ved Atlanterhavet gjennem junglen langs Rio Napo og videre på Amazonfloden. Også dette avsnitt er friskt og underholdende skrevet. Det er en bok for folk med reiselyst.

S-L.

På Galapagos lever ennu nordmannen Edvard Stampa, hans hustru og deres lille barn. Her er barnets vugge laget av et skilpaddeskall.

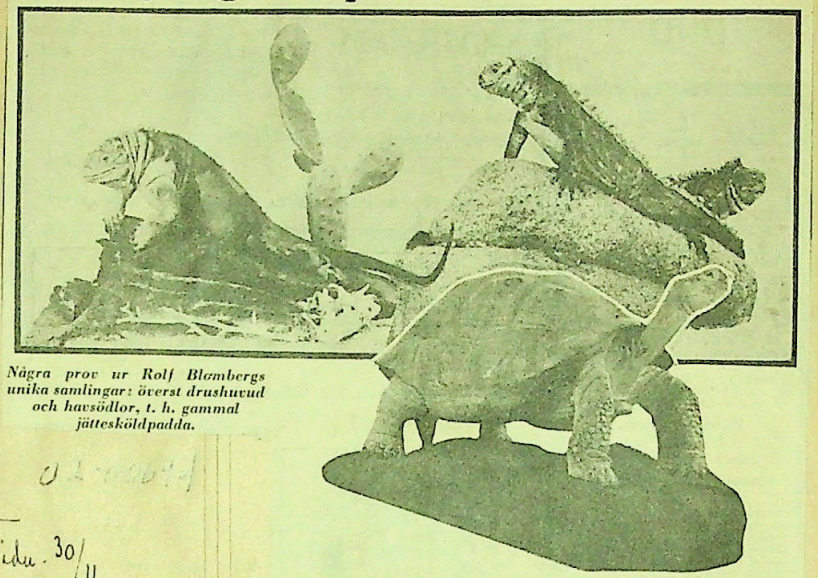
Posttønnen i Post Office Bay på Galapagosøen Floreana.

En «Anaconda». Som man ser har åtte mann sin fulle hyre med å holde bestet.

60 02-0064

Galapagosfynden utställas.

Några prov ur Rolf Blombergs unika samlingar: överst drushuvud och havsödlor, t. h. gammal jätteköldpadda.

02-0064

Stockh. Tidn. 30/11

synes Hood ha följt, troligen till en början i sammanhang med Charles. Närmast därefter följde Barrington. Kölavansödlorna på Indefatigable, Seymours, Daphne, James, Albemarle och Narborough äro så pass lika, att man kan antaga, att dessa öar under en tid hängde ihop som en större landmassa. I denna sköt troligen en havsvik in från söder, omslutande ön Duncan. Den nästa förändringen torde ha varit en uppsplittring i tre öar, omfattande Narborough och Albemarle, James och Jervis samt Indefatigable och Seymouröarna. Till slut blevo också dessa olika komponenter självständiga.

Jag har därmed i korthet sökt ge en hastig orientering över de intressanta ryggradsdjuren på Galapagosöarna och antyda något av de djurgeografiska spörsmål, till vilka faunan ger anledning — ett kapitel ej blott aktuellt genom de nya förvärv, Riksmuseet nu kan utställa från dessa öar, utan också på grund av det svenska samlingsarbete, hr Rolf Blomberg för närvarande åter bedriver därnere.

Hialmar Rendahl.

Rolf Blombergs samlingar till Riksmuseet. Av prof. H. Rendahl.

Bland nyförvärven i Naturhistoriska riksmuseets vertebratavdelning har just nu i lämplig utställningssäsong uppställts några ur både vetenskaplig och estetisk synpunkt lika sevärda nyförvärv. Det är några magnifika grupper av kräldjur, som Rolf Blomberg hemförde från sin förra resa till Galapagosöarna, och vilka nu av museets skickliga konservator Aldor Jansson monterats till verkliga konstverk i sitt slag. I samband därmed utställas samtidigt en del äldre samlingar från Galapagosöarna.

Med anledning av denna utställning ger oss professor Hialmar Rendahl här nedan en orientering över dessa öars intressanta djurvärld.

Öar och ögrupper, som ligga mer eller mindre isolerade ute i världshaven, visa sig ofta ha en mycket intressant, ej sällan säregen eller ålderdomlig djurvärld. Också förhållandet mellan djurbeståndet på olika, närliggande öar kan framvisa ganska märkliga drag, man kan nämligen många gånger på de skilda öarna av detta slag finna lätt avvikande representanter för en och samma djurart eller artgrupp, vilken synbarligen erhållit vissa egna drag i samband med isoleringen till skilda områden.

Den första ögrupp, som i detta avseende tilldrog sig ej blott vetenskaps-

(Forts. sid. aderton, spalt ett)

männens utan i lika hög grad den naturintresserade allmänhetens stora intresse, var Galapagosöarna, och den forskare, vilken först klargjorde huvuddragen av dessa öars djurvärld, var Charles Darwin. Han besökte fyra av öarna under ungefär en månad 1835, gjorde så grundliga insamlingar och iakttagelser, som tiden tillät, samt erhöll härvid sina kanske viktigaste impulser till sin tolkning av artbildnings- och utvecklingsförloppet bland organismerna. Efter Darwins tid ha flera forskare och expeditioner idkat insamlingsarbete och bedrivit studier på Galapagosöarna. Också svenska samlare ha ett par gånger hemfört material till vårt Naturhistoriska riksmuseum. År 1852 besökte fregatten Eugenie under sin världsomsegling arkipelagen, besök i land gjordes därunder på öarna Chatham, Charles, Indefatigable, Albemarle och James. Den andra insamlingen är av alldeles nytt datum, det var den för St. T. Dis läsare välkände hr Rolf Blomberg, vilken under sin — nu även i bokform skildrade — vistelse på öarna för två år sedan hopbragte en värdefull kollektion av kräldjur och fiskar.

I samband med Riksmuseets utställning av nyförvärven från Galapagosöarna torde några orienterande rader om dessa öar och deras faunistiska egenart kunna vara av ett visst allmänt intresse.

Galapagosöarna eller Archipiélago de Colon tillhöra Ecuador och äro belägna under ekvatorn i Stilla havet. De ligga 80 mil från Sydamerikas fastlandskust och 110 mil från Mellanamerika. Ögruppen består av nio större och ett antal mindre öar, utströdda inom ett område av omkring 69 tusen kvadratkilometer. Vad klimatet beträffar motsvarar detta ej fullt den föreställning vi i allmänhet ha om temperaturförhållandena i ekvatoriala länder. Den kalla söderifrån kommande Humboldtströmmen avkyler vattnet vid Galapagosöarnas kuster, så att även om lufttvärmen under dagen kan nå rätt avsevärd höjd, sjunker den under natten ned till fullt tempererade förhållanden.

Djurvärlden är ej heller brokig och artrik. Ryggradsdjuren uppvisa representanter för däggdjur, fåglar och kräldjur, däremot saknas de annars i Sydamerika mycket talrikt uppträdande groddjuren helt och hållet. Men också de förra grupperna uppträda med ett relativt fåtal huvudtyper, vilka dock å andra sidan ofta givit upphov till en märklig formuppsplittring på de olika öarna.

Av ursprungligt inhemska däggdjur känner man endast två öronsälar, fem gnagare och en fladermus. Fågellivet åter är betydligt rikhaltigare. Det utgöres dels av på öarna bofasta, häckande arter, dels av en hel del flyttfåglar från Nordamerika, som här söka sitt vinterkvarter.

Kräldjuren det mest säregna inslaget.

Det utan tvivel mest framträdande och mest säregna inslaget i Galapagosöarnas djurvärld utgör arkipelagens kräldjur. Mest beryktade äro väl otvivelaktigt jätteköldpaddorna. Redan biskop Thomas de Berlanga, som 1535 under en missionsresa blev vinddriven till arkipelagen, berättade vid hemkomsten om de jättelika sköldpaddorna, som voro så stora, att de kunde bära en man på sin rygg. Jätteköldpaddorna förekommo ursprungligen oerhört talrikt på öarna, men på grund av sina alltför många värdefulla egenskaper blevo de föremål för en hänsynslös rovdrift. Deras kött och i all synnerhet deras stora lever voro särdeles smakliga, varför det ansågs mycket lönande för farande skepp, ja, t. o. m. hela flottor, att vika av till Galapagosöarna för att proviantera. Senare har man lärt sig, att av jätteskölpaddorna bereda en utomordentligt fin olja, en vetenskapsman, som för ett fåtal år sedan besökte Albemarle, såg på stranden 2,400 liter sköldpaddolja upplagrad för export till Ecuador, och likväl hade redan ett fartyg strax förut avgått med 1,200 liter. Då man betänker, att en medelstor sköldpadda lämnar blott 4—12 liter olja, kan man lätt förstå vilken skövling som ligger bakom en dylik oljeproduktion. De verkligt stora exemplaren lära också ha blivit mycket sällsynta, Wollebæk säger, att fastän jätteköldpaddan uppnår en vikt av 3—400 kg., så äro numera redan hälften så stora exemplar sällsynta.

Ödlorna företrädas på Galapagosöarna av fem olika släkten. Allmännast äro geckoödlorna med sju arter tillhörande två släkten. De återstående ödlorna tillhöra leguanödlornas familj. Kölsvansödlorna, släktet Tropidurus, förekomma med flera arter i Mellan- och Sydamerika. På Galapagosöarna ha de sina specialla, endemiska arter, beskrivna till ett antal av sju stycken.

Vi ha till slut ett par stora leguaner av mycket märklig och för Galapagos helt säregen natur, djur, som i egendomlighet kunna tävla med jätteskölpaddorna. Den ena av dessa är drushuvudet, Conolophus subcristatus. Det är en kraftig, något klumpig ödla, nående upp till en längd av något över en meter. Beebe berättar, att drushuvudet bildar ett mycket färglatt inslag mot den sparsamma, mörka växtligheten och den bruna, sandiga marken. Dess föda utgöres av allehanda växtämnen, helt ogenerat äter den bl. a. de taggiga frukterna av den på Galapagos allmänna bladkaktusen. Förr var drushuvudet allmänt på James, Indefatigable, Syd-Seymour, Albemarle och Narborough. Då den har ett särdeles välsmakande kött har den emellertid blivit utsatt för ganska ivrig förföljelse, som lett till minskning av beståndet och dess utrotande på en del öar. Numera skall den endast finnas kvar på Narborough och Syd-Seymour. Den andra stora leguanen, havsödlan, Amblyrhynchus cristatus, har lyckligtvis ej rönt drushuvudets öde. Den är nämligen i motsats till sin frände ej särdeles välsmakande, varför den lämnats ganska bra i fred av människorna. Havsödlan uppnår en längd av 1.3 m. och håller i ofta stora skaror till på strandområdets gråsvarta lavaklippor. Dess förekomstområde markeras mot land av gränsen för högvattnet. Den är skicklig simmare — den enda ödla över huvud taget som för ett halvamfibiskt liv vid havet. Då den lätt kunnat utbreda sig mellan öarna, förekommer den över hela arkipelagen.

Hur har djurvärlden befolkat öarna?

Av det ovan sagda framgår tämligen väl att Galapagosöarna äga en säregen och ganska självständig fauna. Givetvis har den frågan livligt sysselsatt forskarna, hur denna djurvärld befolkat dessa öar, som i nutiden ligga så långt isolerade ute i Stilla havet. Om vi bortse från de sälar och sjölejon, som tydligen över havet kunna ha nått fram till sitt mål, så återstår ju en rätt stor uppsättning av landdjur, vilkas närvaro förutsätta en mera ingående diskussion. Som jag nämnt äro Galapagosöarna vulkaniska bildningar. Beträffande deras ursprung göra sig ännu i dag två meningar gällande. Enligt den ena äro de från början oceaniska, d. v. s. de ha skjutit upp ur havet och aldrig varit förenade med land. Den andra åsiktens förespråkare mena däremot på, att Galapagosöarna kvarstå som de sista resterna av ett landområde, vilket tidigare sammanhängt med Mellan- eller Sydamerikas fastland men genom nedbrytande geologiska processer till större delen sänkts ned under havets yta. I själva verket sträcker sig från Galapagosöarna över Cocosön ett grunt bottenområde upp till Costa Rica, vilket mycket väl skulle kunna tänkas markera gränserna för fordom förefintligt land. Från zoologisk synpunkt har man förfäktat bägge meningarna. Ännu i dag finnas förespråkare för bägge meningarna. Vad som dock med hänsyn till djurens utbredningsförhållanden synes mycket sannolikt, är att under alla omständigheter öarna ursprungligen som vulkantoppar tillhört ett stort och enhetligt landområde, från vilket de nuvarande öarna så småningom splittrats av. Den amerikanske zoologen van Denburgh har särskilt på grundval av kölsvansödlornas formbildning sökte sluta sig till denna uppsplittringsprocess och kommit till ganska intressanta resultat, på grund av de olika ödleformernas inbördes ståndskap. Han menar på, att det ursprungligen existerat blott en enda stor ö, bebodd av en enda art av kölsvansödlor. Genom successiv sänkning av detta område delades det så småningom upp i den nuvarande arkipelagens öar, och varje dylik behöll kvar sin ursprungliga djurvärld, som under tidernas lopp fick sin egen särprägel genom den inträdda isoleringen. Tidigast synas Abingdon, Bindloe, Duncan och Chatham ha frånskilts. Därpå

Forts.

02-0065

Borås Tidn. 8/12

En rese- och äventyrsbok av klass.

Underliga människor och djur av Stig Blomberg. Hugo Gebers förlag. Pris: Häft. 6:50, inb. 9:50.

Den unge stockholmaren Stig Blomberg, som dels av äventyrslust, dels av sitt stora intresse för underliga djur och underliga människor för ett år sedan begav sig västerut med i främsta rummet den egenartade ögruppen Galapagos i Stilla Oceanen som mål, har skildrat denna resa samt en vågsam färd genom Amazonas djungler från väst till öst i en bok kallad Underliga människor och underliga djur. Man förvånas över den säkerhet med vilken resan skildras, då det här gäller en debutant. Den unge författaren är fullständigt fri från choser, han berättar ledigt och fängslande samt med en god portion humor om sin vistelse på Galapagos, där han letade efter sjövärgarld och underliga djur, av vilka många rariteter hamnat på svenska museer. Man tycker sig vara med honom på fisketurerna i lagunerna, på språng efter krabbor bland skarpa lavablock och på siestan bland sjölejonen. Men lika fängslande är marschen genom djunglerna bland vilda och fredliga indianer, bland giftiga reptiler och vackra fåglar. Och vad som är det inte minst betydelsefulla — man får ett mycket starkt intryck av vederhäftighet i skildringen. Rolf Blomberg har med en enda gång gjort sig ett namn bland reseskildrare och man väntar med spänning på vad som kommer härnäst. Säkert har han ännu mycket att säga, ty han tar i sin bok synnerligen lätt på detaljer. De över 100 fotografierna äro också mycket bra.

Underliga människor och underliga djur är en bok, som kan varmt rekommenderas. Den passar till julklapp åt alla svenska ungdomar, den är spännande och lärorik, men säkert kommer också familjens äldre medlemmar att få lika stor glädje och nytta av den. Den försvarar en plats i bokhyllan inte bara för tillfället utan för framtiden.

—g—.

Rolf Blomberg är en ung stockholmare, som tagit sig det rätt ovanliga till att bli forskningsresande och som tycks ha goda anlag för yrket. Som första arbetsområde har han valt jordens mest tropikromantiska trakter, Galapagosöarna och Amazonområdet, där han gjort samlingar för Riksmuseet. Uppgiften har han genomfört med allvar och tydligen med förhållandevis stor framgång.

Hans reseberättelse är rätt summarisk, men i gengäld tröttar den aldrig. Den strålar av humör, av livslust och upptäckarlust (vilket väl egentligen är detsamma). Från sin färd genom Amazonas har han just inte något nytt att berätta, men skildringen av Galapagosöarna och livet där är klargörande och levande och fångar intresset. Författaren framträder sympatiskt objektiv och personligt anspråkslös. De strapatser han haft att genomgå måste ha varit betydligt hårdare än berättelsens muntra ton låter ana.

Bonniers Litt. Magasin. Dec.

02-0066

Skånska Dagbl. 4/12

Om djur berättar bl. a. också Rolf Blomberg i sin bok om de strövtåg han företagit på Galapagosöarna och i Amazonas. Blomberg är en hurtig och frisk yngling, och frisk och hurtig är hans bok. Den innehåller ett brokigt galleri av människor, från enstöringar och nakenkulturister på Galapagos till huvudjagande indianer i Amazonas. Ej minst underhållande är vad han berättar om jätteskköldpaddor, d:o ödlor och rockor, om tigerhajar, sjölejon, ormar, apor och allehanda andra djur. Blomberg är en sympatisk bekantskap. Han har ett strålande humör och är orädd utan att vara våghalsig. Och berätta kan han. Pojkar mellan 12 och 80 år komma att sluka hans bok med samma förtjusning. Tyvärr ha ett par språkliga grodor ej kunnat undvikas. "Cowboysarna" (s. 42) är både engelsk och svensk pluralis. Det räcker med ettdera. Uttrycket "ensam men stark" (s. 115) bör vara "ensam stark". "Quichaua", ett indianspråk, (s. 141) bör vara quichua. "Vart efter jag traskade" (s. 140) bör vara "allt eftersom jag traskade". Boken är försedd med massor av vältagna foton jämte teckningar av förf.

Aftonbl. Tidn. Nr. 149

Bra böcker

Vill man läsa en bok om humor, tillika skriven av en ren och oförfalskad humorist, kan rekommenderas **Hasse Z:s 4712, Bonniers förlag.** Här finnes strålande och hejdlöst roliga saker blandat med djupsinnigt allvar. — Till minnet av alla dem som en gång levde runt Åsunden har Birgit Sparre skrivit sin vackra bok »De levde en gång», **Hugo Gebers förlag.** Det är historiska noveller, legender och sägner, som här tecknas med verklig och förnäm förståelse. — Tre förnäma reseskildringar kunna inregistreras i bokfloden. Rolf Blomberg i »Underliga människor och underliga djur», **Gebers förlag,** skildrar sina öden och äventyr på Galapagos och Amazonas, och Nils Hörner, medlem av Hedinexpeditionen, för oss vida bort i sin »Resa till Lop», Norstedts förlag, en högklassig resebok med ett förnämligt bildmaterial. Till sjut b här nämnas Fredrik Adelborgs »Djur liv», **Lars Hökerbergs förlag,** ver betsskildringar från Mexikos urskö Det är rollgt att lyssna, när F Adelborg berättar.

02-0068

02-0069

Från främmande länder.

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Gebers förlag. Pris 6:50.

Det finns ett angenämt sätt att för några timmar fly undan novemberdimmornas grå tristess, och det är att med hjälp av en god reseskildring ge sig ut på långfärd. Söker man sig helst till exotiska länder och är man mån om att få en spirituell och levnadsfrisk guide med sig, bör man välja Rolf Blombergs nyutkomna bok **Underliga människor och underliga djur.** Då behöver man inte ångra sig, ty en trevligare bok i förströelselektyrens genre får man leta efter. R. Blomberg har med en riktigt ung människas hela entusiasm anammat allt, som mött honom på hans färder i sydamerikanska djungler och vilda bergstrakter, och läsaren kan inte undgå att ryckas med av hans spontana glädje och hans friskhet.

Blomberg skildrar dels ett uppehåll på de sägenomspunna Galapagos-öarna utanför Ecuador, dels en riskabel färd i kanot, till fots och på flodångare tvärs över den sydamerikanska kontinenten från Guayaquil till Para utefter och på Amazonfloden. Författaren har en sagolik tur både att uppleva spännande — dock icke otroliga — äventyr och att träffa på originella och sympatiska människor. Många av dessa äro normän eller svenskar, vilka alla liksom författaren själv ha vikingens oro i blodet och därför ej kunnat stanna i Sverige. Bland dessa klobetrotters blommar alltjämt sjörövarromantiken med drömmar om skattkammaröar och ett nytt Eden på någon solig och undangömd ö. Men också med infödingarna har Blomberg förstått att bekanta sig. Och det har han haft stor nytta av i sitt arbete. Han har nämligen rest inte bara för sitt nöjes skull utan också för att åt Riksmuseet i Stockholm samla insekter, reptiler och andra djur. Och av sådana vimlar det på hans färdevägar, det ena underligare än det andra. Så får man alltså även lära sig en hel del om Sydamerikas geografi och djurvärld.

Blombergs resebok rekommenderas oförbehållsamt både till enskilda och bibliotek. I de senare kommer den säkert att bli ett av de mest eftersökta numren.

Skaraborgs Tidn. 11/12

02-0070

02-0071

02-0073

En ungdomsfrisk resebok

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Gebers.

För ett par år sedan kom det till mig en ung man — knappt mer än en gymnasist med käckt och ofördärvat gosselynne — för att rådgöra om en tilltänkt resa till Galapagosöarna och det tropiska Sydamerikas vildmarker. Planer, allvarliga nog för en erfaren och vuxen forskare, dubbelt djärva för en yngling, ovan vid de varma ländernas påfrestelser och frestelser. Ynglingen var Rolf Blomberg.

Resan blev verklighet — en lyckosam och äventyrsrik färd. Den gav också i zoologiskt avseende ett vackert utbyte, vilket den unge resenären frikostigt donerat till vårt riksmuseum.

Berättelsen om denna en hurtig svensk ynglings frejdiga färd på egen hand har Blomberg nu utgivit under titeln "Underliga människor och underliga djur".

Titeln är bra och talande. Ty underliga varelser är det, Blomberg träffat på, både på Galapagos' vulkanöar och Amazonas fuktvarma, gudsförgätna vildmarker.

Feststämning möter en redan på första sidan, då den unge resenären landstiger i äventyrens och äventyrarnas världsdel en uppsluppen karnevalsdag. Det är i Guayaquil han gör sina första märkliga erfarenheter av de sydamerikanska tropikernas bisarra värld. Därifrån här färden till en längre vistelse på "de förtrollade öarna", Galapagosöarna, med jättesköldpaddor och vidunderligt stora sköldpaddor samt underliga människor med det primitiva livets heta pulsslag i ådrorna.

Från Galapagosöarna tager han sig åter till fastlandet för att med olika fortskaffningsmedel ensam och allena bland vilda folk taga sig fram den långa vägen från Pacifiken till Atlanten.

På ett okonstlat och flärdfritt sätt har Blomberg tecknat ned minnet av dessa händelserika dagar. Naturligt, anspråkslöst flyter hans berättelse. Men både i skildringssättet och på de teckningar av hans egen hand, som jämte talrika fotografier pryda boken, kan man spåra en stilistisk och konstnärlig färdighet.

Vår reselitteratur har under senare år begåvats med flera underliga alster, där det nästan förefaller, som om resenärerna mest ville ådagalägga ett blaserat väsens chockerande reaktion inför det, som mött dem på deras väg. Gent emot dylika, är det med glädje man tager del av en så genomgående spänstig och frisk och lustig skildring som Blombergs.

Det är en bok för julklappslistan!

Hialmar Rendahl.

Svenska Dagbladet 14/12

När Rolf Blomberg ger sin skildring från Galapagosöarna och Sydamerikas fastland den lockande titeln Underliga människor och underliga djur, så är han nog en liten smula anspråksfull. I själva verket är människorna knappast underligare där än annorstädes på jordklotet och sköldpaddor och sjölejon, ormar och ödlor har man ju, med tillåtelse, hört talas om förr. Men man ska inte störa sig blind på en titel. Blomberg är en sympatisk ung man, som reser ut för att göra samlingar för Riksmuseum. Han är rask och ledig, och han förstår att ta vara på poängerna i tillvaron. Han blir i tillfälle att på nära håll iakttaga upplösningen av den heroe-tratiskt ryktbara baronessan Wagners robinsonad på ön Floreana. Just innan författaren anländer till ön har emellertid den reklamhungriga österrikiskan och hennes kompanjon försvunnit på ett sätt, som aldrig uppklaras. Han träffar en massa hyggligt folk, mest skandinaver, som hjälper honom med råd och dåd, ja, den som planlägger hans flodfärd tvärs över Sydamerika är ingen mindre än Aage Krarup Nielsen. Mest nöje har man av skildringen från Galapagos. Flodresan är skäligen summarisk berättad och bjuder knappast på någonting nytt. Lättläst och riktigt illustrerad är boken som klippt och skuren för skolbiblioteken.

Idrottsbladet 18/12

För ungdomar med den äkta smaken för det exotiska är Rolf Blombergs *"Underliga människor och underliga djur"* ett verkligt fynd. Den unge stockholmaren rör sig med lika osviklig säkerhet i sydamerikanska karnevaler som bland Galapagos skräcködlor och i Amazonas vilda djur- och indianvärld. Boken är rappt och roligt skriven, och ett överflöd av goda foton samt utmärkta teckningar (av författaren själv) förhöja dess värde.

Man har roligt under Rolf Blombergs ledarskap i hans skiftande äventyr och lär sig mera geografi och zoologi än på ett par terminer i skolan — alldeles utan att man vet av det!

Om alla reseskildringar vore sådana som Rolf Blombergs!

G. W.

02-0072

Göteborgs Posten 12/12

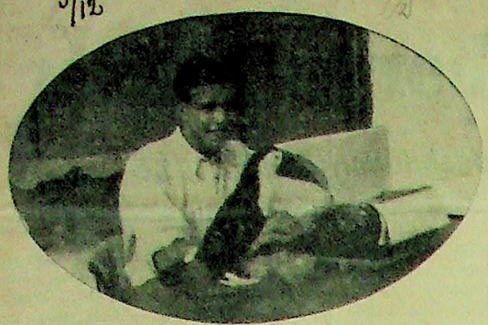
Två reseböcker.

De nu för tiden talrika svenska reseskildrarna kunna i stort sett indelas i tvenne grupper: de som resa i Europa och som förnämsta kommunikationsmedel begagna automobilen, och de som resa i de tropiska länderna och huvudsakligen äro hänvisade till gammalmodiga eller primitiva fortskaffningsmedel. Till den senare kategorien av resenärer hör Rolf Blomberg, som i sin bok Underliga människor och underliga djur. Strövtåg på Galapagos och i Amazonas. (Stockholm 1936, Hugo Gebers förlag) samlat sina intryck från en årslång resa i Sydamerikas ekvatoriala områden med särskilt uppdrag att insamla djur åt bl. a. vårt svenska Riksmuseum. Han har bärgat hem icke blott jätteköldpaddor från sköldpaddörnas klassiska ö, Galapagos, utan också en hel del intressanta minnen, fotografier och teckningar från en kanot- och båtfärd längs Amazonfloden. Han tangerade stamlandet för Ecuadors huvudjägare (nyligen skildrade efter en forskningsfärd av dansken Aage Krarup Nielsen) o. hans huvudroute från Stilla havet till Atlanten har tidigare följts av den unge finländaren Håkan Mörne, som skildrat sin resa i en utmärkt bok, utkommen för några år sedan. Rolf Blomberg hade turen att under sin resa stifta bekantskap med välvilliga nordiska vänner på flera platser, han sammanträffade med den lilla norska kolonien på Galapagos, och han mötte märkliga svenskar i forskningsringen i Ecuador. Författaren är en vaken iakttagare, och han berättar chosefritt, hurtigt och medryckande om sina skiftande upplevelser och äventyr. Boken illustreras av författarens egna teckningar och bland de talrika fotografierna märkas en del ypperliga djurbilder. Vem blir nästa nordbo att följa den mäktiga och fantasieggande flodleden, som första gången befors i hela sin längd 1541 av spanjoren Orellana och hans män på en bräcklig flotte?

I. M.

Göteborgs Posten 5/12 D. Blomberg 1967

Underliga människor, underliga djur . . .

Författaren och en tukan vid skrivmaskinen.

DEN UNGE SVENSKEN Rolf Blomberg berättar i sin bok »Underliga människor och underliga djur» om sina erfarenheter från en ganska omfattande studieresa till Galapagosöarna och Sydamerikas urskogar. Det är en rätt underhållande historia, i varje fall på sina håll. Upptakten erinrar mest om en amerikansk slapstick i känd stil. När författaren steg i land i Guayaquil, ägande sig nämligen det goda kultursamhället åt ett sorglöst karnevalsfirande, som efter allt att döma gick starkt i vatans tecken. Redan efter ett par steg på gatan kom den förvia uppfriskande duschen i form av ett handfat med smutsigt vatten. Efter en hastig reträtt in i en taxi bil vaddar nykomlingen sig till hotellet, där den eleganta reskostymen bytes ut mot den mest medfarna riggen i bagaget. Karneval är karneval, och inte kan man tillbringa första dagen i en ny världsdel med att sitta och surma på ett hotellrum i indignerade meditationer över sydamerikanskt skämtlynne. Portieren ler förstående, när han får se den nye gästens utstyrsel och hälar hastigt fram en kraftig vattenspruta. Sedan är kriget i full gång ute på gatorna med hjälp av vatten och mjöl. Men även denna attack slutar med en hastig flykt till hotellet, sedan skämtsamma sydamerikaner kommit på idén att försöka kasta svensken i Guayalafloden smutsiga vatten.

I hotellets bar sitter en engelsman. Inspereés son är missnöjd med Sydamerika, i varje fall med Guayaquil — mycket missnöjd. Han har suttit instängd på hotellet i tre dagar, medan samhället utanför slaskat på allt vad tygen håller.

Men Guayaquil har sina behag, när karnevalsfeberyran svrrat ifrån sig. På gatorna blommar ett brokigt liv: lysande fruktstånd, försäljare med papegojor och tigerkattungar, hypermoderna bilar och gammalmodiga hästekipage, vackra senoritor och tjusiga officerare. Och på kvällen kan man gå på bio: ingen fin bio med raffinerade ljuseffekter och strömlinjeformade vaktmästare, men ett litet filmtempel, där fladdermössen irra omkring under taket, och där man får röka och spotta och överhuvud bära sig åt.

Men det var inte Guayaquil, som var målet för Rolf Blombergs resa, och en vacker dag gick han ombord på det stolta fartyget San Christobal, som lättade ankar fjorton dagar efter utsatt tid. Brådskan är ett okänt begrepp i denna del av världen. Det blev en strålande resa över Stilla Havets solglittrande vidder. Komforten var det vissetligen si och så med och negerkocken smakade av soppan genom att sticka med ett par smutsiga fingrar i anrättningen. Men ved spelar det för roll, när de förtrollade öarna vänte nedanför horisonten!

De lät vänta på sig. Sex dagar skulle resan taga och sjätte dagen stod Blomberg och spanade nyfiket efter det jordiska paradiset. Det syntes inte till.

Kaptenen på skutan höll en liten sedelärande föreläsning i tålamodets svåra konst, illustrerad med tänkvärda exempel. »Så riktigt säkert är det ju inte», förklarade han, satt vi över huvud taget kommer dit. Jag hamnade en gång i Peru, när jag var på väg för att finka på ögruppen. Och förresten har ni inte hört, hur det gick med under pomp och ståt och med lofte om en snabb expedition, men det dröjde mycket, mycket länge, innan den kom tillbaka. När den äntligen återvände, hade den emellertid en så mycket mera sensationell nyhet att omtala. Galapagosöarna fanns inte längre! Man hade inte hittat ens ett korallrev. Tydligt var, att landet försvunnit under någon jordbävning, nekrologer skrevs och hela Ecuador hamnade omåttligt över, att man inte sått ögruppen till U. S. A., som en gång frågat sig för om saken. Några länge dröjde det ej, förrän en amerikansk fiskebåt rapporterade, att öarna blivit upptäckta igen: de låg där de alltid legat, och världen fick sig ett gott skratt åt våra sjöofficerares navigeringskonst. Tja, som ni ser är det inte alltid så lätt, även om man har sjökort och kompass . . .»

Men trots dessa uppmuntrande reflexioner dök dock Galapagos upp vid synranden, när sjunde dagen kom. Väl i land delade Rolf Blomberg sin tid mellan att samla in mer eller mindre sällsynta djur och att gräva djupa hål i marken: det senaste för att komma åt någon av de otaliga sjörövarskatter som, såsom varje människa vet, ligga under mest varannan buske på Galapagosöarna. Vid båda sysselsättningarna hade han mycket villiga medhjälpare. I synnerhet intresserade sig ortsbefolkningen för att förse honom med alldeles otroligt sällsynta djur. Detta vackra intresse för zoologi och Naturhistoriska riksmuseets samlingar härgde mycket nära samman med tillvaron av två lådor sprit, som ingingo i Rolf Blombergs utrustning, och som voro avsedda för konservering av infångade djur. Den ene efter den andre lovade att taga rätt på den verkliga raviteten, men han behövde förstås en flaska sprit att stoppa ned underdjuret i.

Fastän de förnäma raviteterna endast existerade i förstiga själars fantasi, ökades djursamlingen i snabb takt. Skattgräveriet vid sidan av gav inte lika gott resultat. Men det gav i alla fall en god historia, något som intresserar lekmannen minst lika mycket som även den mest vårdslöst skapade tusenfoting.

Innan Rolf Blomberg satte i gång med att gräva guld utbad han sig en intervju med en dam vid namn Anita Johnson, som gick under det lovande smeknamnet sjörövarankan. Anledningen till epitetet var, att hennes salig man en gång i tiden skulle hjälpt till med att kapa ett fartyg, varefter han skulle grävt ned skatten på en av öarna.

Det var många som under årens lopp letat efter Johnsons skatt med välvilligt bistånd av herr Johnson själv, som förde en angenämt whiskybetonad tillvaro på de båtar, han lovade lotsa fram till rikedomen. Men guldet fann man aldrig, hur många öer man än besökte. Den troligaste förklaringen gav nog Anita Johnson, när hon under samtalet med Rolf Blomberg sade: »Jag har letat bland hans gamla papper men inte funnit någon karta, och jag börjar tvivla på, att den över huvud taget existerar. Se, jag tror, att det var för den goda whiskyns skull han fann upp det där . . .»

Men Galapagosöarna har inte bara svårfångliga sjörövarskatter och besynnerliga djur. Arkipelagen har även en annan och betydligt färskare sensation: baronessan Wagner, som för några år sedan allt som oftast skymtade i världspressen.

En anaconda — åtta man orke knappt med den!

Blomberg träffade en dansk, som tillhört den äventyrslystna baronessans omgivning, och som gav en skildring av den vittomfamade damens öden och äventyr.

Hon var österrikiska i sig själv, men hade gift sig med en fransman och bosatt sig i Paris. Efter en tid blev emellertid den äkta mannen intresserad på annat håll. Det blev skilsmässo, och därmed börjar baronessans eskapader. Hon startade en affär tillsammans med en tysk Rudolf Lorentz. Tredje man i firman blev en annan affärsman, Robert Philipson, som förälskade sig i baronessan och föreslog henne en lyckligare existens utanför civilisationens råmärken.

Vid samma tid — år 1931 — berättas om en doktor Friedrich Ritter från Berlin, som slagit sig ned på Galapagosön Floreana tillsammam med en kvinnlig kamrat, för att leva absolut naturligt. Herr Richters fnoskliga påhitt blev mönstret för baronessan och hennes två kompanjoner, och de gåvo sig i väg för att etablera sitt paradis på samma ö.

Det dröjde inte länge, förrän den ena sensationshistorien på den andra exploderade kring treklövern på Floreana. Svartsjuka och omänsklig grymhet utgjorde ledmotivet i de färgstarka rapporterna. Men hur mycket som var sant, vågade ingen svära på.

För att själv få tillfälle att konstatera, hur det såg ut paradiset på Floreana, begav sig Rolf Blomberg dit i sällskap med en norr Nuggerud. Vid ankomsten till traffade de mycket riktigt Rudolf Lorentz, men baronessan och Robert Philipson voro försvunna. Av Lorentz go de emellertid närmare reda på det nägde ihop med de mystiska ierna. När baronessan anlände till reanа hade öns redan en sevärdhet, gällde att trumfa ut h saken ordnade baronessa anonyma brev med vil tyrannrier om »piratdrottning tyrannväldet i det nya Eden. fördunklades och doktor Richter fördunklades alldeles av den nya man. Men den som fördunklades mera, var herr Lorentz, som degraderades från kompanjon till kock och passopp under det förälskade pare alltför hänsynsfulla regementet.

En dag i mars försvann emellertid baronessan och Robert Philipson. Några dagar före försvinnandet hade hon förklarat, att hon skulle följa med en yacht tillsamman med några engelska vänner. Men ingen hade sett till varken yachten eller engelsmännen. Och nu tror man, att baronessan och hennes älskare sökt döden tillsammam.

Doktor Richter fanns däremot kvar på ön, där han för en mycket naturenlig tillvaro tillsammans med sin följeslagerska Dora Strauss Keerwin. Den naturenlige doktorn bil ett långt föredrag om sitt lyckliga och sunda liv och förefaller, efter Blombergs framställning att döma, att vara en ganska odräglig och reklamsugen fjant, mycket nödtorftigt skyld i sin falska blygsamhet.

Senare delen av reseskildringen gäller Rolf Blombergs färd till Amazonas urskogar. Det blev en halvårslång ansträngande resa över kontinenten med en mängd skiftande erfarenheter, även om det »gröna helvetets» kusligare sensationer uteblevo. Försupna indianer och mindre försupna indianer, guldgrävare med den eviga tron på den hägrande rikedomen, katolska missionärer och andra äventyrare möta på vägen. I samlingen tyckas de katolska missionärerna utgöra det minst tilltalande inslaget. I varje fall var Rolf Blombergs följeslagare på vandringen, dansken Christian Nielsen, av den meningen, och för att stödja sin uppfattning brukade han berätta följande lilla historia om själsörjarnas uppoffrande arbete:

Bra och billigt sätt att färdas. Teckning av förf.

En grossist i Guayaquil skickade regelbundet upp en laddning avföringsmedel till en liten stad. Plötsligt upphörde emellertid beställningarna från apoteket, men i stället kom det stora order från en katolsk präst. Saken visade sig vara den, att prästen välsignade sina flaskor, varefter hans välsignade avföringsmedel till 7: 50 flaskan gick åt som smör. Den mindre trollkunnige apotekaren sålde samma medicin för tre sueres, men det hindrade inte att kunderna gick till prästen.

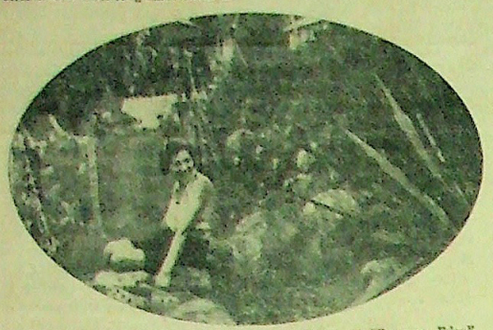
Det finns många sätt att göra pengar i dessa gudsförgätna trakter. En smart amerikan satte i gång med en helt ny industri. Av jibaroindianerna, som även gå under det hemtrevliga namnet huvudjägare, hade han lärt sig hur man preparerar ett huvud för att få rätta snittet på det. Och när han väl blivit invigd i konsten, köpte han upp större partier döda indianer, skar av huvudet och fabricerade tsantsas — det är namnet på troféerna. Dessa hemmalagade tsantsas blevo en utmärkt turistartikel tills myndigheterna satte stopp för trafiken. Exportvaran ansågs nämligen inte alldeles smickrande för landets anseende.

Rolf Blombergs bok är, som redan nämnts, en rapp och underhållande lektyr, behagligt fri från docerande later. Att jämföra honom med de utländska stjärnorna på området skulle vara både onödigt och orättvist. »Underliga människor och underliga djur» gör knappast anspråk på att höra till de stora reseskildringarna. Men den är en behaglig förströelse.

R—C.

En liten alligatorunge ser nästan rar ut . . .

Den berömde, nu försvunna baronessan Wagner i "Det nya Eden".

ROLF BLOMBERG: *Underliga människor och underliga djur.* Strövtåg på Galapagos och i Amazonas. Gebers förlag.

Sjötid. Handels- & Sjöfartstid. 17/12

önskan.

Rolf Blomberg tillhör den stora skara av ungdomliga äventyrare som draga land och rike i kring i förhoppning att uppleva något märkvärdigt och som sedan skriva böcker föregångna av en braskande reklam. Jag skyndar mig att tillägga att han är en helt sympatisk representant för detta annars rätt besvärliga släkte; man gillar honom icke blott för hans raskhet och duktighet utan även därför att hans resa hade en förnuftig uppgift, nämligen att göra samlingar åt vårt naturhistoriska riksmuseum, vilket han också säges ha klarat som en hel karl. Däremot dokumenterar han sig knappast i någon högre grad som självständigt inkttagande biolog och besitter synbarligen ingen vetenskaplig skolning. Det är dock rätt prövande att fortfarande läsa om kaktéernas "blad", när det är fråga om opuntiornas stamleder, eller om de evinnerliga "bananpalmerna".

Blombergs förnämsta mål var Galápagos-öarna. Deras utomordentligt intressanta värld är sedan länge väl känd och har skildrats av en lång rad författare från Darwin till William Beebe. Det är kanske icke så roligt att ha sådana föregångare, men man kan också säga att det tack vare dem är möjligt för en ung och intelligent amatör att sätta sig in i problemen och att stödd på egna erfarenheter ge en personlig framställning av vad saken gäller. Detta tillfälle har förf. endast i ringa grad tagit vara på, och då man finner hur han med den lugnaste min i världen konstaterar att elefantsköldpaddor, unika ödlor och andra ur vetenskaplig synpunkt oskattbara varelser tack vare ecuadorianska regeringens oförlåtliga likgiltighet snart äro helt utrotade och icke ens knyter näverna och höjer rösten till en harmfylld protest, än mindre gör någonting för att väcka de sovande, så måste man betvivla, att han hyser något djupare intresse för saken. Han är nog mera road av de delvis rätt underliga existenser, som utgöra de härjade öarnas befolkning. Det finns också duktigt och sympatiskt folk där, bl. a. en spillra från den otroligt huvudlösa norska kolonisationen för något årtionde sedan, och sådana bekantskaper gör läsaren gärna. En fläkt av den tokiga baronessan Wagner och hennes osympatiska älskare, som på sin tid läto mycket tala om sig i pressen och vilkas mystiska försvinnande satte fantasien i rörelse, möter oss också hos Blomberg.

Efter vistelsen på Galápagos sökte förf. nya äventyr längs den många gånger skildrade routen från Stillahavskusten över kordilleran och genom Amazonas till Atlanten. Han upplevde de vedertagna och säkerligen oundvikliga äventyren på hala, av tropiskt regn uppblötta stigar och sviktande hängbroar och under kanotfärd i strida forsar, allt förenat med strapatser, som i och för sig äro aktningsvärda. Han reste sedan på en fin passagerarångare, som trafikerar Amazonfloden, från Iquitos till Pará. Han berättar enkelt och utan skryt om vad han såg och upplevde under färden, och man har alltigenom intrycket att han undviker överdrifter och icke önskar göra det hela märkvärdigare än det är, liksom att han varit noga med saluppgifterna. Att den vida bekante Quito-svensken Ludvig Söderström dog vid 84 års ålder ehuru han var född 1840 och avled 1927 ser dock egendomligt ut, men någonstans är det naturligtvis ett skrivfel. Då förf. efter ett besök hos en godsägare och dennes ståtliga och kraftfulla moder tar farväl av "den gamla señoritan och hennes son" kommer man osökt att tänka på kolingen, som presenterade: "min svärmor, fröken Karlsson".

Det brasilianska avsnittet av Blombergs färd står givetvis i intresse och betydelse vida tillbaka för hans vistelse på Galápagos. Men vad det än gäller är han en anspråkslös, underhållande och mycket sympatisk berättare och han har, jag upprepar det, icke haft någon avsikt att göra sin resa märkligare än den är. Tyvärr har förlaget icke nöjt sig med att intaga samma ståndpunkt. I förhandsreklamen säges det t. ex. att Blomberg kommit Galápagosöarnas djurvärld "inpå livet som få före honom". Detta är icke sant, och B. själv skulle aldrig vilja påstå något dylikt. Vidare: "stiftar han bekantskap med innevånarna på ögruppen: de få kvarvarande norrmännen, ...och först och sist de ryktbara enstöringarna med .... baronessan Wagner de Bousquet.... i spetsen"; B. kom till hennes ö och konstaterade att hon var försvunnen. Han påstår heller icke, att han gjort hennes bekantskap. Bakom yttrandet, att han "lever som Robinson på en öde ö", ligger — fem dagars vistelse på en av de obebodda öarna. Slutligen, förl. kallar färden tvärs över Sydamerika "ett mycket sällsynt företag". Ett sådant uttryck är missvisande. Det räcker med att peka på några av de senaste av B:s många föregångare, Odd Dahl, Håkan Mörne, Krarup Nielsen (i varje fall den värsta biten), Peter Fleming (längs en ofantligt mycket svårare väg). Kanske skadar det icke att nämna namn sådana som Erland Nordenskiöld och Rafael Karsten. Då det nu säges, att B. "under stora strapatser lyckades genomföra sin plan" så är detta en försåtlig formulering, påståendet att han träffade huvudjägare någonting värre. Och vilken med förhållandena obekant kan ana, att "den stora flodresan på Amazonfloden" icke var annat än en färd i 1:a klass på en modern passagerarångare", som förf. själv ej gör det minsta väsen av utan avfärdar på knappa 8 sidor? Med reklam av denna typ gör man en ung debutant direkt otjänst. Det räcker alldeles med att säga, att "hans debut blivit en käck och rolig bok" — ty det är sant.

C. S—g.

02-0075 02-66 0077 02-0078 Djurvännernas Tidn. N:r 7-8

St. Tidningen 21/12

Rolf Blomberg jular på Galapagos.

Det finns andra svenska långfarare än de sex i går omnämnda K. F. U. M-delegaterna i Indien, som fira jul på fjärran ort. Dit hör vår gamle bekante Rolf Blomberg, välkänd för St.-Ts läsare genom sina pigga reseskildringar. Visserligen ser man hans namn dagligen i bokhandsfönstren, men annars har det varit alldeles tyst om honom en längre tid — hans sista rapport till tidningen kom i augusti. Var befinner han sig nu?

— Så vitt vi vet, är han kvar på Galapagosöarna, svarar Rolf Blombergs fader, arkitekt David Blomberg. Det är ett par månader sedan vi fick ett indirekt livstecken från honom genom svenska konsulatet i Guayaquil, för resten ha vi inte hört ett ljud. Han är alltså fortfarande kvar ute på öarna, och om vi tycker han stannat där en smula längre än beräknat, så förstår vi å andra sidan att han velat ta det grundligt, då han nu både skall filma den egenartade djurvärlden och göra insamlingar till svenska museer. Vi äro inte särskilt oroliga för den långa tystnaden, vi börjar bli vana vid den saken, ska jag säga. Men det kan inte dröja så länge, tycker jag, förrän Rolf återkommer till fastlandet. Han skall sedan ge sig av in i hjärtat av Sydamerika, närmast till gränsområdena mellan Colombia och Ecuador, och fortsätta sina arbeten. Och då får väl både vi och tidningen höra av honom igen.

En annan svensk storresenär som jular i exotisk vildmark är professor Gustaf Bolinder med maka, som befinner sig i Colombia. På forskningsresefronten är det för övrigt påfallande lugnt denna helg — annat var det, när Sven Hedin och hans alla mannar härjade inne i Asien jul efter jul!

Stargen No 1 1937

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Gebers. Pris häft. 6:50, inb. 9:— kr.

En ung naturentusiast gav sig för ett par år sedan ut på långtärd för att i Sydamerikas ekvatoriala m. fl. trakter göra insamlingar åt svenska museer. Från Galapagos-öarna, där han vistades ett halvt år, och från en halvårsfärd längs Amazonfloden tvärs över sydamerikanska kontinenten har han hämtat stoffet till nu föreliggande, innehållsrika och lättlästa, med en mängd illustrationer försedda arbete.

Det är ingen djurbok i vanlig mening. Därtill har materialet varit alltför överväldigande; och studierna ha väl ej heller avsetts att fördjupas åt det hållet.

Det är inte heller någon egentlig bok om människor, vare sig vanliga eller underliga sådana.

Boken utgör en samling lätta, trevliga beskrivningar av upplevelser och episoder, kryddade av hörda historier, alltsammans serverat på ett enkelt, chosfritt, käckt och smärolight sätt, som gör, att författaren vinner läsaren. Och man har svårt att förnia den i ens djupare medvetande lurande Tomastanken: vad är syftemålet, vilken är den röda tråden, vad är det väsentliga?

Men folk vill ibland slippa väsentligheter.

Det väsentliga är här i alla fall, att de underliga människorna och djuren — och underliga landområden med för den delen — fått en skildrare, som inte alls är underlig eller gjort ifrån sig saken underligt utan lyckats utomordentligt väl ge en underhållande och livfull skildring av sina äventyr.

Orvar Odd.

Svenska Morgonbl. 24/12

Svenskar jorden runt.

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Gebers förlag. Häft. 6:50, inb. 9 kr.

Svensken är en flitig resenär och en flitig berättare om sina öden och äventyr. Procentuellt sett är väl inget språk representerat i reseskildringslitteraturen så ofta som äranrs och hjältarnas tungomål. Det beror naturligtvis också därpå, att även den mest stugbundne hos oss gärna låter tanken gå ut till svenskarna i förskingringen. Och sannerligen, det finns svenskar snart sagt på varje fläck på jordklotet. Rolf Blomberg träffar i sin bok hux flux på en svensk koloni nere på Galapagosöarna, om vilka öar nere vid Sydamerikas kust hans bok företrädesvis rör sig. Det är emellertid inte bara om svenskar han berättar — det är nu inte dessa som äro de underliga människor boktiteln syftar på. Intressantast äro skildringarna om den tyska »piratdrottningen» baronessan Wagner och hennes sällskap, kring vilka världspressen tidigare spunnit åtskilliga spalter. Blomberg löser inte problemet kring deras plötsliga försvinnande, men han berättar tillräckligt för att läsaren med litet fantasi kan tänka vidare.

För den zoologiskt intresserade är boken ett fynd. Att läsa den är som att gå på ett exotiskt museum med en sakkunnig guide i sällskap. Fast nog är man många gånger färdig att instämma i gummans klassiska uttryck: Sådana djur finns inte. Ute på Riksmuseet har emellertid en del av de original författaren berättar om hamnat och därför är boken både sann, lärorik och framför allt rolig, berättad som den är med ledig stil och flytande penna.

Stap.

Blomberg, Rolf, Underliga människor och underliga djur. Strövtåg på Galapagos och i Amazonas. Stockholm, Hugo Gebers förlag, 1936.

Det är valgörande att läsa en med så mycken ungdomlig frishket skriven bok som denna. Det är också roligt och underhållande att följa den unge författaren på hans äventyrliga färd till länder, som vi andra blott få göra bekantskap med i litteraturen eller genom berättelser. Författaren för oss att börja med till Guayaquil, en stad i Ecuador på Sydamerikas västkust. Därifrån fara vi 100 mil över havet till Galapagosöarna, där vi tillbringa åtskilliga månader, och resa så åter till Guayaquil för att med denna stad som utgångspunkt anträda den senare delen av den långa färden, under vilken vi få göra bekantskap med Amazonflodens vattenområde och leva oss in i de stora urskogarna kring denna jätteflod och dess bifloder.

Det är från början och till slut en ganska äventyrlig resa och på annat sätt kan nog knappast en färd i dessa nejder arta sig, där både människor och djur, efter våra begrepp åtminstone, måste betraktas såsom rätt underliga. I detta sammanhang, djurvännens nämligen, intresvera vi oss mest för djuren, både de underliga och de mindre underliga. Som naturligt är, nämnet galapago betyder ju på spanska sköldpadda, få vi på Galapagosöarna

[illegible] olika sorters sköldpaddor, framför allt de stora jätteköldpaddorna, av vilka författaren [illegible] har hemfört ett exemplar till riksmuseet i Stockholm. Men där finnas också andra djur,

Inlastning av kor på Amazonfloden.

vildsvin, ödlor, dvärgpingviner, fregattfåglar, pelikaner, sjölejon, galapagosvråkar, hajar och många andra. Karakteristiskt för dessa djur är deras ringa rädsla för människan, vars rovdjursnatur de ännu ej riktigt synas ha lärt känna. Det bor inte så värst många människor på dessa avlägsna och vattenfattiga tropiköar.

Sen fara vi åter över havet till Guayaquil. Över Anderna bär det sedan i väg till Amazonas. Här komma nya djur till, ormar, alligatorer, giftiga spindlar, myrslokar, vampyrer, apor, vattensvin, sengångare o. s. v. Naturligtvis blev författaren i dessa heta och fuktiga nejder febersjuk, men förlorade inte för det sitt friska och medryckande humör. Det är en allt igenom uppiggande bok, men träkligt är att läsa om hundjurens lidanden. Kor, som togos ombord på fartyget i Amazonfloden, bogserades simmande ut till ångaren och hissades så upp på denna med ett rep om halsen så som man kan se det på här återgivna illustration, som vi välvilligt fått låna av förlaget. Boken prydes av 103 utmärkta bilder, antingen ritade av författaren eller efter av honom tagna fotografier. — Herr Blomberg är välkommen igen med nästa bok.

M. S. v. W.

02-0079

Hufvudstadsbladet, Helsingfors

23/12

Rolf Blomberg är en ung svensk, som i egenskap av samlare för olika museers räkning får göra en resa till Galapagos och längs Amazonfloden tvärs över hela den sydamerikanska kontinenten. Han förefaller att vara fackzoolog, men hans bok rymmer sannerligen inte någon tyngande fackkunskap. Däremot har författarn ett trevligt sätt att tas med folk och en underbar förmåga att hitta folk, d. v. s. folk, som det lönar sig att skriva om, såsom t. ex. svenskar i förskingringen av mer eller mindre originell typ, moderna Robinsöner och andra enstöringar, indianer och halvblod o. s. v. T. o. m. den excentriska piratdrottningen baronessan Wagner och hennes trassliga kärleksaffärer dyka upp på nytt. — Författarn är en sympatisk ungdom, som med smittande gott humör berättar om både människor och djur, och hans intresse är levande och varmt för både två- och fyrfotingar. Ehuru hans resa på landbacken sammanfaller med Håkan Mörnes, läser man också den delen av hans bok med nöje.

B. O.

ERNST MANKER: Vägen går krokigt. Hökerberg 1936. Illustr. 261 sid. Kr. 10:—.

BERTIL HANSTRÖM: Cape Cod och Florida. Bonnier 1936. Illustr. 219 sid. Kr. 6:75.

BERTIL JACOBSEN: Fyrmastbarken Abraham Rydberg. Bonnier 1936. Illustr. 208 sid. Kr. 5:50.

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Gieber 1936. Illustr. 197 sid. Kr. 6:50.

02-0080

1-12

Nyförvärv hos naturhistoriska

Professor Rendahl på Naturhistoriska riksmuseets vertebratavdelning har fått ett nyförvärv bland samlingarna, som säkert skall tilldra sig publikens intresse. Det är en jätteköldpadda från Galapagosöarna, hemförd och donerad til museet av forskningsresanden Rolf Blomberg. Storleken av det kraftiga djuret torde framgå vid jämförelse med den söta flickan, som välvilligt ställt sig till förfogande för att sköldpaddan i all sin skrämmande storhet skall komma fullt till sin rätt. Vackra flickor komma till sin rätt i alla fall.

27

Veckojournalen Nr 4 1937

Pkrparnes Tidning 19/2 37

Från Jaktmarken och Fiskevatten.

Nr 1 1937

ROLF BLOMBERG: Underliga människor och underliga djur. Hugo Gebers Förlag. Pris häft. Kr. 6:50; inb. 9:—.

UNDERLIGA MÄNNISKOR OCH DJUR. Strövtåg på Galapagos och i Amazonas av Rolf Blomberg. Hugo Gebers förlag. Pris häftad kr. 6:50, inb. kr. 9:—.

Rolf Blomberg är en natur- och djurentusiast som få. För ett par år sedan reste han ut till Sydamerikas ekvatoriala områden för att göra samlingar åt svenska museer, ett uppdrag, varmed han lyckades utmärkt. Författaren vistades ett halvår på Galapagosöarna, som han i grunden lärde känna. Han beskriver i sin bok inte bara underliga djur utan som titeln anger även underliga människor. Han stiftar bekantskap med invånarna på ögruppen: de få kvarvarande norrmännen m. fl. européer, först och främst de ryktbara enstöringarna med "piratdrottningen", den excentriska baronessan Wagner, på sin tid ett tacksamt ämne för världspressen, och "den moderne Robinson".

Andra delen av långfärden gällde ett mycket sällsynt företag, nämligen att längs världens största flod, Amazonfloden, genomkorsa den sydamerikanska kontinenten från Guayaquil i Ecuador till Para i Brasilien vid Atlanten. Denna resa tog nära ett halvår. Han berättar om de mer eller mindre originella människor han träffade, från hudjägare till svenskar, bytesaffärer, forsfärder och äventyr. Rolf Blombergs debut som författare har blivit en rolig bok. Den passar alla åldrar.

En ung stockholmare av, som det heter, god familj men med vikingablodet sjudande i sina ådror, beger sig, för nytta och nöjes skull, ut på en verklig och tillika ovanlig långfärd till Sydamerikas ekvatoriala områden, vistas ett halvt år på de sällsamma Galapagos-öarna och krossar därefter den sydamerikanska kontinenten, längs världens största flod, Amazonfloden, från Guayaquil i Ecuador till Para i Brasilien, vid Atlanten alltså. Undra på, att förf. får rika tillfällen att göra bekantskap med massor av både underliga djur och underliga människor.

Det är sina upplevelser från denna lika strapats- som farofyllda färd bland huvudjägare och andra urskogsmänniskor, som förf. skildrar både roligt och vederhäftigt. Det är inte utan att anmälaren — ättling i rakt nedstigande led från de gamle vikingar, som för årtusenden tillbaka lade sina draksnipor till ro i vikarna av det gamla Ranrike — avundas förf. hans moderna härnadståg. Nu är han emellertid tacksam för att han, tack vare Rolf Blomberg fått göra denna gigantiska färd åtminstone på papperet, med över hundratalet trevliga fotografier.

Summa summarum: en frisk och käck äventyrsbok både för gamla och unga.

02-0081

02-0082

02-0083

02-0084

Norrköpings Tidn. 30/12 36

Stockholmare på äventyrsfärd.

ROLF BLOMBERG: "Underliga människor och underliga djur", Hugo Gebers förlag.

Galapagosöarna — belägna utanför Equador och lydande under denna stat — ha lockat många skildrare. Den förste som sysslade med dem var vår gamle vän Darwin, men sedan ha de fått vara ifred under åtskilliga år, för att emellertid under det senaste decenniet ha fått så många flera. Det har varit skattsökare på jakt efter förmodade sjörövareförmögenheter, kolonisatörer — inte minst norrmän — och så förstås upptäcktsresande av olika slag. Galapagosöarna äro nämligen märkliga ur mer än en synpunkt, och deras djur- och växtvärld har mycket att bjuda forskaren-samlaren.

En ung svensk, Rolf Blomberg, son till den kände Stockholmsarkitekten David Blomberg, hör till öns senaste skildrare. Han gav sig dit någon gång 1934 för att samla djur och växter åt svenska museer, och nu har han skrivit ned sina upplevelser såväl från Galapagosöarna som från en påfrestande och äventyrlig färd tvärs över den sydamerikanska kontinenten längs Amazonfloden i en bok, som givits den träffande titeln Bland underliga människor och underliga djur. Ty sådana har han verkligen träffat på i rikt mått. Till de mindre underliga men därför ingalunda mindre intressanta människorna på färden får man bl. a. räkna en norrköpingspojke, Ivan Bohman, numera välbeställd svensk konsul i Guyaquil och som sådan författaren till god hjälp.

Inte minst intressant är unge herr Blombergs redogörelse för den österrikiska baronessan Wagners omskrivna nya Eden på en av Galapagosöarna. Det var en historia som på sin tid sysselsatte hela världspressen, och författaren kom till ort och ställe lagom för att få vara med om den tragiska upplösningen på detta äventyr.

Rolf Blomberg har mycket att berätta, men han låter i stor utsträckning sina vältagna bilder tala. Och om sig själv och sina egna obestridliga vedermödor förtäljer han egentligen inte mycket — en bland unga hrr upptäcktsresande mindre vanlig dygd, som förstås blott bidrager till att göra skildringen så mycket mera sympatisk. Och att han lyckades med vad han föresatt sig, därom vittnar stora just i dagarna exponerade samlingar på Rikamuseet och det förhållandet, att han nu är ute på en ny samlarfärd.

S. S—n.

SVENSK TÖS TRIVS bra på Galapagosöarna.

En liten svensk familj, kemigrafen John Lundberg med fru och dotter, har slagit sig ned på Galapagosöarna ute i Stilla havet och lyckats grundlägga ett idealiskt hem. ROLF BLOMBERG har besökt nybygget och sänt St.-T. en rolig skildring därifrån, som läses på sid. 7. Här ovan unga fröken Gloria Lundberg med sina lekkamrater sköldpaddorna.

Jakt och Fiske Nr: 33-34 1936

UNDERLIGA MÄNNISKOR OCH UNDERLIGA DJUR av Rolf Blomberg. Hugo Gebers Förlag, pris häft. kr. —, inb. —.

Författaren är tidigare välkänd genom sina resebrev i dagspressen och har nu samlat sig till en större uppgift. En uppgift som han gått utomordentligt väl i land med, så bra t. o. m. att Rolf Blombergs bok är en bland årets främsta inom sitt fack, reseskildringen. Medryckande och med blick för vad han ser och upplever för han läsaren till de mångomskrivna men ständigt nya Gallapagosöarna samt till sist genom hela den sydamerikanska kontinenten.

L. Åpa.

02-0085

02-0086

Svensk nybyggarbragd på Galapagos.

Kemigrafen John Lundberg

har på ett år skapat sig en idealplantage på ogästvänlig Stillahavsö och blivit kvitt både yrkeseksem och gråa hår på kuppen.

—

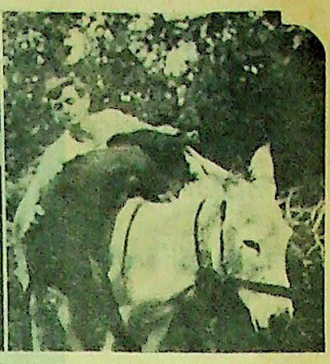
Rolf Blomberg

hälsar från käck kolonistfamilj.

—

Författaren Rolf Blomberg har nu enligt telegram till anhöriga i Stockholm lyckligt återkommit till Sydamerikas fastland efter en nynästan halvårslång sejour ute på Galapagosöarna i Stilla Havet, varunder han bl. a. gjort omfattande samlingar för Riksmuseet. Samtidigt med denna underrättelse nås St.-T. av en reserapport från den unge stockholmaren, som här skildrar hur han överraskande nog träffat en svensk nybyggarfamilj på en av Sköldspaddsöarna.

Familjen Lundberg framför sitt hem på plantagen — John Lundberg lastar jaktbytet, en förvildad gris, på mulåsnan.

ISLA SANTA CRUZ,
Galapagos, i november 1936.

På Santa Cruz, denna ö, som sett så många misslyckanden, har jag nu träffat ett par människor som jag skulle vilja kalla de idealiska nybyggarna och som verkligen motsvara alla Galapagos' fordringar på finurlighet och uppfinningsrikedom, på förmåga att reda sig gott under sällsynt vanskliga omständigheter. Och det är en svensk familj: kemigrafen John Lundberg, hans fru Saimy och lilla dottern Gloria.

För ungefär ett år sedan kommo Lundbergs hit ut tillsammans med några andra svenskar och ett antal norrmän. Redan då fanns på ön en liten skandinavisk koloni, bestående av sju norrmän, en dansk familj och en ensam gammal islänning. De nyanlända svenskarna — utom Lundbergs — blevo djupt modlösa, när de fingo se de mångomtalade öarna på nära håll; det var inte riktigt vad de tänkt sig och drömt om. De kommo hit under en period, då det regnade ovanligt mycket, och plantagerna på Santa Cruz, som förr givit ett överflöd av bananer och utfrukter, låga nedtrampade och fördärvade av förvildade hästar och grisar. För att skaffa livsmedel måste nykomlingarna vandra i väg till en plantage på andra sidan ön, en tre dagars ytterst ansträngande tur i hällregnet. Några miste alitet, de hade föreställt sig öarna ... rsta paradisiska, och de reste snart ... kot.

Otäcka havsödlor blevo finfina biffar.

Men den som frejdigt såg svårigheterna i ögonen, det var John Lundberg, ja, hela familjen förresten. Han slog upp sitt tält på stranden, och här fingo frun och flickan bo, medan han gav sig upp till de högre, fruktbara delarna av ön och sökte ut åt sig ett stycke bra land med fet mylla. Han började röja, så och plantera, allt med friskt mod, och efter sju veckor kunde han flytta upp med familjen och tältet, som fick duga till bostad, innan huset blev färdigt.

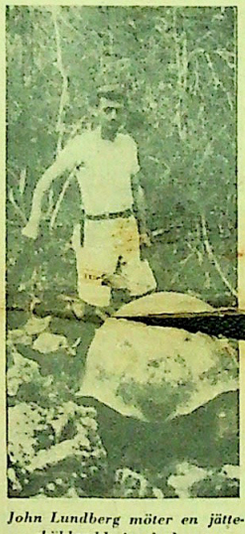
Så fort jag steg i land på Santa Cruz, fick jag höra talas om de nya svenskarna. Den mest kände norrmannen, Arthur Worm-Müller, berättade för mig om deras liv nere på stranden.

— Det var käcka människor, sade han. Ont om kött hade vi här nere allesammans, men tror ni inte att den lilla flickungen satte i väg och hjälpte till att samla ihop de där otäcka havsödlorna, som jag inte skulle vilja äta, om jag så fick tusen kronor. Och av dem gjorde så fru Lundberg finfina biffar och köttsoppor och annat. Fanns det ingen annan fisk i lagunen, så metade mannen småhajar och ålar och andra fulingar. Det var flinka människor, som inte blev ledsna i första taget. Och bra gick det sedan för mannen uppe på plantagen, det han sådde, det kom upp, och han kunde skörda sin första majs, sina första potatisar. I dag, ett år sedan han kom, är han självförsörjande.

Svenska apelsinlundar och klöverängar.

Det var med spänning jag dagen efter min ankomst till Santa Cruz tillsammans med Lundberg vandrade den långa, steniga vägen från stranden upp till hans nybygge. Jag hade hört även de andra invånarna på ön i berömmande ordalag berätta om det arbete familjen prestera på ett år, men jag blev förundrad, ja perplex, när jag såg det med egna ögon.

Det är ett stort område Lundberg odlat upp och det finns allting på denna "chacra": fält med olika sorters rotfrukter, en fin köksträdgård med både svenska och tropiska köksväxter, en hel skog av papayaträd med härliga frukter, långa rader med fina tobaksplantor, en väldig åker med mogen maja — för tredje gången på ett år! — överallt små fruktträd, som så småningom komma att förse huset med alla tänkbara slags läckra frukter: bananer, apelsiner, citroner, mandariner, grapefruits, fikon (ett fikon kunde f. ö.

John Lundberg möter en jättesköldpadda i snårskogen.

Lundbergs redan visa fram med stolthet), aguacates, chirimoyas, persikor, kokosnötter, pomarosas och ännu många fler sorter. För kommande behov av virke har Lundberg också sått eucalyptusträd, vilka redan äro ett par, tre meter höga. Med tiden tänker han så en hel skog. Man måste vara förtänksam här ute.

Blommor finns det också. Krassen växer som ogräs, stora täcken av krasse. Gul, orange och blodröd.

— Och tänk när vi få känna doften från klöverängar här, säger Lundberg. Jag har just sått en del på prov och det kommer gott upp.

Uppfinningar som skulle kunna patenteras.

— Ja, infaller fru Lundberg, vad är det som inte kommer gott upp här i denna feta mylla. Vilken doft från den, vilken härlig färg! Men kom och titta på vår sockerpress. Den äro vi så stolta över.

De ha skäl att vara stolta över den. Ingen på hela ön har så fin sockerpress som Lundbergs. I närheten av ett stort fält med frodigt gröna sockerrör står den, och husets herre har själv tillverkat den. Ett fint arbete!

Allting är lika händigt gjort på det svenska nybygget. Huset, spisen, köksredskapen, redskapen för jorden, verktygen — det är överallt små uppfinningar och förbättringar, som säkert skulle kunna patenteras. Man måste kunna hjälpa sig själv på Galápagos, ty även om man skulle ha en slant, finns det ingen affär dit man kan gå och köpa allt man behöver.

Från sockerpressen gå vi och titta på det nyplanterade kaffet.

— Egentligen det enda jag ännu måste köpa, ler herr Lundberg förnöjt.

I en hage i närheten gå arbetsdjuren. Det är två fina hästar och tre åsnor. Spänstiga och välskötta se de ut, gott hållna. Ett stycke längre bort bräka getterna.

"Som att vara hemma i Sverige igen!"

— Men nu skola vi äta, förkunnar fru Saimy, när vi komma tillbaka till huset. Maten är serverad!

Vi sätta oss kring ett litet bord i huset med en blommig duk och brokigt, svenskt porslin. Genom moskitnätet ha vi en strålande utsikt. Som ett trådsmalt, vitt streck se vi bränningarna som bryta kring ön och vid horisonten ligga öarna Floreana och Barrington i ett svagt lila dis. Ögat njuter, men näsan förnimmer en härlig doft av god mat, och ögat vänder sig åter mot bordet. Det är som att vara hemma i Sverige igen. Griskotletter med potatis och finfin, ljusgrön sallad. Rabarbersoppa, en av mina älsklingsrätter. Och gott kaffe från ön. Till på köpet med musik till! Svenska grammofonplattor.

— Det är nästan dumt att fråga, om ni trivs här, säger jag.

— Jo, var säker på att vi trivs. Ingen av oss är rädd för att arbeta och arbetat ha vi gjort. En slant har det ju också kostat. Men ni ser, att det har blivit ett resultat. Hade jag varit ensam, hade jag inte kommit hälften så långt, men med en sådan hjälp som min fru är för mig — ja, Gloria också, hon är med mig hela dagar på grisjakt och sköldpaddsfångst, trots att ...

— Och du då? frågar jag Gloria. Du trivs väl också med alla kycklingar och killingar och hundvalpar och sköldpaddor?

— Jaha, säger hon med verklig överty gelse. Och att gå med pappa på grisjakt är det allra roligaste.

Någon skola finnes naturligtvis inte på ön, men pappa och mamma Lundberg turas om att dela med sig av sina kunskaper, och mycket lär sig Gloria själv. Hon talar t. ex. riktigt gott spanska, vilket hon lärt av sina brunhyade små ecuadorianska lekkamrater. Hon har andra lekkamrater också. En del norrmän ha ungefär jämngamla barn och ibland flyger Gloria den en halv mil långa vägen ned till stranden — ja, hon flyger faktiskt fram över stenarna på den krokiga, smala stigen — för att hälsa på en liten tyska, som bor där.

Barnen lekte med meterlång orm.

Egentligen hade jag tänkt börja det här brevet med att berätta om en fågel, som finns på öarna — en liten gulspräcklig fyr, som lever av allsköns småkryp. Men den har det inte lätt, ty den har varken något stort hackspettsnäbb eller goda krafsben som en höna. Den klarar sig på energi och uppfinningsrikedom. Om den t. ex. förföljer en spindel, som gömmer sig i en springa, så flyger den och hämtar en pinne, och med denna i näbben kör den ut spindeln och tar sin föda. Jag tycker den fågeln har just de egenskaper som en nybyggare på Galápagos behöver för att utan alltför stora ekonomiska uppoffringar klara sig gott här ute i Stilla havet: han måste vara praktiskt anlagd, han skall kunna hjälpa sig själv i en brydsam situation. Men det är förstås ändå inte säkert att alla klarar sig så bra som Lundbergs, långt därifrån!

Jag vill sluta med att berätta om en annan fågel, Galápagosvråken, som ser ut som en havsörn i miniatyr. Det satt en gång tolv vråkar uppe hos Lundbergs

LÄS ANNONSERNA!

På jakt efter inkaguldet.

ROLF LEVIN åter efter äventyr hos huvudjägare.

Planerar ny skattsökarexpedition.

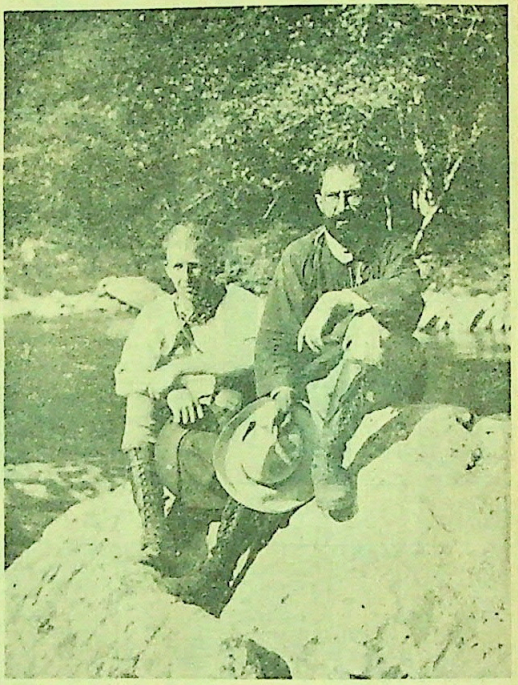
Intervjuad för St.-T. av Rolf Blomberg.

GUAYAQUIL, Ecuador, i jan.

Den unge stockholmaren Rolf Levin, som ett slag befarades ha blivit mördad av huvudjägarna, har helt oförmodat dykt upp här i staden, pigg och kry trots alla strapatserna. Han tyckte det var tråkigt med ryktet, som nått även familjen i Stockholm, men prima humör hade han, och full av planer var han.

Det blev några intressanta timmar, medan Levin underhöll mig med berättelsen om sin åtta månaders färd bland vilda indianer, jaguarer och boaormar i Ecuadors djungler på jakt efter det åtråvärda guldet.

— Att guldvaskarens liv inte är någon dans på rosor fick jag erfara tillfullo, sade han bl. a., under de första sex månaderna lyckades jag blott vaska ihop — 1½ gram! Efter fyra månader hade mitt enda par stövlar gått i kaputten, och de sista fyra månaderna måste jag gå barfota i urskogen med ständig risk att bli ormbiten. Förutom giftormarna hjälpte myskitos och blodsugande fladermöss till att göra urskogsvistelsen mindre behaglig. En gång spolades halva lägret bort av en flod, som efter ett tropiskt skyfall svällde upp med osnad fart. På gränsen till Peru fängslades jag av perusanerna som spion och släpptes först efter många svårigheter. Min största motgång upplevde jag dock, då min ende vite följeslagare drunknade mitt inför mina ögon. Han skulle försöka hindra våra indianer från att rymma med kanoten, han kastade sig i floden, drogs in i en strömvirvel och försvann. Malariasjuk och utan vapen satt jag så alldeles ensam mitt inne i djungeln. Under stora strapatser började jag vandringen tillbaka. En dag log lyckan mot mig; jag fann en strandbädd, där jag kunde vaska ut för 500 sucres om dagen. Men såg mig den glädje som varar beständigt: efter fyra dagar var guldet slut. Jag fortsatte vandringen, och en dag gjorde jag en märklig upptäckt. Jag fann den gamla staden Logroño från spanjorernas tid, som för ungefär 300 år sedan jämnades med jorden av krigiska indianer och sedan aldrig återfanns. Och så anlände jag långskäggig och barfota till den lilla byn Zamora, civilisationens sista utpost mot "det gröna helvetet". Jag hade då redan i flera månader betraktats som död, mördad av huvudjägarne, *los jibaros*.

Rolf Levin (t. v.) tillsammans med en franciscanermunk i Ecuadors djungler.

40,000 indianer buro ihop inkaskatten.

— Nå, nu får det väl vara nog med urskogseventyr?, frågade jag Levin.

— A nej, jag skall sticka dit in igen. Jag går bara och väntar på att kunna skrapa hop kapital, sedan ger jag mig av för att ta reda på den gamla inkaskatten! Ja, ja, säg inte att jag är snurrig, innan jag fått tala slut, för jag tror mig verkligen ha både kartan och alla nödvändiga upplysningar. Det enda som fattas mig är kapitalet.

När spanjorerna och Pizarro gjorde slut på inkariket på 1530-talet, varvid konung Atahualpa blev mördad, så grävde inkaindianerna ned allt sitt guld. Det sägs att det var 40,000 indianer som buro var sin mansbörda av den ädla metallen, och vart efter de lade ned sitt guld, så mördades de, för att hemligheten med gömstället aldrig skulle röjas. Endast en av dem — den då tjoårige indianen Melcher Zunan — lyckades fly till Peru, där han sökte skydd i ett jesuitkloster. Här levde han resten av sitt liv och dog år 1642, 115 år gammal. Dessförinnan hade han lämnat jesuitpatern alla upplysningar om var guldet stod att finna, och patern var inte sämre karl än att han gav sig ut på spaning — dock utan resultat. Han lämnade då sin karta och alla anteckningar till en man som var farfarsfar till den person jag nu träffade i staden Loja, i vars närhet skatten skall ligg . Den mannen har på vissa villkor givit i ig dokumenten.

Alltifrån den där fart faderns tid har det naturligtvis gjorts i ånga försök att finna guldet — alla misslyckade. År 1865 bildades ett bolag med syfte att blotta skatten, och männen funno mycket riktigt de tre gamla bildstoder, som dokumenten talade om. Men sedan, när de följde anvisningarna, kommo de på villospår, och hur de än grävde, blev det ingen lön för mödan. Så vitt jag förstår, fattades dem ett modernt instrument, som ger utslag för guld — och det är vad jag tänker skaffa. Och nu väntar jag bara på att vinna på lotteri, jag har fickorna fulla med lottsedlar, säger Rolf Levin till sist och skrattar och gräver i fickorna.

— Ja, vad skall man tro om detta? Blir det en stockholmare som bärgar det mystikomspunna inkaguldet? Ni skakar på huvudet och säger: nonsens. För min del kan jag bara säga att jag slutat att förundra mig över någonting i Ecuador, slutat att skratta åt sådana historier som den Levin berättade. Jag har själv träffat en man som ur tre gamla indiangravar på sin hacienda grävt upp inkaguld till 30,000 kronors värde, och han är inte ensam om att ha tjänat en förmögenhet på det sättet. Här i landet är ingenting otroligt.

Rolf Blomberg.

---

excellens Zahle. Middag intog konungen och de övriga svenska resenärerna samt excellens Zahle på svenska legationen. Excellens Zahle bjöd därefter på te och på kvällen begav sig kungen till stadsteatern Kleines Haus för att se Käthe Dorsch i lustspelet Kleines Hofkonzert.

Klockan halv 12 på måndagsnatten reste kungen med svit vidare till Brysssel.

02-0088

Lördagen den 6 februari

7.20 Gymnastik.
(Se sid. 30.)
7.45 Morgonandakt.
Kyrkoherde Adolf Wallerius.
8.00 Väderleksrapport.

*

12.00 Klockspelet från Stadshustornet; dagens dikt.
12.10 Väderleksrapport och dagsnyheter.
12.25 Populära toner.
Medverkande: Hans Byttner (xylofon) och Verner Karlsson (dragbasun).
12.50 Valutakurser och fondbörsnoteringar.
12.55 Tidssignal.

*

14.00 Underhållningsmusik av Septiman.
15.00 Assisi, de två helgonens stad.
Käseri av Karin Johnsson.
15.30 Musik av Sven Lundbergs mandolinorkester.
16.00 Vikingar på Santa Cruz. Ur »Underliga människor och underliga djur» av Rolf Blomberg.
Uppläsning av Colbjörn Knudsen (Göteborg).

3,30 SVEN LUNDBERGS MANDOLINORKESTER.

4 VIKINGAR PÅ SANTA CRUZ. Ur »Underliga människor och underliga djur» av Rolf Blomberg. Uppläsning av Semmy Friedmann (Göteborg).

Kl. 4 e. m.

PÅ VÄG TILL HUVUDJÄGARE

Den unge författaren till boken Underliga människor och djur, varur vi i dag hör en uppläsning, vistas sedan i våras på nytt i Syd-Amerika. *Rolf Blomberg* kunde inte hålla sig hemma länge, vi minns att han höll föredrag i radio om vad han upplevat under sina färder på Amasonfloden, och när han sedan hade en bok färdig också, gav han sig i väg igen. Vid ett samtal med hans familj får vi höra att sista gången de hade brev från honom var han på väg utefter en flod som heter Pastasa för att uppsöka huvudjägarindianerna och filma [illegible] är inte så särskilt lugnt [illegible]pa och mamma till en även[illegible]svensk pojke. — Men Rolf [illegible]er förstås inte bara av även[illegible]han studerar växt- och djur[illegible]ur alltid varit intresserad av [illegible] djur, berättar hans mamma, och han skall ta med sig sina fynd till Göteborgs museum. Så när vi hör den här uppläsningen är kanske unge Rolf just i färd med att regissera några oförsiktiga, men som vi får hoppas, vänligt sinnade huvudjägare.

Radiolyssnaren Nr 5.

02-0090

Filmjournalen 28/2 1937

MEDAN ROLF BLOMBERG, den unge forskningsresanden, var hemma i Sverige, träffade han bland många andra Gustav Berg vid S.F.

»Tänk om jag hade en filmkamera», suckade unge Rolf en dag. »Vad jag skulle kunna ta mycket snygga bilder.»

Nästa dag gick Gustav Berg till S.F.-chefen Olle Anderson och en månad senare anlände en splitterny, ultramodern kamera från Amerika som Blomberg fick låna med sig på sin nya expedition.

I förra veckan anlände de första bilderna och enligt vad vi hört lär de vara alldeles strålande.

Bra gjort! Både av Blomberg och Gustav Berg.

02-0091

Gaudeamus Nr 4 1937

[illegible] ej utan didaktiska bipoänger.

En reseskildring med humor är alltid, som förut påpekat, underhållande att läsa, och ROLF BLOMBERGS *Underliga människor och underliga djur* (Gebers) får utan reservation betyget mycket underhållande. Det var faktiskt med saknad jag lade från mig den såsom kvällslektyr.

Han börjar med en karneval i Ecuadors huvudstad, där vilky, gredelina hundar och avskräde[illegible]vatten äro integrerande moment, och vars övriga detaljer, omsatta i verkligheten, man säkert måste vara en blandning mellan "slugger" och skunkdjur för att kunna uthärda. Mesta delen av boken handlar om hans vistelse på Galapagosöarna, om djurvärlden där, om de idoga norska nybyggare, som en gång slogo sig ner för att odla landet och om den i mindre grad idoga baronessan Wagner (varje land tycks ha sin speciella baronessa). Allt beskrives levande och med ett rasande gott humör, vilket dock ej utesluter att även en del allvarligare problem behandlas, t. ex. förhållandet mellan de vita industridkarna och plantageägarna och deras arbetare av indiansk härkomst. Bilden är skrämmande.

För reseskildringar av detta slag finnes alltid en stor och tacksam publik, och man kan bara uppriktigt önska att Rolf Blomberg ånyo beger sig ut på vandrarstråt.

D-o.

02-0091

Göteborgs-Tidningen 20/2 37

Rolig reseskildring.

Den unge stockholmaren Rolf Blombergs reseskildring är en av de trevligaste och intressantaste vi läst på mycket länge, och dessutom en av de mest sympatiska, eftersom författaren inte rör sig med stora later och stora ord utan berättar enkelt och flärdfritt, ledigt och bra. (Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Gebers förlag. 6,50.)

Författaren gav sig ut för att skaffa en del etnografiska och biologiska samlingar åt svenska museer för ett par år sedan och började sin resa i Ecuadors huvudstad Guayaquil, där han omedelbart efter ankomsten fick handgriplig kännedom om hur det går till vid en karnevalsfestlighet i denna stad. Hans avsikt var att titta på Galapagosöarna, den ecuadorianska ögruppen 100 mil ut i Stilla havet, dit bl. a. för ett tiotal år sedan en stora skara norrmän reste ut i koloniseringssyften. De fick vända om hem de fiesta, men på ett par av öarna finns ännu en del norrmän. På dessa öar levde förf. en lång tid och prövande bl. a. en vecka på hur det känns att vara Robinson Crusoe på en obebodd ö — fast den veckan fick han inte mycket ut av.

Den av alla tidningsläsare kända baronessan Wagner, som för några år sedan skildrades i tidningarna såsom kejsarinna på Galapagosöarna och beskrevs som en oerhört grym människa, råkade han inte på. Han besökte hennes ö, men både hon och hennes man hade försvunnit på ett sätt som aldrig blev utrett. Däremot träffade han den "moderne Robinson", den tyske dr Ritter, om vilken det berättas att han, när han flyttade dit, lät draga ut alla sina tänder i vetskapen om att tandvärk skulle vara det enda som skulle förmå honom att uppsöka civilisationen igen. Dr Ritter tycks vara en ganska affekterad människa — det framgår bl. a. av hans stora intresse för att få veta om det skrevs mycket om honom i de europeiska tidningarna.

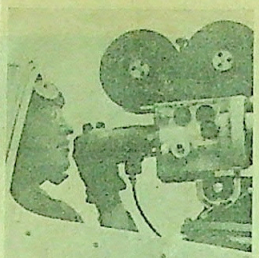
Efter vistelsen på Galapagosöarna gav sig Blomberg ut på mera spännande äventyr. Han gjorde en färd från Guayaquil vid Stilla havs-kusten utmed Amazonfloden till Para i Brasilien vid Atlanten, alltså tvärs genom sydamerikanska kontinenten. Senare delen av denna färd kunde han företaga med flodångare på Amazonfloden och det var egentligen endast början med vandringen genom djungeln, färder med indiankanoter på floderna och vistelsen på haciendorna som tillhörde det mera äventyrsfulla. Att det finns svenskar överallt på jordklotet är bekant, och Blombergs bok ger ytterligare belägg för det — han träffade svenskar överallt, folk som varit ute i många herrans år och som skaffat sig goda anställningar eller åtminstone lyckats draga sig fram.

Vilka vetenskapliga resultat det blev av Rolf Blombergs färd berättar han inte, han skräpper överhuvud taget inte alls med vad han uträttat — och sina strapatser i djungeln går han kanske väl hastigt förbi. Men hans bok är rolig, och framför allt torde mognare ungdom ha mycket nöje utav den.

Hå.

02-0092

Roosevelts kusin
på filmfärd ovan molnen.

Mr Roosevelt i flygfilmutrustning.

GUAYAQUIL, Ecuador, i febr. 1937.

Ecuador är utan tvivel ett av de minst kända länderna i Sydamerika, och under de senaste åren ha därför en hel del forskningaresande styrt kosan hit. Snötäckta vulkaner ha beatigits och kartlagts, stora urskogsområden ha genomkorsats och märkliga upptäckter ha gjorts. För tillfället vistas en filmexpedition här: The von Baumann-Roosevelt Expedition. Ledare är Andree Roosevelt — en kusin till U. S. A:s president — som gjort storartade filmer från alla världens hörn.

Häromdagen filmade Roosevelt vulkanen Chimborazo från luften på 22,119 fots höjd. Det är första gången denna vulkan överflugits. Jag träffade mr Roosevelt efter den märkliga flygningen, men det var mycket svårt att prata med honom, ty efter flygningen över och runt Chimborazos topp i 25 gradersz kyla hade han blivit så hes, att han blott under stora ansträngningar kunde väsa fram svaren på mina frågor. Dessutom hade han förfrusit sin högra hand, vilket plågade honom.

Flygningen företogs i två snabba ecuadorianska militärplan, berättade han emellertid. När vi kommit upp på 5,000 meters höjd flögo vi över ett molnhav, ur vilket topparna av Chimborazo, Cotopaxi och Tungurahua stucko upp. Långt borta sågo vi en rökpelare, två, tre kilometer hög. Det var den synnerligen aktiva vulkanen Sangay, som jag så småningom också skall filma. På 5,500 meters höjd hade vi svårt att andas och voro tvungna att stoppa syrgasslangarna i munnen. På nära 7,000 meters höjd — närmare bestämt på 22,119 fots höjd — började jag filma och vevade ihop en 150-meter rulle. På 100 meters höjd flögo vi så över högsta toppen och jag tog en del fotografier. Ljuset var så intensivt där uppe, att jag — trots att jag använde rödfilter på kameran — måste blända ned till F 11.

Jag har filmat ruskiga hajar under vattenytan i Karibiska havet och förtjusande tempelidanserskor på Bali, slutade mr Roosevelt, men aldrig någonsin har jag gjort någon film som jag varit så stolt över som denna 150-meterrulle av Chimborazo. Och aldrig har jag någonsin förr sett en sådan underbar syn som när "Andernas kolossi" stack upp där ur molnen, gnistrande mot den mörkblåa himlen...

Rolf Blomberg.

Folklig Kultur Nr 3 37.

Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur. Geber.

I den andra kanten av Oceanien har Rolf Blomberg gjort strandhugg, på Galapagosöarna och i Sydamerika. Galapagosöarna höra till Ecuador och det är i Ecuador reseskildringen börjar. Sedan förflyttas läsaren till Galapagos, där det mest underliga egentligen är de vita, som föredra att leva infödingsliv framför att brottas med kulturen. En av dem, baronessan Wagner lät ju härområet rätt mycket tala om sig i samband med några mystiska försvinnanden, om man nu kan försvinna så värst mycket längre bort än till dessa ensliga öar.

Senare delen av boken skildrar en resa från Guayaquil över Anderna och utmed Amazonfloden till Pará i Brasilien, d. v. s. så nära längs efter ekvatorn som det rätt gärna är möjligt att färdas. På en sådan tur är det väl icke möjligt att göra några djupare studier, men vägen är ingen allfarsväg och det är inte många vita, som passera dessa trakter. Blombergs beskrivningar av land och folk kunna därför visst ha sitt värde, så långt de nu sträcka sig.

02-0094

Folket i Bild. Nr: 15 11/4 1937

Jätterockor, tigerhajar

och andra havets vidunder — Rolf Blomberg berättar om djurlivet på Galapagos-öarna

Jag trivdes härligt på Santa Cruz, — som är en ö tillhörande Galapagos-gruppen i Stilla Oceanen — och gott sällskap hade jag. Gordon Wold, en vittberest sjöman jag stött ihop med härnere, och jag höllo ihop i riktigt fostbrödralag. Vi gingo omkring halvnakna och läto skägget växa, badade i de små grunda lagunerna, förde ett paradisiskt liv, jagade och fiskade och fångade djur.

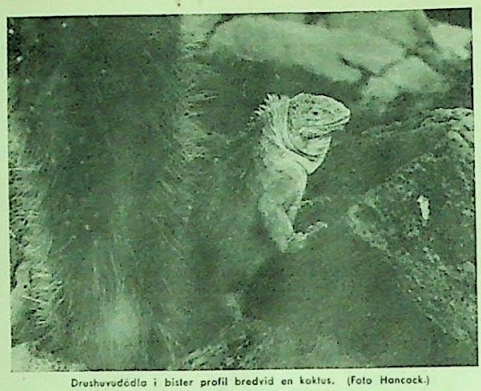
Naturligtvis lagade vi också maten själva — och vilken mat! Det fanns allt vad man ville ha, frukt inte minst. Bananer åto vi i alla former: stekta, kokta, rostade, naturella; bara att ta så mycket vi önskade från höjden. Min älskling-rätt hummer stod på matsedeln varje dag. Det var stora, kraftiga krabater utan klor men med en jättelik stjärt. En enda hummer räckte mer än väl för två personer, och så gott om varan fanns det, att vi kunde fånga ett tjugutal på en kvart.

Krabbor funnos i tusental efter stränderna — scharlakansröda, snabba fyrar, som sprungo över lavastenarna på land, och andra små, svarta, som dock inte voro så matnyttiga, att det skulle ha lönat sig att fånga dem. Det var en fin smak på de röda krabborna, men det fordrades åtskilliga exemplar, om man ville få ihop till ett rejält mål. Att börja med fångade jag dem med händerna, fick mig ena ordentliga nyp och vrickade tårna under den vilda jakten på de spetsiga stenarna, men så småningom lärde jag mig av Wold, att det enklaste sättet var att beväpna sig med en lång pinne och bara drämma till!

Fisk kunde vi fånga, så mycket vi ville. I lagunen stodo alltid massor av *liza*, påminnande om sillar till formen, och dem fångade vi utan vidare genom att dra ett nät och inringa ett helt stim i taget. Och gingo vi ned och badade, glömde vi sällan harpunerna. Vi lånade då en gammal vinglig indiankanot, och sedan vi gett lite stadiga åt den, genom att surra fast två stockar på vardera sidan, paddlade vi försiktigt omkring i mangroven. Därinne stodo på de skuggiga ställena härliga fiskar, liknande våra gäddor, så orörliga, att det inte var någon konst att träffa dem. Men kolossalt starka voro de, och ibland kunde vi knappast bärga dem, trots att vi voro två om dem.

Rolf Blomberg, förf. till boken "Underliga människor och underliga djur".

Den vanligaste fisken var annars *bacalao* — Stilla Havstorsken, som allmänt togs därute för att torkas och skickas till fastlandet. Det var kraftiga bjässar på upp till 20 kilo. Ett sant nöje att fiska dem! Kom man till ett gott *bacalao*-grund, kunde man hala upp hundratals. Man slängde ut reven och drog upp, slängde ut och drog upp. Det gick som en maskin. Ibland kunde det dock hända,

Drushuvudöda i bister profil bredvid en koktus. (Foto Hancock.)

att man bara fick upp ett huvud. Då hade en haj varit framme. Och ibland följde hajen själv med. Till sist kunde det bli omöjligt att fiska på ett ställe för alla hajar, och man var tvungen att söka sig en ny plats.

På drag fingo vi härliga spanska makrillar, *dorados*, och segelfiskar. Alla fiskar, som sägo litet underliga ut, tog jag om hand och lade i mina cisterner. Så småningom fylldes dessa med otäcka ålar — som förtjänade att dränkas, ty de generade sig inte för att bita oss i fingrarna, när vi rensade fisk vid stenbryggan — vidare allskons konstiga fiskar, som blåste upp sig som ballonger, då de hamnade på land, platta små fiskar, som mera påminde om tvåkronor än om fiskar, randiga och prickiga fiskar, röda och gröna och blå och gula, och fiskar med huvuden som grisar och kattor och hästar. Ett helt akvarium, det vill jag lova!

Men det fanns också verkliga vidunder, allt för stora att stoppa ned i cisternen. Det var jätterockor och hajar. Jätterockorna imponerade på mig mer än något annat. De summo i vattenytan och spejade efter rov i djupen, som då örnen högt uppe i rymden spejar efter markens vilt. De rörde sina horisontella fenor, sina »vingar», långsamt upp och ned, och det enda man på avstånd såg av dem, var de två fenspetsarna, som då och då stucko över vattenytan som två hajfenor. En gång seglade vi tvärs över ett sådant där odjur, och vi blevo obehagligt förvånade, när vi upptäckte, hur enormt stor rockan var. Åtminstone 6 meter mellan »vingarna». Ibland brukade dessa jättar göra höga skutt upp i luften och falla ned med ett plask igen, och då gratulerade vi varandra, att de inte fått lust att hoppa, just då vi befunnit oss över dem.

En annan sorts mindre rockor, stingrockor, lågo i sanden inne i lagunen och lurade. Ständigt och jämt måste man se upp för att inte trampa på dem. De äro verkligen långt ifrån behagliga, ty de ha en lång svans, försedd med giftiga taggar, och äro mycket skickliga att manövrera sitt vapen.

Hajarna voro enväldshärskare ute i havet kring Galapagosöarna. Det var stora tigerhajar, det var hammarhajar och blåhajar. Man observerade dem överallt, och vi tordes blott bada i de små grunda lagunerna, dit de sällan kommo, eller på de ställen, där bränningarna bröto.

En gång såg jag en syn, som etsade in sig på näthinnan. Det var vid ön South Seymour. Jag hade tagit mig upp på en klippa vid stranden, och från denna utkikspunkt blickade jag ned på väl 200 hajar, efter vad jag kunde räkna till, som gingo i sundet mellan Santa Cruz och South Seymour. Vattnet var klart och lugnt, man observerade dem tydligt. De rörde sig i en stor cirkel, som en karusell, och de voro åtminstone mellan 2 och 3 meter långa, väldiga krabater med oefterhärmligt snidiga rörelser och kroppen laddad av kraft. Allt annat liv var som bortblåst från detta skräckkabinett, hajarnas mötesplats mellan jaktraiderna.

I de 200 hajarnas sund fanns det gott om pärlmusslor, och det lekte mig i hågen att försöka min lycka som pärlfiskare. Vid en senare fisketur dit upptäckte vi mitt ute i sjön några stenar, som lågo fria vid lågvatten, och utan att tänka mig närmare för bad jag Stampa — en norsk nybyggare på ön — sätta av mig på detta lilla skär och sedan hämta mig efter någon timme, då vattnet började stiga. Det gjorde han, och gav sig så iväg på fiske med Falcon. Jag vadade omkring bland stenarna och plockade upp musslor, som nu vid ebben förekommo på ganska lågt vatten. Med min kniv bröt jag upp dem och fann verkligen några pärlor, ehuru ojämna och värdelösa.

Det blev flod. Sjön höjde sig snabbare än jag drömt om, och efter en timme låg blott en enda sten över vattenytan. Jag slog mig ned på den och väntade. Men ingen Stampa syntes till. Högre och högre steg vattnet; det var snart uppe vid fotknölarna, efter en stund vid knäna; och ingen båt såg jag till. Jag funderade att simma iväg till en av öarna men gav hastigt upp tanken, när jag såg de trekantiga hajfenorna ute i sundet. Jaså, sammankomsten var i full gång.

Vattnet steg alltjämt. Det var nu uppe nästan vid magen. En haj slog stora cirklar omkring den plats, där jag befann mig. Då — gissa om jag blev glad! — såg jag Stampas lilla båt som en vit prick långt borta i andra änden av sundet. Den blev större och större, samtidigt som hajens cirklar blevo snävare och snävare. Jag höll min kniv i högra handen och vinkade allt vad jag förmådde med den vänstra. Falcon kom lyckligtvis först fram.

Stampa hälsade mig glatt. Jag trodde du hade blivit hajmat, gutt! Vi fick motorstopp och försökte segla mot strömmen, men den var för stark. Du må tro att det var nervösa minuter för mig också, när jag låg och grejade med motorn... Du har väl tröttnat på pärlfiske nu, antar jag...

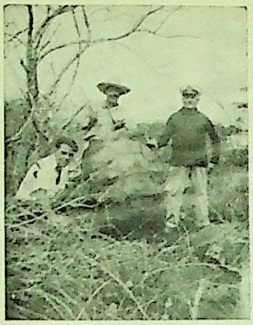
Kött kunde vi få i överflöd. Förvildade kor funnos visserligen inte på Santa Cruz — en enda gammal kossa gick lös i skogen — men det var gott om getter och grisar, och gick man ut med bössan, behövde man inte komma tomhänt åter.

Cerano uppe i höjden var mer sportsman än vi; han jagade grisarna med hund och spjut, när han inte fångade dem i fällor, för att sedan ha dem som tamgrisar. Vid ett tillfälle höll det emellertid på att sluta illa för honom. Hans hund hade fått upp en stor galt, som såg ut som ett riktigt vildsvin med de stora betarna. Cerano lyckades blott såra den med spjutet, och besten rusade på honom, och kastade omkull honom. I samma ögonblick stormade hunden på galten, och denne gick då i stället till attack mot hunden, som han rispade upp med sina vassa spjut. Cerano kom på fötter och lyckades döda galten; men hundens liv stod dock inte att rädda. Han hade offrat livet för sin husse.

Wold berättade om en annan gris, också en stor galt, som gick lös men var alldeles tam. Den brukade alltid lufsa fram för att få någon godsak. En gång kom den springande mot en nykomling på ön och grymtade, men denne förstod inte alls vad det var fråga om utan sköt grisen. Sorgen var stor, och alla kände det, som hade de mist en gammal vän. Så kan det gå.

Sköldpaddskalet blev en vagga åt familjen Stampas minste. Teckning av förf.

Jättesköldpaddan som Rolf Blomberg (längst t. v.) bärgade för Riksmuseet i Stockholm.

Från expeditionen till ön Santa Cruz medförde vi hem något annat i matväg, och det var drushuvudödlor, vilket intressanta inslag i djurlivet jag måste be att få presentera.

På den lilla ön levde hela mängder av dessa stora guldröda lantödlor. De smakade läckert, men jag vet knappast, om jag hade haft samvete att ta dem till mat, om jag inte ändå som museisamlare varit ute efter skinnen. De underliga djuren börja nämligen bli allt mera sällsynta på Galapagos. På en och annan plats förekomma de ännu talrikt, men mångenstädes äro de alldeles utrotade av människor och förvildade hundar. De äro mycket lustiga att titta på, där de ligga och vegetera i skuggan av en stor kaktus eller gå omkring och beta blommor.

Drushuvudödlorna påminna mycket till utseendet, ehuru ej i storleken, om de utdöda jätteödlorna. De ha en kam av taggar längs ryggen, ett groteskt huvud täckt av gula fjäll, en veckig hals och fötter med långa klor.

Jag glömmer aldrig den första drushuvudödlan jag såg. Det var på Seymour vid en plats, som vi döpte till Dödens dal med anledning av de massor av vitnade getskelett och skallar, som lågo där. Små dystra grottor i berget förstärkte intrycket; den enda växtligheten var några stora kaktéer. Det påminde om en Doréteckning från underjorden. Vi hade just gått i land och slagit oss ned för att koka lite ris, då Stampa tog mig i armen och pekade på ett stort rödgult djur, som rörde sig mot oss. Det var en gammal drushuvudödla, som sakta och stadigt vandrade rakt i riktning mot vårt läger. Det såg ut, som om han hånlog för sig själv i sitt sällsamma ansikte. Så fick han tydligen syn på oss och stannade tvärt. När jag reste mig upp för att se efter honom, nickade han illsket mot mig, och då jag tog ett steg mot honom, rusade han med en fart, som jag inte hade trott honom, ivägsnett förbi mig. Jag sprang efter, men just som jag skulle gripa fatt i svansen, försvann ödlan in mellan ett par stenar. En liten svansstump stack ut, och med dess hjälp kunde jag hala ut den barske gamle veteranen. Han blev illsken och försökte bita mig, men när han till sist såg, att det inte gick, hängde han lugnt i svansen. Då jag släppte taget, satte ödlan full fart mot några stenar och gömde sig så långt in som möjligt.

Drushuvudödlan har en kusin ute på öarna, som är svart till färgen och lever i havet; för övrigt den enda havsödlan i världen. Ifråga om fullhet kan den med framgång tävla med sin kusin på terra firma. Havsödlorna uppträda på sina ställen utefter stränderna i stora hjordar på hundratals djur, också fullkomliga kolonier. På långt håll har man svårt att urskilja dem, där de ligga på de svarta lavastenarna; de smälta fullkomligt ihop med omgivningen.

Havsödlorna äro mycket orädda av sig, och vandrar man fram på stranden bland dem, maka de sig inte mer än nödvändigt. De sätta aldrig ivåg i så snabb flykt som lantödlorna utan röra sig ganska makligt, och de äro följaktligen lätta att fånga. Men ha de väl lyckats komma in mellan ett par stenar, gripa de tag i lavans ojämnheter med sina långa klor, samtidigt som de blåsa upp kroppen, tills de sitta som i ett skruvstäd. Man kan hala och dra i svansen av alla krafter, det knakar blott en smula, men ödlan ligger orubblig.

Vid lågvatten gå ödlorna ut och beta alger, vid högvatten äter sitta de stilla på stenarna och sola sig. De röda krabborna kliva ogenerat över dem och plocka löss på dem. Sådant bekymrar inte de flegmatiska, fula varelserna. Och sällan ser man dem röra sig i vattnet. På ett ställe på Santa Cruz — i det lilla inloppet i lagunen, där båtarna lägo — brukade de dock simma fram och tillbaka, och då fick man verkligen bevis nog på, hur skicklliga de voro i sitt rätta element, där de styrde mot den starka strömmen.

De största exemplaren jag fångade, voro något över en meter, ehuru den vanliga storleken höll sig kring 70—80 centimeter. I motsats till lantödlorna försökte havsödlorna aldrig att bitas, utan man kunde hantera den, hur man ville; de funno sig i allt. Deras kött smakade inte gott men var athart i brist på annat.

Det spanska ordet *galapago* betyder sköldpadda, och än i dag förtjäna öarna det namn, som de första upptäckarna gåvo dem.

Först var det havssköldpaddorna. Överallt i det klara, gröna vattnet summo de omkring, och särskilt på en fångstplats, Sköldpaddbukten, som den döpts till, uppträdde de i stora mängder.

Vi fångade havssköldpaddor på olika sätt. Det vanligaste var att paddla omkring i en liten flatbottnad båt och harpunera dem. Den skojiriske Wold brukade dyka från båten och sätta sig grensle över sköldpaddan, ta ett grepp framme och ett bak om skölden och sålunda dirigera djuret, så att det styrde mot land. Ibland gjorde sköldpaddan långa dykningar, men Wold satt kvar och tvingade den upp igen. Det där var god sport, menade han.

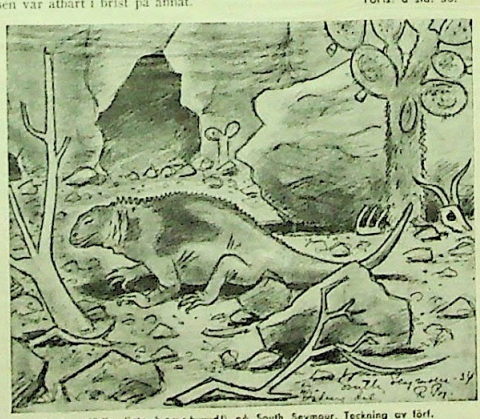
Hade vi inte båten med oss, brukade vi vada ut i de lugna lagunerna och smyga oss på bjässarna bakifrån och lägga en snara om benen. Så drogo vi i land dem, och då måste vi ofta vara fyra man om jobbet, ty de kämpade vilt.

Långt bättre än köttet från havssköldpaddorna var lantsköldpaddornas. Det var inte så ofta vi åto det, men när det skedde, njöto vi intensivt av den läckra smaken. Och levern var en läckerhet!

På Galapagosöarna finnas de största lantsköldpaddorna i världen, benämnda elefantsköldpaddor, enär benen ha en släende likhet, både ifråga om storlek och utseende, med elefanternas. Den största, som slaktades, medan jag vistades på öarna, var — enligt två vittnens utsago — en bjässe på nära 400 kilo. Själv såg jag åtskilliga på bortåt 200 kilo.

En gång i världen voro elefantsköldpaddorna vanliga överallt ute i arkipelagen, men som oljan betalades gott — 20 dollars för 100 kilo — slaktades de med tiden allt flitigare. En amerikansk forskare, R. H. Beck, som företagit många resor till Galapagos i syfte att studera och insamla sköldpaddor, berättar i en skildring, offentliggjord år 1905, att han på ön Isabela såg ett antal fat ligga på

Forts. å sid. 38.

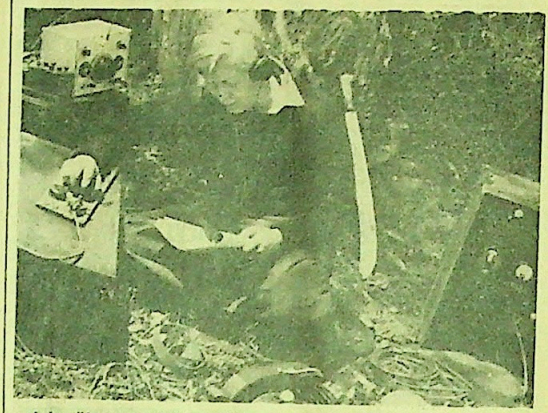
Drushuvudödla (inte brushuvud!) på South Seymour. Teckning av förf.

De nya böckerna i Linde folkbibliotek.

Nedan publiceras en uppgift på de nya böcker, som i år anskaffats av Linde folkbibliotek.

Curt Berg: De blå dragonerna; Fredr. Book: Det rika och fattiga Sverige; Norman Collins: På väg till Penang; Elis Forss: Tropical tramp; Sven Hedin: Sidenvägen; Karl Holter: Skinnbrevet; Joh. V. Jensen: Gudrun; Eyvind Johnson: Nu var det 1914; Dito: Här har du ditt liv; Dito: Se dig inte om!; Lennart Karlfeldt: Nisse Toffelmakare; Alf-Kleve, B. Kinnander: En dalmas på Tahiti; Agnes von Krusenstjerna: Fattigadel; Gertrud Lilja: Kvinnorna i släkten; Alice Lyttkens: Det är inte sant; Dito: Det är mycket man måste; Harry Macfie: Lägereldar längesedan; Harry Martinson: Vägen ut; Ch.-Hall, J. N. Nordhoff: Myteri; Dito: Kamp mot sjön; Dito: Myteristernas ö; Einar Wallquist: Lappmarksdoktor; H. G. Wells: Tider skola komma; E. Lundberg: Hur det känns — och vad det är; Alb. Viksten: Spelet under skyarna; Sven Stolpe: Kopparsmeden Alexander, Heinrich Hauser: Men livet går vidare; Ax. Haerberger: Karaktärsdaningens problem; Alb. Lysander: Kring det heliga landet; Ole B. Meyer: Gå — Gå; Dito: Gå — Gås senare äventyr; David Blomberg: Bergsmän och borgare; Rolf Blomberg: Underliga människor och underliga djur; Johan Erik Anderson: Baloni i näig och Söcken; M. A. Aldanov: Flykten; Sam Gullberg: En son gick hemifrån; Knut Bonde: Tro mig om ni vill; Harriet Clayhills: Full i 17; Carl Edskog: Du kom hem till sist; H. Hoster: Många äro kallade; John Knittel: El Hakim; F. Borelius: Där förntiden lever; N. Johnson: Profiler i svensk nutidsdiktning; H. Sandegren: Nuttida världsmission; Henric Ståhl: En natt på Hårsmäs; Haile Selassie (Negus): Negus anklagar; W. Hammenhög: Ester och Albert; Dito: Esters och Alberts äktenskap; J. Landquist: Modern svensk litteratur i Finland; Stina Palmborg: Svårhanterliga barn; Harald Victorin: Örnungen blir flygskeppare; Olle Hedberg: Jag är en prins av blodet; Gurli Hertzman-Ericson: Gåvan; S. Lewis: Sånt händer inte här; T. Thomas: (pseud.): En son; F. Körmendi: Äventyr i Budapest; Theodore Dreiser: Geniet; Winifred Holtby: Staden; Stefan Zweig: Den outgrundliga hemligheten; Bror von Blixen-Finecke: Nyama; Tyra Brogren: Vi kvinnor; Ragnar Holmström: Byn vid havet; Mary Mitchell: Den farliga leken; Gunnar Widegren: Fröken Solsticka; C. Krantz: Jyllandska strandhugg; G. Bolinder: Med indianer på tropiska floder; Sally Salminen: Katrina; Knuth Backer: Världen väntar; Rich. Sandler: Svenska utrikesärenden; Gideon Clark: Frank Fullertons kvinna; H. Nordström: Levande minneskunskap; Carl Möller: Grevens skomakarslett; E. Raymond: Fräls oss ifrån ondo; Fr. Hedberg: Hin och smålänningen; Knut Tynell: Bibliotekarieförfattningar; Örebro Läns Museum: Årsbok 1935. Från Bergslag och bondebygd; Nils G. Wollin: Desprez i Sverige; William Seabrook: Asyl; Erixon-Wallin: Svenska kulturbilder; Ångström—Grip: Jorden runt. Föreningen Sveriges Flotta: Vår flotta; Östrup m. fl.: Ill. Världshistoria. Band 1—6; E. Elvenius: Vid Vägranden. Dikter; Sv. Turistföreningens årsskrift 1937; Svenska Dagbladets årsbok 1936; Svensk Uppslagsbok. Band 29—30.

På farlig stråt i Ecuador

John Öhman med sin omfångsrika radioutrustning i djungeln.

Värmlandspojke gnistar från djungel och fjäll.

John Öhman värderad medhjälpare i stor engelsk expedition.

QUITO, Ecuador, i febr. 1937.

På min väg över Anderna ner till huvudjägarna vid Pastazafloden har jag passat på att göra en avstickare till Ecuadors gamla vackra huvudstad Quito. Orsaken till den lilla omvägen var att jag fått höra, att den kände engelske forskningsresanden kapten Erskine Loch just återkommit från en äventyrsfylld expedition tvärs över högplatån Llanganatis.

Rapport från ROLF BLOMBERG.

Jag träffade kapten Loch i ett hotellrum fullt av underliga djur, både levande

(Forts. sid. 15, spalt ett)

Stockholms Tidningen 12/4 37

02-0096

07:-0096:1

07:0097

Värmlänning i Ecuador (forts.)

och konserverade, indianspjut, blåsrör och andra trevliga grunkor. När jag kom in stod han lutad över en karta, som en ung, linhårig man höll på att rita. Vid presentationen befanns den linhårige, som var expeditionens radiotelegrafist, heta *John Öhman och vara en äkta värmlandspojk!* Det blev en glad överraskning, och kapten Loch, som ansåg att ett sådant ovanligt möte borde celebreras, föreslog därför, att intervjun skulle förläggas till hotellets bar.

— Vårt första mål var det stora outforskade djungelområdet mellan Rio Napo och Rio Curaray, där de ökuvade aucas-indianerna ha sina boplatser, berättade sedan Öhman och Loch. Från den lilla byn Puyo på östsidan av Anderna startade vi. Här fick vi höra, att aucas-indianerna just hade överfallit en hacienda och dödat åtskilliga. Strax efteråt fann man två män i närheten av Puyo genomborrade av aucas-spjut. Nå, vi gav oss i väg in i urskogen med en hel del indianer som bärare, men den ene efter den andre rymde; fruktan för "los aucas" var för stor. Till sist hade vi blott fem indianer i följe. Efter stora strapatser i djungeln kom vi till Rio Curaray, en biflod till Rio Napo. Här hade vi hoppats få tag på ett tillräckligt antal indianer som bärare, ty enligt vad man berättat oss skulle en stor, fredligt sinnad indianstam bo i trakten. Allt vad vi fann var — tre familjer! De övriga hade aucas-indianerna dödat.

Vi måste uppge våra planer på att komma till vildarna denna väg. Men, sade Loch, om en månad reser jag till Newyork, och om ett halvår är jag här igen — med en autogiro! (artikelförf:s egen dröm sedan ett år). Då är vi inte längre beroende av indianer som bärare och då skall det lyckas oss att utforska detta mystikomspunna, fruktlade djungelområde!

Nå, från Napo, fortsatte kapten Loch sin berättelse, startade vi mot det snöiga bergmassivet Llanganatis, där enligt legenden en gammal inkaskatt skall ligga sänkt i en lagun. På 14 dagar hade vi kommit upp från 1,000 fots höjd över havet till 12,000. Vädret däruppe var fruktansvärt, vägvisare och bärare nekade att följa med vidare, och vi tvanga att vända. Vi gjorde ett nytt försök. Samma historia. Bärarna ville tillbaka, rymde en natt. Jag reste då till Quito och talade med presidenten, som ställde en officer och en trupp soldater till mitt förfogande. Atföljda av denna trupp startade vi så för tredje gången från mottagen åldan av Llanganatis med ett stort antal indianer som bärare, sex peoner och sammanlagt 32 hästar och åsnor.

Snart var vi uppe på 14,000 fots höjd. Vädret var ohyggligt: snö, dimma och regn. Soldaterna började bli sjuka. 15 måste återvända av 17, av de 6 peonerna 5 och alla indianer rymde en natt. I ett anfall av vansinne överföll den ende kvarvarande peonen John Öhman med en machete, och i fortsättningen måste vi sova med pistolen under huvudkudden. Men jag ville inte ge upp, och vi vandrade vidare. Vi fann spår efter gamla vägar från inkatiden, men "Skattlagunen", det var *kattguld*, ingenting annat än kattguld...

Så fortsatte vi för att söka finna en väg ned mot urskogen i öster. Vi besteg den ena toppen efter den andra, men det var omöjligt att se något. Alltid samma dimma. Med den lilla proviant vi hade kunde vi inte fortsätta. De andra måste återvända och jag tog de två soldaterna och peonen med mig och vandrade vidare. Dagen efter det vi hade skilts åt råkade jag störta ned från en klippa och bröt en hel bunt revben och skadade ett ben allvarligt. Även mina följeslagare råkade ut för liknande missöden. Det var en farlig terräng, den värsta jag någonsin sett. Lösa stenar, lera, avgrunder och cañons... Över en flod gjorde vi 18 broar och varenda en spolades bort av strömmen, innan vi kunde komma över. På den nittonde lyckades tre av oss ta sig över — men peonen måste livet.

När vi kommit ned till 5,000 fot började den tropiska urskogen och det var lättare att gå. En dag stapplade vi fram till en stor flod. Det var Rio Napo! Vi träffade indianer, fick mat, var räddade!

— Och resultatet av expeditionen?

— Vi har kartlagt hela Llanganatismassivet, vilket inte var så lätt, då vi av 162 dagar blott hade 9 klara, vi har gjort viktiga meteorologiska observationer och fina zoologiska samlingar! Bl. a. ner och fina zoologiska samlingar! Bl. a. fångade vi på 12,000 fots höjd en tapir, långhårig som en björn — en helt ny art.

— Och får jag fråga kapten Loch, hur min landsman klarat sitt arbete?

— Bättre kunde ingen ha gjort det. Han har sänt och mottagit radiomeddelanden både i urskogen och uppe i snön i de vidrigaste förhållanden, men alltid har han klarat sin sak perfekt. En fin representant för ert land!

Rolf Blomberg.

BÄRGSLAGSI

28/4

"O. K. Rolf."

Den första svensk som lyckats tränga in till de beryktade huvudjägarna blev Rolf Blomberg, som ju inte behöver närmare presenteras för lindesbergarna. Häromdagen kom ett telegram till hans fader, arkitekt David Blomberg, och dess lakoniska formulering "O. K. Rolf" utvisade just att en dristig framstöt i Sydamerikas vildaste urskogsområde vid ekvatorn lyckligen fullbordats av den ännu icke 25-årige upptäcktsresanden.

Det var i slutet av januari som Rolf Blomberg anträdde sin färd med utgångspunkt från Quito, huvudstaden i republiken Ecuador. Han fick ta sig över Andernas kedja, först på hygglige vägar mellan de små städerna på högplatån, sedan längs livsfarliga fjällstigar, som i stup på tusentals meter leda ned mot det ofantliga djungelbältet i öster, där Amazonfloden har sina källflöden. I en kort rapport, avsänd från civilisationens sista utpost, indianbyn Pujo, meddelade Rolf Blomberg kort och gott att starten varit gynnsam och att han hyste de bästa förhoppningar att kunna uppsöka jibaros-indianerna, alltså huvudjägarna, i själva deras högkvarter inne vid Rio Pastaza. Han var åtföljd av en dansk, Henry Nielsen, samt av infödingar med mulåsnekaravan, ledd av indianhövdingen Severo.

Det telegram som nu anlänt var daterat Quito, vilket innebär att den oförvägne svensken återkommit efter sin tremånaders expedition. Han har av allt att döma lyckats med sin uppgift, och säkerligen medför han nem både rika samlingar åt museerna och en unik film åt Svensk Filmindustri, som sänt med honom en komplett filmutrustning.

Bärgslags-Posten 28/4 29

02-0098

% obligationer av år 1937

en den 28 april 1937.

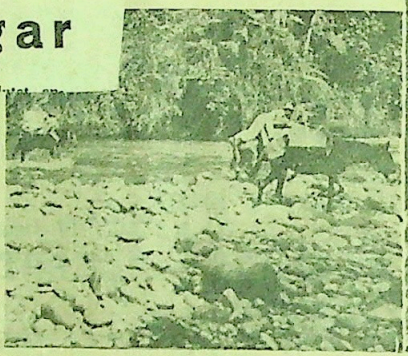
inken. Skandinaviska Kredit A.-B.

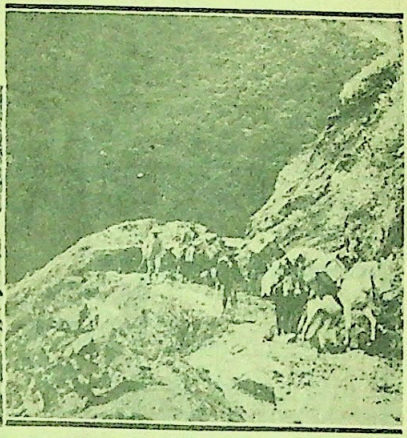
l hos huvudjägarna.

)RTER från ekvator

ärer och tillverkare
d till

ävlingar

ROLF BLOMBERGS mulåsnekaravan i ett par situationer under färden mot huvudjägarna.
T. v. besvärlig övergång av en flod, där urskogen börjar. T. h. ett pass i Anderna forceras på slingrande bergsstigar.

ROLF BLOMBERG klarade ett vilt djungelområde.

Den förste svensk som lyckats trä nga in till de beryktade huvudjägarna i Amazonas blev *Rolf Blomberg*, vä lkänd reseskribent och museisamlare från Stockholm. Det kom ett telegra m i går till hans fader, arkitekt David Blomberg, och dess lakoniska formu lering "O. K. Rolf" utvisade just att en dristig framstöt i Sydamerikas vil daste urskogsområde vid ekvatorn lyckligen fullbordats av den ännu icke 2 5-årige stockholmaren.

Det var i slutet av januari som Rolf Blomberg anträdde sin färd med utgångspunkt från Quito, huvudstaden i republiken Ecuador. Han fick ta sig över Andernas kedja, först på hyggliga vägar mellan de små städerna på högplatån, sedan längs livsfarliga fjällstigar, som i stup på tusentals meter leda ned mot det ofantliga djungelbältet i öster, där Amazonfloden har sina källflöden. I en kort rapport till St.-T., avsänd från civilisationens sista utpost, indianbyn Pujo, meddelade Rolf Blomberg kort och gott att starten varit gynnsam och att han hyste de bästa förhoppningar att kunna uppsöka jibaros-indianerna, alltså huvudjägarna, i själva deras högkvarter inne vid Rio Pastaza. Han var åtföljd av en dansk, Henry Nielsen, samt av infödingar med mulåsnekaravan, ledd av indianhövdingen Severo.

Det telegram som nu anlant var daterat Quito, vilket innebär att den oförvägne svensken återkommit efter sin tremånaders expedition. Han har av allt att döma lyckats med sin uppgift, och säkerligen medför han hem både rika samlingar åt museerna och en unik film åt Svensk Filmindustri, som samt med honom en komplett filmutrustning.

St.-T:s läsare, som tidigare lärt känna Rolf Blomberg på Galapagosöarna, kunna nu vänta en ny högintressant skildring från en av de de få återstående vita fläckarna på världskartan.

02-0099

02-0100

02-0101

"O. K. Rolf".

Den första svensk som lyckats tränga in till de beryktade huvudjägarna blev Rolf Blomberg, som ju inte behöver närmare presenteras för lindesbergarna. Häromdagen kom ett telegram till hans fader, arkitekt David Blomberg, och dess lakoniska formulering "O. K. Rolf" utvisade just att en dristig framstöt i Sydamerikas vildaste urskogsområde vid ekvatorn lyckligen fullbordats av den ännu icke 25-årige upptäcktsresanden.

Det var i slutet av januari som Rolf Blomberg anträdde sin färd med utgångspunkt från Quito, huvudstaden i republiken Ecuador. Han fick ta sig över Andernas kedja, först på hygliga vägar mellan de små städerna på högplatån, sedan längs livsfarliga fjällstigar, som i stup på tusentals meter leda ned mot det ofantliga djungelbältet i öster, där Amazonfloden har sina källflöden. I en kort rapport, avsänd från civilisationens sista utpost, indianbyn Pujo, meddelade Rolf Blomberg kort och gott att starten varit gynnsam och att han hyste de bästa förhoppningar att kunna uppsöka jibaros-indianerna, alltså huvudjägarna, i själva deras högkvarter inne vid Rio Pastaza. Han var åtföljd av en dansk, Henry Nielsen, samt av infödingar med mulåsnekaravan, ledd av indianhövdingen Severo.

Det telegram som nu anlänt var daterat Quito, vilket innebär att den oförvägne svensken återkommit efter sin tremånaders expedition. Han har av allt att döma lyckats med sin uppgift, och säkerligen medför han hem både rika samlingar åt museerna och en unik film åt Svensk Filmindustri, som sänt med honom en komplett filmutrustning.

Börsplacerarens Tidn. 29/4 37
Jr. Porten

Rolf Blomberg klarade ett vilt djungelområde.

Den förste svensk som lyckats tränga in till de beryktade huvudjägarna i Amazonas blev Rolf Blomberg, välkänd reseskribent och museisamlare från Stockholm. Det kom ett telegram härom dagen till hans fader, arkitekt David Blomberg, och dess lakoniska formulering »O. K. Rolf» utvisade just att en dristig framstöt i Sydamerikas vildaste urskogsområde vid ekvatorn lyckligen fullbordats av den ännu icke 25-årige stockholmaren.

Det var i slutet av januari som Rolf Blomberg anträdde sin färd med utgångspunkt från Quito, huvudstaden i republiken Ecuador. Han fick ta sig över Andernas kedja, först på hygliga vägar mellan de små städerna på högplatån, sedan längs livsfarliga fjällstigar, som i stup på tusentals meter leda ned mot det ofantliga djungelbältet i öster, där Amazonfloden har sina källflöden. I en kort rapport, avsänd från civilisationens sista utpost, indianbyn Pujo, meddelade Rolf Blomberg kort och gott att starten varit gynnsam och att han hyste de bästa förhoppningar att kunna uppsöka jibaros-indianerna, alltså huvudjägarna, i själva deras högkvarter inne vid Rio Pastaza. Han var åtföljd av en dansk, Henry Nielsen, samt av infödingar med mulåsnekaravan, ledd av indianhövdingen Severo.

Det telegram, som nu anlänt var daterat Quito, vilket innebär att den oförvägne svensken återkommit efter sin tremånaders expedition. Han har av allt att döma lyckats med sin uppgift, och säkerligen medför han hem både rika samlingar åt museerna och en unik film åt Svensk filmindustri, som sänt med honom en komplett filmutrustning.

Örebro Tidning 30/4 37

Stockholms Nyheter 29/4 37

Rolf Blomberg klarade ett vilt djungelområde.

Den förste svensk som lyckats tränga in till de beryktade huvudjägarna i Amazonas blev Rolf Blomberg, välkänd reseskribent och museisamlare från Stockholm. Det kom ett telegram i söndags till hans fader, arkitekt David Blomberg, och dess lakoniska formulering "O. K. Rolf" utvisade just att en dristig framstöt i Sydamerikas vildaste urskogsområde vid ekvatorn lyckligen fullbordats av den ännu icke 25-årige stockholmaren.

Det var i slutet av januari som Rolf Blomberg anträdde sin färd med utgångspunkt från Quito, huvudstaden i republiken Ecuador. Han fick ta sig över Andernas kedja, först på hygliga vägar mellan de små städerna på högplatån, sedan längs livsfarliga fjällstigar, som i stup på tusentals meter leda ned mot det ofantliga djungelbältet i öster, där Amazonfloden har sina källflöden. I en kort rapport, avsänd från civilisationens sista utpost, indianbyn Pujo, meddelade Rolf Blomberg kort och gott att starten varit gynnsam och att han hyste de bästa förhoppningar att kunna uppsöka jibaros-indianerna, alltså huvudjägarna, i själva deras högkvarter inne vid Rio Pastaza. Han var åtföljd av en dansk, Henry Nielsen, samt av infödingar med mulåsnekaravan, ledd av indianhövdingen Severo.

Det telegram, som nu anlänt var daterat Quito, vilket innebär att den oförvägne svensken återkommit efter sin tremånaders expedition. Han har av allt att döma lyckats med sin uppgift, och säkerligen medför han hem både rika samlingar åt museerna och en unik film åt Svensk filmindustri, som sänt med honom en komplett filmutrustning.

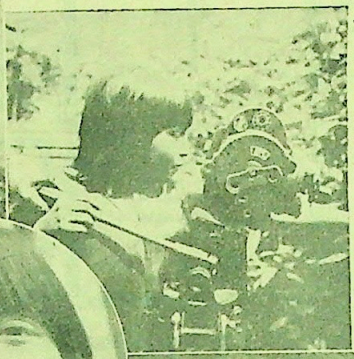
Huvudjägarna sammansvuro sig mot ROLF BLOMBERG

– men lyckan var med svensken i urskogen.

Dramatiska mellanhavanden med indianer och myndigheter.

Rapport från AMAZONAS.

Ur Rolf Blombergs kameraskörd från huvudjägarna: överst t. v. "lilla syster", expeditionens indianska kocka, överst t. h. en huvudjägare provande S. F:s filmkamera. I cirkeln en jibaroindian i ovanligt fredlig pose, t. h. en glimt av den dramatiska forsfärden genom urskogen.

Ombord på s/s Boskoop.

PANAMA, i juni.

Äntligen är jag lyckligt och väl på hemväg till Sverige efter ett händelserikt år i Sydamerika. Båten dunkar nu ut på Atlanten, och jag är glad som en spelman att mina museisamlingar och filmrullar finnas med ombord. Det var nämligen på året att jag — bland alla övriga äventyr — mistat dem under en dramatisk slutetapp på färden från huvudjägarnas rike i Amazonas.

För att emellertid börja från början: Mitt sista brev till St.-T. skrev jag i slutet av januari från den lilla urskogsbyn Puyo, belägen på ostsidan av Anderna i Ecuador. Några dagar senare startade vi med en kanot nedför Rio Puyos strida forsar mot Rio Pastaza. Förutom min ciceron dansken Henry Nielsen och jag bestod expeditionen av tre kåcka indianer, en liten indianska, som lagade maten åt oss och tvättade våra kläder, samt tre jakthundar. Vid

(Forts. sista sid., spalt sex.)

Fred. 18-6-37

I DAG

NYHETERNA

i sammandrag

Missionär C. G. Söderbom, som i 44 år arbetat i Kalgan i Kina, anlände på torsdagskvällen med sin maka till Stockholm, där han tillbringar sin semester. Han berättar för St.-T. om den aktuella situationen i Kina.

Om en äventyrlig expedition genom huvudjägarnas rike i Amazonas rapporterar Rolf Blomberg, som nu är på hemväg.

St. Tidningen 18/6 37

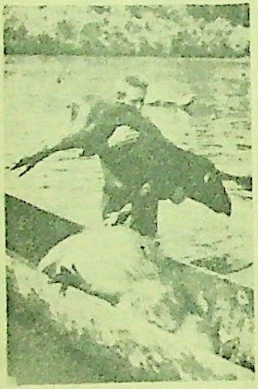
02-0102

02-0102.1

Från huvudjägarna (forts.)

Puyoflodens utlopp i Pastaza lågo vi i ungefär 14 dagar, medan indianerna ur en jätteceder höggo ut en större kanot. Henry och jag använde denna tid till jakt och djurfångst, och dagarna i ända strövade vi omkring i urskogen. Resultatet av våra exkursioner var gott. Det vimlade av alla sorters djur, och tapirer, vildsvin, vattensvin, apor och fåglar blevo vårt byte. Och i Riksmuseets alkoholcisterner kunde vi stoppa ned ett respektabelt antal sällsynta ormar, grodor, ödlor och fiskar.

Så en vacker dag var kanoten färdig,

Gott jaktbyte, en tapir och ett vattensvin, bäres i land.

och vi fingo stuva in våra grunkor och ge oss nedför den strida Pastazafloden, ned mot jibaroindianerna. Nästan inga vita ha befarit denna del av Rio Pastaza — Henry var den första här — och på ungefär 700 kilometer påträffar man inga andra människor än äkta och oförfalskade huvudjägare med långt hår och fantastiska målningar i ansiktet.

Ett par glimtar från färden genom det vilda Amazonas.

Vårt första uppehåll gjorde vi efter ett par dagars färd vid en säregen kalkstensgrotta, bebodd av tusentals vässande nattfåglar, a. k. tayos. Två gånger om året komma jibaroindianerna hit långväga ifrån och det är när tayofåglarna ha ungar. Dessa ungar äro nämligen synnerligen feta, och indianerna fånga dem för att förse sig med olja.

Vi hade turen anlanda till grottan, just som en massa vildar samlats för att gå dit in. Det blev en fantastisk upplevelse. Grottan påminde osökt om Dantes inferno. Det var beckmörkt och fuktigt, slipprigt och unket. Indianerna svängde sina facklor, fåglarna flaxade förskräckta omkring, ungarna skreko. På upprests bambustänger klättrade indianerna upp på hyllor på klippväggen, där fågelungarna låga, och samlade korgar fulla. Längre och längre in gingo vi, hela tiden vadande i en underjordisk flod. Ibland vandrade vi upprätta i höga valv, ibland fingo vi krypa mellan klippblock och genom trånga tunnlar. Djupare in blev grottan som en labyrint. I många timmar kan man gå här utan att finna något slut, berättade våra mörkhyade ciceroner. En gång hade indianerna varit inne här i sex dagar, innan de lyckades hitta ut.

Från fågelgrottan bar det vidare nedför floden, genom forsar och strömvirvlar. Faran att gå runt med kanoten förefinnes alltid här. För att inte riskera mista filmkameran och utrustningen måste vi därför — där floden var särskilt farlig — bära våra grunkor på ryggen många kilometer utefter stränderna. Ibland påträffade vi indianer, och ibland stannade vi för att jaga och fiska. Mat fattades oss aldrig. Och vilken mat vi åto! Vad sägs om middag med apköttsoppa, stekta krokodiltarmar och grodor? Låter hemskt, men smakar gott, det försäkrar jag.

Vid Rio Copotazas utflöde i Pastazafloden slogo vi upp vårt huvudläger. Här regerade indianhövdingen Chumbela, en 75-årig fet huvudjägare med många tsantsas, huvudtrofeer, på sitt samvete. Han hade fyra små hustrur — den yngsta på 11 vårar — och hela familjen förefull högst intresserad av vår ankomst.

Vi blevo också snart, vart efter dagarna gingo och presenter utdelades, riktigt goda vänner med indianerna här vid Copotaza. De ströko förundrat våra skäggiga kinder — fullblodsindianerna ha nämligen ingen skäggväxt — och petade på våra guldplomber och kikade intresserat på alla våra konstiga saker, som vi medförde. Mot filmkameran voro de till att börja med ganska misstänksamma, men med tiden miste de också rädslan för den och vi kunde börja veva den ena metern efter den andra. Det blir en unik film åt S. F. med tiden, hoppas jag.

Härnere vid Copotaza fingo vi fina samlingar, både etnografiska och zoologiska. Hövdingekronor, vapen, skällar o. a. bytte vi till oss mot tyg, pärlhalsband, speglar etc. För en gifttorm betalade jag en ask tändstickor, för en groda en synål, för en balsamerad fågel några säkerhetsnålar, och på så sätt fylldes cisterner och lådor med allehanda underliga sorters djur. Det gick så långt att en annan hövding erbjöd Henry sina två döttrar i byte mot hans gevär. Men Henry föredrog att fortsätta sitt sitt liv som ungkarl!

I nära en månad bodde vi hos Copotazaindianerna, en underbar tid, men så togo våra bytesvaror slut, och vi måste vända tillbaka. Indianerna fingo ett hårt

En liten huvudjägare provar Rolf Blombergs trasiga störlar.

02-0102.2

02-0102.3

arbete att staka och draga kanoten upp mot strömmen; och Henry och jag, som vandrade på de brännheta stenstränderna, blevo några kilo magrare på kuppen.

En dag, när vi lågo i läger, då floden hade stigit efter ett tropiskt skyfall, träffade vi några jibaroindianer, som varnade oss för att gå vidare. Dagen efter det vi lämnat indianboplatsen vid fågelgrottan hade hövdingen där dött av förgiftning. Hans broder gav oss skulden och hade nu samlat ihop fullt med indianer och högtidligt förklarat, att ingen av oss skulle komma levande igenom.

Det gick emellertid inte att vända om, och lyckan var med oss. Ryktet om att vi skulle slås ihjäl hade på det underliga sätt som förekommer i djungeln också nått upp till Severos — vår indianförares — broder, som bodde vid Puyofloden utlopp i Pastaza. När denne hörde, att hans broder var i fara, var han inte sen till handling. Han gav sig ögonblickligen i väg till den lilla militärförläggningen i Arapicos för att skaffa hjälp.

Följden blev, att fyra soldater och två indianer — alla väl beväpnade — sändes i väg in i urskogen för att om möjligt försöka avvärja faran. Genom en lycklig slump stötte vi ihop med dem just i närheten av den illasinnade jibarahövdingens hus. Mot denna övermakt — soldaterna och oss tillsammans — kunde indianerna ju ingenting uträtta, och det hela slutade med att den som tänkt skära huvudet av oss, fick bära min tyngsta väska på ryggen i två dagar. Sådant är livet!

Så kommo vi så småningom tillbaka till Puyo med alla våra insamlade föremål och levande djur. Härifrån ville jag resa direkt till Guayaquil, men polischefen i byn — det hade kommit en ny medan vi voro borta — gjorde en hel del svårigheter för oss, vi blevo till hälften betraktade som spioner (spänningen mellan Peru och Ecuador har gjort ecuadorianerna försiktiga), vårt gepäck undersöktes, man ville konfiskera film och fotografier, och jag måste snabbt resa upp till huvudstaden Quito för att ordna saken med regeringen. Nå, till sist klarades svårigheterna upp, och sedan hade jag bara att ta farväl av Sydamerika för den här gången.

Rolf Blomberg.

Rolf Blomberg åter hemma.

Vår unge svenske forskningsresande Rolf Blomberg, tillhörande Lindesbergsslekten Blomberg, har kommit hem efter 13 månaders resa till Sydamerikas huvudjägare och övriga indianer.

Kl. 3,50 på tisdagen steg han av tåget på Centralen, brunbränd om än något mager, och en halv timme senare satt han hemma hos sin pappa arkitekten i Stockholm vid välkomstmiddagen.

Han medförde bl. a. en exotisk fauna i bagaget och vackra samlingar till Riksmuseet.

Nerikes Allt 23/37

02-0103

02-0104

02-0106

Rolf Blomberg åter från Syd-Amerika.

Har hopbragt värdefulla samlingar.

Stockholm 16 juni (TT).

Etnografiska museet har enligt Sv. D. i dagarna fått mottaga en lika intressant som makaber gåva av skeppsredaren, kapten Hans Elliot i Panama. Han har nämligen sänt professor Lindblom en s. k. huvudtrofé från jibaroindianerna, som leva i urskogarna i östra Equador, ett preparerat människohuvud av endast en knytnäves storlek.

Professor Lindblom har även mottagit ett brev från Rolf Blomberg, vilken som bekant mer än ett år varit på forskningsresa bl. a. i Equador. I brevet meddelar hr Blomberg att han kommit åter från ett besök hos jibaroindianerna och är på väg hem till Sverge med värdefulla samlingar.

Nerikes Allh. 16/6 - Aurora St. Östgött. Dagbl. m. fl.

Rolf Blomberg på hemväg från Equador.

STOCKHOLM 16. TT. Etnografiska museet har enligt Sv. D. i dagarna fått mottaga en lika intressant som makaber gåva av skeppsredaren, kapten Hans Elliot i Panama. Han har nämligen sänt professor Lindblom en s. k. huvudtrofé från jibaroindianerna, som leva i urskogarna i östra Equador, ett preparerat människohuvud av endast en knytnäves storlek.

Prof. Lindblom har även mottagit ett brev från Rolf Blomberg, vilken som bekant mer än ett år varit på forskningsresa bl. a. i Equador. I brevet meddelar herr Blomberg att han kommit åter från ett besök hos jibaroindianerna och är på väg hem till Sverge med värdefulla samlingar.

—///—

02-0105

Etnografiska museet får

Kuriöst nog, berättar professor Lindblom, fick jag just som jag mottog denna makabra present också ett intressant brev från Rolf Blomberg, vilken som bekant mer än ett år varit på forskningsresa bl. a. i Equador, och nu berättar om att han kommit åter från ett besök hos jibaroindianerna och är på väg hem till Sverige med värdefulla samlingar.

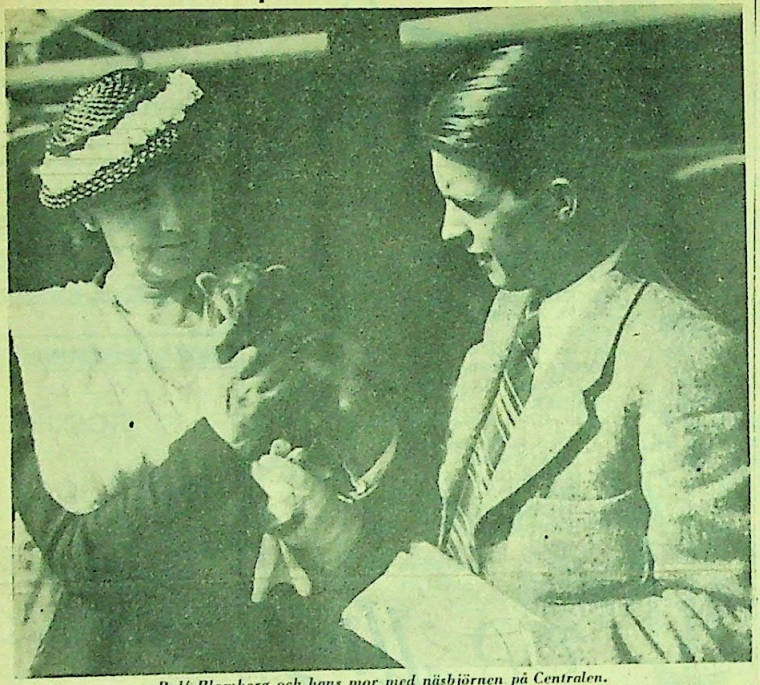
Blomberg hade otur i Equador.

Han har enligt vad han skriver lyckats få ihop en trevlig samling jibaroföremål dels från en tre månaders vistelse vid Rio Pastaza och dels genom att konsul Ivan Bohman i Guayaquil skänkt honom en del mycket vackra saker, som konsuln köpt av svensken Rolf Levin, vilken ju en tid ansågs ha blivit mördad just av jibaroindianerna. Ett par trevliga dräkter från campaindianerna i Peru har hr Blomberg också lyckats byta till sig mot en "tsantsa".

Han berättar vidare, att han haft en smula otur under hela Equadorvistelsen. En hel bunt underbara saker, bl. a. en praktfull krona, som han bytt till sig av en jibarohövding, lämnade han kvar hos hövdingen för att hämta under tillbakaresan, men så passade indianen på att avlida under tiden och vid Blombergs återkomst var huset enligt jibarosed tomt och fullkomligt övergivet. Han har f. ö. också blivit bestulen på fiskenät och prydnadssaker, hans blåsrör och spjut knäcktes sönder, då de skulle ombord i La Libertad och till sist åto kackerlackorna under hans urskogsvistelse upp diverse fina fjäderarbeten, bl. a. två kronor, som Blomberg tidigare köpt och hade liggande i Guayaquil. Åtskilliga andra fina saker ha emellertid räddats och äro nu på väg hem både till Riksmuseet och Etnografiska museet.

Fr. Dagbl. 16/6 37

Med näsbjörn och krokodiler

Rolf Blomberg och hans mor med näsbjörnen på Centralen.

Lådorna framför Rolf Blomberg innehålla många rariteter.

ROLF BLOMBERG

hemma efter 13 månader i Sydamerika. Exotisk fauna i bagaget, vackra samlingar till Rikmuseet.

Vår svenske forskningsresande Rolf Blomberg har kommit hem efter 13 månaders resa till Sydamerikas huvudjägare och övriga indianer. Kl. 3.50 på tisdagen steg han av tåget på Centralen, brunbränd om än något mager, och en halv timme senare satt han hemma hos sin pappa arkitekten i Stocksund vid välkomstmiddagen.

Det var förresten en för svenska hem tämligen sällsynt replik som mötte medarbetaren när han satte foten inom det Blombergska hemmets dörrar. Den föregicks av ett ljud, som väl närmast skulle vara att hänföra till Karl Alfreds Tjipps språk, och följdes ögonblickligen av en uppmaning från Rolf Blomberg själv:

— Akta björnen, för all del. Det sitter en krokodil i hörnet.

Vid det laget var nämligen det Blombergska hemmet tämligen översvämmat av exotiska djur. Där sprang tjippen 6 månader gamla näsbjörnsbaby ätande sin älsklingsföda, bananer, skymtade bakom möbler och andra redningsföremål krokodiler av olika ter och storlekar, och där framskred gravitetiska steg en sällsynt sköldp från Seychellerna. De sågo ut att vas, alla djuren, och tjippen hedrad och med St.-T:s medarbetare med högst vänskapligt sätta sig på hans och prata ett slag.

Tjippens modersmål, som närmast när en fågels med sitt tjipp, tjipp, åstadkom förresten en rolig situation på tåget i Tyskland. Där satt nämligen Rolf Blomberg, medhavande tjippen, som för tillfället var placerad i en mindre trälåda på bagagehyllan. I kupén befann sig också en tysk herre, som blev mer och mer irriterad för varje gång näsbjörnen "tjippade", och efter en timme eller så kunde han inte hålla sig längre utan framställde en hövlig anhållan, att hr Blomberg skulle "flytta ut den förbaskade kanariefågeln i korridoren". Han skulle bara vetat att det var en björn!

För övrigt har Rolf Blombergs senaste resa gått bra — åtminstone på slutet. I början var det litet motigt. Utresan tog en månad, och sedan skulle det bära av på en bilexpedition. Den slutade något plötsligt i ett apotek, varefter hr Blomberg fick tillbringa den närmaste tiden i bindor, liknande en egyptisk mumies. Därefter skulle han med utgångspunkt från Guaiquil, den största staden i Ecuador, göra en resa i en liten båt till Galapagosöarna för att samla djur åt Riksmuseet. Båten strandade.

Hr Blomberg gjorde om försöket i en annan båt, som visserligen bar namnet Esperanza, Hoppet, men som vid närmare bekantskap visade sig vara vistelseort för ett 70-tal svin, destinerade till samma hamn som hr Blomberg. Resan tog 10 dagar, svinens stank blev alltmera outhärdlig, det nakna däcket tillät ingen annan vistelseort än den bland svinen, men småningom kom trots allt hr Blomberg fram, svart som sot och stinkande liksom svinen.

På Galapagosöarna gick det bättre. Där fick svensken en bra film och lyckades göra en synnerligen omfångsrik djursamling.

Sedan skulle han resa tillbaka. Vecka gick efter vecka, men ingen båt uppenbarade sig. Till slut skymtade emellertid en krigisk allhuett vid horisonten, som till slut visade sig vara det ena av Ecuadors två krigsfartyg. Det andra låg upplagt, upplyste officerarna på kryssaren sedan denna lyckligt undsluppit ögonen svåra bränningar.

Resan från Galapagos antog närmast karaktären av lustresa. "Kryssaren" var nämligen en av miljonären Morgans avlagda lustjakter, som apterats till krigsfartyg, och ombord på den fick hr Blomberg en lyxcabin med bad och allsköns bekvämligheter.

Och efter landstigningen började förberedelserna för resan till huvudjägarnas land, som ju Rolf Blomberg nyligen skildrat i St.-T. Expeditionen blev både långvarig och strapatsrik — flera gånger skulle indianerna stoppa svensken och konfiskera hans filmer och samlingar — men hur det var gick allt bra, och till slut kunde han stiga ombord på en holländsk ångare för att resa tillbaka till Sverige. Det är väl onödigt att tala om att näsbjörnen, "Tjippen", blev favorit hos alla damerna ombord på hemresan?

Resultatet av resan? Jo, det blev två kortfilmer, en storartad samling djur, både döda och levande, samt icke minst en del huvudjägartrofeer. Rolf Blomberg visade några stycken ute i Stocksund, och de säge verkligen hemska ut!

Carol.

St. Tidningen
23 juni 1939
02-0107

02-0108

Glada Galapagossar.

T. v.: Rolf Blomberg dirigerar Galapagossarnas glada gåsmarsch på Riksmuseums gård. T. h.: "Blomberg med sina 4 Galapagos".

Hemma hos vår vittbereste vän Rolf Blomberg föreställer jag mig att det ser ut ungefär som det står i den gamla sjömansvisan om matrosen Anton, som "alltid kommit helbräddad hem ändå, med allt märkvärdigt småplock han kunnat med sig få". Eller rättare sagt ännu värre. Hos Anton såg det bara ut så här:

Och kammarns ena långvägg
var sirad runt omkring
med snäckor och koraller
och andra rara ting.
Bakom den lilla spegeln
sågs en förgiftad pil,
och upp i taket hängde
en liten krokodil.

Men hos Blomberg finns det levande djur också. Det är inte mer än rätt att han delar med sig, vilket han också flitigt gör. I går kom en last från Hamburg: det var fyra sköldpaddor från Galapagos, som Riksmuseum skulle få. Det var två väldiga gråa sjok med ca 200 år på sköldarna, samt två mindre, som bara väntar på att århundradena skall gå.

Överfarten från Hamburg hade varit god, och nu stuvades galapagossarna i två lårar, en jättelår och en babylår, som ställdes på en lastbil, destinerad till Riksmuseums vertebratavdelning. När bilen ensamgde in på museets gård, blev det liv i lårarna. Den större lårens började knacka av sig själv och spikarna bändes ur, ty den ena galapagossen började klättra litet. Vi hjälpte dem ur, och snart startade fyra glada galapagossar ett sprinterlopp i skilda riktningar, uppiggade av gräsbetet. Dem går inte så sakta som man kunde tro. Medan [illegible]tarna fått tillfället dopt till [illegible] i hytten på [illegible]

hård natur. Jag ställde mig på en, vilket inte störde hans fotvandring. De ha också gott lokalsinne. Blomberg berättade om en särskilt hårdnackad sköldpadda, som besatt spårsinne. Detta djur tog sig en promenad på ett järnvägsspår och tog ingen notis om det framrusande lokomotivet. Vem rubbar dock tyskens lagar: sköldpaddan fick sig en törn av hjulet och kastades åt sidan — men det gjorde tåget också. Det spårade ur. Men sköldpaddan fortsatte flegmatiskt att frukostera på banvallens sparsamma grönska.

Men det ser mörkt ut för Galapagos landsköldpaddor. Visserligen är det förbjudet att förgöra dem, men sköldpadda är gott, särskilt levern, och på Galapagos finns ingen sköldpaddspolis, däremot hungriga människor av skilda raser. Men det värsta är råttorna, de vilda hundarna och de vilda grisarna på Santa Cruz. De bökar upp äggen och äter dem, och övriga vilda djur äter de små ungarna medan skalen är mjuka. Ibland är skalen dock inte tillräckligt mjuka. Det var en ung sköldpadda i Equador, som överfölls av en jaguar. Jaguaren klippte till med käkarna — men det var som att sätta tänderna i halvstelnad lava. Jaguaren måste gå tandlös från den måltiden, men den unga sköldpaddan växte med århundraden och uppvisar nu en intressant prydnad i sitt för övrigt akta sköldpaddsskal. En annan sköldpadda för kinesiska tecken i skölden. När man hittade den, var tecknen fullt tydliga, och sakkunnigt folk uttydde skriften: det var 150 år sedan kinesen utvecklat sin paddskrivkåda.

Det är förresten inte så omtrassant att ha en sköldpadda hemma, säger Blomberg. De har som sagt bra lokalsinne; hittar till sin sovplats även om man stänger dörren så att den måste gå en omväg. Likaså kan man lätt få dem att bli "rumsrena".

F. ö. får man inte döpa en sköldpadda förhastat. Jag vet en tant, som har två små sköldpaddor vid namn Jean och Susie. Det var en vacker vår, och småningom skedde en lycklig tilldragelse. Jean nedkom med tre välskapta ägg.

Larz.

Glada Galapagossar roade sig värre ute vid Riksmuseet i går. Det var fyra sköldpaddor, som Rolf Blomberg haft med sig hem.

Sid. 14.

02-0109

Göteborgs Tidningen 9 juli 1937

Dödspilar, barkkläder och sengångar-tsan-tsa i Rolf Blombergs bagage.

Tacksamma professorer.

För någon tid sedan kom som bekant vår unge svenske forskningsresande Rolf Blomberg hem från Sydamerika. Just i dagarna ha också hans samlingar nått hemorten, och på torsdagen var det stor glädjefest hos professorerna Lindblom och Rendal. Den förre håller ju till på Etnografiska museet och fick förstås en massa etnografika, medan den senare som representant för Riksmuseet fick ta hand om de fula ödlorna och de vackra fåglarna och de med olika uppsyner begåvade fiskarna.

Båda professorerna voro glada över vad de fått, och för att ta dem i bokstavsordning börja vi med professor Lindbloms nyförvärv. Att räkna upp allt han fått är omöjligt: det var inte bara skålar för pilgift med giftet kvar i skålbottnarna — mot curare hjälper såvitt jag vet intet mänskligt botemedel — pilar för blåsrör, huvudprydnader av tukanfjädrar som det säkerligen tagit tiotals år att sätta ihop, barkkläder av den speciellt sydamerikanska typen, trummor, korgar och allt annat vad till den sydamerikanske indianens nödtorft hörer.

Skulle något nämnas särskilt bland de etnografiska samlingarna vore det kanske

Prof. Rendahl med sällsynt jätteödla.

först och främst kvinnogördlarna av snäckskal. De bära under de magiska danserna och skramla som de värsta sköldpattbjällror och med exakt samma klang. På en av gördlarna satt forresten en verklig indianarmbåge, en pilformer Knapp, som väl troligen tappats ur någon skön och vit kvinnas undre klädesplagg. Gördeln lär ha varit åtskilliga pund dyrare tack vare den där knappen... Vidare fanns där ett jättelångt halsband, sammansatt av c:a 600,000 små frön. Det skulle vara roligt att känna den svenska som skulle ha lust och tålamod att sätta och borra hål i och trä upp på ett snöre 600,000 tvåmillimeterstora frön för att hänga dem om halsen. Så fanns en s. k. tsan-tsa, d. v. s. huvudtrofé, av en sengångare, en mycket sällsynt sak. Att hitta tsan-tsa av människa är inte så svårt, men försök hitta en av sengångare!

För att i någon mån ge en bild av hur föremålen ta sig ut i verkligheten övertalade förresten professorn en av sina unga damer — fröken Dahlén från Göte-

Professor Lindblom och Rolf Blomberg beskåda en dyrbar och sällsynt huvudprydnad av tukanfjädrar.

borg, om man får tro målet — att ta på en fullständig utrustning. Det behöver väl inte nämnas att hon såg sagolik ut och absolut proponerade på att få låna sakerna till nästa maskeradbal!

Ja, när sedan samlingarna hos professor Lindblom kontrollerats och befunnits vara riktiga åkte vi ut till professor Rendahl på Riksmuseets vertebratavdelning. Där försökte vi omedelbart förmå konservator Jansson att posera med en sällsynt ödla, men det gick inte alls. Hans fru har — påstås det — förbjudit publicering av oretuscherade fotografier, ty hon tycker inte att konservatorn ser tillräckligt skön ut. Därför återstod intet annat än att be professor Rendahl hålla upp ödlan, och medan han gjorde det berättade han en del intressant.

— Rolf Blombergs samlingar från Sydamerika ha, sade han, kommit synnerligen välkommet, eftersom vi i många år bearbetat material just från Sydamerika och verkligen gått och ätskat oss en del exemplar just från norra Anderna. En del av den bergskedjan är nämligen av mycket sent datum, och de juniforeiserviss forska geologiska processerna ha fört med sig att djurvärlden på flera ställen utvecklat sig i avskildhet med ty åtföljande intressanta artformer. De där formerna äro av stort intresse för jämförelsens skull, och nu ha vi fått dem. I det här sammanhanget skulle jag också vilja tala om att här finns arbete för många unga vetenskapare, om vi bara hade litet pengar. Men var tages bröd i öknen? Vem skänker medlen?

Fröken Anna-Lisa Dahlén, iklädd en huvudjägarhustrus habit. Obs.! Finkammen på bröstet med kvarsittande löss.

Därefter gick professorn fram till en burk och halade upp en svart och gul snok, som såg giftig ut fast den inte var det.

— Den här snoken hade vi ett förfärligt arbete med när vi fick den första gången, sade han. Nu ha vi fått ett exemplar till, och det äro vi tacksamma för.

I sammanhanget passade professorn också på att tala om att Sten Bergmans samlingar från Korea till en liten del ställts ut till vänster i fågelskådesamlingen. Den som passar på att gå dit och titta innan de tas bort igen får bland annat se hur fåglar och andra djur se ut när de samlats och konserverats. Sedan brukar man steppa upp dem, men det är en annan historia, som man ser resultaten av i de övriga montrerna. Och de blombergska samlingarnas vidare öden äro också en annan historia. För en del av dem kan man dock tacka en verklig svensk: konsul Ivar Bohman i Guayaquil!

Carol.

Otäck snok i prof. Rendahls händer.

KAMERAJAKT

på HUVUD-JÄGARE

Sveriges yngste forskningsresande

ROLF BLOMBERG berättar

spännande upplevelser från sin senaste film- och samlarexpedition till Amazonas. Det var på ett hår att de blodtörstiga huvudjägarna hade gjort processen kort med honom och kamraterna. Men han kom helskinnad ur deras våld och är nu återbördad till hemlandet, laddad med intryck för böcker och radioföreläsningar. Och på museerna går man omkring och gnuggar händerna i förtjusning över alla rariteter, som vår unge Resare-Rolf överlämnat.

Den käcke och sympatiske forskningsresanden Rolf Blomberg.

För något år sedan kom en riksbekant kvinnlig bilist hemdragande med en tvättäkta afrikan som ressällskap efter en färd i de svartas land. Vår unge forskningsresande Rolf Blomberg kunde ha varit ett strå vassare, om han velat. En mäktig huvudjägarehövding i det landet Amazonas erbjöd honom nämligen två av sina döttrar i utbyte mot ett gevär. Den unge svensken tackade emellertid nej — och Sverige blev en sensation fattigare vid hans hemkomst. Annars saknades det minsann inte levande bytesvaror i Rolf Blombergs gepäck. Det är inte vem som helst, som kommer med livslevande alligatorer och sköldpaddor i resgodset. För att inte tala om en förtjusande liten näsbjörn, som blev allas favorit under resan. Och när folk får reda på, vilket underdjur, som spatserar omkring ute i Stocksund, är det fara för folkvandring till herr Blombergs hem därute.

Flodfärden på Rio de Pastaza-floden.

De levande »sällskapsdjuren» utgöra dock bara en bråkdel av det material, som Rolf Blomberg hemfört från sin andra resa. De trakter av Sydamerika, som hans expedition genomkorsat, äro ett verkligt Eldorado för en samlare av herr Blombergs mångsidiga läggning. Massor av sällsynta ormar, grodor, ödlor, fjärilar och fiskar håller man nu som bäst på att sortera och katalogisera på Riksmuseet. Där ha också alligatorerna och sköldpaddorna hamnat. Etnografiska museet har fått på sin lott en ansenlig samling etnografica, hövdingaattiraljer av olika slag, vapen, skålar med mera sådant. Ja, den duktige samlaren lyckades till och med få med sig en lika svåråtkomlig som ruskig huvudjägaretrofé från de blodtörstiga jibaroindianerna.

T. v.: Rolf Blombergs färdkamrat Henry Nielsen får en »aptitlig» groda av två indianpojkar.

Tretton månader i sträck har Rolf Blomberg legat ute denna gång. Och man behöver endast höra talas om, att han varit inne på huvudjägarnas otillgängliga domäner för att förstå, att de långa månvarven varit ett enda strapatsrikt men spännande äventyr.

Innan Rolf Blomberg gav sig huvudjägarnas rike i våld, skulle han göra en avstickare till Galapagosöarna, dels för att samla djur åt Riksmuseet och dels för att ta upp film

02-0110

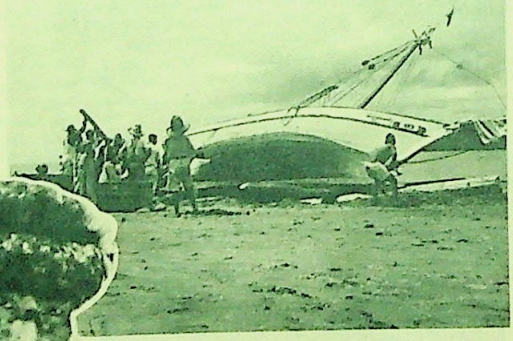
åt S. F. Han hade varit där en gång tidigare och råkat »underliga djur och underliga människor», som titeln på hans ypperliga bokskildring från den resan lyder. Med utgångspunkt från Guaiquil startade han tillsammans med ett par följeslagare, däribland en sjöman, i en 9-metersbåt. Sjömannen kunde gott ha stannat i land, han blev sjösjuk redan när första vågen kom, och han varken kunde eller orkade göra ett handtag. Fjorton dagar fingo de tre männen tillbringa fastsurrade på båten under en maktlös kamp mot stormen. Slutligen strandade båten vid kusten, och det var deras smala lycka det!

Jibaroindian, fotograferad under uppehållet vid Rio Copotaza. Observera mannens svartmålade tänder.

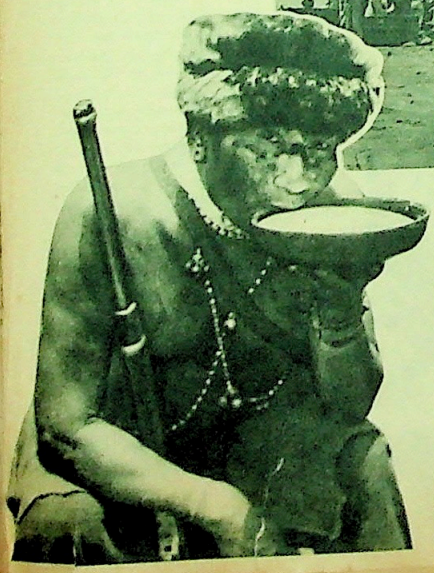
Svensken vart dock inte kuvad av den första stormiga motgången. Han s k u l l e till Galapagos! Och han kom dit ombord på en annan båt, Esperanza (Hoppet), tillsammans med en hjord på 70 illaluktande svin. — Den 10-dagarsresan var nästan lika påfrestande som de 14 dagarna i stormen. Blomberg fick emellertid ta skadan igen på återresan. Nämligen ombord på den flotta miljonärslustjakt, som numera tjänstgör som nummer ett av Equadors två krigsfartyg. Där fick vår vän forskningsresanden en lyxhytt med bad och andra moderna bekvämligheter. Vistelsen på Galapagos hade ur samlarsynpunkt varit mycket givande. Och många fina filmmeter hade han vevat.

Expeditionen in till huvudjägarnas rike var givetvis den intressantaste för en ung man med äventyrslusten i blodet. Alldeles främmande för trakterna var Rolf Blomberg inte. Redan förra resan var han i dessa trakter tillsammans med dansken Henry Nielsen, en man som har landet på sina fem fingrar. Det blev svensk-dansk union även denna gång. Förutom Blomberg och Nielsen bestod expeditionen av några duktiga indianer. Det skulle föra för långt att följa våra vänner hela den långa vandringen och på färderna genom den strida Pastazafloden. Nästan inga vita ha färdats denna del av Rio Pastaza. Dansken var den förste här. För övrigt påträffar man inga andra människor än äkta och oförfalskade huvudjägare med långt hår och fantastiska målningar i ansiktet.

Från strandningen på ecuador-kusten.

— Trakterna vimlar av alla sorters djur, vildsvin och tapirer, vattensvin, apor och fåglar, berättar Rolf Blomberg för Svenska Journalens medarbetare. Och naturen är enastående vacker, bland annat finns här de praktfullaste orkidéer man kan tänka sig. Klimatet är utmärkt, det enda man har obehag av är de blodsugande flugorna. De kan vara besvärliga nog, fast man vänjer sig. Mat fattades oss aldrig under expeditionen. En middag med apköttsoppa, krokodiltar-

T. v.: Chumbela — 75-årig jibarohövding — lunchar. Vem av gamlingens tre unga fruar som tillagat rätten, framgår inte av historien.

mar och grodor låter inte så värst aptitligt för svensken i gemen. Men jag försäkrar att det är en lukullisk måltid. Fisk hör också till läckerheterna. — Ja, när man samtalar med Rolf Blomberg så märker man med ens, att man har en ordentligt vildmarksbiten ung man framför sig.

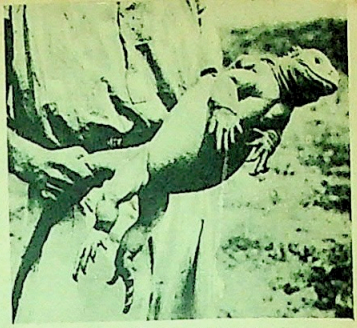
Den lilla expeditionen hade sitt huvudläger vid Rio Copotazas utflöde i Pastazafloden. Och därifrån gjordes jakt- och samlarutflykter till andra jibaroindianer, ofta med strålande bytesresultat.

Rolf Blomberg förklarar, att det är dessa jibaroindianer, som blivit beryktade under namnet huvudjägare. Deras kusliga troféer tsantsas äro avskurna människohuvuden, som indianerna genom en omständig preparerings-metod krympt, så att de blivit små som apelsiner. Ju flera tsantsas en indian har, desto mäktigare anses han vara. De flesta troféerna skaffas under krig, stammarna emellan, och man har den tron, att den döde krigarens styrka och mod övergår till troféens ägare.

— Vid huvudlägret regerade indianhövdingen Chumbela, berättar herr Blomberg. Det är en 75-årig fet huvudjägare med många tsantsas på sitt samvete. Han hade vid vår vistelse där fyra unga hustrur, den yngsta bara 11 år gammal. Vi blev goda vänner med dessa indianer, och jag fick dem så småningom att bli riktigt naturliga framför filmkameran. Vi idkade byteshandel så långt våra medförda förråd av tyg, pärlhalsband, speglar och annat räckte. En giftorm kostade mig en tändsticksask, för en groda fick jag betala en synål, för att nämna ett par exempel. En annan indianhövding ville ge oss sina två döttrar i utbyte mot ett gevär — men vi tackade nej!

Vapen är A och O för jibaroindianen. Han lever förresten efter det talesättet, att en man utan vapen är som en hund utan tänder. Indianerna äro mycket sällskapliga av sig och gå ofta på besök till varandra. Och då klär männen på sig alla sina vapen; även om indianen bara har träspjut, så ska han vara med. Det är klart att de vitas gevär och blänkande patronhylsor — även om de voro tomma! — lyste i ögonen på rödskinnen. Det är ganska nödvändigt att vara beväpnad till tänderna i dessa trakter, påpekar herr Blomberg, för huvudjägarna äro inte att lita på, och de genera sig sällan.

— På återvägen höll vi på att råka ordentligt illa ut, berättar Rolf Blomberg. Vi mötte några jibaroindianer, som varnade oss för att gå vidare. De omtalade, att en hövding vid en boplats, som vi tidigare besökt, hade dött av förgiftning sedan vi givit oss av. Någon av hövdingens antagonister hade begagnat tillfället att ge oss skulden. Nu hade hövdingens broder samlat ihop en stor skara indianer med uppgift att göra processen kort med oss, när vi döko upp. Ryktet om planerna hade emellertid nått vår indianförares broder, vilken skyndsamt alarmerade en militärförläggning. Genom en lycklig slump stötte vi ihop med den utsända patrullen just vid indianhövdingens hus; situationen var vår! Det hela slutade med att den som tänkt nacka oss fick bära min tyngsta väska på ryggen i två dagar.

Drushuvudödla från Galapagos.

Tsantsa, krympt huvud av gammal gråhårig hövding.

Jibaro-pojkarna se ut som flickor ...

Myndigheterna i Equador voro lite misstänksamma mot expeditionen, när den återvände. Det var inte utan att europeerna misstänktes för spioneri. Den rådande spänningen med Peru gjorde väl sitt till. Den mäktige utrikesministern i huvudstaden Quito var för sin del heller inte glad åt filmrullarna från jibaroindianernas landamären. De anses vara ociviliserade styvbarn, som man ogärna vill låta stora världen få veta någonting om. Men sedan herr Blomberg filmat hans excellens fram- och bakifrån, sittande, gående och stående blev motståndet automatiskt upphävt. Svensken fick dra sina färde med allt sitt pick och pack orubbat. Och nu går den gode excellensen och gläds i sin själ åt den stora europeiska publicitet Rolf Blomberg förskaffat honom. Han skulle bara veta — att filmkameran var oladdad...

Rolf Blomberg är en sympatisk representant för det svenska forskningsresandeskrået. Och som han blott är några och tjugo år, har han världen och framtiden liggande framför sig. Det är drömmar från barnaåren om att erövra världen, som förverkligas i och med vår unge »Resare-Rolfs» strövtåg i främmande länder. Djurlivet och naturen har intresserat honom sen han var en liten parvel. Och reseskildringar ha varit hans älsklingslektyr alltsedan A. B. C.-boken lades på hyllan. Nu vägleder han själv oss andra hemmasittare på okända djungelstigar, genom strida krokodilfloder och bland folkslag, som man trodde hörde fantasien till. Och den vägledningen sköter Sveriges yngste forskningsresande som den hela karl han är!

B. H.

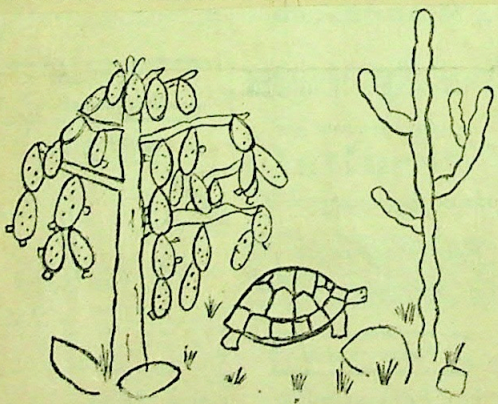
02-0110

Hos Gloria på Galapagosöarna.

Rolf Blomberg, den unge upptäcktsresanden, berättar för Junior om en svensk flicka, Gloria Lundberg, som han träffat på Sköldpaddsöarna i Stilla havet.

Gloria tar sig då och då en ridtur på sin egen åsna Ola.

Sköldpaddor och kaktéer, ritade av Gloria.

Som vi redan tidigare berättat i Stockholms-Tidningen bor det en liten svensk flicka ute på de sällsamma Sköldpaddsöarna i Stilla havet. Hon heter Gloria Lundberg och hennes pappa och mamma äro duktiga nybyggare. Gloria är också duktig. Hon hjälper sin mamma hemma i huset, hon följer med sin pappa på vildsvinsjakt och sköldpaddsfångst och fisketurer och ett käckare flickebarn får man leta efter. Tidigare hade vi en bild inne av Gloria tillsammans med hennes många sköldpaddor och i dag visa vi henne ridande på åsnan Ola — Glorias egen ridåsna.

Gloria är också road av att rita och måla och här har hon till Juniors läsare sänt en fin bild av en jätteköldpadda — en sådan där som finns på Skansen — som är ute och promenerar bland jättekaktéer.

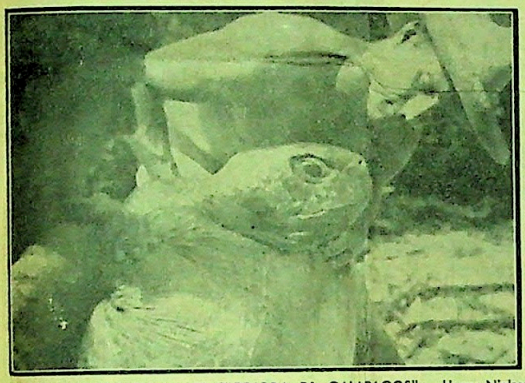
För en tid sedan fick Gloria vara med om något riktigt trevligt. En dag kom en stor, stilig lustyacht till Sköldpaddsöarna och kaptenen ombord var svensk. När han till sin stora förvåning fick höra, att han hade landsmän härute, inbjöd han pappa och mamma Lundberg och lilla Gloria att komma ombord på den fina båten. Gloria fick saft och vatten och bakelser och en massa fina presenter med sig när hon gick i land.

02-0110a

På visit hos Jibaro-indianerna.

Rolf Blomberg berättar sina sällsamma öden och äventyr hos Huvud-jägarna.

02-0111

"VI HA BÄRGAT EN HAVSSKOLDPADDA PÅ GALAPAGOS". Henry Nielsen försöker inleda en flirt med den buttra damen — innan hon hamnar i grytan.

— Henry skulle skjutas kl. 10! Så var det bestämt. Men kl. 1/2 10 lyckades han slå sönder dörren till arresten, lade därpå den tillskyndande kommendanten på käften, klippte till en av vakterna i magen så han stöp, ryckte till sig dennes knallpåk och började "puffra" för glatta livet runt omkring sig, så den övriga vakten föredrog att ta till benen. Henry följde exemplet, fast åt motsatt håll — rakt på en mustang som stod bunden vid ett träd, sadlad och med ett par prima skjutjärn i sadelhölstren. Innan den knockade kommendanten kvicknat till och fått samlat den av nordmannens raseri vettskrämda vakten, var min gode vän långt borta — fri!

— Hans liv de senaste tio åren har varit en enda rad av halsbrytande äventyr. Bara en förteckning på alla yrken han utövat upptar ett par sidor i den här boken. Innan Henry Nielsen 1926 gav sig sina syd-amerikanska äventyr i våld hade han hemma i Danmark hunnit, med att vara boxare, brottare, tyngdlyftare, cirkusartist och Gud vet allt. Han har en verklig järnfysik, och både våra egna indianer, och sådana som kommo på besök, voro alltid mäkta imponerade av hans oerhörda kroppskrafter. För att inte tala om när han roade sig med att göra små uppvisningar i cirkuskonster — då han virvlade runt i en lång rad frivolter, då höllo ögonen på att trilla ur skallarna på huvudjägare och annat patrask i djungeln.

— Men framför allt är min gode vän Henry Nielsen en den bästa och pålitligaste kamrat man kan ha med sig på långfärder i urskogen. En grabb som därtill känner landet och förhållandena till punkt och pricka. — — —

Den starkt solbrände unge mannen, med det sydländska utseendet, mitt emot mig slår långsamt igen den flitigt tummade, kombinerade antecknings- och dagbok i vilken händelser och äventyr i urskogen dag för dag upptecknats, och ur vilken han läst upp valda stycken för intervjuaren. Den unga damen vid hans sida, som är minst lika intresserad åhörare som underteckned, drar en djup suck och utbrister:

— Det är i alla fall ett hemskt spännande liv! Och så skåla vi alla tre för den oförlikneliga färdkamraten Henry Nielsen — som fortfarande håller till någonstans i trakten av Anderna — och fortsätter det "hemskt spännande livet".

Rolf Blomberg i sta'n.

Dagen före midsommarafton kom vår svenska forskningsresande Rolf Blomberg hem efter en 15 månaders fälttågs forskningsexpedition till Galapagosöarna och till Sydamerikas huvudjägare. I lådor, koffertar och kavajfickor hade han med sig diverse exotiska djur — bad och utan ryggrad. En 6 månader gammal näsbjörn är numera husdjur i det Blombergska hemmet i Stocksund — där den ser ut att trivas utmärkt — men diverse krokodiler, sällsynta sköldpaddor från Seychellerna och annan djungelboskap ansåg sig pappa arkitekten och mamma Blomberg inte kunna hysa. Egentligen voro de ju heller inte avsedda som sällskapsdjur. De ha tacksamt emottagits av Riksmuséet, för vara räkning de ha förts den långa vägen till Norden. Däremot finns det fortfarande till benäget påseende ute i Stocksund tre näpna trofeer från de vilda huvudjägarna i det landet Amazonas — tre huvuden utan vidhängande jägare. Hr Blomberg, som åtminstone på civiliserade breddgrader förefaller att vara en mycket fridsam gentleman, har givetvis inte själv "plockat" huvudena. Dom har han fått som gåva av en stor höding, som är specialist på att göra sina fiender i urskogen ett huvud kortare.

På min fråga om hr Blomberg själv varit i fara att tappa huvudet i sådant riskabelt sällskap, svarar han: "man får ju gardera sig för sä'nt, förstås. Och t. o. m. de vilda huvudjägarna — som själva mest jaga med blåsrör med förgiftade pilar — ha stor respekt för eldvapen."

— Myndigheterna i de där trakterna har förstås ingenting emot att man skjuter till mals på folk som visa ful uppsyn?

Hr Blomberg ler ett brett leende . . .

— Människoliv äro så litet värda i Ecuadors urskogar, och där existerar inte paragrafen: "— — — för användande av större våld än nöden kräver".

En ung forskningsresande!

För att få några glimtar av syd-amerikansk "rövar-romantik" hade undertecknad för ett par dagar sedan stämt möte med hr forskningsresande Blomberg. Eftersom vi inte kände varann till utseendet hade vi överenskommet att träffas vid ett visst bord i Konstnärshusets restaurant.

Vid just det bordet satt emellertid ett *ungt* par, en dam på cirka 19 vårar och hennes kavaljer, en solbränd och till synes trevlig ung fyr, på sin höjd 5 år äldre. Det såg inte ut som om de tänkte gå sin väg. Det blev alltså att vänta och "passa" hr Blomberg när han kom för att finna "vårt" bord upptaget.

Det visade sig emellertid — till min förvåning — att den solbrände "unge fyren" var identisk med hr forskningsresanden själv. Presentationen är överstökad på ett ögonblick. Det är bara att sätta igång.

— Hur är det möjligt att vid så — hm! — relativt unga år (jag hade tippat precis — åldern är 24!) ha hunnit med så mycket?

— Från det jag var så hög som bordet här hade jag längtat efter att få vara med om äventyr — att få komma ut till främmande länder och folk. Det här var ju heller inte min första expedition. Åren 1934—1935 besökte jag första gången Galapagos-öarna, och om den resan har jag givit ut boken "Underliga djur och underliga människor". Den här senaste resan har jag företagit, dels för att samla djur åt Riksmuséet och dels för att ta en del filmer åt SF. Just nu håller jag på med att tala in "ljudet" till dessa, och att skriva några radioföredrag. Så småningom blir det väl också en bok.

— Men jag vill inte gärna tala så mycket om mig själv, säger den unge mannen blygsamt, låt mig hellre berätta litet om min ovärderlige kamrat, en dansk vid namn Henry Nielsen, som varit min ledsagare och förare för mina indian- och andra bärare under båda mina forskningsfärder. Eftersom han är en duktig f. d. idrottsman bör han ju också ha sitt intresse för Idrottsbladets läsare. Han är förövrigt "f. d." av alla upptänkliga slag: sjöman och båtbyggare, cowboy, jägare, krigare och f. d. barnpiga åt bortskämda ungar, tillhörande en amerikansk millionärsfamilj på resa i Anderna, jämte en hel del annat. Han har levat i Ecuadors urskogar, och andra liknande platser därnere i 10 år, och han har som sagt varit med om åtskilligt.

Hr Blomberg plockar ur en ficka fram en något illa tilltygad anteckningabok och läser upp valda stycken av sina dagboksanteckningar från resan. Därbland det som utgör början av denna artikel.

— Efter en ganska äventyrlig resa till och från Galapagosöarna startade vi resan till huvudjägarnes boplatser i trakten kring Amazonas. Starten skedde från Guayaquil, Ecuadors enda hamnstad av betydelse. På en enda dag hunno vi med tåg, bussar och bilar från den tropiska ljungeln till Andernas snöregioner, 4000 meter över havet. Över Anderna och utför på andra sidan gick färden vidare, dels med specialbilstarne och dels med mulåsner. Jag ser i mina anteckningar, att vi första dagen när det bar utför — "tappade" en mulåsna med packning och allt. Hon störtade ner i en 75 meter djup ravin.

Det erfordras väl en ganska omfångsrik utrustning för en sådan färd?

— Utöver mina filmkameror och dy-

FRÖKEN TIASSO, EN 20 ÅRIG SKÖNHET av huvudjägarnes stolta stam — "Reseredaktör" Rolf Blomberg — känner efter att Chicha'n är ordentligt kyld.

lika saker, samt våra vapen, så gott som ingenting alls! Det gäller att ha med sig så litet som möjligt — ingenting onödigt i varje fall — på vandringarna genom urskogen. Fast nästa gång tar jag nog med mig *litet* mera än sist. Även om jag inte kostar på mig en utrustning i likhet med en amerikanare vi mötte. Hans grejor hade kostat honom 40.000 dollar, men så hade han också med sig en hel del som man måste lära sig att vara utan. Som exempelvis en massa torrmjölk och 2 stora kartonger med — toalettpapper! Han var litet originell den där yankeen. Hade bytt till sig en hel hop huvudjägareträféer av det slag som jag själv har tre praktfulla exemplar därhemma. Enligt vad han påstod tänkte han överraska sina vänner hemma i Chikago till julen med att bjuda dem på julgransplundring — med en julgran klädd uteslutande med indianskallar . . .

ROLF BLOMBERG MED TVÅ HUVUDJÄGAR-TROFÉER. Det är inga dockhuvuden, utan "övre delen" av två f. d. indianhövdingar. De avhuggna skallarna har av "erövraren" preparerats tills de krympt från sitt naturliga format till storleken av en större apelsin.

Vrålapans kött en läckerhet.

— Proviant har man så gott som ingenting med i packningen. Man livnär sig med jakt och fiske. Det finns rik tillgång på vilt — fast av annat slag än det man saluhåller på Hötorget.

Vrålapans kött är ganska läckert, och krokodilstek smakar inte fy skam. Av detta älskliga djur äter man t. o. m. tarmarna, om man inte har något annat till hands — fast rostade förstås. I likhet med många civiliserade husmödrar göra vi i urskogen precis som "Kajsa Varg" — man tager vad man haver. Ett slags grodor och en viss sorts skalbaggar med feta bakdelar blir prima småvarmt. En 50—60 grodor stryker med på en enda dag. De rostas på så sätt att man vecklar in dem i gröna blad och lägger sen "kåldomarna" i glöd från lägerelden. Skalbaggarnas feta bakdelar smakar som ostron — dom suger man i sig så här! — —

— Snälla Rolf, sluta för all del, tigger en bleknande ung dam och sväljer ansträngt, samt tar sig en klunk ur likörglaset. Hr Rolf och jag tar var sin klunk ur wiskygroggarna för att skölja ner smaken efter de "feta" bakdelarna". I varje fall har jag en fet smak i munnen.

— Men, fortsätter den unge äventyraren sedan hans dam och jag fått hämta oss en smula, det är ju inte alltid man har tillgång på vilt. Då lever man på huvudjägarnes liv- och husrätt, "Chicha".

— Eftersom receptet förmodligen inte står att läsa i Husmodern, eller i våra kokböcker, kunde man kanske få offentliggöra detsamma i Idrottsbladet?

— Gärna det! Chicha är en mycket närande rätt — det är inte för intet som Jibaroindianerna (det är huvudjägarna) stå̈tar med så praktfulla kalabaskulor — men jag är inte säker på att ingredienserna finnas att tillgå hos våra frukthandlare. "Materialet" består av olika slags frukter som det finns god tillgång på därnere. Tillagningen av Chicha tillgår på följande sätt:

Infödingarnas kvinnor sätta sig i en ring, runt en stor träskål. Gamla fula [illegible] eller mindre tandlösa kärringar [illegible] söta (skönhetsidealen är ju [illegible] förbunda än hos oss!) flickor om- [illegible] tugga de olika frukterna, [illegible] tugga tills de riktigt mosat. Därefter spottar man ut [illegible]. När denna [illegible] den undan för jäsning i [illegible] veckas tid. Man är beredd att [illegible] när man kommer på [illegible] bjuda man nämligen med en skål! [illegible] är detsamma [illegible] till dödsfien- [illegible] vänligt man sig, och [illegible] vänligt sätt [illegible]

på "pickalurven". Chichan är nämligen inte endast närande, utan även rusande.

— Sker förtäringen förmedelst kniv och gaffel eller med sked?

— Man "slafsar" det i sig, så här, säger "Resare-Rolf", och sörplar ett tag ur wiskygroggen. Fast eftersom det är rätt så tjockt får man då och då hjälpa till med fingrarna . . .

Två feta höns för en tändsticksask.

— Hur många bärare har man med sig på en sådan expedition, och hur avlönas de?

— Mina bärare växlade ifråga om antal från 3 till 20. De tre, som voro med hela tiden, hade ett stänk av civilisation och avlönades med kontanter. De övriga voro sådana som engagerades

DEN HÄR JIBARO-SNOBBEN kommer direkt från "hårfrisörskan", där han också skaffat sig en bättre "make up". Han förklarade för fotografen att han skulle ut på jakt — inte efter huvuden den här gången utan — efter hjärtan. Älskog i urskogen!

från gång till annan, som följde med några dagsmarscher och sedan vände hem till sin "by" i urskogen. Dessa kända förstås inte till pengar utan avlönas med glaspärlor, fickspeglar, billiga knivar och dylikt. Hos huvudjägarne, liksom hos de flesta av urskogens folk, florerar byteshandeln. För en ask tändstickor kan man exempelvis få köpa två höns. — — — En hövding erbjöd mig två av sina fagraste döttrar i utbyte mot ett av mina gevär . . .

— Är döttrarna med i bagaget?

— Visst inte, utbrister den unga damen.

— De två hönsen tog jag tacksamt emot, i utbyte mot tändsticksasken, men gevär är ganska värdefulla, så långt borta från civiliserade trakter — och de båda hövdingedöttrarna hade jag ingen användning för. Vi hade en kvinnlig hjälpreda med hela tiden, en 20-årig indianska, som sannerligen inte drog sig för att bära en packning — hon var oerhört spänstig — men som vanligen sysselsattes med att lappa våra kläder och — — —

— — — tugga er Chicha?

— Inte precis det. Hon hade så mycket annat att göra. Att hudflänga och tillreda jaktbyten, som tapirer, vattensvin och tidigare nämnda läckerheter.

— Hur kunde ni göra er förstådd bland de där "racingarna" som ni kallar huvud[illegible] om folk. Han

Forts. fr. sid. 5.

talade spanska och "jibaro" — huvudjägarnes dialekt.

— Hur är indianerna som bärare. Lata?

— Visst inte. I skaplig terräng kunna de göra 40—50 kilometer på en dag — med 40 kilos packning! Och detta ändock i en takt så att man har svårt att följa med. Förövrigt äro de mestadels godsinta, och de sakna visst inte humor — fast den är av helt annat slag än vår. Och den är inte precis av det stillsamma slaget. När de ha roligt åt en sak kasta de sig raklånga på rygg, hamra sig på sina bastanta magar och ge upp vrål-liknande skratt. Anledningarna kunna ju variera, men vanligen är dessa glädjevrål liktydigt med att man måste plocka fram medicinlådan för att hjälpa någon svårt skadad. En av bärarna var ovanligt klent utrustad å huvudets vägnar — även för att vara en ociviliserad indian. Han var ständigt utsatt för kamraternas drift och upptåg. En dag fick jag plötsligt höra fullkomliga avgrundsvrål av förtjusning från bärarne, under det de lågo på mar-

ken, sprattlande och trummande på sina magar, medan den stackars halvidioten gjorde höga krumsprång och utstötte förfärliga skrik. Så småningom fick jag anledningen till allt oväsendet klar för mig. Bärarne hade samlat ihop en hög kraftiga glöd från elden. Dessa hade de sedan omsorgsfullt dolt med ett tunt lager av blad, varpå de slogo sig ned i en ring, lämnande en liten lucka där glödhögen låg dold. Därefter ropade de på offret — som ingenting märkt — och bad honom slå sig ned för att deltaga i deras rådplägning. Den stackaren var nästan alldeles naken! Kamraterna sågo till att han inte lyckades komma ur glöden förrän han hade fått hela bakdelen ordentligt "stekt" . . . Sådant är kamratskapet — och "humorn" hos urskogens tvåbenta laståsnor — — —

— Blir det någon ny resa snart?

— Ännu är ingenting definitivt bestämt. Men jag tänkte att någon gång på nyåret . . .

"Den smak kärlet en gång har fått, den behåller det", heter det ju. Äventyrsglansen i den unge forskningsresandens mörka ögon tyder på, att "Resare-Rolf" är helt bergtagen av urskogens mystik. Och det är inte troligt att han någon längre tid sitter hemma "i kakelugnsvrån".

Sco Holmstedt.

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

8 Aug. 1937
Stockholm Stockholms-Tidningens Tryckeri

Stockholms Dagblad

SÖNDAGS-BILAGAN

REDAKTION
Herje Granberg kl. 2—4
Robert Stångberg kl. 2—4
Nils Färnström kl. 12—4

Eftertryck förbjudes

ZATZARUNA

den felande länken

i Ecuadors djungler

Av
Rolf Blomberg

Man behöver inte fara längre än till Guayaquil, Ecuadors största hamnstad, för att få en liten inblick i Sydamerikas rika och underliga djurliv. Där skall man helst bo hos [illegible] världens [illegible] trädgårdar. Jag hade blivit god vän med professorn under en visselpipa på Galápagosöarna, och då jag för andra gången kom till Ecuador inbjöd han mig att bo hos sig.

När jag en kväll gjorde min entré genom hans trädgård, höll jag på att snubbla över ett grymtande vildsvin.

— Min gårdvar, sade Vögeli — måste ordna så att vi för för att inte trampa på ett par små näshjörnar, som kommo skuttande emot mig med svansen i veiret och nafsade i mina byxor, och när vi skulle gå in i huset, måste vi först lyfta bort en 200-kilos sköldpadda, som hade parkerat sig framför dörren.

Då vi kommit in sade professorn till mig, att ville jag duscha, måste jag vara en smula försiktig, ty det låg tillfullo trtio fersion små alligatorer i badkaret, som han inte kunnat inlogera någon annanstans och som dagen därpå skulle sändas till San Francisco. Något perplex blev jag, när jag upptäckte en 1½ meter lång orm, förnöjt hoprullad i en fåtölj.

— Det är huskatten, sade professorn.

— F. ö. har jag bara smärre djur här inomhus, fortsatte han och pekade på en spritflaska full med skorpioner, långa tusenfotingar, några ödlor och ett par ålormar.

Man behöver inte fara längre än till Guayaquil, Ecuadors största hamnstad, för att få en liten inblick i Sydamerikas rika och underliga djurliv. Där skall man helst bo hos [illegible] världens [illegible] trädgårdar. Jag hade blivit god vän med professorn under en visselpipa på Galápagosöarna, och då jag för andra gången kom till Ecuador inbjöd han mig att bo hos sig.

När jag en kväll gjorde min entré genom hans trädgård, höll jag på att snubbla över ett grymtande vildsvin.

— Min gårdvar, sade Vögeli — måste jag se till att vi för för att inte trampa på ett par små näshjörnar, som kommo skuttande emot mig med svansen i veiret och nafsade i mina byxor, och när vi skulle gå in i huset, måste vi först lyfta bort en 200-kilos sköldpadda, som hade parkerat sig framför dörren.

Då vi kommit in sade professorn till mig, att ville jag duscha, måste jag vara en smula försiktig, ty det låg tillfullo trtio fersion små alligatorer i badkaret, som han inte kunnat inlogera någon annanstans och som dagen därpå skulle sändas till San Francisco. Något perplex blev jag, när jag upptäckte en 1½ meter lång orm, förnöjt hoprullad i en fåtölj.

— Det är huskatten, sade professorn.

— F. ö. har jag bara smärre djur här inomhus, fortsatte han och pekade på en spritflaska full med skorpioner, långa tusenfotingar, några ödlor och ett par ålormar.

— Det är sånt där som jag plockar upp från golvet eller hittar i sängen ibland, upplyste han mig om. Glöm inte att skaka kläderna, innan du tar dem på dig om morgonen.

Tidigt dagen därpå, när vi drucko vårt morgonkaffe, knackade det på porten. En peon kom ledande en glasögonbjörn, som han ville sälja till Vögeli. Fem minuter senare kom en man med två lådor under armen. Lådorna innehöllo ett par levande korallormar. Och så gick det sedan hela dagarna. Än kommo de med förtjusande små apor, än med fula flodsköldpaddor, och en dag kommo tre negrer med en levande alligator på 3 meter.

Ja, för en djurälskare var det inte långtråkigt att bo hos professor Vögeli!

Senare — under en fyra månaders resa in till jibaroindianerna vid Rio Pastaza på östsidas Anderna — fick jag utmärkta tillfällen att återse mina bekanta från professorns trädgård i deras rätta miljö i urskogen och samtidigt stifta nya både trevliga och otrevliga bekantskaper inom den sydamerikanska faunan. Djungeln kring Rio Pastaza var ett härligt jaktområde — ett riktigt Eldorado — och vildsvin, tapirer, vattensvin, tigerkattor, uttrar, apor, fåglar och mycket annat vilt blev vårt byte — förutom alla ormar, grodor, ödlor, alligatorer och sköldpaddor som vi fångade, dels för att stoppa i riksmuseets cisterner, dels för att stoppa i våra egna magar. Ja, ärade läsare, inte rynka på näsan! En välstekt boaormsfilet, griljerade grodor, en flottyrkokt ödla, en bit rökt alligatorstjärt eller en sköldpaddssoppa — det är rätter, som inte skulle skämmas för sig på någon bättre restaurangs matsedel. Nej, det där var trevliga bekantskaper allihopa.

Till de tråkiga däremot räknar jag vampyrerna, de blodsugande fladermössen, som några gånger beto mig i tårna när jag sov och sögo sig mätta på mitt blod, alla sorters myror, vilka beto en så man ville vråla, de blodsugande flugorna — små som knott — som placerade sig i hundratal i ansiktet, på armar och ben, sandlopporna som kröpo in i fötterna och lade sina ägg där, malariamyggorna och många andra kryp. Dessa djur äro de obehagligaste i Sydamerika; inte jaguarer, alligatorer, ormar och de större djuren. Dem kommer man åt, kan skjuta eller slå ihjäl, men mot alla insekter för man en ojämn kamp.

Att skjuta en jaguar hade Henry Nielsen — min danske färdkamrat — och jag naturligtvis beslutat oss för (Henry hade ju f. ö. i Brasilien varit professionell jaguarjägare. när skinnen stodo som högst i pris). När vi med våra indianer startade nedför Rio Pastaza hade vi därför bl. a. i kanoten också med oss tre goda jakthundar. Vi ville öka ut komplet ytterligare, om vi kunde få köna några hundar hos jibaroindianerna för att få åtminstone 7—8 stycken, vilket är nödvändigt vid en jaguarjakt.

Det såg allt mycket lovande ut, ty överallt på stränderna funno vi jaguarernas fotavtryck. En av de första dagarna, när vi hade slagit läger, skickade vi ut alla indianer på jakt och gåvo dem också våra vapen. Då uppenbarade sig naturligtvis jaguaren

(Forts på sid 6.)

Uppifrån på sidan: förf. med sin tama tucan och apa; prof. Vögeli köper en sengångare; jibaropojke med apa; tapirer matas; t. h. tapiren och en vildsvinsunge

Flottyrkokt ödla, rökt alligatorstjärt

I v Ullapan på kamerastativet, t h alligatorns präktiga man, under sydamerikansk orm, normalstorlek

02-0113a2

02-1130a3

Men mycket underligt kan man dock få tag på i Ecuadors urskogar. Stora och fina samlingar sände framlidne svenske konsuln i Quito, Ludvig Söderström, till våra svenska museer. Det var många nya arter han fick tag på, vilket också deras latinska namn utvisa, ty de sluta ofta på Söderströmii. Och fortfarande kan man vänta sig nyheter. En amerikansk forskningsresande, kapten Erskine Loch, fångade nyligen under en expedition över bergmassivet Llanganatis på 12,000 fots höjd en tapir. Den var långhårig som en björn och förut inte känd.

För några år sedan cirkulerade i världspressen en sensationell nyhet. En tysk vetenskaplig expedition under ledning av en professor Lindner, som just återkommit från det inre av Amazonas, kunde meddela, att den sett och skjutit ett exemplar av den eftersökta "felande länken", en varelse mittemellan en människa och en apa. Det tråkiga med historien var emellertid, att professor Lindner vid en kanotkantring e. d. miste både huden och skelettet, som han naturligtvis mycket ordentligt tagit vara på. Och sålunda hade han intet bevis för sitt sensationella påstående, och de flesta som läste saken i tidningarna drogo på mun och sade: Rötmånadeskämt!

För inte så länge sedan kunde man också läsa om en jätteapa, som ansågs finnas i Brasilien och som en expedition nu är ute och letar efter.

En kväll, när Henry och jag satto vid lägerelden, berättade jag detta för honom.

— Ja, kära du, sade han. Har du inte hört talas om zatzaruna, apmänniskan? Då skall du få höra.

1930 kom jag till Ecuador från Peru, och som det var gott pris på kakao, beslöt jag bli plantageägare. Jag slog mig ner på en plats vid namn Juan Montalvo norr om staden Babahoyo. Där omkring finns milsvida urskogar, där inga människor — inte ens indianer — bor. Det är heta, osunda trakter med febrar och djäkelskap, och jag har aldrig — trots att jag levt i urskogen i över åtta år — sett en trakt så full av ormar och giftiga kryp som denna. Jaguarer var det också gott om. Dem kom ibland ända fram till huset. En tolvårig pojke, som vi brukade sända till byn för att göra inköp, blev upptåten av en jaguar. Allt vi fann av honom var en arm och en stump av ett ben.

En kväll, när jag satt på verandan tillsammans med några peoner, fick vi höra ett klagande ljud från urskogen. Peonerna såg förskräckta på varandra. Jag kände inte igen det där lätet, och frågade vad det var.

— *Zatzaruna*, svarade dom. Skogsmänniskan.

— Vad är det för skoj, frågade jag. Det finns ju inga människor i dom här skogarna.

— Nej, zatzaruna är ingen riktig människa, svarade dom. Zatzaruna är lika mycket apa.

Och så berättade dom med klappande tänder allt vad dom visste om dessa apmänniskor.

Dom är två meter noga och gå i upprätt ställning, är håriga som apor, men ser ändock mycket mänskliga ut; honan har bröst som en kvinna. Dom strövar omkring ensamma i urskogen och sover sittande under ett träd, är mycket aggressiva och anfaller utan vidare den människa som närmar sej.

På en hacienda i närheten av Juan Montalvo skulle två ha skjutits, och det påstods också, att en trupp soldater på väg till Babahoyo lyckats fånga en zatzaruna, som sprungit över vägen. Men den hade senare brutit sig ut ur sin bur och sprungit till skogs.

Jag bad en av peonerna göra en teckning av zatzarunas fotavtryck, fortsatte Henry sin berättelse. Denna teckning visade jag för en hel del människor i trakten, och frågade: Vad föreställer det här? Jag fick alltid samma svar: Fotavtryck av zatzaruna, naturligtvis.

Jag beslutade mig för att ta reda på saken ordentligt, att försöka få tag på eller åtminstone få se en zatzaruna. Jag strövade — trots allas varningar — omkring ensam i skogarna, ibland flera dagar i sträck, och jag hade sagt till alla i trakten att meddela mej så fort dom såg några spår eller hörde apmänniskans jämrande läte. Men förgäves. Jag såg inte skymten av någon zatzaruna.

En kväll, när jag satt på verandan tillsammans med en neger, en förrymd straffånge, fick jag åter höra detta klagande ljud.

— *Zatzaruna*, sade negern och for ihop av skräck.

Här hade jag min chans. Jag tog ficklampan i ena näven och revolvern i den andra och smög mej i ljudets riktning. När jag kommit en bit fick jag åter höra det där klagande ljudet. Jag kröp försiktigt vidare och lyste med ficklampan i alla riktningar. Då upptäckte jag — en puma, som stirrade på mej ett ögonblick och sedan snabbt försvann. Den zatzarunan var alltså en puma.

Någon tid senare blev jag svårt malariasjuk — ingen människa kan ju stå ut i det där klimatet — och måste resa bort från Juan Montalvo, och så har jag inte kunnat forska vidare i saken.

— Och vad tror du? frågade jag Henry. Tror du inte att zatzarunan bara existerar i folkets fantasi?

— Hm, sade Henry, vilket i allmänhet betydde, att han helst inte ville svara.

Rolf Blomberg.

Tecknare: Pekonen.

02-0114

Polhögskolan

5/9-37.

ÄNDA LÄNGRE BORT

lever ändå konstigare människor, om vilka Sten Bergman och Rolf Blomberg informerat oss under veckan. Det är nog egentligen felaktigt att starta de exotiska serierna redan i augusti, medan vi själva är i färd med upptäcksfärder i eget land, och därför inte ännu fått vinterstillhetens aptit på främmande öden och leder. Men ska det nödvändigt förekomma exotism även under turistsäsongen, så blir ju de där två herrarna gauska idealiska guider. Båda har skarp blick för det karakteristiska, och båda besitter humor. Deras sätt att skildra konstiga människor blir emellertid onika: Bergman berättar drastiskt och poängterat men utan [illegible] att förklara, medan Blom[illegible] med sympati även i [illegible] om huvudjägarna, »vilkas [illegible] dock vanligen påkal[illegible]lådan». Bergmans [illegible] verkar enbart konstiga, [illegible]bergs aydamerikaner [illegible] på ett hjärtevin[illegible]

STOCKHOLMS BORGARSKOLA

I dag Tisdag kl. 8 e. m. håller Forskningsresanden

Rolf Blomberg

det första offentliga föredraget över ämnet

En färd till huvudjägarna i Ecuador.

Föredraget illustreras med talrika ljusbilder.

Bilj. à 65 öre och 1 kr. i Tidn. dep.-byr., Elkan & Schildknecht o. N. K. samt — ev. överblivna — v. ing. fr. kl. 7 e. m. Tel 11 13 80. Lokal: Stora Hörsalen.

I dag Tisdag kl. 8 e. m. Före[illegible]ag på tyska språket av Martin Tamsen:

Sieben Hundert Jahre — Berlin.

Bilder. Lokal: Lilla Hörsalen. Bilj à 50 öre v. ing. fr. kl. 7.30 e. m.

Torsdagen den 21 Okt. kl. 8 e. m. Föredrag på norska språket av

Bokken Lasson:

Östens smil og tårer.

Reseminnen från Indien

Ljusbilder och Musikillustrationer. Bilj. à 65 öre och 1 kr. i tidn. dep.-b., Elkan & Schildknecht o. N. K. Lokal: Stora Hörsalen.

02-0116

SPEGELN

Kl. 1—7

Dagens spegelbil der • Aktuella journaler, kortfilmer, lustspel m. m.

1. Foxjournal.
2. Vikingar på sköldpaddsöarna.
3. Tyrone Power, Loretta Young i MIN FRUS MAN OCH JAG

7.15. 9.15. Barntillåt

Svensk Filmindustris PROGRAM

SF

Vikingar på sköldpaddsöarna, en filmberättelse av Rolf Blomberg, på Spegeln Göta Lejon Flamman.

PALLADIUM

4:e veckan

GARBO och BOYER i MARIE WALEWSKA

En Metro-Goldwyn-Mayer-film.

7.15. 9.15.

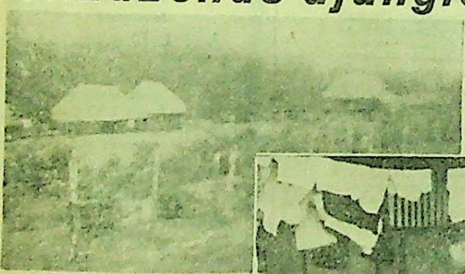
"På en SF-teater kan Ni alltid lita."

A.-B. SVENSKA TELEGRAMBYRÅN
AVD. FÖR PRESSURKLIPP
SV. ARGUS
IST. BYRÅ FÖR TIDNINGSURKLIPP
STOCKHOLM 1
Telefon »Svenska Telegrambyrån».

Social-Demokraten

17/10 1937

Hos obotliga guldsökare i Amazonas djungler.

ROLF BLOMBERG rastar på flodfärden vid Rio Napo, där det är "för mycket sand i guldet".

NAPO, Ecuador i juni 1935.

Inne i Ecuadors orient, på Napofiodens vänstra strand, ligger den lilla byn Napo. Det är ett trettiotal små palmtäckta hus och en missionskyrka, där en långskäggig, trevlig gammal italiensk präst håller gudstjänst. På andra

(Forts. på fjärde sidan)

Rolf Blomberg går på visit i ett Napo-hem. — På övre bilden en by på vägen.

Hos obotliga guldsökare

Bara tre guldkorn ... ur Rolf Blombergs skissbok från Rio Napo.

(Forts. från första sidan)

sidan floden leva de vilda, okuvade aucasindianerna, som vida skilja sig från sina civiliserade, ofta spansktalande, bröder kring byn, vilka uppträda i stråhatt och byxor, målade i ansiktet i groteska mönster. De få "vita" som finnas, ha alla en liten butik och äro utan undantag gulduppköpare — ty här rör sig allt kring guldet!

Knappast någon i Napo bryr sig om att hålla kreatur eller odla det viktigaste — ynca, bananer och ris — och följden är, att alla livsmedel blivit fantastiskt dyra. Men det spelar mindre roll — man gör strålande affärer med att byta sina varor mot guldsand och i allmänhet har man en hop indianer, mer eller mindre livegna, som sitta nere vid flodbädden och vaska guld. Det är ett skönt liv dessa "vita" herrar föra, lugnt och lättjefullt — det mesta ser man dem i hängmattan. Det enda arbete de själva utföra, är att räkna ut, att de inte förtjäna mindre än 100 procent på någon vara, och att, vilket är mera mödosamt, med några månaders mellanrum göra en ritt upp till Qinto genom djungel och strida forsar och över de kalla, vilda Anderna — när stigarna äro sådana, att det går att rida; annars måste man göra färden till fots — för att utbyta ett par literbuteljer med guldsand mot sedlar.

I några dagar har jag nu bott här i väntan på en kanot som skall föra mig vidare nerför den strida Rio Napo. Uppifrån Anderna kommer floden skummande, och efter omkr. 60 svenska mil tömmer den sitt fjällvatten i den stora Amazonfloden, just där denna jätte börjar sitt huvudlopp i gränsområdet mellan fyra riken, Ecuador, Colombia, Peru och Brasilien. Det är min hägrande färdeväg!

Jag fördriver tiden med jaktutflykter och fiskefärder tillsammans med de gästvänliga och hyggliga indianerna, och på kvällarna, när cikadorna sjunga och grodorna kväka — en underbar konsert! — ligger jag i en hängmatta och lyssnar till allt vad man har att berätta här — fantastiska historier om djungelns indianer, om jätteormar och djur, som inte existera. Och först och sist om lycksökarna — ensamma eller i stora expeditioner — som under årens lopp passerat Napo på den hetsiga jakten efter guldet och dragit in i urskogen, lockade av de sällsammaste berättelser om floder där man plockar fickorna fulla med guldklimpar på några minuter, om den glömda guldstaden Manoa någonstans långt inne i den vildande djungeln, om indianstammar, där man går med stora guldstycken i öronen, o. s. v. Många ha försvunnit i urskogen för evigt, mördade av klimatet eller av vilda indianer, och de flesta, som kommit tillbaka, ha kommit utan guld men med brustna illusioner — brutna för livet av febrar och strapatser. Men en och annan har vågat och vunnit och vänder åter med en förmögenhet, och ryktet om dennes goda tur lockar ständigt nya in i det farofyllda, gröna djungelhavet och ger nytt hopp åt dem som redan en gång, ja, kanske tio gånger misslyckats.

Helt nyligen träffade jag här i närheten av Napo en ecuadorianare, som levat 30 år inne i orienten och som i dessa 30 år intet annat gjort än sökt efter guld.

— Har ni inte fått nog ännu? frågade jag.

— Fått nog nu, när lyckan efter alla dessa år äntligen ler mot mig?! Nej, om någon vecka ger jag mig iväg på en liten tur till Rio ... ja, för resten, namnet säger jag inte. Och var säker, det blir min sista resultatlösa färd. Indianer, som varit uppför den där floden, ha kommit tillbaka med guldstycken på 20—30 gram!

— Har ni sett de där guldstyckena?

— Nej, men jag har träffat personer, trovärdiga personer (!), som sett dem ...

En av de många, som tusen motgångar och felslagna förhoppningar inte kunnat bota, som varje ny, fantastisk berättelse lockar till nya, hårda strapatser och äventyr.

En annan. Det var en ung tysk, som kom upp hit till Napo med en kanot och bytte ut en liten [illegible] guldsand [illegible] proviant. Han va[illegible] mager och malariasjuk. För ungefär ett år sedan hade han kommit till Ecuador med 500 dollar (vilket är över 5,000 sucres och mycket pengar här). I stället för att bygga sig en hacienda, sätta in sina pengar i en affär eller söka få ett hyggligt arbete, köpte han en dyrbar utrustning för en guldsökarfärd in i orienten. Naturligtvis avråddes han av alla han träffade och naturligtvis fäste han intet avseende vid alla varningar utan gav sig iväg. Här i Napo köpte han en stor kanot, lejde ett halvt dussin indianer och gav sig iväg nedför floden. Han hade tänkt sig från Rio Napo söka sig uppför någon av de små guldförande bifloderna för att finna guldklimpar!

Otur hade följt honom från först ögonblicket. Kanoten hade tippat runt en strömvirvel och det mesta av provianten och utrustningen hade gått all världens väg. Så hade hela sällskapet fått malaria och två indianer hade dött. När den unge tysken nästan dödssjuk kom tillbaka hit till Napo — utan guld och med blott några få dollar — återstod intet annat för honom än att på egen hand [illegible] sig iväg med hacka och batea (vaskfatet). Och nu arbetade han ett stycke ned[illegible] floden tillsammans med några indianer och ett par andra vita, som förgäves sö[illegible] arbete i Ecuador, och vilka som sista u[illegible] väg tvingats gå in i dessa trakter för a[illegible] vaska guld.

— Och finns det mycket guld i floden? frågade jag.

— Åja, men det sorgliga är, att d[illegible] finns så förbaskat mycket sand bla[illegible] guldet. Om jag arbetar hårt en dag k[illegible] jag kanske göra fyra, fem sucres, men [illegible] och socker och andra livsmedel kos[illegible] pengar, så förtjänsten blir minimal. N[illegible] det är inget liv för en vit ... men, kans[illegible] jag en dag kommer på ett ställe, där [illegible] kan vaska för några tusen sucres på nå[illegible] dagar — när andra ha gjort det, så ...

Ja, det är hoppet guldsökaren lever [illegible] Själv tror jag emellertid jag låter v[illegible] med att leta efter guldklimpar, jag f[illegible] nog för något år sedan, då jag på Ga[illegible] pagosöarna bökade i jorden efter sj[illegible] varskatter. Jag fortsätter på Amaz[illegible] floden!

Rolf Blomber[illegible]

ÖNINGEN
Blad
1938

FÖRSÄKRA I WINTERTHUR
LÅGA PREMIER
Engelbrektsplan 2, Stockholm

UNGDOM FAMNEN.

Greve Folke Bernadotte och magister Cedergren på scoutmötet. T. h. Rolf Blomberg bland "indianer".

BADEN-POWELL HEDRAS.

Med anledning av världsscoutchefen lord Robert Baden Powells födelsedag hade K. F. U. M. på tisdagskvällen anordnat en stor scoutafton i föreningens stora hörsal. Till denna fest hade kåren inbjudit kamraterna i Sveriges scoutförbund, cirka 300 scouter och ledare. Greve Folke Bernadotte, chef för Sveriges scoutförbund, och K. F. U. M.-chefen, mag. Hugo Cedergren, märktes också bland de närvarande.

Kvällen inleddes med musik av Katarinapojkarnas orkester och härefter höll forskningsresanden Rolf Blomberg att synnerligen uppskattat kåseri om "Huvudjägarna i Equador". Så följde mandolinmusik och några av pojkarna själva skrivna scoutsketcher samt en hyllningstablå för lord Baden Powell.

Sedan följde samtal om sommarens stora scouthändelse, Tuligarns-lägret, och scoutsång. Efter festens slut anordnades enskilt samkväm för scoutledarna.

tade dit floder tvärs över andra floder, placerade ut byar, berg och laguner här och där, strök över sådana som inte existerade. Och hela tiden med små uppmuntrande anmärkningar, såsom: "Där såg jag ihjäl en boaorm, där blev jag nerfallen och var tvungen använda 'kanonen', där höll jag på att drunkna...." Efter en halvtimmes arbete såg kartan rätt skämtsam ut, och jag är säker på att inga andra än Henry Nielsen och jag förstå oss på den!

Låt Ecuador få turistpropaganda!

Till första dagsmålet, staden Banos, färdades vi på en nyanlagd väg genom en natur så vild och storslagen att jag inte ens vill våga försöket att skildra den — jag kan bara återge vad en amerikan jag nyligen träffade här sade om detta land, som han av en händelse kommit till.

— Jag har sett det mesta av världen, sade han, men intet land så fascinerande som Ecuador! Stilla-havskusten, höglandet med de snötäckta vulkanerna, den gröna djungeln, djurlivet, indianerna, de pittoreska byarna och städerna.... vad har inte landet att bjuda på! Var säker jag kommer tillbaka nästa år, och då skall jag ha med mig mina vänner, som annars resa till Cuba och Hawaji. De vet knappast att det finns något som heter Ecuador. Nej, vad som fordras, det är några miljoner dollar för turistpropaganda i U. S. A. —

I månsken kommo vi fram till Banos.

från djungeln framför oss dansa färgrika fjärilar omkring i solskenet.

Folket i dessa trakter är illa beryktat — resenärer försvinna ofta.... det är ju så lätt att störta ner för branterna — men utan att ha sett något som kunde tas för banditer kommo vi fram till Mera, den första byn i orienten, som man här kallar det begynnande slättlandet på andra sidan Anderna. Nu ha vi tre dars urskogsmarsch att vänta, det gäller att skaffa indianer som bärare, och det lyckas först efter ett par dar. *Jefe politico* — polischefen — som jag hänvänder mig till med min fina skrivelse från Ecuadors krigsminister skakar beklagande på huvudet.... kan tyvärr ingenting göra. Men Kristian Nielsen får till sist tag på ett par halvindianer, som äro villiga att släpa "cargan" genom djungeln. De ta visserligen betalt efter noter, men bättre det än att bli stannande i Mera med dess tusentals sandloppor.

Så bär det i väg genom urskogen....

Av allt underbart jag hittills sett och upplevt är denna tre dagars färd genom djungeln det underbaraste — en visserligen besvärlig vandring på leriga, sörjiga stigar, genom otaliga strida forsar, balanserande på hala trädstammar, men en vandring genom en skog så saftigt grön, så rik på sällsamma ting att jag tycker mig vandra som i en dröm — andäktigt beskådande, njutande, hjärteglad över att ha förunnats se något så vackert. Då och då slå bärarna ihjäl glänsande, giftiga ormar, som skrämda ringla iväg över stigen, vi se apakockarna, trädkronorna, papegojorna flyga skränande från träd till träd. Jättestora, blå fjärilar segla sakta omkring därinne, och andra, mindre men nästan ännu mer strålande i färger fladdra ystert fram i munter lek, medan solen glittrar genom lövverk och lianer.

En skara indianer på väg till Mera passerar oss, hälsar leende. De äro små till växten, ha bruna, smidiga kroppar och kolsvart, stripigt hår.

Mot kvällen komma vi till en röjning i skogen, där ett litet bambuhus ligger. Här taga vi in för natten och bli bjudna på vildsvinsstek. Det är inte så ofta det

hemlandet. Här fortsatte han sina omfattande och ännu inte avslutade undersökningar av den javanesiska dynfloran, som låg honom så varmt om hjärtat.

Den bortgångne har anförvanter här i Sverige. Det är en syster, som är gift med lektor Kurt Molin i Örebro. Själv var han från Örebro, där han föddes 1892 och 1910 avlade sin studentexamen vid Karolinska läroverket. Samma år skrev han in sig vid Uppsala universitet och blev fil. mag. 1918. 1916 avlade han reservofficersexamen och blev 1918 löjtnant vid Svea trängkår. Han blev fil. lic. 1921 och disputerade för doktorsgraden i Uppsala 1930. 1919—20 var han anställd vid Sveriges geologiska undersökning, tjänstgjorde som vikarierande läroverksadjunkt vid Örebro högre allmänna läroverk 1918—19 samt 1920—21. Sistnämnda år anställdes han som botanist vid Svenska mosskulturföreningen i Jönköping, där han verkade till 1924.

Det var på hösten 1924, samma år som han erövrade sin doktorslager som direktör Booberg reste till Java för att börja sin tjänstgöring vid Javas sockerindustri. Här avancerade han mycket snabbt. 1927 blev han således in-

Med näsbjörn och krokodiler

Rolf Blomberg och hans mor med näsbjörnen på Centralen.

...i många år ...am. Jag har för... ...ner och botemedel ...jag också varit, och ...men ingenting har ...kom hit blev jag auto... ...eksemet. Och något än... ...re när jag kom hit hade ...grått hår. Titta nu. Nu ...it enda. Det måtte vara ...isosamt klimat.

...haft några ...

Likadant är ... barn som växa ... fiender bland d... ...ra rovdjur, inga giftiga orm... ...liga insekter. Därför kan man ... uppleva ting som te sig underbara ... räknar jag när jag så Gloria och hen... lilla kamrat nere på stranden leka med en mer än meterlång orm!

Rolf Blomberg.

DANSK LÄKARE

Galapagosfararen

Professor Vögeli, Rolf Blombergs färdkamrat, vid ett par jättekaktéer på en Galapagosö.

(Forts. från första sidan.)

kring öarna kämpade han och hans båt "Dinamita" vid denna olycksfärd tydligen förgäves.

Galápagossköldpadda till Skansen!

I sällskap med norrmännen tillbragte jag som sagt sista tiden av min vistelse på Galápagos. Jag följde dem på deras fiskefärder till andra platser och öar och jag strövade i det inre av ön till förut fullkomligt okända platser, där ännu de gigantiska jättesköldpaddorna med långsamma rörelser och en otrolig kraft bryta sig vägar genom buskskogen, lägga sina ägg i den röda jorden, och nya sköldpaddor, som små vackra leksaker, krafsa sig ut ur de klotrunda, vita äggen. Men säkert är, de små sköldpaddorna skola aldrig uppnå samma höga ålder som sina föräldrar. På de flesta öarna äro dessa djur redan utrotade, och på de öar, där de ännu finnas tämligen talrikt, på Santa Cruz och Isabela, slaktas nästan dagligen någon. Köttet är gott, levern en delikatess och oljan den bästa man över huvud taget kan få. En dag, just innan jag gav mig i väg från Santa Cruz, kom en hibaroindian, som slagit sig ned på ön — en underlig herre, som kunde vara borta i dagar utan mat, som sov i träden och som drack sköldpaddsblod som vatten — till mig och berättade, att han för några dagar sedan slaktat en sköldpadda på omkr. 800 pund. Skölden, som han mätt, var nära två meter lång. Då jag betvivlade det, erbjöd han sig att gå med mig till slaktplatsen för att bevisa, att han talade sanning, något som jag tyvärr aldrig fick tid till. Själv har jag emellertid med mig en kraftig bjässe för Riksmuseet räkning och en liten levande fyr på omkr. 70 kilo, som skall få sitt hem på Skansen. Den senare är emellertid ömtålig att sända vintertid, varför den för några månader får stanna här i Guayaquil.

Jättesköldpaddornas öde dela också de stora, gulröda lantödlorna. De äro mycket välsmakande och ge liksom sköldpaddorna en mycket god olja. Och då de som alla Galápagos' djur äro paradisiskt orädda och följaktligen och sorgligt nog ytterst lättfångade, slaktas de flitigt. På South Seymour och Barrington, två små torra öar i arkipelagen, finnas de emellertid ännu talrikt och även på Santa Cruz såg jag en hel del, trots att den amerikanske naturforskaren Beebe menar, att de där äro fullkomligt utrotade. Men — några år till och han har rätt...

De svarta havsödlorna däremot — de enda havsödlor som finnas i världen — äro allmänt förekommande. De smaka nämligen i motsats till sina kusiner på terra firma långt ifrån gott, och så ha de fått behålla livet. Då och då kommer någon ut för att slakta dem för skinnets skull, men några tusen djur mer eller mindre märks inte. De äro så talrika, att de på sina ställen uppträda i stora hjordar. Fula, groteska, äro de som gamla drakar, men snälla och tama.

Utom sköldpaddorna och ödlorna och den vilda boskapen finnas triga fyrfotadjur på Galápagos. Blott fåglar och insekter. Men havet kring öarna är rikt.

Hajarna stodo tätt som ett sillstim.

Det finns massor av alla sorters fisk. Tigerhajar, djävulsrockor, matfisk i alla storlekar och andra sällsamt formade fyrar i de mest vidunderliga färger. Havssköldpaddor paddla omkring i det gröna vattnet, sjölejon leka i brinningarna, stora, fina humrar och krabbor kan man lätt fånga i hundratal, blickfiskar lura i reven och sjöstjärnor, sjöborrar och en oändlig massa andra smådjur i de underbaraste färger — violett, rosa, grönt, ja hela färgskalan — krypa eller simma omkring på botten. När jag i tidvattenpölarna vadade omkring med håv och harpun såg jag sagolikt sköna scenerier, och en gång på South Seymour såg jag från en klippa många hundra hajar — som ett sillstim! som stodo i sundet mellan Santa Cruz och S. Seymour.

Ganska ofta komma amerikanska sportfiskare på sina lustyachter till Galápagos för att fånga silverglänsande svärdfiskar eller guldfläckade spanska makrillar. På Chatham träffade jag en mr Raysbrook, som kommit dit med en av dessa. Han har stora planer. Han vill inrätta en sportfiskarklubb med hotell på de olika öarna, flygförbindelser med Panama, snabbgående båtar mellan fastlandet och ögruppen och mellan de olika öarna, o. s. v. Det var en trevlig gammal herre, som berättade de mest hårresande och lockande histoler från sina många färder i Sydamerika, från sina seglatser i Söderhavet och från sitt besök på Galápagos för fyrtio år sedan. Jag önskar honom all lycka, och kan han genomföra sina planer har han gjort mycket för öarna. Bara för något år sedan fingo invånarna på Santa Cruz uppleva, att det dröjde över nio månader mellan två postförande båtar.

Just innan jag gav mig iväg från Galápagos, besöktes ögruppen av en amerikansk expedition, som skulle segla världen runt. Ledare var den i Amerika populäre radiomannen Seth Parker, som varje vecka gjorde en utsändning och berättade vad han sett och upplevat. Ombord fanns även en svensk Karl Karlsson, fripassagerare. Han hade gått med av äventyralust, men var litet betänksam om han över huvud taget skulle fortsätta. Resan från Panama till Galápagos utan mellanlandning hade varat i sextio dygn och inga äventyr hade hänt. Jag fick en plötslig lust att se Söderhavet också och var nästan fast besluten att fara med. Parker hade intet emot det, men jag betänkte mig två gånger; jag hade lovat att uträtta en del viktiga saker i Guayaquil åt mina vänner på Galápagos, jag skulle sända mina samlingar och jag ville inte lassa mer på svenske konsuln i Guayaquil, som ändock haft arbete nog för min skull. Och så träffade jag min vän från min föregående vistelse i Ecuador professor Vögeli, som kom ut för att för ecuadorianska regeringen undersöka svaveltillgångarna på ön Isabela. Han inbjöd mig genast att bo hos sig i Guayaquil, och då hade jag ingen tanken mer på att fara till Söderhavet. Tids nog kommer man väl också dit!

Amazonas' urskogar locka.

När jag kom in till Guayaquil, hade jag turen träffa Sveriges populäre generalkonsul i Ecuador C. S. Staël von Holstein, som just skulle ned en tripp till Chile. Han har varit i Sydamerika i mer än tjugufem år, han har varit med om att på magen få åla sig ut genom hotellrummet i Guayaquil, då revolutionärernas kulor visslade in genom fönstren, och han känner nog Ecuador bättre än någon annan svensk. Tillsammans med generalkonsuln, konsuln och chefen för SKF i Guayaquil Ivan Bohman och professor Vögeli firade jag så återkomsten till mera civiliserade trakter.

Och nu är jag i färd med att skriva ned mina upplevelser och intryck i bokform, medan pagegojorna och aporna på professor Vögelis gård föra ett herrans oväsen. Och när min bok är klar drar jag vidare till andra sköna trakter i underlandet Ecuador och till slut in i Amazonas, vara urskogar, djurvärld och primitiva invånare jag alltid närt en önskan att få se på närmare håll. Där passar emellertid tyskens berättelse bättre. Därifrån kommer jag också under de närmaste månaderna att sända resebrev till St. T. D.

Rolf Blomberg.

Piratdrottningen PÅ GALAPAGOS

Den moderne Robinson, den månhända mördade dr Ritter i två poser: arbetande på sin odling (t. h.) och matade ett föl tillsammans med sin kvinnliga kompanjon Dore Körwin.

lever upp igen.

Rykten från Lima — Rolf Blomberg reser dit.

Svensken skulle häktas för sitt besök i det olyckliga paradiset.

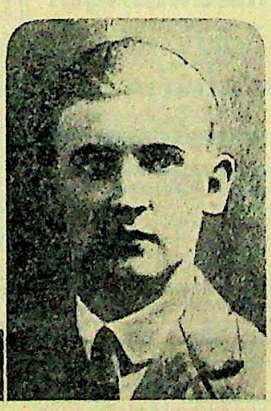
Specialtelegram till St. T. D.

GUAYAQUIL, Ecuador, den 2 jan.

Tystnaden kring Galapagostragedierna har äntligen brutits. I dag kom det hit underrättelser från grannlandet i söder, Peru, att piratdrottningen eller kejsarinnan av Det nya Eden, allas baronessan Wagner, jämte sin "minister" Philippson efter allsköns äventyrsfärder på oceanen skulle ha anlänt till huvudstaden Lima. Det beryktade paret försvann från sitt högkvarter på ön Floreana den 5 juli i år och antogs ha lidit en våldsam död, liksom några andra av den romantiska paradiskolonins invånare. Alla försök att skingra mystiken ha hittills varit fåfänga.

sista bilderna av paradisanhängarna på Galapagosön Floreana: fr. v. drottningen själv, baronessan Wagner, ministern, tysken Philippson, och den omkomne betjänten Lorenz.

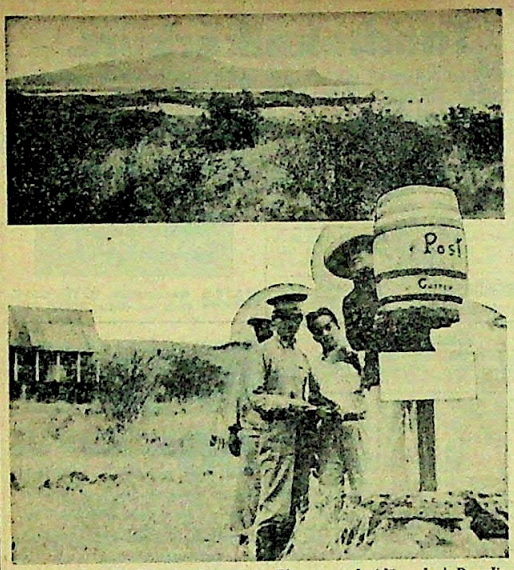
Skulle nu detta sista rykte vara sant, vilket i dag ej kunnat bekräftas, kan man hoppas få en ordentlig förklaring på dödsolyckorna och försvinnandena inom piratdrottningens lilla rike ute i Stilla oceanen. Det bleve i så fall en verklig äventyrsroman. Då dessutom även mitt namn blandats in i historien — jag misstänktes efter mitt besök på Floreana, naturligtvis med fullständig orätt, att sitta inne med vissa upplysningar, och en tidning krävde att jag skulle häktas! — ämnar jag inte sitta stilla här i Ecuador. I morgon far jag till Lima och söker komma baronessan på spåren. Avståndet till Peru är ganska kort. Dessutom finns det från nyåret extra förbindelser med billighetståg och flyg med anledning av att Lima börjat fira sitt 400-årsjubileum.

På sista tiden ha ryktena om Galapagosmysteriet surrat våldsamt i hela denna del av Sydamerika. Kapten Rodriguez på skonaren Santa Amaro, som fann liken av norrmannen Nug-

(Forts. på sista sidan.)

02 0014:1

02 0014:2

Den föga paradisiska stranden av ön Floreana och (därunder) Paradiskoloniens postkontor: en skeppstunna, som tömmes av förbiseglande fartyg.

Piratdrottningen lever upp

(Forts. från första sidan.)

gerud och drottningens betjänt fransmannen Rudolf Lorenz på Galapagosön Bindloe, har just anlänt till San Diego i Californien, medförande ett brev, funnet i Lorenz' kläder. Detta brev skulle vara skrivet av fru Wittmer, maka till den ende kvarvarande paradisbon tysken Wittmer, och innehålla en berättelse om ett fruktansvärt brott. Kapten Rodriguez påstod att efter att ha läst brevet kunde han inte sova på flera nätter!

Den tredje familjemedlemmen i Det nya Eden var som bekant den kände tyske vetenskapsmannen dr Friedrich Ritter, kallad "Den moderne Robinson", som plötsligt dog därute i november. Först angavs orsaken vara hjärtslag, sedan förgiftning, vilket givit upphov till allehanda mordteorier. Dr Ritters kvinnliga kompanjon Dore Körwin är nu på väg tillbaka från Galapagos. Hon har, fullkomligt nedbruten, omhändertagits av den amerikanske miljonären Allan Hancock, som startat en nästan officiell undersökningsexpedition efter de försvunna. Hans fartyg yachten Velero III väntas till Guayaquil vilken dag som helst och har kanske nya knalleffekter i beredskap.

Det av dr Ritter år 1929 grundade paradiset har alltså ändat med idel tragedier. Och även om nu piratdrottningen själv skulle dyka upp i full vigör, får hon nog svårt att än en gång bli härskarinna i shorts och revolverbälte över jättesköldpaddornas ö.

Sista besöket på Floreana gjordes av min ecuadorianske vän professor Vögeli, som då tog några unika bilder i den splittrade kolonin. Vid sin återkomst hit före jul lånade professorn mig bilderna, och jag har flygpostat dem med hopp att de nu skola vara framme i Stockholm.

Rolf Blomberg.

En unik sändning zoologiskt material kom på onsdagen till Riksmuseet efter att ha gjort en färd ända från Galapagosöarna i Stilla havet. Det var samlingar hogbragta av den unge stockholmske långfararen Rolf Blomberg, och innehållet fick mycket gott betyg av sakkunskapen.

Det är förmodligen första gången Galapagos och Stockholm på detta sätt stått i förbindelse med varandra, och det förklarar också att postgången blivit litet långsam — nästan ett år tog nämligen transporten. Det dyrbara materialet befann sig emellertid i gott skick, och då man packat upp det på Riksmuseets vertebratavdelning under professor Hjalmar Rendahls överinseende, låg där en intressant provkarta på djurvärlden i den tropiska arkipelagen, delvis också i Ecuador, som är närmaste land på Sydamerikas fastland och där Rolf Blomberg senare arbetat. Först och främst fick museet ett skal av en jättesköldpadda, ett magnifikt exemplar förresten, stort nog att tjänstgöra som soffa åt

(Forts. på sista sidan.)

Rolf Blomberg sänder

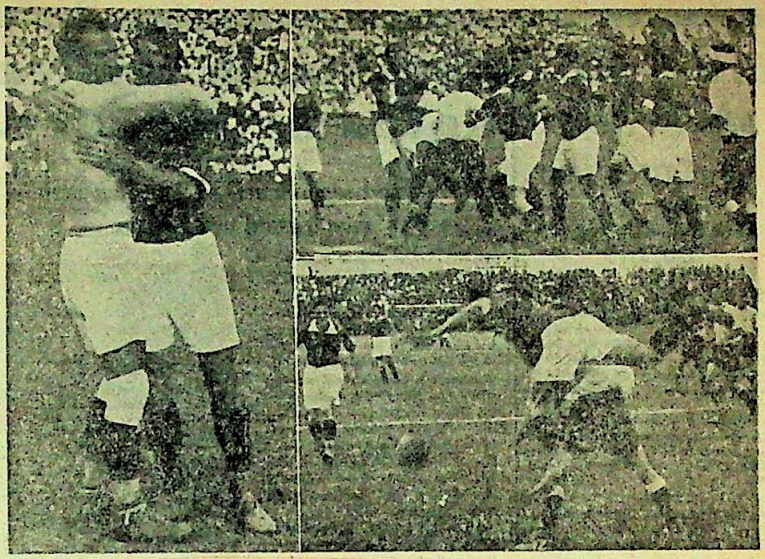
(Forts. från första sidan.)

ett par personer. Vidare var det ett antal fiskar, och så saknades det inte skinn av drushuvudödlor som en hälsning från den egenartade fauna som gjort Galapagosöarna så uppmärksammade av naturforskningen.

— Samlingarna innehålla bra saker, sade professor Rendahl vid St. T. D:s förfrågan. Det är ett ordentligt arbete Rolf Blomberg gjort, och tydligt är att han gått till verket med allvar och intresse. Meningen är ju att han skall samla åt oss under fortsättningen av sin resa, och då han nu kommit till det inre av Ecuador, hoppas vi få flera fina samlingar från honom. Om vi eljest vänta någonting? Ja, nytt material från den sista Hedinexpeditionen är i antågande, vi ha det väl här inom den närmaste tiden.

Rolf Blomberg befinner sig för närvarande på väg mot Amasonfloden, som han skall följa från källorna ned till Atlanten, och våra läsare kunna när som helst emotse nya rapporter från den intressanta färden, en av de längsta som någon svensk resenär på länge företagit.

Uruguay i olympisk form.

02 - 0016

Rolf Blomberg sänder Riksmuseet fina saker från Galapagos.

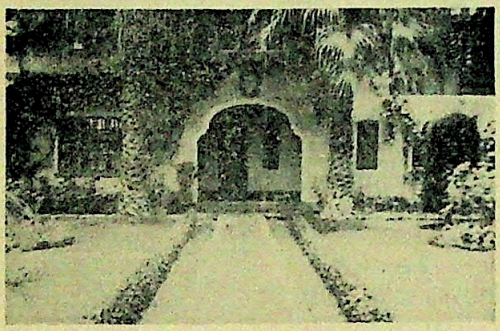
Prof. Hjalmar Rendahl provar jätteköldpaddan från Galapagos.

Argentina slaget 3-1.

Rolf Blomberg i häxkitteln.

Galapagos-resenären Rolf Blomberg har övervarit firandet av Limas 400-årsjubileum, deltagit i festligheter och bevittnat evenemang av alla slag. De sydamerikanska ländernas fotbollsuppgörelser hörde till de populäraste numren på programmet, och några exemplar ur den bildkollektion, som svensken sänt St. T. D. från matchen Argentina—Uruguay, återges här. Som vanligt gick det hett till på plan och läktare, och lidelserna svallade, när Uruguay efter glänsande spel segrade med 3—0 över arvfienden i finalmatchen. Överst till höger ett vanligt men icke mindre uppskattat intermezzo: fullt krig på planen mellan spelarna, som automatiskt följes av uppiggande handemäng på tribunerna mellan lagens anhängare. Planens mest uppmärksammade spelare var den över hela världen kända jättebacken Nazzazi, vars glänsande spel i hög grad bidrog till Uruguays seger. Nazzazi ses här dels i ett av sina karakteristiska tigerspräng och dels i famn

Från LIMA till BUENOS AIRES.

Svenska bilar rulla fram *på Perus vägar.*

En intervju med vår minister "i en vrå av Paradiset".

Från Rolf Blomberg har St. T. D. mottagit en intervju med Sveriges minister i Lima, Einar Modig, som nu står i begrepp att flytta till ett vidsträcktare arbetsfält såsom minister i Buenos Aires.

(Forts. på nionde sidan.)

Minister Einar Modig i sin trädgård i Miraflores. — På övre bilden svenska legationen i Lima. Över porten ser man svenska riksvapnet.

Från Lima till Buenos Aires

(Forts. från första sidan.)

I en intervju för någon tid sedan berättade fru Modig, som är hemma i Sverige på besök, om sina intryck från livet i Sydamerika. I dag ger ministern själv några detaljer om bl. a. svenskarnas förmåga att slå sig fram i samma miljö, om kullager, Aga-fyrar, Volvo-bilar, tidningspapper och mycket annat.

LIMA, Peru, i februari.

Lima är i feststämning, ty det är stadens fyrahundraårsjubileum. Gator, hus och parker ha snyggats upp, över allt vajar den peruanska röd och vita fanan, den ena festligheten avlöser den andra.

Lima var inte vad jag hade tänkt mig. Jag hade trott, att jag skulle komma till en ganska typisk sydamerikansk stad med halvnakna, smutsiga indianungar över allt, med åsnor i större mängder än bilar och en f. ö. romantisk oordning. I stället kommer jag mitt in i en nästan europeisk stad med alla tänkbara moderna påhitt och förströelser, med breda, välbyggda gator och stora parker. Men Sydamerika är det dock — en natt vaknade jag av att en bomb exploderade några kvarter från mitt pensionat. Det var ett litet attentat mot Perus största tidning, El Comersio.

Lima är känt för sina vackra flickor. Staden borde också vara känd för sina goda rakstugor där rakning är en konst och varje frisör en artist av stora mått. Och framförallt borde den vara känd för sina bussar — eller kanske ökänd. Att åka buss här är nämligen en sensation värdig den mest våghalsiga konstflygning och det är inte att rekommendera för nervösa människor. Allt går på millimetern — eller kanske tiondels millimetern — farten är den högsta tänkbara och ehuru turen att klara sig ur de mest vansinniga situationer är fabulös, så bli naturligtvis — hur skulle det kunna vara annorlunda? — olyckorna legio. En vacker dag tog jag en av dessa bussar och begav mig ut till Miraflores, en välbyggd och blomsterrik villastad några kilometer från Lima. Adressen var svenska legationen, minister Einar Modig. Efter tjugo minuters färd, då intet annat hände än att en av bussens framstänkskärmar totalt tillbucklades under ett försök att i 80 kilometers fart köra om en annan buss, nådde jag den vackra legationsvillan, som ligger inbäddad i yppig tropisk grönska. Kolibrifåglar och stora fjärilar i alla regnbågens färger fladdra omkring mellan blommorna, en liten fontän spelar och glittrar i solen och man känner det nästan som om man kommer in i en vrå av paradiset.

I nära fyra år har minister Modig residerat här, men nu bär det av till Buenos Aires och ett större arbetsfält. Han kom ned hit till sina länder — Peru, Bolivia, Ecuador, Columbia och Venezuela — just under de oroligaste tiderna här, och fick genast problem i massor att lösa och arbete tillräckligt. Framförallt gällde det då Tändsticksbolagets många kontrakt som vid revolutioner och presidentfall brötos eller ej respekterades. De senaste åren har allt varit lugnare. Men en minister har ju ändock alltid fullt upp att göra.

När man ser minister Modig kan man tro, att han är en trettio års man och när man hör, att han har en son på tjugo vill man knappast tro det. Och i själva verket är han redan en smula över femtio.

Fru Modig är med två av barnen just nu hemma i Sverige varför den äldsta dottern, Marika, får sköta värdinneskapet. Vilket hon gjorde alldeles storartat under den lunch som ministern bjöd på, där inte ens svenskt knäckebröd saknades.

Som alltid härnera kom samtalet in på Sydamerika-svenskar.

— Och vad tror minister Modig egentligen om möjligheterna för svenskar härnere?

— Ja, det har visat sig, att de i allmänhet klarat sig alldeles utmärkt. På senaste tiden ha ju inte så många kommit, sedan nästan alla länder infört restriktioner för immigranter med penningdeponering o. s. v. Men av dem, som kommo för några år sedan ha många mycket goda ställningar både som affärsmän och haciendaägare. Att råda några svenskar att komma hit vill jag knappast men jag anser att möjligheterna äro stora för en energisk man med lite pengar och affärstalang. Att komma hit utan några pengar för att söka arbete är emellertid alldeles förkastligt. Den sydamerikanska arbetskraften är så billig och levnadsstandarden så låg, att en svensk absolut inte kan klara sig på den lilla lön han som anställd kan få.

— Hur är det med handelsutbytet mellan Sverige och dessa länder?

— Vi ha god marknad här — framförallt i Peru och Columbia. SKF har filialer i alla länderna och äro representanter för en massa svenska industrier: ASEA, Atlas Diesel o. s. v. Primuskök finnas överallt här, nästan allt tidningspapper är svenskt och längs kusten stå mängder av Agafyrar och blinka. Till på köpet åka lastbilar av märket Volvo omkring härnere i Peru.

Sveriges siffra på import från dessa länder är emellertid missvisande. Mycket importeras ju direkt, men en massa produkter gå över England och noteras som import från detta land.

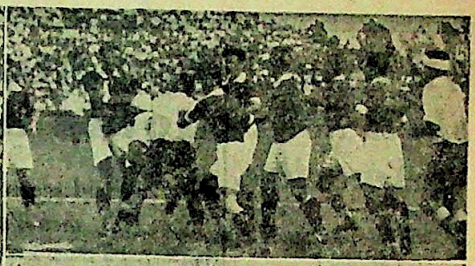
— Och en sista fråga: Är minister Modig nöjd med att fara härifrån?

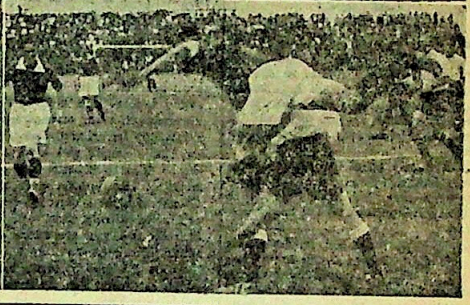
— Det kan ju inte hjälpas, att det är delade känslor. När man varit en tid på en plats, har man ju förvärvat många goda vänner och jag måste säga, att jag har kommit synnerligen bra överens med människorna här. Men å andra sidan gläder jag mig åt att komma till en ny plats och ett nytt och större arbetsfält. Och så är man ju litet närmare Europa i alla avseenden.

Rolf Blomberg.

uguay i olympisk form.

02-0017

Argentina slaget 3-1.

Rolf Blomberg i häxkitteln.

Galapagos-resenären Rolf Blomberg har övervarit firandet av Limas 400-årsjubileum, deltagit i festligheter och bevittnat evenemang av alla slag. De sydamerikanska ländernas fotbollsuppgörelser hörde till de populäraste numren på programmet, och några exemplar ur den bildkollektion, som svensken sänt St. T. D. från matchen Argentina—Uruguay, återges här. Som vanligt gick det hett till på plan och läktare, och lidelserna svallade, när Uruguay efter glänsande spel segrade med 3—0 över arvfienden i finalmatchen. Överst till höger ett vanligt men icke mindre uppskattat intermezzo: fullt krig på planen mellan spelarna, som automatiskt följes av uppiggande handemäng på tribunerna mellan lagens anhängare. Planens mest uppmärksammade spelare var den över hela världen kända jättebacken Nazzazi, vars glänsande spel i hög grad bidrog till Uruguays seger. Nazzazi ses här dels i ett av sina karakteristiska tigersprång och dels i famnen på målvakten Ballestrero. Den ömma scenen förorsakad av ett vinnande skott från Uruguay-anfallet, som resulterat i mål.